

ГРЫЦУК ВАЛЕРЫЙ

МАЁ ЗМАГАНЬНЕ

Беларусь перадусім

Грыцук Вользе Ёладзіміраўне *Прысьвячаю маёй маці*

Частка I

2013

ЗЬМЕСТ

I. Успаміны: Беларусь перадусім (1977 -2001гг.)

II. Дадатак 1. Філязофскі аркуш:(некаторыя думкі), палітыка

III. Дадатак 2. Адкрытыя аўтарам новыя законы Прыроды і грамадства

IV. Дадатак 3. Асноўныя выступы на нарадах (Meetings OSCE) АБСЕ

Copyright©Fundacja Ramualda Trauguta
Book I
ISBN:978-
Print: SOWA Sp.z.o.o.

Гэта Кніга распаўсюджваецца як падарунак Фундацыі

Я шчыра ўдзячны падтрымцы Анатоля Грышчука і Фундацыі імя Рамуальда Траўгута, дзякуючы якой надрукавана гэтая кніга.

Слова да чытачоў

Я ад 5-га класу школы марыў быць знакамітым вучоным (выбітным навукоўцам).

Так, я пачаў дарогу да вялікай Навукі, спачатку ў марах, але потым працаваў у Акадэміі Навук, апошняя пасада: старэйшы навуковы супрацоўнік. Так, я – навуковец.

Але Радзіма-Беларусь мяне паклікала на іншы шлях, шлях Змаганьня. Кожны чалавек мае выбар сваёй Дарогі. У мяне быў выбар: Навука, ці Змаганьне за Беларусь. У 1996 годзе я зрабіў канчатковы выбар – Змаганьне.

У першай кнізе ня будзе падрабязнасьцей маёй дзейнасьці; падзей, але будуць «акцэнты». Я спадзяюся, што пазьней, на «адпачынку», будзе час для больш грунтоўнай кнігі... Бо пакуль я ўсё яшчэ ў Змаганьні.. За Беларусь.

“Цярпець каменні, стрэлы Лёсу, ці зрушыцца на мора крыўдаў і зьнішчыць іх Змаганьнем?” -- Шэкспір, Гамлет

Вось гэтае пытаньне даўно стаіць перад беларусамі (ды і Беларуссю), менавіта гэтае Пытаньне пераклікаецца з іншым, «Людзьмі звацца..». Але, я лічу, што даўно прыйшоў час каб і беларусы, якія лічаць сябе дэмакратамі («апазыцыяй»), такі адказалі на пытаньне Гамлета, а лепш, рэальна пачалі Змагацца і перамаглі ў сябе раба.

Як ? Спосабаў Змаганьня многа, галоўнае, каб была «**Хочам**!», каб была моцнае жаданьне змагацца, а потым і само Змаганьне. Так як спачатку была «Слова», так пачаткам Змаганьня ёсьць «Хочам!».

Валеры Грыцук

ПАЧАТАК

1977 год.

Вячэрняя Масква , пасля працы ў Інстытуце да 22 гадзін, (звычайная праца эксперыментатара) я іду па вуліцы і ўспамінаю Беларусь, сваю каханую жонку... Я ўваходжу ў інтэрнат аспірантаў АН СССР (Масква), што на вуліцы Д.Ульянова. Паволі, стомлена, (пасля працы) я іду доўгімі паўзмрочнымі калідорамі... Раптам я пачуў гаворку. Гамоняць людзі на нейкай мове, якую я ніколі не чуў.. Хто яны? Дзьверы ў пакой былі адчынены, а таму, я павітаўся, сказаў «извините» і запытаў, што гэта за мова... Мне адказалі, што гэта мардоўская мова. Потым я знайшоў, што ёсць такі народ «мардва», колькасцю меней 100 000 чалавек.. Таксама неяк узгадалася тоя , што гаварыла мая бабуля (маці маёй маці) аб мардве. У 1914 годзе каля 2 -3 мільёнаў беларусаў царская ўлада прымусіла бегчы «от немцев» у глыбіню Расеі. Так і вымушаны былі выехаць сем'і маёй бабулі і дзядулі. Тады , у дарозе да Расіі і , у адваротны бок, у выніку эпідэміі памерла вялікая колькасць беларусаў, можа і 1 мільён. Дакладных лічбаў няма. Але з 15 чалавек сям'і майго дзеда засталася жывымі толькі два чалавека. Дык вось, бабуля гаварыла, што мардва «дзіўны народ»: секс на вуліцы, нават у мароз – гэта звычайная справа. Але я вяртаюся да Масквы 1976 года. Так, то быў першы імпульс да маіх думак, чаму Я не гавару беларускай мовай.. Больш таго, на 5-м курсе універсітэту, я

гаварыў , што беларуская мова не патрэбна.

У школе, г.Кобрыня, мне не далі вывучаць беларускую мову, нават запатрабавалі ад бацькоў спецыяльная «расписки», што яны ня хочуць каб іхняе дзіця вывучала «мову» і вучылася на беларускай мове... Так і пазбавілі мяне беларускай мовы, якую, я, і далей , не бачыў у дзяржаўных установах Беларусі. А ў староўках Менску (пазьней) мяне называлі «пісьменікам», бо я пачаў размаўляць на Мове.

І вось Масква. Інтэрнат АН СССР, дзе жылі людзі амаль з усяго СССР--- мініСоюз, па нацыянальнаму і сацыяльнаму складу, бо там, я добра пазнаёміўся з дочкамі 1-х сакратароў КПСС, паўднёвых рэспублік. І вось нейкі малы «народец» таксама мае СВАЮ МОВУ.

Я – хто ? Дапамог мне прыйсці да беларускасці і беларускай Мовы Зьміцер Санько, які быў маім Настаўнікам у беларускай справе. Ён таксама жыве ў тым інтэрнаце. Потым, дзякуючы яму , я пазнаёміўся з Зянонам Пазьняком (1979) і беларускімі нацыянальнымі мастакамі.

1978

Пачатак Змаганьня

Зьміцер скончыў аспірантуру і з'ехаў у Менск, а мне яшчэ 2 гады быць у Маскве. Ад Зьміцера, з Менску, я атрымаў паведамленьне, што Пазьняк пачаў грамадзянскую акцыю абароны «Вярхняга Гораду» (Менск) і прасіў мяне, каб я напісаў ліст да вышэйшых кіраўнікоў СССР, але каб пад лістом была некалькі подпісаў беларусаў. Я напісаў такі Ліст на імя Грамыка,

тады ён быў міністрам замежных спраў. Некалькі беларусаў, які жылі ў Інтэрнаце, падпісалі. Адзін адмовіўся. Потым ён пайшоў на працу ў «КГБ».

Такія Лісты я пісаў і ў Менску, куды вярнуўся на прыканцы 1979г. Зьбіраў я подпісы сярод навуковых супрацоўнікаў АН БССР. Некаторыя падпісвалі, некаторыя адмаўляліся. Лісты былі накіраваны ў ЦК КПБ і газэту «Звязда», з маім асабістым каментарам. Акцыя абароны «Вярхняга Гораду» доўжылася некалькі год. Тады мы перамаглі руский шовінізм у Менску. Гэта зараз моладзь прайграла абарону «Вярхняга Гораду» ды яшчэ маладая лідэрка з «маладога фронту» апраўдваецца, што гэта «неактуальна». Што гэта за «фронт»? Толькі сыцягамі махаць? Так і гэта патрэбна, але ці толькі....

Зьміцер Санько, сапраўдны беларус, добры чалавек, быў і добрым сябрам. Ён і, ягоная жонка, Натальля, якую я лічу ідэялам жанчыны, ідэяльнай жонкай, дазволілі некалькі месяцаў жыць у іхняй 2-х пакаёвай кватэры. А ў іх ужо была двое дзетак...

Так, Зьміцер Санько, прывёў мяне ў «беларускі гурт». Потым былі размовы з Зянонам, там жа, на кватэры Санько. Сустрэчы з мастакамі і агульныя сьвяткаваньні нацыянальных гістарычных падзей, слуханьне сьпеваў Забэйды-Суміцкага і шмат іншага. Менавіта тады (1979- 1980) ,я пазнаёміўся з нацыянальнымі талентамі Беларусі, вялікімі Мастакамі: Алесям (Аляксеям) Марачкіным, Міколам Купава і, потым, аўтарам «каня», Яўгенам Куліком і іншымі адметнымі беларускімі мастакамі і творцамі. Даруйце, не буду называць усе імёны, бо магу памыліцца ў напісаньні

прозвішча. Фактычна , я браў удзел у нелегальным беларускім нацыянальным Руху. Падкрэсьлю – культурніцкім. Аб антысавецкай дзейнасьці гаворкі , непасрэдна, не было. Але «25 Сакавіка» ,БНР, мы сьвяткавалі. Яўген Кулік намаляваў і надрукаваў славетную паштоўку «Ніхай Жыве Беларуская Народная Рэспубліка». Два асобніка ён падараваў мне, да гэтага часу Паштоўка ў мяне заўсёды перад вачыма.

Ездзіў я і на «нашае Купальле», каля Вязынкі. Неяк , там, я пазнаёміўся з самастойным незалежным гісторыкам Міколам Ермаловічам, потым ,канешне, чытаў, ягоня дасьледваньні. На «Купальле» і на іншых нашых сьвятах мы размаўлялі аб гісторыі Беларусі і магчымай будучыні Беларусі, але думка,што Беларусь хутка будзе «незалежнай» нават у галаву не прыходзіла. Так, па крысе, я вырастаў у Беларуса.

У 1980 -1983гг. пачаў я таксама зьбіраць беларускую бібліятэку, падпісаўся на шмат розных беларускіх выданьняў, у тым ліку, і на факсіміле «Наша Ніва». Пазьней я аддаў 5 рублёў на аднаўленьне «Менскай ратушы».

Вельмі шмат я чытаў , асабліва творы Уладзіміра Караткевіча. Да гэтага часу мая «настольная кніга»- «Хрыстос прыямліўся ў Гародні».

Мікола Купава пачаў грамадзянскую Акцыю: беларускі дзіцячы садок і беларуская школа ў Менску. Я таксама падпісаў адпаведны Ліст. Сьвядомыя беларусы пісалі Лісты да уладаў, тлумачылі іншым беларусам неабходнасьць Мовы. З гэтай Акцыяй была цяжэй, тут мы не перамаглі руский шовінізм у Менску, бо , перадусім, беларусы не былі актыўнымі, нават,

інтэлігэнцыя.

Думалі мы і аб спосабах распаўсюджвання праўдзівай гістарычнай літаратуры. Ксеракопіі тады (у Менску) яшчэ не была. Мне нават прапанавалі вынайсьці нейкі новы метада памнажэньня інфармацыі.. Пакуль я думаю --- на Захадзе пачалі вырабляць «ксераксы».

Потым была (не вельмі актыўная) мая дзейнасьць у клюбе «Спадчына», які ўтварыў Анатоль Белы . Не вельмі актыўная, таму што я меў вельмі хворая дзіця (нарадзілася хворым) і навуковая праца ў Акадэміі Навук, Інстытуце, вымагала таксама шмат часу і думак. Менавіта тады ,у клюбе «Спадчына» , пачалося стварэньне Беларускага прыватнага Музея, які «атабарыўся» потым каля Старых Дарог, дзякуючы высылкам Анатоля Белага. Нашая грамадзкая арганізацыя была першай беларускай незалежнай няўрадавай арганізацыяй. Нам была вельмі няпроста падтрымліваць культурніцкую дзейнасьць Клуба, абсалютна без палітыкі. Але афіцыйная дзейнасьць была вельмі важная: нам дазвалялі адкрыта арганізоўваць гістарычныя лекцыі і абмеркаваньні, выставы. Усё гэта пашырала кола «беларусаў». Я лічу, што Анатоль Белы рабіў вельмі важную справу і помнік у новай Беларусі яму павінен быць. Дарэчы аб дзейнасьці клуба «Спадчына» надрукавана некалькі кніжак, некалькі радкоў там ёсьць і пра мяне. (Не па словам, а па Справам).

А на «вуліцы» , у тыя часы, ужо пачынаецца вецер пераменаў-- «время перестойки». З другога боку, мы і зноў вымушаны былі змагацца за беларускасьць,

пісаць Лісты, размаўляць з функцыянерамі ЦК КПБ-КПСС. Мясцовая «камуністычная» улада хацела забраць памяшканьне (скляпеньне на вул.Сурганава) у Клюбa, адпаведна, мы «грукалі» ва ўсе дзверы.

У выніку прадстаўнікоў Клуба запрасілі на сустрэчу ў ЦК КПБ. Памяшканьне нам пакінулі, але пазней, Анатоль Белы знайшоў лепшы пакойчык.

З тых часоў вельмі тужліва памятаецца адно святкаваньне «Купальля», халодная ноч і мой напой «для сугрэву», якім я пачаставаў таксама і Міколу Ермаловіча. Памятаю песні Забэйды-Суміцкага, плыту якога я слухаў дзякуючы гуртку беларускіх мастакоў. Раней, я канешне, нават і ня ведаў аб такім выключным беларускім спеваку. Казалі, што ягонае майстэрства спеваў лепшае чым Шаляпіна... Так, паволі, надыйшоў Час Пераменаў, 1988г.

“ПЕРЕСТРОЙКА.”

Для мяне «перестойка» пачалася з таго, што мне пашэнціла падпісацца на «АиФ» і шмат чытаць іншыя газеты, то быў бадай, 1987 год.

Трэба адзначыць, што, яшчэ, да БНФ, мяне (па месцу жыхарства, «Уручча», Менск) далучылі да стварэньня першага на Беларусі КГС, Камітэта грамадзкага самакіраваньня. Ініцыятарам былі камуністы, але мы, самаробныя дэмакраты, перамаглі камуністаў – большасьць у КГС была за намі. Мая дзейнасьць у КГС была значнай, але то «сацыяльная дзейнасьць». Пазней, у наступнай маея аповесці пра «тыя часы», я распавяду адносна КГС «Уручча-1,2,3».

1988г., кастрычнік, заля Дома Кіно («Чырвоны

Касцёл») . Я быў на тым пасяджэньні , калі быў абвешчаны «БНФ», але актыўна далучыцца ня мог , бо я меў сямейныя праблемы, вельмі хворае дзіцё. Памятаю гарачыя дыскусіі і няровную атмасферу.

Кароткая падсумаваньне.

У часы БССР сярод беларусаў не назіралася дысыдэнтаў, менавіта, «антисоветчиков». (Кукабака-?) Фальклёрныя гульні маладзёнаў, тыпу «Майстроўні» не далі аніякага выніку. Збіццё дзікімі «афганцамі» беларускіх дзяцей , якія гукалі «Вясну», таксама не пашырала кола беларускага супраціву. З другога боку, нацыяльная-культурная дзейнасьць свядомых мастакоў была грунтам для стварэньня БНФ «Адраджэньне», бо ў гэтым гурце былі цалкам свядомыя, дарослыя, Беларусы, якія ведаюць чаго хочуць, менавіта яны ,на пачатку , былі «грунтам» БНФ.

І агульнае. «Перастройка» вызваліла ў людзей іх «Хочам!». Вось таму і першай праявай «Хочам» на Беларусі быў бунт аматараў тытуню. Яны сапраўды хацелі...

1989

Пачатак Дэмакратычных зменаў у Беларусі.

1989 год паказаў , што рэальныя змены ў грамадстве пачаліся. Кааператывы камсамольцаў «делали деньги» для сябе і сваіх бацькоў, партфункцыянераў. Прага да багацця парушыла ўсю камуністычную ідэалёгію. Газеты публікавалі сэнцыйныя факты, але то была проста праўда аб рэчаіснасьці. З'явіліся матэрыялы аб «Чарнобыльскай катастрофе». Тут трэба дадаць, што

«ядро» БНФ складалася з навукоўцаў Акадэміі Навук і сьвядомых мастакоў (тых , з гурта) , якія ездзілі па Беларусі (шукалі «тэмы» для сваіх карцін») і бачылі «сітуацыю». Навукоўцы, напрыклад ,фізік Юрый Хадыка добра ведаў ШТО адбылося і якая гэта пагроза для беларусаў. У выніку. «Чарнобыльская праблема» была прыярытэтай справай для БНФ. Сябры БНФ пачалі распаўсюджаць інфармацыю аб выніках «Чарнобыльскай катастрофы», што яшчэ была даволі цяжка, заставалася толькі «вуліца».

БНФ выводзіць на вуліцы Менску некалькі дзесяткаў тысяч людзей на “Чарнобыльскі шлях”(красавік і верасень). Улада , ЦК КПБ вымушана прызнаць наяўнасьць чарнобыльскай праблемы; пачынаецца распрацоўка праграмы дапамогі ахвярам бязглуздай палітыкі камуністаў .

Я, як навуковец, разумеў вялікую небяспеку «бруднага атому» , але лічбаў , узроўню радыяцыі і колькасьці выкінутага «бруднага атому», я не ведаў. Але першая падзея (акрамя мітыngu каля «Маскоўскіх могілак») , якая рэальна паказала народу Беларусі, што пачынаюцца змены, быў мітынг на плошчы Леніна ў Менску. У гадавіну «ВОР» ,лістапад 1989 году , адбыўся шматлюдны мітынг перад Домам ураду, на плошчы Леніна (мне падалося каля 50000) з патрабаваньнем прыняцьця дэмакратычнага закону аб выбарах.

Потым, дэпутаты-камуністы ВС БССР вымушаны былі ўнесці істотныя змены ў закон аб выбарах.

Далі выступіць і Зянону Пазьняку, які таксама заклікаў

грамадзян «не штурмаваць будынак Дома ўрада», а быць спакойнымі . Я сам чуў такія крыкі, што неабходна «взяць штурмом Дом камуністоў». Пад час мітыngu «КГБ» зладзіла іншую правакацыю: паслалі майора міліцыі Гусакова затаптаць кветкі ў помніка Леніна, што ён і зрабіў. Але тады правакацыя не спрацавала. Я быў звычайным удзельнікам, але стаяў недалёка каля помніка. Прозвішча правакатара, пазней (у 1990 годзе) мне паведаміў мой знаёмы, капітан міліцыі.

КГС, Камітэт грамадзкага самакіравання, «Уручча-1,2,3»Менск. 1989г.

КГС быў афіцыйна зарэгістраваны ў 1989г, але размовы пачаліся ў 1988, і стаў сапраўды школай Дэмакратыі. Так, нам дапамог закон СССР, які даваў вельмі шырокія магчымасці жыхарам, якія маглі рэальна вырашаць праблемы нашага мікрараёна, дзе жылі больш за 20 000 людзей. Сябры Камітэта грамадзкага самакіравання (большаць з вышэйшай адукацыяй) ухвалілі асноўны прынцып дзейнасці КГС: прапануеш нешта зрабіць, добра. Але і ты, сам, павінен дейнічаць згодна са сваёй прапановай.

Гісторыя КГС патрабуе асобнай кнігі. Пакуль магу толькі звярнуць увагу,што менавіта актывісты КГС былі выбраны дэпутатамі Менскага гарадзкога і Першамайскага раённага Савета дэпутатаў у 1990 і наступных выбарах. Менавіта мая актыўная дзейнасць

у КГС падняла і аўтарытэт БНФ.

Я, ад пачатку, быў вельмі актыўным дзеячом КГС, адначасова, я быў кіраўніком (ад 1990)

уручанскай суполкі БНФ. Нашая суполка была самая моцная (вялікая) і эфэктыўная пасярод усіх суполак БНФ. Безумоўна сябры суполкі , то сапраўдныя Беларусы , але «рухавіком» была мая дзейнасць. Нейкі час я быў, таксама, намеснікам старшыні Камітэта грамадзкага самакіравання, «Уручча-1,2,3». Такая мая дзейнасць на двух (трох, дэпутацтва) «пасадах» дазваляла мне вырашаць праблемы жыхароў мікрараёна і ,рэальна, мацаваць аўтарытэт БНФ.

БНФ і выбары 1989г. дэпутатаў СССР.

Я, як сябра БНФ, далучыўся да выбарчай кампаніі. Лідэр БНФ прапанаваў (у нашай акрузе) падтрымаць «эканаміста» Жураўлёва. Я браў удзел у інфармацыйных пікетах, але не актыўна, бо Жураўлёў мне не падабаўся. Падрыхтоўка да абароны навуковай ступені (дысэртацыя) таксама вымагала часу .А потым мяне папрасілі ў склад выбарчай камісіі. Галасы мы лічылі правільна, без фальсіфікацый і, «Пракол» быў адпаведны, сапраўдны.

Маё стаўленне да кандыдата, потым дэпутата, пацвердзіла жыццё.

Жураўлеў забыўся і на БНФ і, на Беларусь.

Але я быў сябрам участковай выбарчай камісіі. Я пільнаваў справядлівасць выбараў. У нас усё была чэсна.

Мітынг беларусаў на пл.Леніна, Менск 1989 год

Беларускі народ патрабуе парлямент без камуністаў, 1991 год.

Сьвядомы беларус, 1991 год

Грамадскае аб'яднанне
БНФ "АДРАДЖЭНЬНЕ"

8, вул. Варэаўшэні, 220005 Мінск, Беларусь
тэл. (375 17) 284 50 12, 213 30 08

БНФ зарэгістраваны...

ЗВАРОТ да Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Мы, дэпутаты Першамайскага раённага Савета заклікаем
вас прыняць Закон аб візавым рэжыме ўезд у Рэспубліку
людзей з краін, дзе існуюць узброеныя канфлікты і адсут-
нічае кантроль над распаўсюджваннем зброі і наркатыкаў.

Мы павінны абараніць свой народ ад злачынстваў і
распаўсюджвання наркатыкаў.

акр 51

59 акр.

4 окр.

ф.:

[Handwritten signature]

/В.Г. Грыцук/

/Патановіч Т.М./

/Трофимчук А.М./

і іншыя дэпутаты....

Для мяне ўвесь 1989 год (акрамя падрыхтоўкі і абароны дысэртацыі) быў годам КГС, які мы стварылі з грамадзян і для грамадзян і пачалі актыўную дзейнасьць для людзей, распрацоўвалі планы дзейнасьці, там і «мясцовае радыё».

У гэтым годзе адбыўся ўстаноўчы з'езд БНФ у Вільні. Я не браў удзел у гэтым з'ездзе па сямейным прычынам. Грамадзкая арганізацыя БНФ «Адраджаньне» была зарэгістравана ўладамі толькі 19 чэрвеня 1991 года.

1990

ЗАХОП ТБ ДЛЯ БНФ

Выбары ў ВС і ў мясцовыя Саветы дэпутатаў Дэпутацкая дзейнасьць

Так, гэта быў той год, калі ў мяне доўга балелі рэбры, не ад хваробы, ад «палітыкі». 25 лютага 1990 БНФ запрасіў грамадзян на размову з Уладай. У выніку – стотысячны мітынг БНФ на плошчы Леніна. Зразумела, што тады Ўлада – то ЦК КПБ-КПСС, на Беларусі, то 1-шы Сакратар ЦК КПБ- КПСС, Ефрем Соколов. БНФ патрабаваў усей праўды аб «Чарнобыльскай Катастрофе». Але 1-шы Сакратар ЦК КПБ- КПСС , як заўсёды, пачаў «ліць вадугу». Народ не захацеў яго слухаць. Потым далі выступіць Пазьняку. Народ, праз адпаведную рэзалюцыю, запатрабаваў «сыйсьці» камуністычнай уладзе і запатрабаваў жывога этэру прадстаўнікам Народу Беларусі.

Былі і іншыя выступоўцы, прагучала прапанова ісьці зараз да тэлецэнтру і дамагацца прамога тэлеэтэру для прадстаўнікоў дэманстрацыі. Прыйшлі на вуліцу Камуністычную, што недалёка ад помніка Перамогі. Нас, так бы мовіць, спрабавалі «ахоўваць» салдаты ўнутраных войск з алюмініевымі шчытамі. Але людзей была так многа, што ўсе гэтыя салдацкікі трапілі ў «людзскі вір» і былі раскіданы, групойкамі. Я не ведаю, як то атрымалася, але , непасрэдна, каля будынку тэлецэнтру, я апынуўся , я адзін, заціснутым колам салдатаў унутраных войск. То бок, я ў сярэдзіны «кветкі», зробленай з алюмініевых шчытоў салдацікаў. Мяне так заціснулі, што я ледзь дыхаў. Але я такі пачуў , што этэр нашым лідэрам далі. А у мяне доўга балелі рэбры.

Зразумела, што дазвол на выступ па БТ, даў тагачасны кіраўнік, на сваю рызыку. Генадзь Бураўкін тады з'яўляўся кіраўніком Дзяржтэлерадыё БССР (1978—

1990), аднак за падтрымку дэмакратычных сілаў і прадстаўленьне этэру лідэрам БНФ быў вызвалены ад пасады і накіраваны на дыпламатычную працу, у ААН.

Дык вось, мой кароткі аналіз сітуацыі з «чарнобыльскім электаратам»

Вось Генадзь Грушавы ўспамінае пра першае падарожжа ў «Чарнобыльскую зону» 22 ліпеня 1986 года і адразу стварэньне «Фонду « для дапамогі людзям пры «Чарнобыльскім камітэце **БНФ**.» Ён таксама распавядае, што праз структуры і ,потым, незалежнага Фонду, ён распаўсюджваў «**Ідэялёгію БНФ**» (вывяд 2013 года). Ён справядліва ганарыцца , што вялікая колькасьць дзяцей паправіла сваё здароўе ў **дэмакратычных** краінах Захаду.У 2010 годзе спадар

Грушавы гаварыў «на оздоровлении за границей побывали миллионы детей», але ў 2013 годзе, ужо , больш сціпла, «больш за 300 000». Ён справядліва заслугоўвае «Героя Беларусі». Для мяне важна не лічба, а тое , што ГЭТА рабіў сябра БНФ. Але , нібы парадокс, у «чарнобыльскіх раёнах» жыхары галасуюць потым за наменклатурных камуністаў КПБ-КПСС.

Вось яшчэ адно пытаньне да кіраўніцтва БНФ, перадусім, да Зянона Пазыняка. Чаму не была выкарыстана гэта «заслуга БНФ» ? Так, зразумела, агульная ментальнасьць беларусаў: павага да «Начальніка», які вышэй за Бога.

Але дзе была праца актывістаў, кіраўніцтва БНФ ? Яе не была.

Ахова Дэмакратыі.

У тых часы (90-ыя) я часта быў ахоўнікам дэманстрацый («дружына БНФ»), бо мы чакалі правакацый ад “КГБ”. Я валодаў (і валодаю) кунг-фу, а таму лічыў сваім абавязкам ахоўваць Дэмакратыю. Але тут узнікае адразу асацыяцыя: 2010 год, 19 снежня. Я не магу зразумець ідэятычнасьці сітуацыі, таго , што Дэмакратыя засталася бяз аховы. Калі такія «лідэры» не змаглі забяспечыць элементарны парадак, то як яны могуць кіраваць дзяржавай?

Перадусім, у мяне былі бы пытаньня да вайскоўца, былога « генерала БЗВ», Міколы Статкевіча.... Але я яго добра ведаю, і ведаю чаму і ён не арганізаваў «ахову»... Шкада..

Выбары

(4 сакавіка) Яшчэ не была зарэгістравана арганізацыя БНФ «Адраджэньне», але і рэальна разгалінаванай структуры яшчэ не было. Людзей , на кандыдатаў ад БНФ у Вярхоўны Савет БССР, наш Лідэр назбіраў. Вылучалі «кандыдатаў» зарэгістраваныя грамадзкія арганізацыі, дзе ў кіруючых ворганах былі сябры БНФ. А вось з, «жадаючымі», кандыдатамі, ў мясцовыя Саветы дэпутатаў была праблема. Так, быў зроблены спіс «кандыдатаў», якіх падтрымлівае Беларускі Народны Фронт «Адраджэньне». Але кандыдатамі былі «вообще демократы», у большасці. Нават (час паказаў) у Менскі гарадзкі Савет Дэпутатаў, «ад БНФ» трапілі выпадковыя людзі. Як, гэта не дзіўна, нават пасля вялікай арганізацыйнай працы (з'езд 1989 года) дэмакраты, БНФ , не былі падрыхтаваны да выбараў. Тоя, што даволі шмат прадстаўнікоў («спіс БНФ») былі выбраны дэпутатамі, як гэта часта бывае ня толькі ў нашай краіне, была не поспехам працы актывістаў БНФ, а толькі жаданьнем людзей рэальных пераменаў, аб якіх увесь час гаварыў Міхаіл Гарбачоў. А большасць людзей свядома, ці падсвядома разумеюць , што старыя кадры «не перестроятся». Дарэчы тоя ж самая адбылося і ў 1994. Не такім «хорошим» быў Александр Лукашенко-- для большасці, быў дрэнным Кебіч, які быў «тварам» КПСС -КПБ сістэмы. Бо нават вельмі разумныя людзі (добрыя людзі, маі знаёмыя) вучоныя, галасавалі супраць Кебіча за Лукашенко ў 1994 годзе. Так адбывалася і тады ў 1990 годзе , вельмі дапамагла БНФ грамадзкая арганізацыя «Таварыста беларускай мовы», якая таксама вылучала кандыдатаў,

але на большае «беларусы» не былі здольныя.

Нам, сябрам БНФ, ва «Уруччы» была прасьцей, мы мелі КГС. Таму была вырашана, што ўсе актывісты КГС «ідуць у дэпутаты», адпаведна і сябры КГС (каля 50 чалавек) таксама дапамагалі ў агітацыі.

Я ад Навукі адрывацца не хацеў, але падумаў, што дэпутатам Першамайскага раённага Савету Менску магу быць, вельмі то мне замінаць ня будзе, раён – то не ўся краіна....

У 1990 я быў абраны дэпутатам Першамайскага раённага Савета народных дэпутатаў горада Мінска у вельмі цяжкіх, сапраўды, канкурэнтных выбарах. Калі у іншых выбарчых акругах (нашага мікрараёну) быў толькі адзін «кандыдат», то мне камуністы выставілі ажно 5-ць, сацыяльнарозных грамадзян, ад рабочага да дырэктара.

Актыўная дзейнасць БНФ-ца (мяне) ў «КГС», у гэтай, сапраўды дэмакратычнай структуры, дапамагла мне здабыць прыхільнасць большасці жыхароў мікрараёна і да БНФ. Але, я таксама добра папрацаваў і пад час выбарчай кампаніі. Я хадзіў па пад'ездах, праводзіў сходы на лесвічных пляцоўках--- людзі ўважліва слухалі. Пытаньнеў задавалі мала, больш слухалі. Дапамагаў мне Валеры Паўсыцюк.(сябра БНФ). Трэба адзначыць, што маі выборцы – гэта былыя афіцэры Савецкай Арміі, інтэлігенцыя і «маласемейка», дом з аднапакаёвымі кватэрамі. У «маласемейке», у большасці, жыў «рабочый клас». Канешне мне дапамагалі і сябры «КГС, асабліва ў «маласемейке», дзе жылі былыя «афганцы». Падкрэслію, я ўсюды

размаўляў толькі на беларускай мове. Я быў выбраны адразу, з вялікім адрывам ад членаў КПСС, дырэктара, рабочага і іншых.

Камуністы зразумелі маю «вагу» і мой імпэт, а таму напярэдадні выбараў Старшыні Першамайскага раённага Савета народных дэпутатаў размову са мной папрасіў 2-гі сакратар КПБ-КПСС Першамайскага раёна, Уладзімір Белыхвостаў. Ён хацеў ведаць каго (ці яго) я падтрымаю. У яго быў моцны канкурэнт, Іван Мацкевіч, 1-шы сакратар КПБ-КПСС Першамайскага раёна. У Савет была выбрана 68 дэпутатаў. Зразумела, што большасць дэпутатаў-- то артадаксальныя камуністы, якія вымушаны былі такі выбраць паміж «сакратарамі», а таму ад галасоў дэмакратаў залежала, ХТО, будзе Старшынёй Першамайскага раённага Савета дэпутатаў.

Свае абяцанні грамадзянам я стрымліваў, быў самым актыўным дэпутатам у Першамайскім раёне.

Як дэпутат, я актыўна працаваў. Асабліва я спрабаваў зрабіць уплыў «БНФ» на супрацоўнікаў міліцыі. У мяне гэта атрымалася. Пасля 1993г. сярод міліцыянтаў рабілася (некалькі разоў) апытанне адносна і майго аўтарытэту. Па словах начальнікаў «РОВД-- РУВД», я меў падтрымку больш за 70% супрацоўнікаў міліцыі. Жыццё паказала, што так і ёсць: да 2000 года я не меў вялікіх праблемаў з міліцыяй, як і не мелі праблемаў сябры БНФ у нашым раёне. Адпаведна, у гэтым раёне, я знайшоў (улады зацвердзілі) афіцыйнае (2-гоя) памяшканне для БНФ, на галоўным праспекце Менску.

Дзейнічаў я ня толькі як дэпутат, і актывіст КГС «Уручча-1,2,3» але, таксама, як кіраўнік суполкі (а

потым і раённай арганізацыі БНФ). Я ладзіў навагоднія святы для дзяцей у мікрараёне, часта сустракаўся з жыхарамі і рэальна вырашаў іхнія праблемы.. У выніку, большасць жыхароў мікрараёну ведала мяне , «Грышука-БНФ-ца».

Вось так, БНФ, праз маю дзейнасць дэпутата (і актывіста КГС) набываў аўтарытэт у мікрараёне і нават у раёне Менска, Першамайскага раёна.

У 1990 годзе я таксама актыўна ўдзельнічаў у агітацыйнай кампаніі выбараў дэпутата , ад БНФ, у Вярхоўны Савет. Мы падтрымалі акадэміка Яўгена Канаплю.

Мы, дэмакраты «Уручча» і сябры БНФ, цалкам перамаглі. Дэпутатам у ВС быў абраны Яўген Фёдаравіч Канапля, акадэмік, вучоны , які працаваў па даследваньню вынікаў «Чарнобыльскай катастрофы», які быў у спісе «з падтрымкай БНФ».Час паказаў, што Яўген Канапля паслядоўна змагаўся за «чарнобыльскія праблемы».Трэба адзначыць, што «кандыдатам у дэпутаты ВС» быў таксама сябра КГС «Уручча-1,2,3», журналіст «Народнай газеты», які быў вылучаны сходам жыхароў (Уладзімір Самойлаў, бацька «таго з РНЕ»). Вырашальным чыннікам была нашая , «БНФ-я» агітацыя і ,канешне, тоя, што мы змаглі растлумачыць грамадзянам праблему «Чарнобыльскай катастрофы», у якой быў вельмі добра абазначаны акадэмік Яўген Канапля, менавіта , у праблемах здароўя. Ён абяцаў дапамагчы стварыць Пункт радыялягічнага кантролю харчавання ў мікрараёне. Сваё абяцаньне акадэмік стрымаў: ён даў нам прыборы, а непасрэдна ,сам «Пункт радыялягічнага кантролю харчавання» стварыў я . Пункт 2-а гады

месціўся ў будынку Першамайскага універсаму. Я таксама там працаваў (задарма) у вольны час, правяраў прадукты. Дарэчы, ягады і грыбы, якія нам прыносілі на праверку, у 90% выпадкаў былі радзяктыўныя. Бадай, тут, я крыху распавяду аб сваёй дэпутацкай дзейнасці.

ДЭПУТАТ.

Першамайскі раённы Савет Народных Дэпутатаў г.Менска, вось такая назва была выбарнага воргана, куды мяне выбралі жыхары мікрараёна «Уручча», што на ўсходзе Менска, за «Маскоўскімі могілкамі», каля «Военного городка», дзе месцілася танкавая дывізія. У Першамайскім р-не, рэальна, была больш за 200 000 чалавек. Большасць інстытутаў АН БССР і адзінак «ВПК» (заводы і ўстановы вайскова-прамысловага комплексу) была таксама ў нашым раёне.

“Не для славы – а для Справы”-- **Валеры Грыцук**

Звычайна людзі баяцца праўды, калі яна невыгодная непрыемная, а часам праўда забівае, палітычна і, нават, фізічна. Дзякуючы выхаванню праз сваю маму, я вымушаны ўсё жыццё змагацца за Праўду і Справядлівасць. Больш таго, я лічу, што Праўда і Справядлівасць ідуць побач. Вось таму праўда аб Верхнім Горадзе, у Менску, напрыканцы 80-х, штурхнула мяне змагацца за Справядлівасць, за гістарычную спадчыну для беларусаў. Мы тады перамаглі. Далей была змаганьне за Праўду гістарычнай спадчыны ў клубе “Спадчына” і сустрэчах свядомых беларускіх мастакоў, што

скончылася ўтварэньнем БНФ “Адраджэньне”. І вось у 1990г. “вецяр пераменаў” пахіснуў маю навуковую дзейнасьць і паставіў мяне перад выбарам: альбо рабіць Навуку і стаць акадэмікам, альбо актыўна будаваць дзяржаву Беларусь, незалежную і дэмакратычную, а потым і багатую, дзе шануюць Правы Чалавека.

Менавіта таму, я вырашыў быць і «крыху дэпутатам». Але «крыху не атрымалася. Я актыўна ўдзельнічаў у працы «Камісіі па захаваньню законнасьці, ахове правоў грамадзян, галоснасьці, вывучэньню грамадзкай думкі», рабіў істотныя прапановы на сесіях Савета . Напачатку камуністы-дэпутаты спрабавалі з мяне смяяцца, выскоквалі дырэктаркі школаў (члены КПСС) і крычалі, што я дрэнна гавару на беларускай мове. Але свае заўвагі рабілі на руском языке. З часам з маёй мовай звыкліся, тым болей, што маі прапановы былі вельмі моцна аргументаваны. . Сярод дэпутатаў Савета , «афіцыйным сябрам БНФ» быў толькі я адзін. Але даволі хутка я змог стварыць пастаянную (кааліцыю) групу дэпутатаў (23 дэпутата), якая падтрымлівала маі прапановы. Як дэпутат, 2 гады, камуністам-дэпутатам, я даказваў, што менавіта мая дзейнасьць у камісіі па “кантролю за міліцыяй” найбольш эфэктыўная . Старшынёй Камісіі (1990-1992) быў былы КГБ-ст, які блакаваў усе маі прапановы, які заблякаваў таксама афіцыйную рэгістрацыю раённай арганізацыі БНФ. Але пасля таго, як гэты «КГБ-ст» чарговы раз дыскрэдытаваў сябе, дэпутаты- камуністы вымушаны былі такі абраць мяне старшынёй дэпутацкай «Камісіі па захаваньню законнасьці, ахове правоў грамадзян, галоснасьці, вывучэньню грамадзкай думкі», мяне,

ідэялагічнага ворага.

10 гадоў майго змаганьня за Праўду , Справядлівасьць, Закон і Парадак у Першамайскім раёне Менска былі цяжкімі, але паспяховымі, так што ўсё кіраўніцтва раёну мяне паважала і лічылася з маёй думкай., а міліцыя была талерантная да БНФ на працягу 10 гадоў.

У раёне з'явілася некалькі газэтаў, таксама і газэта «Наша Уручча». Пазней, я быў нават журналістам гэтай (і «па-за штатам»,газеты «Вечерний Минск») газэты. Я дапамог стварэньню кабельнага тэлебачаньня «ТВ – ИТС», дзе амаль 5 год быў стваральнікам і вядучым палітычнай праграмы, задарма ,канешне. Але першай маёй справай змаганьня за Праўду , Справядлівасьць, Закон і Парадак у Першамайскім раёне была прапанова стварыць «стэнд Галоснасьці»-- іфармацыйны стэнд на вуліцы, дзе былі копіі дакументаў Першамайскага раённага Савета Народных Дэпутатаў г.Менска і выканкама. Амаль 10 год копіі дакументаў мясцовай улады былі на стэндзе і людзі ведалі, ШТО робіць мясцовая ўлада.

Зразумела ,я дапамагаў і канкрэтным людзям. Некалькі прыкладаў. Я дапамог маці хвораму на «цукровую хваробу» дзіцяці знайсці патрэбную дапамогу. (Можа я выратаваў яму жыццё). Іншаму грамадзяніну я дапамог «разабрацца» з міліцыяй. Але ,найбольш цікавая наступная гісторыя. У доме, на вул.Нікіфарава была памяшканьне для сантэхнікаў ЖЭС, але вечарам і ўначы , там рэальна была «маліна», гвалт і «оргіі» уначы . Жанчына з малымі дзецьмі, праз сцяну вымушана слухаць вэрхал п'яных кампаній на працягу 7 гадоў. Куды толькі яна не пісала скаргі. ... «Маліна»

заставалася. І вось , калі я абыходзіў кватэры, паразмаўляў і з гэтай жанчынай: яна распавяла мне пра сваю «бяду». Я, як дэпутат, напісаў адпаведныя лісты. Праз 7 (сем) дзён «маліну» закрылі, памяшканьне для сантэхнікаў перанеслі ў іншы дом. «Бордель» скончыў свае «канцэрты». **7 (сем) дзён і 7 гадоў!**

Вось гэта гісторыя ёсьць прыкладам чым адрозніваецца эфэктыўны дэпутат ад простага жыхара. Зразумела, такая мая дзейнасьць на карысьць жыхароў была больш-менш вядома людзям, адпаведна, я меў аўтарытэт .На жаль толькі у тых, хто хацеў ведаць ня толькі цэны ў крамах.

Менавіта, таму мне не перашкодзілі арганізаваць пераможныя выбары (1994) для кандыдата ад БНФ у Першамайскім раёне і здабыць другое памяшканьне (офіс)для БНФ “Адраджэньне” на праспекце Леніна (зараз- Незалежнасьці). Больш таго, падкрэсліваю, да канца 2000г. не была рэпрэсій дэмакратаў, з боку міліцыі раёна.

Як дэпутат я клапаціўся аб жыхарах мікрараёна «Уручча» і ўсяго раёна. Я дамогся парадку ў «ЖЭС», дрэннага начальніка звольнілі.

Па прапанове жыхароў ,але праз маю дзейнасьць, была адкрыта прамтаварная крама, захавана крама па продажу гародніны (для пенсіянераў). Доўгі час працаваў «Пункт дозимитрического контроля продуктов» у мікрараёне «Уручча», дзе і я, непасрэдна, правяраў прадукты «на радыяцыю». Гэтую маю прапанову падтрымаў акадэмік Яўген Канапля, забяспечыў абсталяваньнем. Была і шмат іншых спраў, кансультацый грамадзянам па іхнім прыватным

справам, часта , на вуліцы, бо мяне ведалі, таму і пыталіся.

Прашу звярнуць увагу , я першы у Менску прапанаваў «вынесці інфармацыю - «Гласность» , на вуліцу. І ад чэрвеня 1990 г., 10 год, грамадзяне, на вуліцы , маглі пазнаёміцца , па дакументах, з дзейнасцю мясцовай улады.

Ведалі мяне і рабочыя Першамайскага раёну. Я гэта падкрэсліваю, таму што на тыя часы, калі Менскі гарсавет ня меў сваей газеты, радыё, ТБ - гэта была выключна важная справа.

Па запрашэнню прафсаюзных актывістаў Менскага гадзіннікавага завада, я выступіў на «сходзе акцыянераў», дзе растлумачыў працаўнікам, што павінна рабіць кіраўніцтва Заводу і ,якая ёсць роля акцыянераў. Я таксама абверг некаторыя падманныя «закіды» дырэктара Заводу.

Ну і, канешне, я пастаянна, бываў на сустрэчах з работнікамі міліцыі, тлумачыў ім сутнасць Закону і розніцу Арміі і міліцыі, адпаведна, тоя, што супрацоўнік міліцыі не павінен выконваць незаконны загад Начальніка, а карыстацца толькі Законам. Я , лічу, што і дзякуючы мне, міліцыя Першамайскага р-на ў 1990-1995 гадах працавала дастаткова эфэктыва.

Калі я атрымаў ад грамадзян інфармацыю аб карупцыі (узяў незаконна сабе яшчэ адну кватэру) намесьніка Старшыні (Аляксандр Новік) выканкама , то я агучыў гэта на сесіі Савета дэпутатаў. Намесьнік мне пагражаў судом. На жаль, грамадзяне не перадалі мне больш дакладнай інфармацыі, а таму я не змог звярнуцца ў пракуратуру па гэтай справе.

У 1995 г. Прэзыдэнт РБ падпісаў антыканстытуцыйны

Указ аб скасаванні раённых Саветаў Дэпутатаў у гарадах. Я, зразумела, як дэпутат і сябра-заснавальнік Фонда ім.Льва Сапегі, быў катэгарычна супраць. Напярэдадні, я напісаў адпаведныя артыкулы ў газеты «Звязда», «Советская Белоруссия», «Народная газета». Артыкулы былі надрукаваны.

Я прысутнічаў на пасяджэнні Канстытуцыйнага Суду, дзе разглядаўся гэты Указ Прэзідэнта Александра Лукашенко. На жаль, дэпутаты ВС, фактычна, падтрымалі Лукашенко. На тым судзе прысутнічаў толькі дэпутат-камуніст Валерый Шчукін. Але, нават, тыя дэпутаты ВС, якія лічылі сябе «дэмакратамі» не зразумелі важкасць справы, не была «голасу» і дэпутатаў ад БНФ. Сёння, некаторыя з іх, «цвёрдыя апазыцыянеры».

Канстытуцыйны Суд «адмяніў»(палічыў, што Указ супярэчыць Канстытуцыі) Указ Прэзідэнта Александра Лукашенко, адпаведна, ВС вымушаны быў пацвердзіць норму Канстытуцыю і Закона. Прашу звярнуць ўвагу на гэтую інфармацыю і параўнаць з адказам на мой Ліст, «и.о. Председателя --- Голобурды» у 2000 годзе.

Але ўжо пачала сваю дзейнасць новая формула ўлады: «Право Силы, а не сила Права». Выканаўчыя структуры (дзе працавалі былыя члены КПСС) дзяржавы глядзелі толькі на Указы Прэзідэнта Александра Лукашенко, а не на Закон, Канстытуцыю.. Я спрабаваў змагацца, патрабаваў скліканьне Сесіі Савета дэпутатаў, пісаў у ворганы Пракуратуры.... Але ўсё марна --- усюды працавалі былыя члены КПСС, яны падпарадкаваліся, цалкам, новаму «1-му Секретарю КПСС», толькі зараз ён называўся

«Президент Александр Лукашенко».

Але я збіраў сваю дэпутацкую «Камісію па захаванню законнасці, ахове правоў грамадзян, галоснасці, вывучэнню грамадзкай думкі» ў будынку выканкама яшчэ 3 гады, мы рабілі прапановы для выканкама. Нашыя прапановы (Камісіі) выканкамам не прыймаліся да разгляду, але прысутнічаць на пасяджэнні Выканкама мне дазвалялі.

Надалей, я пісаў, лісты ў дзяржаўныя органы і падпісваўся «дэпутат», «Старшыня дэпутацкай камісіі...». Я атрымліваў адказы і, нават, некаторыя маі прапановы, адносна дзейнасці Першамайскага суда, міліцыі, прыймаліся да разгляду і, нешта, рабілася па маім прапановам ажно да 2000г.

Маім (можа і ня толькі маім) поспехам была і тоя, што пасля майго звароту ў МУС, міліцыянтаў не пазбавілі дадатковай дзяржаўнай падтрымкі. Але я таксама звяртаў увагу МУС на неадпаведнасць закону ў афармленні міліцэйскіх дакументаў, «пасведчаньняў». Я вельмі ўдзячны капітану міліцыі, сябру нашай Камісіі, Віктару Праўдзіну, які заўсёды падтрымліваў мяне. Бацька ягоны, рускі чалавек, з архангельскай зямлі («крепкий мужик»), а маці беларуска, а таму Віктар добра валодаў беларускай мовай. Пазней ён стаў беларускім пісьменьнікам.

У 2000 годзе я атрымаў апошні ліст ад дзяржаўнага органа, пракуратуры г.Менска, дзе да мяне звярталіся як да «Старшыні Камісіі...».

З другога боку, насельніцтва аніяк не пратэставала -- яно была моцна атручана абяцанкамі - хлуснёй кандыдата, а потым Прэзydэнта, які ім «всё даст». На жаль, нават, у Менску, большасць жыхароў

спадзявалася , што так і будзе. Менавіта таму, пад час выбараў дэпутатаў гучалі гэтыя ідыёцкія словы.

«Что ты мне дашь ?»

Гэтыя словы ад электарату я чуў не аднойчы, калі ў чарговы раз кандыдатаваў на дэпутата...

Але я ані разу не чуў, каб нехта зыпытаў :”А што ты зробіш для горада, раёна, вобласці, краіны Беларусі?”.І гэта ў Менску,(мікрараён Уручча) Так, некаторыя “разумнікі” (з адукацыяй”) пыталі аб “праграме”, што была вельмі і вельмі рэдка. А што такое “праграма” апазыцыйнага палітыка, які мае заўсёды меншасць галасоў у выбарчых ворганях ? Так, у мяне былі праграмы і потым, я нават дамагаўся каб нешта ўключалася ў Плян развіцця Раёна. Напрыклад, пабудова Парка ў мікрараёне «Уручча-2» і г.д. Але бяз «маёй улады» гэта так і засталася толькі на паперы.

Калі коратка акрэсліць маю дэпутацкую дзейнасць, то гэта была дзейнасць на карысць «галоснасці» (інфармацыя), дэмакратызацыя, тэрытарыяльнага самакіравання, кантролю над міліцыяй, захавання Правоў Чалавека.

Таксама дзякуючы мне, на працягу амаль сямі гадоў (1993- 2000гг.) Выканкам Першамайскага раёну перыядычна разглядаў «пытаньне» , выканання Закона аб мовах, то бок «беларусізацыя» раёна . Дарэчы многа сучасных маладых дэмакратаў-беларусаў менавіта з Першамайскага раёну.

Інфармацыйная дзейнасць для краіны.

Я даволі часта выступаў , апавядаваў пра мясцовыя праблемы і , прапановы як іх вырашаць, на

дзяржаўным радыё. Мне давалі «этэр» на «Беларуская маладзёвая» (кіраўнік -Жанна Літвіна) і радыё «Сталіца» ажно да 1999 года, уключна.. Вельмі цікава, што кіраўніком радыё «Сталіца» быў стары артадаксальны камуніст, але ён чамусьці прыхільны ставіўся да мяне, БНФ-ца.

Потым, я быў стваральнікам, рэдактарам і вядучым праграмы «Палітыка» на кабельным тэлебачаньні ў мікрараёне Менска «Уручча 4,5» і частка вайсковага гарадку. Стварыў ТБ вельмі дзіўны (для мяне) (рускі) чалавек, які падтрымліваў РНЕ, але вельмі паважаў мяне. Я рабіў сваю Праграму бяз аплаты. Людзі былі задаволены маі выступамі. Але гэтая ТБ была закрыта пракуратурай (і КГБ?) у 1999 годзе. Я так і не зразумеў прычыну, але змагацца за ТБ я не жахаўся, таму што ўладальнік ТБ не ўлічыў мой пратэст супраць РНЕ.

На гэтым ТБ я зрабіў экспэрымэнт пад час выбараў. Да гэтага часу я ўжо «начытаўся» аб тэхніках PR (і NLP). Я выкарыстаў тоя, што палова жыхароў «выбарчай акругі» магла глядзець маю Праграму, а другая палова не мела «кабелю». Я скарыстаўся магчымасьцю і выкарыстаў PR- тэхнілёгіі супраць недэмакратычнага «кандыдата». Эфэкт быў 100%.. На тых выбарчых участках, дзе жыхары глядзелі маю Праграму, яны прагаласавалі так, як я прапанаваў.

Быў я і журналістам незалежнай раённай газэты «Наша Уручча». Уладальнікам і рэдактарам быў Мікола Бусьнюк (таксама дэпутат), мой партнёр па грамадзкім справам у Першамайскім раёне. Заробак мне не плацілі. Найбольш папулярным (і значным) быў мой

артыкул адносна «законнай карупцыі» мясцовага начальства. Я напісаў артыкул, на падставе матэрыялаў КНК (Спадар Долгалёв, кіраўнік, дазволіў мне пазнаёміцца з дакументамі). Мясцовая начальства выкарыстала сакрэтную Пастанову Савета Міністраў (В.Кебіча) аб таных крэдытах. Зразумела, што гэтую пастанову ведалі толькі наменклятуршчыкі, які «хапнулі» грошы, пабудавалі катэдзы, а потым за свой месячны заробак «погасілі кредит», бо пачалася гіперінфляцыя.

Быў я і журналістам (пазаштатным) газеты «Вечерний Минск». Я ,час ад часу, пісаў аб навінах у Першамайскім раёне Менска ,ці праблеме адукацыі для Правоў Чалавека.

Некалькі разоў (як дэпутат) я выступаў у школах. Лічу важным маю размову з клясай (па прапанове Валеры Паўсьцюка) дзе вучыліся актывісты расійскага РНЕ (і вядомы, Самойлов). Я думаю, што мой выступ адхіліў многіх дзяцей (бацькі іх --этнічна рускія, вайскоўцы) ад гэтай рускай шавіністычнай заразы.

Выснова для дэмакратаў.

Калі больш агульна, то можна засведчыць так. Менавіта дзякуючы мне, Першамайскі р-н быў самы прыхільны для дэмакратаў (з боку міліцыі таксама) ажно да 2001г . Падкрэсліваю, менавіта дзякуючы мне, АДНАМУ актыўнаму дэпутату , арганізацыя БНФ атрымала другое афіцыйнае памяшканьне, на галоўным праспекце Менска. За часы дэпутацтва і грамадзкай дзейнасьці я засвоіў таксама і наступнае.

Усе разумныя праграмы (эфэктыўныя) даўно

напісаны і рэалізаваны ў Эўропе, перадусім, для мясцовай улады.

Таксама дастаткова праграмаў (вырыянтаў) развіцця (трансфармацыі) агульна, для краіны. А перашкаджае «эфэкт» вельмі часта карупцыя, у розных формах. І зараз, у часы “глябалізацыі” бяз уніфікацыі якаснай прадукцыі і добрага сэрвісу, канкурэнтную барацьбу не выйграць. Зразумела прадукцыя павінна быць на сучасных тэхнялёгіях. Больш таго, непасрэдна грамадзяне павінны дапамагаць рэалізаваць Праграмы, а не чакаць ад дзяржавы, палітыкаў наступнай выгоды, грошаў, *«Што ты мне дашь?»*.

Нехта гаворыць аб ментальнасці, мясцовай спецыфічнасці – усе гэта глупства. Хочаш сядзець у сваёй ментальнай “зямлянцы”- ну то сядзі і гавары так і, паспрабуй са сваёй “спецыфікай” быць багатым. Глябалізацыя (і сучасныя тэхнялёгіі) ўсё імклівей «набірае ход», адбываецца дыфузія ўсяго, то бок, узаемапранікненне, што вядзе да змяншэння і нават знішчэння нацыянальных і этнічных адметнасцей, нават геапалітычных асаблівасцей. Адпаведна мяняецца ментальнасць людзей, можа і не ў найлепшы бок, але гэты працэс ідзе хутка. Маі развагі адносна грамадзскіх працэсаў дапамаглі мне вынайсці новы Закон грамадзскіх працэсаў, хуткасьць якіх залежыць ад хуткасці абмену інфармацыі. (глядзіце ў дадатку).

Адпаведна, я мяркую, што сёння, напрыклад, тоя, што добра для шведа, фіна, немца – будзе добра і для беларуса. Такім чынам можна цалкам імплэментавать усю заканадаўчую сістэму Швецыі (акрамя караля) у

Беларусь. Навошта выдумляць, «сваю нацыянальную праграму», як той казаў, «велосіпед» (ровар). Такія развагі я раблю па аналізу сваёй дзейнасьці, перадусім, як дэпутата, а таксама, пасля вывучэння жыцця на Захадзе.

Для мяне , у 1990 годзе, значнай падзеяй была таксама, тоя , што дэпутаты ад БНФ дамагліся прыняць ВС БССР « Дэклярацыю аб дзяржаўным суверэнітэце БССР», 27 ліпеня .

БНФ.

У пачатку 1991 года я павялічыў сваю актыўнасьць у БНФ. Раней я меў сямейныя праблемы (моцна хвора дзіця) і рыхтаваўся да абароны навуковай ступені (абараніў). Адпаведна я пачаў даволі часта сустракацца з Зянонам, ужо як са Старшынёй БНФ.

Я яму зрабіў першую парадку для БНФ. Я прапанаваў нашу газэту «Навіны БНФ» раздаваць **бясплатна** , а не прадаваць (быў высокі кошт – 50 копеек). Зянон запярэчыў: «Газета дае нам сродкі.». Я спрабаваў яму растлумачыць, што тады больш людзей чыталі бы нашу інфармацыю , то была бы больш прыхільнікаў БНФ, бо многія такі шкадавалі 50 коп. на газету, а сродкі трэба была шукаць у іншым «месцы» . Дарэчы, рэдакцыя Газэты прапанавала «крыніцу», але Зянон не пагадзіўся. Я лічу, што гэта была першая значная памылка палітыка Пазьняка, калі не лічыць капіяваньня прыбалтыйскай канцэпцыі.

Калі «народ» хоча браць --- трэба яму даваць, а не абмяжоўваць. Гэта як у кунг-фу: ня трэба супраць сілы ставіць жорсткую заслону, трэба сілу адхіліць і

перанакіраваць.

Я не прысутнічаў на з'ездзе ў Вільні, бо трэба была апеквацца хворым дзіцём, а вось потым ,на з'ездзе БНФ 1991 года я быў. з'езд адбываўся ў будынку Тэатра ім. Янкі Купалы, прысутнічала група цэнтральнага (маскоўскага) тэлебачання і мяне («крупным планом») паказалі на увесь СССР, які яшчэ не разваліўся. Маі знаёмыя (і сваякі) з Масквы распавядалі мне , што бачылі мяне па тэлевізару. На з'ездзе мне прапанавалі быць сябрам Сойму БНФ. Я адмовіўся, бо палічыў , што дэпутацтва і + актыўная дзейнасьць у БНФ (1991 год) перашкодзяць маёй працы вучонага.

1991 год быў вельмі бурлівым, але ўжо тады былі бачны прыкметы паразы БНФ.

А таму я вымушаны пагадзіцца з такім меркаваньнем.

Владимир Мартьянов, Сергей Олехнович,С. О Салідарнасць, TUT.BY

В. М. ...недоверие на тот момент ко всем этим движениям национального возрождения, к народным фронтам.Наверное, тут вина и государственной пропаганды, но больше той стратегии, которую реализовывал Белорусский народный фронт. И была огромная масса других людей, которые вообще не понимали, что происходит, с которыми этот фронт работать не хотел или не умел, и только отпугивал их своим фанатизмом. В том числе и в таком, казалось бы, благом деле, как национальное возрождение. Это породило страх, скажем, того, что русских выдворят из страны. Хотя никто из лидеров фронта напрямую этого, вроде как, и не говорил. Но они не сумели наладить диалог с обществом.

Таксама я вымушаны выказаць сваю думку адносна выключнай “ролі дэпутатаў ад БНФ” па абвяшчэньню Незалежнасьці Беларусі. Гэта вельмі добра і патрэбна

была рабіць тая, што яны зрабілі 25 жніўня і да канца верасня 1991 года.

Але Незалежнасьць Беларусі была бы і бяз іх. Вось паглядзім на “парад суверэнітэтаў”., які рэспублікі СССР (большасьць) абвясціла ў 1990 годзе. Так 12 чэрвеня 1990 года з’езд народных дэпутатаў РСФСР прыняў “Дэкларацыю о государственном суверенитете РСФСР”. То значыць. “малая Москва” паслала “сигнал”. А вось паглядзім калі была абвешчана “НЕЗАЛЕЖНАСЬЦЬ” іншых .

””Литовская Республика 11 марта 1990

Грузинская Республика 9 апреля 1991

Эстонская Республика 20 августа 1991

Латвийская Республика 21 августа 1991

Украина ---- 24 августа 1991

Республика Беларусь 25 августа 1991

Республика Молдова 27 августа 1991

Азербайджанская Республика 30 августа 1991

Республика Кыргызстан 31 августа 1991

Республика Узбекистан 31 августа 1991

Республика Таджикистан 9 сентября 1991

Республика Армения 21 сентября 1991

Туркменистан 27 октября 1991

Российская Федерация 12 декабря 1991

Республика Казахстан 16 декабря 1991 ””

Бачым, што “**Независимость**» большасьць

«декабрьских» рэспублік абвясціла непасрэдна пасля паразы “ГКЧП”. Толькі Казахстан -- “”16 декабря 1991”. Дэклярацыю аб “*Провозглашение выхода из СССР*” большасць з іх прыняла таксама ў жніўні 1991.

Такім чынам распад СССР выглядаў так: парляменты рэспублік СССР паслядоўна прыймалі наступныя заканадаўчыя акты –абвясчэнне “суверэнітэту” (1990 год), абвясчэнне “Незалежнасці”, абвясчэнне “Выхад са складу СССР”, абвясчэнне “Незалежнасці дэ-юрэ” (дэнансацыя саюзнай дамовы).

Больш таго, я звяртаю ўвагу, што нават аўтаномныя нацыянальныя рэспублікі РСФСР , у 1990 годзе абвясціла “суверэнітэт”, такіх была ажно 14 рэспублік.

Таксама трэба памятаць, што Беларусь была асобным (ад СССР) сябрам ААН.

Так, канешне, у Беларусі не было (і практычна няма) беларускай нацыянальнай наменклатуры, але быў “партхозактив” , дырэктары буйных прадпрыемстваў, “камсамольскіе бізнесмены”-- дзеткі Начальнікаў. Дзейнічаў СССР-кі закон аб кааператывах... То бок, Грошы (і часам вялікія) ужо “круціліся” і траплялі ў кішэні Начальнікаў. Але была Масква, якая ўсё кантралявала. “Партхозактив” добра памятае “узбекскае хлопковое дело”.... І вось пасля 26 жніўня Масква занялася толькі расійскімі справамі.... На “званкі” з Мінска (“Что прикажете?”) не адказывае... Кантролю няма! Дык няўжо ўсе “партхозактивисты” такія дурні, што не пабачылі: безкантрольнасцю можна скарыстацца і “хапнуць” ? А суверэнітэт , пры несвядомым “народзе” (што была

даказана жыццём) дае, ўвогуле, неабмежаваныя магчымасці “начальнікам”. Узгадаю і іншы прыклад--- Казахстан. Там абсалютна ўсім кіравалі рускія, большасць насельніцтва была таксама – этнічна і свядома, русские. Вось здаецца, перадусім, Казахстан, павінен быў імкнуцца аб’яднацца з Расіяй...Але прычына тая ж, там “партхозактив” вельмі хутка зразумеў, што можна “хапнуць”. Есць прыклады, калі былыя жыхары Казахстана, кідалі высокія пасады ў Маскве, у 1991-1992 гадох, і хуценька вярталіся ў Казахстан, “сколачываць капітал”.

Дарэчы і зараз прычына тая ж.... Лукашенковская наменклатура “хапае” (у каго дарагія “авто” ?) і думае “хапнуць” праз прыватызацыю беларускага народнага добра, а таму маўкліва падтрымлівае суверэнітэт Александра Лукашенко і толькі з ГЭТАЙ прычыны.

Выснова: бяз дэпутатаў ад БНФ Беларусь мела бы Незалежнасць у 1991 годзе, мо на 3-4 месяцы пазней...

У тыя часы быў цікавы выпадак у суполцы БНФ «Уручча». Сябра суполкі прапанаваў мне збіраць зброю і сказаў ,што можа здабыць пісталет. Я сказаў: «Добра. Нясі – паглядзім». Да гэтага часу нясе. Дарэчы ,больш я яго не бачыў. Іншы сябра, былы вайсковец (я яму верыў) сказаў , што ведае дзе «у тупіке» стаяць два вагона з вайскавай зброяй, без аховы. Я задумаўся. Я быў не супраць «прыватызаваць» яе для БНФ, але была праблема транспарту і захавання зброі. Я паспрабаваў пашукаць «магчымасці», але марна. Бадай тую зброю прадалі палкоўнікі, ці прапаршчыкі -- ужо адчуваўся развал СССР.

ЗАЯВА

народных дэпутатаў ад БНФ Першамайскага
раёну г.Мінска

1991

Становішча у грамадстве ва ўсіх сферах жыцця рпрацягвае пагаршацца.

Пракамуністычны Вярхоўны Савет РБ і створаны ім урад на чале з В.Кебічам не маюць сваёй канцэпцыі выхаду з крызісу і здольны толькі Ісці у хвасце падзей услед за дзяржавамі-суседзямі. Гэтая злавачная палітыка - шлях да збяднення нашага гаротнага народу, страты ўсіх працоўных здабыткаў нашай Бацькаўшчыны.

Толькі сталыя эканамічныя сувязі і гарантаваныя двухбаковыя палітычныя пагадненні могуць стаць гарантыямі незалежнай Рэспублікі Беларусь, а не калоніі - Белая Русь.

Толькі глыбока абгрунтаваная эканамічна-палітычная канцэпцыя і яе рэалізацыя зможа прадухіліць вяртанне да камуністычнай дыктатуры і голаду.

КПСС (КПБ) ужо фармальна няма, але ж былыя камуністы засталіся на ўсіх кіруючых пасадах, што амаль непрыкрыта спрыяе умацаванню ценявой эканомікі, мафіі. Сёння створаную працай народа маёмасць выкупляюць за бласэнак, ідзе бессаромнае рабаўніцтва народнага багацця.

Хто чыніць эканамічны сабатаж, хто зацята стрымлівае сваечасовае прыняццё заканадаўчых актаў дзяржаўнага ўладкавання, хто не жадае дэмакратычных рэформаў, незалежнай палітыкі і эфектыўнай эканомікі?

Зыходзячы з гэтага, мы, народныя дэпутаты ад БНФ ўсіх узроўняў Першамайскага раёну г.Мінска заклікаем сваіх выбаршчыкаў, грамадзян Беларусі, падтрымаць патрабаванне аб правядзенні ўсенароднага рэферэндуму ў Рэспубліцы Беларусь па пытанні:

Самароспуску Існуючага камуністычнага Вярхоўнага Савета і выбары новага Вярхоўнага Савета (Сойму) на падставе новага закону аб выбарах, распрацаванага апазіцыйным БНФ у Вярхоўным Савеце.

Народныя дэпутаты:

BELARUS DEMOCRATIC
REFORMS SUPPORT FOUNDATION
P/b № 93, Minsk 228141,
Republic of Belarus.
Fax: (+8172) 266757, Ph. 264817

БЕЛАРУСКІ РЭСПУБЛІКАНСКІ ФОНД
ПАДТРЫМКІ ДЭМАКРАТЫЧНЫХ РЕФОРМ
228141, Рэспубліка Беларусь,
г. Мінск, а/я № 93
Факс: (+8172) 266757, Тел. 264817

№ 13
1998.

Старшыні Вярхоўнага Савета
Рэспублікі Беларусь
сп. Шушкевічу С.С.

Паважаны Станіслаў Станіслававіч !

Кіраўніцтва Фонду падтрымкі Дэмакратычных Рэформаў (Фонд імя Л.Сапегі), які прадстаўляе сабой Асацыяцыю дэпутатаў мясцовых Саветаў Рэспублікі Беларусь, аб'яднаных для спрыяння працэсу рэформы сістэмы мясцовых органаў улады, хацела б сустрэцца з Вамі для абмеркавання нашых прапаноў па гэтай праблеме .

Асноўныя прынцыпы правядзення рэформы сістэмы мясцовых органаў улады ў Рэспубліцы Беларусь, якія прапанаваны нашай Асацыяцыяй, наступныя :

- замацаванне ў Канстытуцыі асноў самакіравання, выкладзеных у Еўрапейскай Хартыі Тэрытарыяльнага Самакіравання;
- неабходнасць правядзення адміністрацыйна-тэрытарыяльнай рэформы (скасаванне абласнога ўзроўню прадстаўнічых органаў) і пераход на 2-х узроўневую структуру мясцовых органаў самакіравання;
- раздзяленне дзяржаўнай улады на месцах і мясцовых прадстаўнічых органаў;
- поўная самастойнасць мясцовых Саветаў у межах сваёй кампетэнцыі ў вызначэнні і стварэнні сваёй унутранай арганізацыі, структуры органаў выканання і кіравання;
- выбары кіраўніка выканкама (мэра) ўсім насельніцтвам горада (раёна);
- самастойная фінансавая база (бюджэт мясцовых органаў самакіравання не павінен з'яўляцца часткай дзяржаўнага), узмацненне ролі камунальнай уласнасці;
- вырашэнне ўсіх спрэчных пытанняў паміж дзяржаўнымі органамі і мясцовымі Саветамі толькі ў судовым парадку;
- выпрацоўка новай рэгіянальнай палітыкі, стварэнне замест існуючай адміністрацыйнай структуры 30 - 100 адміністрацыйна-эканамічных рэгіёнаў;

Зварот БРФПДР да С.С.Шушкевіча,
Старшыні ВС Беларусі

1991

1991 год для мяне пачаўся інфармацыйй аб змаганьні Народа, Грамадзян , у Вільні супраць дыктатуры КПСС-КГБ.

Я паехаць у Вільню не паехаў, але пачаў збіраць подпісы супрацоўнікаў Інстытута Акадэміі Навук пад лістом падтрымкі змагароў Вільні. За адзін дзень я назбіраў каля 120 подпісаў (усяго каля 200 супрацоўнікаў у Інстытуце). Потым адаслаў адпаведную Тэлеграму ў Вільню., пазней , лістом, на адрас «Городского Совета Вильнюса» – усе арыгінальныя подпісы. Я чуў , што некаторыя беларусы паехалі ў Вільню—абараняць Свабоду. З другога боку, большасць беларусаў засталася абыякавай: «Мая хата с краю». Але найбольш абуральным і сёння ёсць тая, што галоўны бандыт «вільнюскіх падзей» ,генерал Усхопчык, вельмі выгодна жыве ў Беларусі. Але як той казаў: «Бандыцкая ўлада ласкава да бандытаў». І калі свядомыя палякі, кожны год ладзяць пікеты каля дома генерала Ярузельскага, то у Беларусі такога няма.. каля дома Усхопчыка...

«Воля народа СССР»

Вясною 1991 адбыўся першы , у гісторыі СССР, «референдум» за працяг жыцця ў СССР. Я тады, разам з мастаком Віктарам Свістуновым зладзіў пікет у мікрараёне «Уручча-2» супраць СССР. Віктар намалюваў вельмі добры плякат: людзі за калючым дротам. Мы гадзіны дзве стаялі з гэтым плякатам каля крамы, размаўлялі з людзьмі. Розныя настроі мы

адчулі, але старыя людзі (бабкі) былі вельмі агрэсіўныя: хацелі падраць наш плякат і пабіць нас. Але мы на гэта ім не дазволілі. Рэфэрэндум адбыўся, большасць «ЗА». Але той самы «савецкі народ» чамусьці не абараніў СССР, калі пачаўся «парад суверенитетов».

Гісторыя паказала: не «народ» бароніць. За каштоўнасьці і прынцыпы змагаюцца Людзі, «Асобы», менавіта яны і перамагаюць, калі згуртаваныя.

1991. БСДГ. Страйкі. ГКЧП і «быдла»

На пачатку года некалькі маіх знаёмых прапанавалі мне далучыцца да стварэння (аднаўленьня) БСДГ, Беларускай Сацыял-Дэмакратычнай Грамады. Меркавалася, што кіраўніком будзе Міхаіл Ткачоў. Да ягонай асобы я ставіўся добра, таму пагадзіўся падтрымаць стварэнне Партыі ды і ідэі Справядлівасці мне вельмі пасавалі. На працы, ІБОХ АН Беларусі, я стварыў суполку з 4-х чалавек, сяброў БСДГ. Мяне абралі старшынём суполкі і дэлегатам на з'езд Партыі, які ў неўзабаве і адбыўся ў Менску. Такім чынам я быў сябрам-стваральнікам БСДГ, але актывістам БСДГ я не быў, бо ,перадусім,-- БНФ.

Нечаканыя страйкі.

Так, канешне, я памятаю раптоўны страйк працоўных. Але, то не была праца БНФ. Рабочых да Дому Ураду выпіхнулі жонкі («бо дзецям хутка есці ня будзе чаго») і дырэктары («Начальство») МТЗ і МАЗ. Начальнікі сказалі простыя рэчы: *«У нас грошай няма. Грошы мае ўрад, вось туды і ідзіце»*. Так, потым,

дзякуючы актывістам БНФ, у патрабаваннях «рабочага класу» з'явіліся і палітычныя патрабаванні... Фармальна, бо рэальна «працоўным» яны не былі патрэбныя і, яны не баранілі іх. Больш таго, рабочыя тады былі бы катэгарычна (але пасіўна) супраць «Незалежнасці», гэта да таго, што зараз некаторыя выстаўляюць сябе вельмі разумнымі (Сяргей Антончык), што не прапанавалі гэтай патрабаванне працоўнаму класу. Тады аб ліпеньскай, 1990г., «Дэкларацыі» ужо «народ» забыўся, але памяталі як галасавалі на «рэфэрэндуме» за «обновлённый СССР».

Я назіраў гэтыя падзеі, але не браў актыўнага ўдзелу. Мяне такі здзіў супраціў «трудящихся масс» адносна палітычных патрабаванняў-- «нам політкі не надо». Так, пазней, у асноўным дзякуючы рабочаму дэпутату Сяргею Антончыку, рабочыя ўжо не выкідвалі (прапанаваныя ім БНФ) палітычныя лёзунгі, але яны іх не цікавілі, яны проста іх «терпели». Вось ужо я тады і задаў сябе пытанне: Што гэта? Чаму? Гэта ідыятызм, дэбілізм, ці «страх у крыві» беларусаў?

Пазней я пазнаёміўся з патрабаваннямі («на фанеры») рабочых польскага Гданьска ... З тых патрабаванняў, толькі адно была чыста палітычным.... І то былі палякі, якія не былі зрусіфікаваны -дэнацыяналізаваны і «советизованы».....

Але беларусы і пазней, пад дыктатурай Лукашенко, не жадаюць «палітыкі».. «Каўбаса», і паболей, іх цікавіць, а таму гатовы (большасць) прадаць сваю краіну таму, хто дасць больш гэтай «каўбасы».

І вось ЖНІВЕНЬ 1991. 19-га, панядзелак. Я быў у адпачынку, але застаўся ў Менску.

Раніцай , мо, каля 10-00, уключыў тэлевізар.... «Лебединое озеро».. Усюды.... Дзіўна. Потым уключыў радыё... Даведаўся. ГКЧП. Уключаю свой SHARP, слухаю радыё «Свобода»», чую Ельцына. Зразумеў. Хуценька пабег да суседа , Віктара Свістунова \вечная памяць яму\, мастака і свядомага Беларуса, бо тэлефона тады я яшчэ не меў. Сябры суполкі БНФ былі на працы, а хто і па-за Менскам. З Свістуновым мы вырашылі друкаваць улёткі-паведамленьня з Масквы ад Ельцына. Я, як намесьнік старшыні КГС «Уручча -1,2,3» меў ключ ад інфармацыйнага стэнда на будынку крамы («Першамайский»). Вось на стэнд я ляпіў нашыя улёткі, так яшчэ недзе клеіў. Я меў друкавальную машынку, але можна была друкаваць толькі 4 копіі.

Што мяне здзівіла-- ніхто не спрабаваў зрываць нашыя ўлёткі , нават, тады, у першы дзень, 19 жніўня.... З другога боку, і гуртаваньня дэмакратаў не назіралася... Ехаць да дэпутатаў БНФ у Дом Ураду ? Не. Я вырашыў падымаць «мясцовы народ»-- друкаваў інфармацыю «ад Ельціна» і клеіў па мікрараёне.

20 жніўня я зрабіў плякат «МЫ – БЫДЛА???» Я зрабіў такі плякат, таму што я не пабачыў, што мінакі, увогуле цікавяцца падзеямі ў Маскве. З гэтым плякатам я хадзіў цэлы дзень па вуліцах Менску, таксама і па праспекту Леніна, часткі Першамайскага раёну. НІХТО да мяне не падыйшоў, НІХТО НЕ ЗАПЫТАЎ, не абурэўся.. Быў адзін п'яны чалавек ,які пачаў на мяне матюгацца, але яго людзі хутка супакоілі....

21 жніўня, праз паведамленьня з Масквы, я адчуў, што ГКЧП прайграў... Так і сталася.

З тых часоў я памятаю тоя, што беларусаў ГКЧП і

«московские дела» не турбавалі. Беларусы, як звычайна, займаліся сваімі штодзённымі справамі.

Можна была зрабіць такую выснову:

а нам беларусам усё адно ,які будзе маскоўскі Пан.

На жаль, БНФ, **як арганізацыя**, не спраўдзіўся. Таму была прычына: ўсё кіраўніцтва БНФ была ў парламенце (ВС), а сістэма сувязі паміж структурамі не была дапрацавана. Так, і то быў час адпачынку. Лета. Далей --вядома.

Пастанова Вярхоўнага Савета Беларускай ССР

Аб паўнамоцтвах Часовай камісіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР па ацэнцы дзеянняў членаў ГКЧП і падтрымаўшых іх грамадска-палітычных утварэнняў, органаў дзяржаўнай улады і кіравання, службовых асоб

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Беларускай ССР пастанаўляе:

1. Прадаставіць права Часовай камісіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР па ацэнцы дзеянняў членаў ГКЧП і падтрымаўшых іх грамадска-палітычных утварэнняў, органаў дзяржаўнай улады і кіравання, службовых асоб і грамадзян;

1.1. Прыцягваць да работы Часовай камісіі народных дэпутатаў усіх узроўняў, спецыялістаў, службовых асоб і грамадзян.

1.2. Неадкладна дапусці да дакументаў любой важнасці і сакрэтнасці ўсіх дзяржаўных і грамадскіх органаў, арганізацый і ўстаноў, размешчаных на тэрыторыі рэспублікі.

1.3. Па пытаннях, якія адносяцца да дзейнасці Часовай камісіі, браць тлумачэнні ў службовых асоб і грамадзян.

1.4. Адбіраць са складаннем адпаведных пратаколаў дакументы, якія адносяцца да дзейнасці ГКЧП, дзяржаўных і грамадскіх органаў, арганізацый і ўстаноў, службовых асоб і грамадзян, што аказалі яму садзейнічанне.

1.5. Накіроўваць прапановы, абавязковыя для разгляду, аб адканасці службовых асоб, якія аказалі садзейнічанне ГКЧП.

2. Абавязаць службовых асоб дзяржаўных і грамадскіх орга-

наў, арганізацый і ўстаноў неадкладна аказваць Часовай камісіі і яе членам неабходную дапамогу і садзейнічанне, у тым ліку і прадастаўляць транспартныя сродкі, а таксама прымаць меры рэагавання на прапановы Часовай камісіі ў тэрмін не пазней 10 дзён.

3. Члены Часовай камісіі і асобы, якія прыцягваюцца да работы ў ёй, вызваляюцца ад работы і прафесіянальных абавязкаў з захаваннем сярэдняй заробтнай платы.

4. Сакратарыату Вярхоўнага Савета Беларускай ССР забяспечыць умовы для дзейнасці Часовай камісіі.

Першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета Беларускай ССР С. ШУШКЕВІЧ.
27 жніўня 1991 г. г.р. Мінск.

Камісія Вярхоўнага Савета РБ

Апасля адпаведных рашэнняў ВС і стварэння Камісіі Вярхоўнага Савета Беларусі па даследваньню дзеянняў ГКЧП на тэрыторыі БССР... , мяне ўключылі ў склад Камісіі па гораду Менску. Так я стаў «членам Камісіі Вярхоўнага Савета Беларусі па даследваньню дзеянняў ГКЧП на тэрыторыі БССР». Старшынёй , па Менску, быў Міхаіл Марыніч, камуніст, былы старшыня Мінгарвыканкама. Казалі быў «хабарнікам». Мой калега па працы непасрэдна (так ён гаварыў) даваў яму хабар, каб атрымаць месца у «кааператыве на кватэру». Прэсавым сакратаром быў прызначаны Якубовіч, той, хто пры дыктатары Лукашенко стаўся, рэальна, галоўным ідэёлагам дыктатуры. (СБ).

Я ж сумленна пачаў сваю працу «члена Камісіі». Я быў актыўным членам Камісіі, рабіў допыты начальнікаў “КГБ” (раёну, Менска і рэспублікі), кіраўнікоў раённай арганізацыі КПБ і заводаў.

Як толькі я атрымаў Пасведчаньне , якое мне дазваляла адкрываць УСЕ сейфы (і нават у «КГБ») , уваходзіць у кожнае памяшканьне і рабіць допыт кожнага грамадзяніна БССР, незалежна ад пасады, я пайшоў у раённае аддзяленьне КПБ-КПСС. Мне паказалі ўсе пакоі і адкрылі ўсе сейфы. Зразумела, што я там нічога не знайшоў. У нашым, Першамайскім раёне было (і ёсьць) шмат прадпрыемстваў ВПК (вайскова-прамысловы комплекс). Пасля камуністаў , я вырашыў наведацца ў НІІ (аб'яднаньне «Агат») , дырэктарам якога быў Азаматаў. Я запатрабаў адкрыць усе сейфы. У адным з сейфаў, я знайшоў тэлеграму з Масквы

(ГКЧП) аб неабходнасьці падтрымаць ГКЧП. Начальнік 1-га аддзела (бадай былы НКВД-ст) не хацеў аддаваць мне «тэлеграму», але сказаў, што ён, разам са мной, павязе яе ў ВС. Я пагадзіўся. «Тэлеграма» была перададзена ў Камісію. Пасля гэтага я накіраваўся на другога прадпрыемства ВПК («завод Леніна»), што на вул.Валгаградскай. Але, там, я ўжо нічога не знайшоў, іх папярэдзілі.

Я не быў адзіным сябрам Камісіі па Першамайскаму раёну, была некалькі. Я ўжо не памятаю іхнія прозвішча, акрамя Маркава Андрэя («вообще демократа»). Усе яны былі вельмі пасіўнымі, але і наш кіраўнік, Марыніч Міхаіл, таксама не заклікаў да актыўнасьці і, ён НІКОЛІ, нас разам не сабраў, «інструкцый» нам таксама не дасылаў. Канешне, я меў права не хадзіць на працу ў АН, але ў мяне быў «індывідуальны працоўны плян». Зразумела, што я не мог кожны дзень займацца следчымі дзеяньнямі, бо трэба была таксама і на асноўнай працы (АН БССР) нешта рабіць, а з другога боку, кіраўніцтва БНФ, таксама не давала аніякіх «інструкцый». Больш таго, у мяне была думка (не ў аднаго мяне) што ўсе гэтыя «раследваньні» не дадуць выніку. Але ж «мандат» маю. Я -- чалавек адказны, а таму працягваў працаваць, **шукаць ГКЧП-стаў.**

Наступным быў мой візіт да старшыні ТБ, тэлебачаньня, А.Сталярова.

Я пайшоў да яго з другім дэпутатам (не памятаю зараз прозвішча).Задаваў пытаньня Сталярову я. Галоўным была пытаньне: «Чаму ён даваў загад перадаваць паведамленьня ГКЧП і «круціў» «Лебединое озеро». Ён нам адказаў, што яму

тэлефанаваў кіраўнік «спецгрупы» і выказаў пагрозу, што калі ён ня будзе выконваць загады ГКЧП, то *«все студии будут разгромлены»*. Як я не спрабаваў даведацца прозвішча кіраўніка «спецгрупы», Сталяроў мне толькі гаварыў: «Зараз не час». \ Зараз, я думаю, што тады тэлефанаваў Барадач, ён тады быў камандзірам «спецгрупы» \. У 2011 годзе, на маё непасрэднае пытаньне да Барадача, што ён гаварыў Сталярову і чаго той, баяўся, Барадач толькі адказаў: «Я не знаю». Пасля размовы са старшынёй ТБ, я склаў «справаздачу» і адвёз у Камісію ВС.

Былі яшчэ маі размовы («допыты») кіраўнікоў у Першамайскім раёне. Больш менш значнымі былі наступныя 3-ы размовы.

Завітаў, я ў раённы аддзел «КГБ». Сейф быў пусты і нічога я не знайшоў. Кіраўнік «КГБ» сказаў, што «все бумаги он отдал в городской отдел КГБ». А таму, мы проста паразмаўлялі. Ён сказаў, што на тэрыторыі БССР дысыдэнтаў не была, Кукабака-- то быў чалавек псіхічна хворы. Наступым быў старшыня гарадскога (Менскага) адзела «КГБ».

Да яго я пайшоў разам з дэпутатам Менскага гарСавета Андрэям Телькоўскім.

Тады «рэй вёў Телькоўскі», ён апытваў КГБ-та. Мы ведалі, што аніякай інфармацыі мы не атрымаем, так і сталася. Але я вырашыў наведацца у «КГБ БССР». Я запрасіў на сустрэчу намесніка старшыні «КГБ БССР», бо спадзяваўся, што можа нешта-такі ён скажа адносна ГКЧП, але марна. Размова была, але аніякіх канкрэтных фактаў я не здабыў, а «сейфы КГБ БССР» праверылі ўжо дэпутаты ВС.

«Зверху», ані Марыніч, ані Пазьняк, даручэньняў мне не давалі , а таму я спыніў свае пошукі ГКЧП-аў.

З другога боку , я вырашыў скарыстацца «паўнамоцтвамі» і праверыць фінансаваньне КПБ-КПСС. Я наведаўся, да нядаўна створанага банку. Я пайшоў у «Беларусбанк», кіравала тады ім Тамара Віннікава, там адзін «след» я знайшоў. Я паказаў Віннікавай маё Пасведчаньне і, яна напісала «цэдульку» да свайго галоўнага фінансіста , каб далі мне ўсе патрэбныя выдрукі. Пакуль я ішоў па калідорах, я паглядзеў паперу, на якой пісала Віннікава. На адваротным баку «загаду» адносна майго патрабаваньня, была запіска да нейкай Марыі (?) каб купіла яна “столовый сервис” для падарунка патрэбнай асобе... Я тады неяк не падумаў аб сэнсу «падарунка». Але потым , дома, калі ўспамінаў падзеі, я зразумеў, што ТОЯ была хабарам некаму. Але «цыдульку» я аддаў.

У банку я працаваў цэлы дзень і без абеду. Я праглядзеў вельмі шмат рахункаў і знайшоў такі рахункі дзе калгасы пераводзілі свае грошы на рахункі ЦК КПБ-КПСС, што была незаконным. Я склаў чарговую справаздачу Камісіі, але не цікавіўся як былі выкарыстаны вынікі маёй працы.

Я падкрэсліваю, ніхто , нас, сяброў, гарадской (Менскай) Камісіі не збіраў. Як той казаў «пушчана ўсё была на саматёк».Таксама не была каардынацыі дзейнасьці і сяброў БНФ з боку кіраўніцтва БНФ.

Адзіным вынікам Камісіі ВС «па ГКЧП» была тоя, што была забаронена часова дзейнасьць КПБ-КПСС.

Ані медалёў, ані «ганаровых грамат», ані грошаў, за маю цяжкую працу ў Камісіі ВС я не атрымаў. Нават падзякі ад дэпутата ВС і кіраўніка БНФ таксама не дачакаўся. Але ж я быў, бадай, самым актыўным «следчым», у раёне дакладна, а можа і ў горадзе.

Пасведчаньне «члена Камісіі ВС БССР...» у мяне не забралі ---яно засталася ў мяне, але потым міліцыя (ці «КГБ») яго ў мяне скралі.

Другой цікавай «маёй» падзеяй таго году была тая, што апасля абвяшчэння ВС нацыянальным сцягам бела-чырвона-белага сцяга, спатрэбіўся тэрмінова сцяг на будынак улад Першамайскага раёну. Зразумела, што я меў наш Сцяг. Кіраўніцтва выканкама лагічна падумала, што ў «галоўнага БНФ-ца Раёну» беларускі Сцяг павінен быць. Мой сцяг, бела-чырвона-белы, папрасілі аддаць Першамайскаму раёну, на будынак выканкама. Я, канешне, аддаў. І доўгі час мой сцяг, наш Сцяг, лунаў над будынкам былых камуністаў. Пазней, выканкам нават мне заплаціў нейкую «драбязу» за Сцяг.

Вось таму, сябры, трымайце каля сябе заўсёды наш Сцяг, бо можа раптам спатрэбіцца новай, нашай, уладзе.

1992

Рэфэрэндум, які не адбыўся

Першай «праверкай» БНФ «Адраджаньне», як арганізацыі, пасля выбараў, быў збор подпісаў грамадзян пад прапановай БНФ аб правядзеньні рэфэрэндума. Тады, у Першамайскім раёне сябры БНФ, пад маім кіраўніцтвам, сабралі 20 000 подпісаў грамадзян, і большасць гэтых подпісаў была сабрана

нашай суполкай сярод жыхароў 4-х «Уруччаў» і вайсковага гарадка, г.Менска..

Я, асабіста, тады, усяго за тыдзень, сабраў 1010 подпісаў грамадзян. 9 подпісаў стары сталініст знішчыў, падраў ліст. Я яго пашкадаваў, старога сталініста, а мог нават за краты пасадзіць.... Вельмі прасіла прабачыць «старого дурня» ягоная дачка. А вось лукашысты зараз нікога не шкадуюць.

У той жа час, я, асабіста, зацвердзіў сваім подпісам 70 000 подпісаў грамадзян, бо ў Першамайскі раён (самы дэмакратычны раён) прыносілі подпісы з іншых раёнаў. Дарэчы сведчыць тоя і то, што менавіта старшыня выканкама Першамайскага раёну пагадзіўся (былы сакратар КПСС) афіцыйна зацвердзіць «факсіміль» (гумаваю пячатку), як асабісты подпіс спадара Анцулевіча, які быў кіраўніком Ініцыятыўнай Групы Рэспубліканскага рэфэрэндума. Падкрэслію, Першамайскі выканкам не быў абавязаны гэта рабіць, тым больш, «факсіміль»-- гэта зусім новая справа. Выканкам меў поўная права паслаць Анцулевіча па «інстанцыях». Зразумела, што пачаліся бы размовы «інстанцый»: якая ўстанова павінна зацвердзіць «факсіміль». Заяўку разглядалі бы месяц, то бок, час мінуў бы для афармлення подпісаў. Але «факсіміль» была атрымана. Былі зроблены гумавыя копіі «факсіміль»-пячаткі. Можна некаму гэтая падзея здаецца «драбязой». Але паспрабуйце ўявіць сябе: колькі часу спатрэбілася бы Анцулевічу, каб асабіста падпісаць усе паперы?

І я, таксама, усю ноч, (разам з іншымі сябрамі БНФ) працаваў такой пячаткай, «факсіміль Анцулевіча», каб зацвердзіць ягоным подпісам 450 000 подпісаў

грамадзян Беларусі.

Прапанова на Рэфэрэндум 1992

Ці лічыце Вы неабходным правядзенне ўвосень 1992 года выбараў у вышэйшы орган дзяржаўнай улады Рэспублікі Беларусь на падставе “Закона аб выбарах народных дэпутатаў Беларусі”, праект якога ўнесены Апазіцыяй БНФ у Вярхоўным Савеце, і ў сувязі з гэтым, датэрміновы роспуск цяперашняга Вярхоўнага Савета?”

Вось так некаторыя «былыя» апісваюць тую сітуацыю. «13 красавіка 1992 г. у Цэнтральную камісію па выбарах і рэфэрэндумах (ЦВК) было пададзена звыш 440 тысячаў подпісаў грамадзян (закон патрабаваў 350 тысяч).” “Старшыня Вярхоўнага Савету Станіслаў Шушкевіч меў права і мусіў склікаць сэсію ВС, на якой павінна была быць прызначана дата рэфэрэндуму. Аднак гэта не было зроблена.”. “Некалькі месяцаў Шушкевіч, які меў неабмежаваны доступ да СМІ, займаўся (нароўні з прапагандысцкай машынай прэм’ер-міністра Кебіча) дыскрэдытацыяй ідэі рэфэрэндуму і новых выбараў. У выніку намэнклятура атрымала час для кансалідацыі.”

“...формула ж апазыцыі БНФ палягала ў тым, што толькі новы дэмакратычны Вярхоўны Савет павінен прымаць новую Канстытуцыю.”

“**Жыццё** паказала, хто меў рацыю: Вярхоўны Савет, абраны яшчэ ў камуністычны час, адмовіўся ад палітычных і эканамічных рэформаў і прыняў Канстытуцыю з прэзідэнцтвам, якое імгненна трансфармавалася ў аўтарытарызм.”. “Праўда, значна пазьней у адным з інтэрвію Станіслаў Станіслававіч назваў больш празаічную прычыну свайго пазыцыі. “Тыя наіўныя прапановы, што былі з боку БНФ – “Вярхоўны Савет у адстаўку”... Гэта я павінен уносіць такую прапанову? Я старшыня, і я павінен такое прапаноўваць? Дык

яны мне скажуць: "Навошта ты нам такі патрэбны, мы зараз новага абярэм".»

Словы С.Шушкевіча можна зразумець так: **«Я буду сядзець на цёплым месцы і максімальна прыстасоўвацца, каб сядзець доўга»**. Відавочны, абсалютны эгаізм чалавека, які цынічна гаварыў аб Дэмакратыі. Больш таго, Станіслаў Шушкевіч хлусіць, калі ўспамінае важныя моманты ў гісторыі Беларусі. Сяргей Навумчык, дакументальна, тоя даказаў. Я падтрымліваю выснову Сяргея. Больш таго, і сама «дэмакратычнасць» Шушкевіча вельмі дзіўная, глядзіце частку «БРФПДР». Я таксама не выключаю, што Шушкевіч быў «сексотом КГБ». І зноў чытайце ўспаміны Сяргея Навумчыка.

Мы, актывісты БНФ, зрабілі максімум, подпісы сабралі і яны былі зарэгістраваны ЦВК.

Але, як гаварылі дэпутаты ад БНФ, Станіслаў Шушкевіч, старшыня ВС Беларусі, не жахаець тэрмінова прызначаць сесію ВС каб зацьвердзіць волю Народа, выкарыстаць «палітычны момант», як і ў жніўні 1991 года.

Я таксама, перакананы, што тэрміновая сэсія ВС і людзі на Плошчы, крызисныя сітуацыя (і гаспадарчая) ў краіне змусіла бы камуністаў (як і 25.08.1991) выканаць Закон. У палітыцы, як і на вайне, вельмі важны час пачатку «аперыцыі».

На жаль, Зянон Пазняк, спадзяваўся толькі на сваю асабістую сілу, а была магчымасць сабраць подпісы УСІХ дэмакратычных дэпутатаў (ня толькі ВС) пад Лістом да Станіслава Шушкевіча, старшыні ВС

Беларусі, з патрабаваньнем прызначыць Рэфэрэндум. Але тады Станіслаў Шушкевіч катэгарычна адмовіўся, бо не была ціску на яго. Потым, у 2012, ён, фактычна, сказаў, што хацеў застацца на Пасадзе як можна даўжэй, то бок эгаізм асобы перамог клопат аб Радзіме. Але і БНФ, арганізацыя, не абараніў (**не была вулічных пратэстаў**), 450 000 подпісаў грамадзян за прапанаваны Рэфэрэндум 1992.

Кіраўніцтва БНФ, арганізацыі, не захацела падрыхтаваць і зладзіць вулічныя дэманстрацыі, пікеты, мітынгі каб абараніць подпісы грамадзян, гонар грамадзян.

У выніку, бяздзейнасьць БНФ адкінула ад Арганізацыі вялікую калькасьць прыхільнікаў. «Фронт» разваліўся. Народ Беларусі пабачыў: БНФ – слабы. Гэта была найвялікшай паразай Дэмакратыі.

1992 г.

Грамадзяне Беларусі!

Мы стаім на мяжы жабрацтва. Эканоміка Беларусі знішчаецца. Яшчэ два гады таму на рубель выплачанай зарплаты ў Рэспубліцы выраблялася тавараў на 2 рублі, і былі ўсе магчымасці ўдзяга палепшыць жыццёвы ўзровень народу. Ужо тады Беларускі Народны Фронт прадбачыў развал Саюза, крах ягонага гаспадаркі і прапанаваў рашучыя захады, каб уратаваць беларускую эканоміку. Галоўны спосаб абароны насельніцтва Рэспублікі ад неперададзальнай палітыкі суседніх дзяржаваў — умацаванне незалежнасці. Гэта ўласныя грошы, мытная служба, войска... Паводле разлікаў спецыялістаў, Беларусь, якая мае разьвіты гаспадарчы комплекс, кампактную тэрыторыю, надзвычай выгяднае геаграфічнае становішча, працаздольны і таленавіты народ, магла б за 8 гадоў наблізіцца да ўзроўню жыцця эўрапейскіх краін.

Аднак два гады Вярхоўны Савет і Урад цягнуцца ў хвасце суседніх дзяржаваў. У выніку Беларусь насе мільярдыя страты, гіне эканоміка, растуць цэны. Спыняюцца заводы. Неўзабаве пачнуцца масавыя звальненні працоўных. Нам пагражае эканамічны паралаш, калі на будзе ні прашы, ні тавараў, ні грошай. Вось вынік палітыкі «мы пойдём услед за Рассией!» Куды?!

Тым часам кіраўнікая наменклатура, перасеўшы з кабінэтаў ЦК ў кабінеты Саўміна і Вярхоўнага Савету, праводзіць «дзікую» прыватызацыю, ператвараючы агульнанацыянальнае багацце ў свае ўласнас. Гэтае злачыства выклікае абурэнне сумленных людзей. Узростае напружанасць, узнікае пагроза сацыяльнага выбуху.

У гэтых умовах адзінае выйсце — тэрміновы роспуск наменклатуранага Вярхоўнага Савету. Трэба стварыць новы, прафесійны вышэйшы орган улады і Урад народнага даверу, які пачнуць хутка ажыццяўляць праграму выхаду з крызісу. Адпаведная канцэпцыя эканамічнага развіцця Рэспублікі створана ў Апазіцыі БНФ.

Мы прапануем ісці да роспуску ВС і новых выбараў законным шляхам — шляхам рэферэндуму. Рэферэндум — гэта адзіная магчымасць цывілізаваным спосабам высветліць думку грамадзян: ці падтрымліваюць яны палітыку цяперашніх уладаў, ці выказваюць уладам недавер?

Для таго, каб правесці таксама галасаванне (рэферэндум), трэба папярэдне сабраць 350 000 подпісаў. Заклікаем грамадзянаў Беларусі падтрымаць гэтую ініцыятыву і паставіць свае подпісы за правадзенне рэферэндуму.

Ніжэй размяшчаны бланк падпіснага ліста. Калі Вы згодны падтрымаць ініцыятыву аб правадзенні рэферэндуму, запоўніце, калі ласка, гэты бланк, акуратна і дакладна запісаўшы ўсе пазначаныя там дадзеныя, якіх патрабуе Закон аб рэферэндуме, і паставіце асабісты подпіс. Прапануем зрабіць гэта членам Вашай самі (старэйшым за 18 гадоў), Вашым суседзям.

Пры гэтым памятайце, што падпісання аднаму чалавеку можна толькі адзін раз. Нельга падпісваць гэты ліст, калі Вы падпісалі іншы! Калі хто паставіць подпіс двойчы, або напіша несправданы дадзеныя ці паддробіць подпіс, ён, паводле Закона, можа быць прыцягнуты да адказнасці.

Ліст з подпісамі або чысты бланк, калі Вы ўстрымаліся, вярніце, калі ласка, чалавеку, які Вам яго даў. Зрабіце гэта тэрмінова, не трымайце ў сабе ліст даўжэй за 1—2 дні.

Вельмі ўдзячныя Вам за падтрымку.

Ініцыятыўная група рэферэндуму.

ПАДПІСНЫ ЛІСТ

у падтрымку прапановы аб правадзенні рэферэндуму па пытанню:

«Ці лічыце Вы неабходным правадзенне ўвосень 1992 года выбараў у вышэйшы орган дзяржаўнай улады Рэспублікі Беларусь на падставе «Закона аб выбарах народных дэпутатаў Беларусі», праект якога ўнесены Апазіцыяй БНФ у Вярхоўным Савете, і ў сувязі з гэтым, датэрміновы роспуск цяперашняга Вярхоўнага Савета?»

Збор подпісаў праводзіў
член ініцыятыўнай групы _____

(прозвішча)

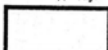
(імя)

(імя па бацьку)

(назвадванне аб рэгістрацыі ініцыятыўнай групы рэферэндуму №1 выданае цэнтральнай камісіяй па рэферэндуму Рэспублікі Беларусь)

Прозвішча, імя, імя па бацьку (поўнаасцю)	Дата нараджэння	Месца жыхарства (поўны адрас)	Пашпарт (серыя, нумар)	Дата падпісання	Подпіс

Усяго подпісаў:

Старшыня ініцыятыўнай групы _____

У.А.Акуленч

М.П.

Кадр з фільму «Прысяга, 1992». Валеры Грыцук
(першы)

Марш БЗВ, 1992 год

Выснова.

У 1992г. кіраўніцтва БНФ, З.Пазьняк, перадусім, таксама і дэпутаты ад БНФ, зрабілі стратэгічную памылку: не абаранілі 450 000 подпісаў грамадзян за Рэфэрэндум . БНФ- арганізацыя не паказала спробу актыўнай абароны і гэта быў пачатак занепаду масавага Руху -- БНФ. Грамадзяне палічылі, што БНФ падмануў іх. Мне асабіста гэта нагадвалі жыхары таго ж Уручча ажно 10 гадоў.

Другая стратэгічная памылка БНФ і, асабіста, Пазьняка, тоя, што дэпутаты ад БНФ не пакінулі ВС у 1992, не актывізавалі працу з народам, Дэпутаты ад БНФ павінны былі пакінуць ВС, альбо фізічна, а мо нават , і фармальна. Тоя, што З.Пазьняк ЦАЛКАМ засяродзіўся на дэпутацкай дзейнасьці была галоўнай паразай БНФ, такім чынам ён замарозіў дзейнасьць арганізацыі БНФ «Адраджэньне».(Бяз яго ў БНФ нічога нават не абмяркоўвалася). Больш таго, такой дзейнасьцю (у 2012 годзе сам пацьвердзіў тоя) даў аргументы ворагам беларусаў, аб «насісьтвенной белорусизации страны», што дазволіла прэзідэнту Аляксандру Лукашэнку правесці антыканстытуцыйны Рэфэрэндум 1995г. аб (фактычнай) дыскрымінацыі беларускай мовы.

А таму ёсьць (і ў тых падзеях) значная віна З.Пазьняка, старшыні БНФ “Адраджэньне” і ягоных намесьнікаў, таксама як і дэпутатаў ад БНФ. Апраўданьне таго, што сябры БНФ засталіся ў ВС і дапамагалі «беларусізацыі», я не лічу слушнай. Больш таго, звяртаю выключную ўвагу, менавіта «такая»

беларусізацыя дазволіла Лукашенко зрабіць рэфэрэндум у 1995 годзе.

А раней (1991) была ініцыятыва «Дэмакратычнай плятформы», таксама і Генадзя Грушаваго, аб самароспуску Вярхоўнага Савета.. Зянон Пазьняк быў катэгарычна супраць.. Дарэчы , звышамбіцыёзнасьць ЗП разбурыла і саму «Дэмакратычную плятформу», дзе ўсе павінны слухаць толькі яго. Мне распаўядалі дэпутаты ВС.

Бадай , ён баяўся, што больш яго не выберуць дэпутатам. Гэта яшчэ адзін «дзіўны факт» для гісторыка ЗП (можа таму, што ён быў толькі гісторык-«тэатразнаўца»), калі палякі, змагары за Вольнасьць першым Прэзыдэнтам Польшчы выбралі камуністычнага злачынцу , генерала Ярузельскага.

Прысяга. БФПДР.

1992 год быў вельмі напружаны. В.Кебіч (старшыня СовМін-а) хацеў аб'яднаньня з Расіяй, хацеў мець расійскі рубль («единую валюту») для Беларусі. Адпаведна, дэмакратычныя грамадзяне вырашылі паказаць свой пратэст супраць здрады Радзімы. Найбольш яскрава гэта была паказана праз стварэньне БЗВ (Беларускае Згуртаваньне Вайскоўцаў) і ганаровае прыняцце Прысягі для абароны Беларусі. Асноўным арганізатарам гэтых падзей быў Мікалай Статкевіч, вайсковец, падпалкоўнік. Я далучыўся да БЗВ і прыняў Прысягу. Ёсьць відэафільм «Прысяга», я стаю ў першым шэрагу, у светлай куртцы, з «пагонамі». Фармальна (быў запісаны) я быў нейкім кіраўніком раённага адзела БЗВ, я меў абавязак захоўваць спісы

усіх сяброў БЗВ, жыхароў Першамайскага раёну гор. Менска. Але каб была нейкая рэальная дзейнасьць БЗВ у Раёне – гэтага я не памятаю. Мікола Статкевіч да мяне таксама не звяртаўся з прапановамі. «Спісы» былі ў мяне...

Дэпутацкі Клюб г.Мінска -- першая спроба.

У 1992г. Я быў актыўным удзельнікам стварэння **Дэмакратычнага Дэпутацкага Клуба г.Мінска**. Дэпутаты Менскага гарадскога Савета дэпутатаў і Саветаў дэпутатаў раёнаў Менска сабраліся ў будынку Мінгарвыканкама. Пагаварылі, нібы абралі кіраўніцтва і .... разышліся.. Больш у такім складзе мы не збіраліся, збіраліся купкамі, але арганізацыя «Дэмакратычны Дэпутацкі Клуб г.Мінска» не была створана. Такім чынам, Дэпутацкі Клюб г.Мінска не быў створаны. Чаму? Бадай таму, што «ініцыятары» не падзялілі «портфели».

Але я там пазнаёміўся з іншымі дэпутатамі, у тым ліку, з дэпутатам Менскага гарадскога Савета дэпутатаў, Георгіям (Жорай) Куневічам.

Вось, менавіта ён і запрасіў мяне дапамагчы стварыць грамадскую арганізацыю, якая бы прапагандавала ідэі і дэмакратычныя формы працы ворганаў мясцовага самакіравання, мясцовай улады.. Я пагадзіўся, пачалася праца над статутнымі дакументамі і збіраньнем вядомых людзей для рэгістрацыі Арганізацыі, БФПДР, Беларускай Рэспубліканскай Фонд Падтрымкі дэмакратычных РЭФОРМАЎ. Пазней наш Фонд змяніў назву на Фонд імя Льва Сапегі.

БФПДР, Беларускі Рэспубліканскі Фонд Падтрымкі дэмакратычных рэформаў.

Мы стваралі рэспубліканскую арганізацыю, для дзейнасьці па ўсёй краіне. Але як знайсці людзей? Перадусім, мы (ініцыятары) хацелі сабраць дэмакратычных дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў. Ну тады ў СМІ быў «разгул Дэмакратыі» (па словах вядомага дыктатара), у газетах, нават мясцовых, друкаваліся розныя думкі. Былі размовы журналістаў з дэмакратычнымі дэпутатамі. Вось таму я і вырашыў шукаць сяброў для Фонду ў газетах.

Я вышукваў у раённых газетах «дэмакратычных дэпутатаў», складаў спісы і перадаваў Куневічу, пісаў лісты «кандыдатам», ці тэлефанаваў ім. Такім шляхам я «дайшоў» і да Віцебска. Дзейнасьць дэпутатаў Віцебскага гарСавета мяне вельмі зацікавіла, а таму я зкантактаваўся з імі. Праз нейкі час мы дамовіліся аб сустрэчы. На сустрэчы, у будынку Віцебскага гарСавета мы стварылі Віцебскую філію БФПДР, яе ўзначаліў Хрыстафор Жаляпаў, дэпутат Віцебскага гарСавета. І вось гэтая Віцебская Філія, створаная маею ініцыятываю, засталася «жывой» (адзіная) і да гэтага часу. Безумоўна, то, перадусім, дзякуючы працы і энтузіязму Хрыстафора Жаляпава. Разам з Куневічам мы былі на сустрэчах з мясцовым дэпутатамі ў іншых гарадох, у тым ліку, у маім родным Кобрыне. На сустрэчы, у гарадзкім Доме Культуры прысутнічала мясцовае начальства і дэпутат ВС (ад Кобрыня) Віктар Кучынскі. На жаль, кобрынскія дэпутаты не падтрымалі наш Фонд.

Вельмі дапамог у тыя часы Фонду вучоны і бізнесмен , «хімік», Яўген Рахманько. Увогуле добры чалавек Яўген, дэмакрат, Беларусь.

У Фондзе мяне абралі Адказным Сакратаром. Фармальна – гэта была другая кіраўнічая пасада. Але я не імкнуўся «камандаваць» у Фондзе--- у мяне была навуковая праца ў АН РБ, кіраваў «чарнобыльскай праграмай» у Інстытуце.

Але, для сябе, я паставіў задачу: прапагандаваць ідэі Фонду. Сустрэкаўся з журналістамі, пісаў артыкулы ў СМІ. Напісаў вялікі артыкул аб сутнасці мясцовага самакіравання ў новы часопіс, «Беларуская думка».

Я быў таксама запрошаны на сустрэчу з вялікім гуманістам, Джорджам Сорасам, калі ён быў у Менску. На той першай сустрэчы (былі яшчэ, пазней, тры сустрэчы), якая адбывалася ў гатэлі, каля былога будынка ЦК КПБ (зараз «прэзідэнта») я доўга размаўляў (адзін на адзін) з Джорджам Сорасам. Зразумела, што я распавёў яму аб нашым Фондзе, таксама яго зацікавіў стан навукі у б.СССР. Я скарыстаўся яго зацікаўленасцю, а таму я прапанаваў яму падтрымаць фінансава гаротных, бедных, навукоўцаў. Мы нават паспрачаліся адносна сэнсу такой дапамогі. Але потым, я мяркую, што Джордж Сорас угадаў нашу размову і выдаў вялікай колькасці навукоўцаў (ня толькі ў Беларусі) па 100\$ разавай дапамогі. (1993 год) Я, навуковец, такую дапамогу не атрымаў, бо мне кіраўніцтва АН РБ не паведаміла аб гэтай «акцыі».

Але БФПДР хутка атрымаў даволі вялікі грант ад Джорджа Сораса. Для мяне таксама і тут даляраў «не

хапіла». Прасіць для сябе , я не прашу, і не люблю прасіць, а хадзіў я «у Фонд» толькі пасля маёй асноўнай працы, то бок, калі ўжо «грошы былі падзелены».

Калі падсумаваць, кіраўнік Фонду, Георгій Куневіч, а потым , Міраслаў Кобаса мяне пакрыўдзілі. Даляраў ад Фонду я не меў, у загранічныя падарожжы мяне не запрашалі. У той жа час, большасць сяброў для Фонду знайшоў і запрасіў у Фонд менавіта я. Асноўную рэкламу Фонду, на пачатку, зрабіў таксама я. Няхай гэта будзе на сумленні Куневіча і Міраслава Кобаса. Адзіная, што прыемна мне ўспомніць, тоя як Куневіч дамовіўся з польскім бокам і прапанаваў мне паехаць у Познань на з'езд усёй мясцовай улады Польшчы і на канфэрэнцыю , у Беласток.

Але пасля перамогі «саўкоў» у 1994г. Фонд Сораса хутка вымушаны быў пакінуць Беларусь. З другога боку з'явіліся іншыя крыніцы фінансавання.

Жора Куневіч , на жаль , разбэсціўся вялікімі грашыма, а таму пачаў кіраваць як дыктатар, сябрам Фонду гэта не падабалася. Міраслаў Кобаса разам з Андрэям Завадскім пачалі рыхтаваць «палацавы пераварот» , у патаемку, таксама і ад мяне. Але трэба была прызначыць з'езд сяброў Фонду. Прызначыць з'езд можна была толькі рашэннем Праўлення Фонду, якое , у сваю чаргу, збірае (і кіруе) Старшыня Фонду, то бок, Жора Куневіч. Жора ведаў «чым пахне», а таму адмовіўся збіраць Праўленне. Пасяджэнне Праўлення (згодна са Статутам) мог правесці і Адказны Сакратар, то бок, я . Міраслаў Кобаса папрасіў мяне правесці пасяджэнне Праўлення каб прыняць неабходныя дакументы да з'езду і прызначыць

дату самога з'езду . Кобаса і К^о напярэдадні Праўленьня , мне дакументы не прапанавалі паглядзець. І гэта пры тым, што там была закладзена скасаваньне маёй «пасады». Я, канешне, мог запатрабаваць праекты дакументаў на з'езд, але не хацелася сваркі і «разборак», таму я пагадзіўся, і мне метады Жоры абрыдлі.

З другога боку, мне вельмі не спадабалася нахабства Міраслава. На той час, шэраговы сябра Праўленьня, Міраслаў Кобаса спрабаваў старшынстваваць на пасяджэньні Праўленьня, адсоўваў мяне, што парушала наш Статут. Можа ён мяне лічыў «за дурня», які нічога не разумее.. Я мог у кожны момант закрыць пасяджэньне Праўленьня і з'езд не быў бы прызначаны. Для мяне паўстала Дылема: што рабіць ? Так, тады, Міраслаў Кобаса абразіў мяне, але я «праглынуў», бо я хацеў каб Фонд і надалей працаваў эфэктыўна. Я палічыў, што Кобаса – гэта «меньшае зло».

На з'езде (які таксама вёў я, старшынствую) мая пасада , «Адказы Сакратар» была зліквідавана. Але я ніколі не прагнуў «Пасады», бо я РАБЛЮ СПРАВЫ НЕ ДЛЯ СЛАВЫ, і асабістай карысьці, а толькі для карысьці агульнай.

Міраслаў Кобаса ператварыў Фонд , у большасьці, у месца працы для сябе і яшчэ некалькіх чалавек. Сёньня Фонд – гэта адзінае месца працы для Міраслава Кобаса, то бок, крыніца «кармёжкі», ну і, па неабходнасьці (для афармленьня грантаў) кармленьне «экспертов». На маю думку беларускія «эксперты» нічога новага не змогуць прапанаваць Беларусі.

Самакіраваньне для дыктатуры не патрэбна, неабходна

толькі «вертикаль» («ствол» з рэдкімі «веткамі»). Так, канешне, Фонд змог надрукаваць даволі шмат экспертных матэрыялаў, кнігі на рускай мове. Але я лічу, што можна была зрабіць значна больш. Асабліва мне не падабаецца, што вялікую колькасць «палатнікаў» (членов так называемага «парламента») Кобаса, праз Фонд, «свозил в туристические поездки» у Эўропу. Зразумела, што гэтыя «турысты» аніяк не дапамаглі «дэмакратызацыі Беларусі», але (можа) дапамаглі захаваць рэгістрацыю Фонда. Так, захаваўся Фонд, у 2012 годзе, была гадавіна – 20 год дзейнасьці. Але вынікі дзейнасьці Фонду сумныя і малазначныя. Праграму Фонду мы не выканалі і не «заразілі» ідэяй самакіравання насельнікаў Беларусі, а тым больш «вертикальшчыков», ці «палатников».

У сувязі з тым, што ў гэтым годзе (2013) Станіслаў Шушкевіч вельмі актывізаваўся, я нагадаю адносна ягонай «дэмакратычнасьці». Мы, Фонд, ад пачатку (1992) пісалі лісты да Старшыні ВС, Станіславу Шушкевічу, з прапановай сустрэцца і абмеркаваць нашыя прапановы па рэформе сістэмы мясцовага самакіравання. Станіслаў Шушкевіч не пажадаў нам адказаць. Але, калі адчуў, што ягонае «крэсла» хістаецца (пасля першага галасавання супраць яго), то пагадзіўся на кароткую сустрэчу, якую ён проста «адсядзеў». Адпаведна, ён, Старшыня ВС, не даў даручэння Камісіі ВС папрацаваць з нашымі прапановамі.

Змаганьне за Пашпарт

Жора Куневіч прапанаваў мне (1992 год) паехаць на

канфэрэнцыю ў Беластоку, Польшча. Але ж я не меў загранічнага пашпарту. У Беларусі працягваў яшчэ ўсюды існаваць СССР з адпаведнымі завяздзёнкамі. Нават у 1993 годзе, калі (па патрэбах Фонду) у 1993 годзе я ездзіў па Менскай вобласці, у выканках раёнаў, мне ставілі пячатку з гербам БССР, на камадзіровачнае пасведчаньне.

Дык вось, напісаў я «заяву» на пашпарт, але ж я - дэпутат, а таму начальнік міліцыі Першамайскага р-ну прапанаваў мне дапамогу «паскорыць атрыманьне загранічнага пашпарту», я не адмовіўся.

Даваць звесткі аб сабе я пайшоў у гарадское «КГБ», бо бяз «полной информации» пашпарт мне нельга выдаваць (Інструкцыя НКВД-КГБ). Я, канешне, даў інфармацыю аб сабе, аб маіх бацьках і... Далей афіцэр “КГБ” запатрабаваў ад мяне інфармацыю аб маіх дзядулях і бабулях..(!!!!?????) Тут я не вытрымаў і нагадаў афіцэру які зараз год і, тоя, што ён не ў СССР, а зараз працуе на Рэспубліку Беларусь, суверэнную дзяржаву. Я сказаў што гэтую інфармацыю я даваць ня буду з Прынцыпу! Акенца зачынілася. Хвілін праз 5 акенца «канторы» адчынілася і афіцэр падаў мне паперы, дзе была запісана мая інфармацыя (бяз дзядуль і бабуль) , я распісаўся. Афіцэр сказаў: «Вы свободны. Ждите приглашения». Я не ведаю, што вырашыла «справу», але праз 3 дні атрымаў загранічны пашпарт (чырвоны СССР-скі) у Міністэрстве замежных спраў РБ. Праз наступныя тры дні я быў ужо ў незалежнай Польшчы, першы раз за межамі СССР, зараз і Рэспублікі Беларусь.

Дазвольце тут угадаць яшчэ раз Польшчу--- вельмі

эмацыйны і ўрачысты момант. У тым жа , 1992, мяне выправілі (ад БФПДР) яшчэ раз у Польшчу, Познань, на нараду (канфэрэнцыю) усёй польскай улады. Я быў разам там з нашым сябрам з Брэста. І вось заля канфэрэнцыі. Пачалося. І вось я раптам чую, слова «Бяларусі», то абвесьцілі, што прысутнічае дэлегацыя беларускіх дэмакратаў. ...Мы (удвох) усталі, каб паказацца людзям. І тутакж, усе (каля 3000) прысутных кіраўнікоў польскай улады ад вайта да прэзыдэнтаў гарадоў і міністраў урада Польшчы ўсталі і горача віталі нас (БЕЛАРУСАЎ) працяглымі воплескамі.. У мяне нават слёзы ў вачох стаялі. Дзякуй ім.

Дзенкуе панове-- то памёнтам цалэ жыце.

Але пазней, я сустрэў і іншых палякаў ад улады , палякаў-шавіністаў, які мне вельмі перашкаджалі змагацца з дыктатурай Лукашэнко.

1993 год

і маё пытаньне

Цікава была мне (і ня толькі мне) паглядзець на беларусаў- эмігрантаў, якія вымушаны былі пакінуць Беларусь у 1944 годзе. У ліпені 1993 новая беларуская арганізацыя "Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына" змагла правесці ў Менску І з'езд беларусаў Свету. Прыехалі беларусы са ЗША, Эўропы і нават з Аўстраліі. З некаторымі я паразмаўляў. Памятаю, што Вітаўту Кіпелю я прапанаваў арганізаваць «Праграму навучання беларускай моладзі на Захадзе», але не менш чым на 5000 чалавек. Ён адмовіўся.

Я не прысутнічаў увесь час на пасяджаньнях з'езду

(былі справы) , але некаторым беларусам-эмігрантам я распавёў і аб стварэнні Беларускага Рэспубліканскага Фонду Падтрымкі дэмакратычных рэформаў. Выбачайце, не памятаю зараз прозвішча, нейкая жанчына-эмігрантка дала мне , на Фонд, 20 даляраў. Даляры я аддаў Жоре Куневічу.

Пасля 25 жніўня 1991, у часы з'езда беларусаў Свету панавалі святочныя радасныя настроі сярод беларусаў.

Адчуваў Свята і я.

Але крыху пазней, жорсткая рэчаіснасць хутка знішчыла гэтыя святочныя настроі.

1993 год для БНФ быў годам разгубленнасці і пасіўнасці і, нават чарговы з'езд БНФ не «ажывіў» дзейнасць сяброў Фронту. На гэтым жа з'ездзе я запытаў З.Пазьняка , што калі я вылучу сваю кандыдатуру на пасаду Старшыні БНФ... Ён мне сказаў, што гэта вельмі адказная і «цяжкая» пасада.. На гэтым размова скончылася, але (пазней) я зразумеў, што Зянон ужо пабачыў ва мне Канкурэнта.

Можа і па гэтай прычыне Пазьняк і , адпаведна, загіпназаваныя Лідэрам, дэлегаты не прынялі маю прапанову зрабіць галоўны заклік для БНФ:

**Мы за БЕЛАРУСЬ СУВЭРЭННУЮ НЕЗАЛЕЖНУЮ
ДЭМАКРАТЫЧНУЮ БАГАТУЮ.**

«Падзея» 1995 года маю выснову цалкам пацвердзіла. Але я не дамагаўся палітычнага лідэрства --- я яшчэ хацеў быць Вучоным.

Пасля з'езду я паразмаўляў з Пазьняком і прапанаваў яму зладзіць , праз БНФ, шырокую шматмесячную Кампанію па тлумачэнню грамадзянам вялікай шкоды,

для здароўя людзей ,радыянуклідаў (радыяцыі). Я нагадаю, што я , асабіста, меў ужо шматлікія прыклады радыяктыўных прадуктаў, якія я правяраў у нашым «Пункце» у мікрараёне «Уручча». Зянон адмовіўся падтрымаць маю прапанову. Я лічу, што тоя была наступнай вялікай памылкай для БНФ.

Была спроба БНФ арганізаваць антыкарупцыйны мітынг у Менску, у ліпені. Але акцыя не атрымалася. На пляцу каля Дома афіцэраў сабралася ня больш за 100 чалавек.

Дэпутаты БНФ , па-ранейшаму, сядзелі ў ВС, спрабавалі , канешне, ўплываць на прыняцце законаў, але марна, бадай, толькі «Закон аб міліцыі», быў , у значнай частцы, прыняты з «БНФ-кага тэксту». Дарэчы, потым (і зараз) менавіта гэты Закон і б'е апазыцыянераў, праз сведчаньне міліцыянтаў у судзе. \\У Законе СССР тоя забаранялася\\.

З другога боку, не чуваць была (зразумелай для насельніцтва мовай) прапановы з боку дэпутатаў БНФ па вырашэнню эканамічных праблемаў.А інфляцыя ў тыя часы была 1290 працэнтаў.

Так, канешне , былі прапановы дэпутата Заблоцкага, але простым людзям яны былі незразумелыя.

Канстытуцыя

Пад час абмеркавання праекту Канстытуцыі, мне была незразумела: чаму З.Пазняк і іншыя БНФ-цы не запатрабавалі ад ВС, каб у Канстытуцыі, каб кандыдат на пасаду Прэзідэнта Беларусі меў узрост **больш** за 40

гадоў? Не зрабілі «эфэктыўную псіхалягічную атаку»? (будачаму дыктатару у 1994г не была 40 гадоў). Для мяне гэта была вельмі дзіўна таму , што большасць (увогуле) дэпутатаў ВС якраз і была за «больш за 40 гадоў». І у той час ужо былі вядомы амбіцыі «калгасніка». Сведчыць таму і выступ Віктара Ганчара ў ВС. Пад час галасавання менавіта гэтага тэксту Канстытуцыі («.. 40 гадоў, 35..), Ганчар зрабіў псіхалягічную правакацыю, *«Вы, што боіцеся Александра Лукашенко?»*. А таму дэпутаты каб паказаць , ШТО яны «не баяцца» прагаласавалі за магчымасць быць Прэзідэнтам і для«калгасніка». Я зараз маю такі варыянт . ЗП і К⁰ , яны думалі па-кітайску ,(калі два вялікіх звера б'юца, то трэці --- забірае здабычу) , то бок , АЛ <----- > ВК, а перамагае ЗП. Але , у рэальнасці, не было «кітайскага варыянта»- было Неразуменне БНФ-мі палітыкамі сітуацыі, ЗП і К⁰ не зразумелі моц Лукашенко.

Я таксама, чуў , ад розных абазначаных у той сітуацыі, людзей, што Пазьняк і К⁰ не ўспрымалі кандыдата Лукашенко сур'ёзнай праблемай. Дарэчы , сам ЗП (потым) ва ўспамінах, ускосна, гэта пацвердзіў. Але я не маю публічнага адказу ад былых дэпутатаў БНФ і сёння, магчыма , што ім сорамна, бо была вельмі простая магчымасць спыніць тады знішчэнне Беларусі, якое зараз адбываецца праз дыктатара Алесандра Лукашенко. Адзінае, нядаўна былы дэпутат ад БНФ сказаў публічна, што ЎСЕ кандыдаты на пасаду Прэзідэнта рэальна спадзяваліся на перамогу. Калі, «усе», адпаведна , і Пазьняк. (для мяне – то жарт) Дык якія яны , ЗП і К⁰ пасля гэтага палітыкі?

Яны не змаглі зрабіць элементарны прагноз! Але, бадай, розуму не хапіла.

Дарэчы, менавіта , я, адзіны БНФ-вец (у Менску дакладна) хто агітаваў людзей супраць Лукашенко (1994), а таму мяне бабкі (на пікеце) ледзь не пабілі. На магчымае пытаньне чытачоў.... адкажу так. У гэтым жа годзе (1993) я напісаў прыватны ліст Зянону Пазьняку, дзе параўнаў яго дзейнасьць з метадамі Гітлера, да тых людзей, паплечнікаў, якія яму дапамагалі. Я яму растлумачыў , чаму я ТАК напісаў. Так я напісаў вельмі жорстка, але я таксама хацеў зрабіць «псіхалёгічную атаку». На той час, ЗП адсунуў ад сябе вельмі паважаных мной людзей, не слухаў іх парадаў. Фактычна грэбаваў імі, гэта тыя людзі , якія ўсё жыццё былі (і засталіся) «нацыяналістамі», напрыклад, Аляксей Марачкін. Потым я сустрэўся з Зянонам, але ён мне задаў толькі адно пытаньне : «Ты што звар'яцеў?». Размаўляць, дыскутаваць, ён адмовіўся.

Дыктатары не дыскутуюць, дыялог ім не вядомы.

А таму, пакрыўджаны Зянон мае ,і надалей, парады таксама не слухаў. (але Час паказаў , што я меў рацыю). Дыялёгу не атрымалася і свае «метады» (метады лідэра секты) ЗП не змяніў.

Маю выснову пацвердзіла галасаваньне сяброў БНФ на з'ездзе 1999г. На жаль, запозна.

Значна пазней, я напісаў ліст да ЗП (калі ён быў ужо ў Польшчы): я прапанаваў яму супрацоўнічаць, а каб яму была лягчэй пагадзіцца на маю прапанову, я папрасіў у хрысціяніна -католіка Зянона Пазьняка прабачаньня за мае непрыемныя словы. Хрысціянін Зянон Пазьняк ані прыняў маі прабачаньня, ані захацеў

са мной сустрэцца -паразмаўляць. Вось такі «хрысціянін»! Вось такая «мараль» Пазыняка. Але наступнай праверкай для арганізацыі БНФ --- былі выбары Прэзідэнта Беларусі, 1994год.

Дэпутацкі Клуб, спроба другая.

Тады , у 1992 годзе, арганізацыя «Дэмакратычны Дэпутацкі Клуб г.Мінска» не была створана. Але я адчуваў патрэбу ў каардынацыі дзейнасці і абмену інфармацыі для дэмакратычных дэпутатаў г. Менска. Напрыканцы года, з дапамогай дэпутатаў раёнавых Саветаў народных дэпутатаў г.Менска, некаторых дэпутатаў гарСавета і дэпутата ВС Віталя Малашка я (нанова) стварыў, і зарэгістраваў, Дэпутацкі Клуб г.Мінска «Дэпутаты за Рэформы». Глядзіце фотакопію . Дзейнасць наша была , у асноўным, у абмене інфармацыі і абмяркаваньні сітуацыі ў Менску. Адзіны праект, які мы падалі ў Фонд Сораса, Алесь Анціпенка, (тады кіраўнік аддзелу ў Менску) адкінуў, але нашу ідэю канфэрэнцыі скраў. Новых праектаў для Клубу я не пісаў, бо гэта вымагала часу, якога у мяне не было. Так, мы сустракаліся, размаўлялі, але большай актыўнасці Клубу не было.

1994

Канстытуцыя. Выбары першага Прэзідэнта Беларусі

Дэпутацкі Клуб «Дэпутаты за рэформы» -- прапанова для Старшыні ВС РБ.

У мінулым, 1993 , ВС працаваў таксама па стварэнне новай Канстытуцыі , ужо Рэспублікі Беларусь, сувэрэннай краіны. Адносна гэтай падзеі лепш распаўядуць былыя дэпутаты ВС, але і на маё мяржаваньне, Канстытуцыя не была добра «упарадкавана», а , потым, і прынята «чыста», цалкам легітымна. Я ўважліва сачыў за падзеямі ў ВС, тым больш , што я меў права свабоднага ўваходу ў будынак СавМіна, адпаведна, сустракаўся з дэпутатамі ВС.

Тэкст Канстытуцыі мне не спадабаўся ,ў частцы «Прэзыдэнт», асабліва. На тле тых падзей , якія былі , можна была прагназаваць , што будучы Прэзыдэнт можа істотна змяніць палітыку і сутнасьць дзяржавы. Сярод большасці сяброў БНФ панавала думка (скінутая зверху), што «гэта» прыгатавана выключна для Кебіча. Так, дэпутаты ад БНФ былі супраць пасады «Прэзыдэнт», але змяніць сітуацыю яны не маглі.

У той жа час, я вельмі ўважліва слухаў выступы старшыні «антыкарупцыйнай камісіі» ад студзеня 1994г. На працоўным месцы (у Акадэміі Навук), на стале, у мяне стаяла «радыёкропка», адпаведна, я мог выконваць сваю працу, якая (часам) не патрабавала моцна «мазгоў» і слухаць радыё. Апасля 3-х месяцаў слухання гэтага «старшыні-калгасніка» (сёння, 2013, і ён яшчэ ён дыктатар РБ), я адчуў небяспеку для Беларусі. Будучы прэзыдэнт гаварыў дакладна пра тое, што хацелі пачуць насельнікі Беларусі і, што ім «баліць», гаварыў «простым языком» і абяцаў пакараць усіх вінаватых у збядненьні «народа», «*выслаць 77 карупцыянероў на Гімалаі*»... А таму, тады , ужо (сакавік) я адчуваў, што гэты «гаварун» можа быць

абраны Прэзідэнтам. Я размаўляў на гэтую тэму з сябрамі з нашага Дэпутацкага Клубу, які быў створаны ў мінулым годзе. Думкі былі розныя, але была занепакоеннасьць. Я пачаў думаць адносна абароны канстытуцыйных свабодаў. У сакавіку я прапанаваў Старшыні ВС Мечыславу Грыбу падтрымаць ідэю стварэньня «Руху ў падтрымку Канстытуцыі». Была нагода--- «прямая лінія», якую арганізавала газета «Звязда». Мечыслаў Грыб не падтрымаў гэтую ідэю, але ў сваёй кнізе адзначыў гэтую, маю прапанову.

Артыкул ЗП супраць Расіі

Недзе у сакавіку 1994г. Пазьняк апублікаваў у «Народной газете» артыкул аб расійскім імперыялізме. Я прачытаў яго і зразумеў, што гэта будзе вялікая праблема для ўсяго БНФ, і , нават, беларусаў. (так і сталася, да гэтага часу расейцы вінаваць нас у «национализме»). На Сойме БНФ я жорстка раскрытыкаваў Зянона Пазьняка, за ягоную палітычны кароткі далягляд і неразумьне сітуацыі (геапалітыкі), у якой знаходзіцца Беларусь. Я скончыў свой выступ такімі словамі: «Зянон Пазьняк , як асоба , мае права публікаваць такія артыкулы, Зянон Пазьняк , як гісторык мае права публікаваць такія артыкулы. Але ,Зянон Пазьняк , дэпутат ад БНФ, і як Старшыня Беларускага Народнага (!!!) Фронту , НЕ мае права публікаваць такія артыкулы, бо яны шкодныя для іміджу Арганізацыі!».

Больш НІХТО з сяброў БНФ не выступіў: не падтрымалі мяне, але не падтрымалі (публічна) і Пазьняка. Пасля майго выступу была нейкая

«наэлектризованая» цішыня.

Гэты быў першы яскравы доказ ,што маё разуменьне сітуацыі, мой прагноз ёсьць 100% правільны! Але , такім чынам, я яшчэ больш дадаў негатыўных эмоцый ЗП супраць мяне. Але як казалі старажытныя грэкі: *«Платон мне сябра, але Ісціна даражэй!»*.

Мая дзейнасьць была моцная ня толькі ў словах.

Да таго часу, суполка БНФ ва Уруччы і, ўся арганізацыя ў Першамайскім раёне Менска, былі ўжо дастаткова моцныя, асабліва на тле прыязнай да БНФ мясцовай улады. Вельмі важную ролю мела мая асабістая , «уладная пазыцыя». На той час, камуністы такі пагадзіліся зацвердзіць мяне старшынёй дэпутацкай камісіі Савета дэпутатаў Першамайскага раёну. Нагадаю, я ўзначальваў «Камісію па захаваньню законнасьці, ахове правоў грамадзян, галоснасьці, вывучэньню грамадзкай думкі».

Згодна з заканадаўствам я меў даволі вялікую ўладу, перадусім, я меў права на сталы і поўны кантроль міліцыі. Я даволі часта праводзіў сустрэчы з супрацоўнікамі міліцыі і меў ў іх аўтарытэт, не гледзячы на тоя, што ,увесь час, была дзяржаўная прапаганда супраць БНФ.

Дэпутацкай дзейнасьці я прысьвяціў асобную старонку. Мой дэпутацкі статус дазваляў бяз перашкод заходзіць у будынак Вярхоўнага Савета, Савета Міністраў. Я даволі часта сустракаўся з дэпутатамі. Размаўляў я і з Віктарам Ганчаром, які мне не спадабаўся. В.Ганчар ,перадусім, быў супраць большай ролі мясцовых Саветаў дэпутатаў, фактычна, супраць мясцовага самакіраваньня. Але, я быў (і ёсьць) актыўным прыхільнікам дэмакратычнага мясцовага

самакіраваньня., бо быў адказным сакратаром Фонду імя Льва Сапегі, (раней была назва Беларускі Фонд Падтрымкі Дэмакратычных Рэформаў, БФПДР) і актывістам КГС. Пасля Рыгора (Жоры) Куневіча (ініцыятара) я быў самым актыўным дзеячом (і стваральнікам) БФПДР, таму (нагадаю) я напісаў (была апублікавана) шэраг артыкулаў на тэму мясцовага самакіраваньня для «Звязды», «Советская Белоруссия», «Народная газета» і часопіса «Беларуская думка». Вось тады, гэты часопіс , «на хвалі Дэмакратыі» надрукаваў, бяз цэнзуры мой вялікі артыкул аб сутнасьці мясцовага самакіраваньня. Я не бачыў, каб нехта яшчэ пісаў такія артыкулы, а шкада.

Такім чынам мая грамадзкая актыўнасьць была вельмі значная і забірала шмат часу, асабліва зменшалася мая навуковая дзейнасьць у Нацыянальнай Акадэміі Навук. Ад 1992 г. я быў выканаўцам і кіраўніком экалягічнай , «чарнобыльскай праграмы» ў сваім Інстытуце.

Таксама увесь час я мусіў пераадольваць супраціў мясцовых камуністаў, у маёй дэпутацкай дзейнасьці . Больш таго, трэба была пільна сачыць за падзеямі ў ВС. Сяргей Навумчык, які абяцаў дапамагчы сябрам БНФ з інфармацыяй аб дзейнасьці ВС, даручэньне БНФ не выканаў. Яму была даручана рабіць «бюлетэнь» -- «Навіны Вярхоўнага Савету» для сяброў БНФ.

Я увесь час памятаю і шкадую, што ў 1994г, дэпутаты ад БНФ, не зрабілі сваю “цудоўную псіхялягічную атаку” і не пакінулі ў Канстытуцыі 40 гадоў для кандыдата на пасаду прэзыдэнта, што дазволіла маладому балбатуна ўскочыць у крэсла Прэзыдэнта РБ. Вядома (успаміны Сяргея Навумчыка), што ,

фактычна, Станіслаў Шушкевіч прапанаваў псіхічна хворага «колхозніка» на пасаду «Старшыні антыкарупцыйнай Камісіі», што дазволіла гэтаму таленавітаму балбату на поўніцу выкарыстаць СМІ для будачай сваёй перамогі.

Такім чынам, тут, (і пасля здрады ў 1992г.) ужо можна акрэсліць Станіслава Шушкевіча як «Бацьку-Знішчальніка Беларусі» № 1. (Лукашенко -№ 2)

Але, у «нізе» БНФ, праца працягвалася ў змаганьні за Беларусь. Вось такая сітуацыя была наярэдадніадні выбараў 1994.

Выбары першага Прэзыдэнта Беларусі

ХТО быў кандыдатам на пасаду першага прэзыдэнта, напісана дастаткова.

Я, перадусім, хачу звярнуць увагу толькі на некаторыя моманты, якія вельмі блізкія для мяне. Кандыдатамі, якіх я мог падтрымаць былі Зянон Пазьняк і Станіслаў Шушкевіч (бо я яшчэ не разумеў тады ягоную асобу цалкам). Чуў я таксама і адносна «інтрыгі» па вылучэньню кандыдатам беларускага камуніста, але блізкага да дэмакратаў, Генадзя Карпенка. Са спадаром Карпенка я таксама сустракаўся асабіста, але размовы былі кароткія. Дарэчы ён падтрымліваў развіццё мясцовага самакіраваньня. Спадар Карпенка падтрымаў асабістым подпісам праект Дэпутацкага Клуба г.Мінска «Дэпутаты за Рэформы» па большай і лепшай інфармаваннасьці грамадзян. Мяне не цікавіла «інтрыга», таму я не ведаю падрабязнасьцей, але чуў, што «заблакаваў» вылучэньне Генадзя Карпенка кандыдатам на прэзыдэнта Рэспублікі Беларусь, Алег

Трусаў. Зараз я думаю, што папрасіў яго зрабіць «блок» для Карпенка З.Пазыняк. Бо, то -- «канкурэнт», чалавек дэмакратычных поглядаў, ды бяз «карупцыі», як то (нібы) была для Станіслава Шушкевіча. У тыя часы, я цалкам меў давер да кіраўніцтва БНФ і дэпутатаў ад БНФ у Вярхоўным Савеце, а таму не цікавіўся «кухняй» вялікай палітыкі.

Пасля 2010 года пачалі публікавацца ўспаміны былых дэпутатаў ад БНФ у Вярхоўным Савеце, дзе апавядаецца, як яны знаёміліся з вопытам парламенцкай дзейнасці іншых былых рэспублік СССР. Тады ў мяне ўзнікае пытаньне: чаму яны (дэпутаты ад БНФ у Вярхоўным Савеце) не зрабілі аналіз пераемнасці ўлады партыйнымі функцыянерамі ў былых рэспубліках СССР і не ўлічылі грамадскую думку ў тых, новых краінах , адпаведна, зрабілі бы прагноз для Беларусі? Больш таго сярод дэпутатаў ад БНФ у Вярхоўным Савеце былі гісторыкі, якія ведалі добра трагічную гісторыю беларусаў, русіфікацыю і саветызацыю беларускага насельніцтва... Дык чаму, чаму палітыкі БНФ не «паставілі» на прагрэсіўнага, былога, члена КПСС, то бок Карпенка ? Так, гаварылі, ён мог «быць вельмі блізім да Расеі»... Але ці бліжэй чым Кебіч, Лукашенко? Больш таго, я сам бачыў, што спадар Карпенка ішоў, паслядоўна, па дарозе да Дэмакратыі.

Вышэй я ўзгадаў вопыт польскіх дэмакратаў.

Можна і паглядзець на вопыт суседзяў, Украіну. «Проросійский, функционер» Леонид Кучма, пасля таго я заняў пасаду Прэзідэнта Украіны , ўжо вядомы як «украінскі нацыяналіст».

Дыялектыка, думаць, аналізаваць – гэта павінна быць справай кожнага дня для тых Homo sapiens, хто займаецца палітыкай. Але, я ведаю з жыцця, што адна справа ---- Ведаць, і зусім іншая справа--- карыстацца ведамі.

Вось прыклад са штодзённага жыцця. Усе, Homo sapiens, хто вучыўся ў школе ведаюць што гэта такое «інэрцыя»... Але як назіраеш паводзіны людзей у грамадскім транспарце (у розных краінах), то нібы людзі і не ведаюць, што калі аўтобус робіць паварот, то трэба трымацца за нешта, бо па «інэрцыі» звалішся.

Мая асабіста думка.

Перамог эгаізм і аўтарытарызм Зянона Пазьняка , які вельмі хацеў быць «кандыдатам на прэзыдэнта Рэспублікі Беларусь» (і марна спадзяваўся !\ перамагчы..). То бок, уласныя амбіцыі Пазьняка перамаглі клопат аб лёсе Беларусі. Дарэчы , менавіта, звышамбіцыі ЗП развалілі «Дэмакратычную плятформу» у Вярхоўным Савеце і не адбыўся самароспуск ВС .

Але тады, я быў актывістам БНФ, які верыў кіраўніцтву БНФ. Я лічыў, што я павінен актыўна працаваць на «мясцовым роўні», а вышэйшымі справамі займаюцца іншыя лідэры БНФ.

А таму, менавіта, дзякуючы мне, была створана самая магутная рэгіянальная арганізацыя БНФ, у Менску, Першамайскім раёне.

Калі абвесьцілі выбары «Прэзыдэнта», то мы спачатку збіралі подпісы грамадзян за нашага кандыдата -Зянона Пазьняка. Тады подпісы збіраліся лёгка. А потым я пачаў арганізацыю самой выбарчай кампаніі, якая была паспяховай. Так канешне, шэраговыя сябры дапамагалі

ў агітацыйнай кампаніі, але яны былі толькі «нагамі», простымі выканаўцамі. Чаму мая кампанія была паспяховай ?

Бо гэтую «кампанію» я пачаў значна раней. Я эфэктыўна бараніў інтэрэсы жыхароў. Менавіта я стварыў самую моцную суполку БНФ у менскім мікрараёне ад 1990 года. Я ладіў “новагоднія ёлкі” для жыхароў “Уручча”, з падарункамі «ад БНФ». Карацей, я працаваў на Перамогу ад 1989 (стварэньне Камітэта Грамадзкага Самакіраваньня (і гл. таксама ніжэй-“галадоўка”). Маю працу кіраўніцтва БНФ не захацела пабачыць, а некаторыя сябры (у апраўданьне сваёй няздольнасьці) гаварылі:” “Уручча” – то моладзевы раён!”, то бок, жыхары , «аўтаматычна» прагаласавалі за кандыдата ад БНФ.Але такіх, у Менску, “моладзевы раён” была некалькі. Дык чаму там «БНФ» не перамог ?

Я маю поўнае маральная права акцэнтаваць на гэтым факце!

ТО, дзякуючы мне, у гэтым ,маім, раёне (выбарчай акрузе) Пазняк (1994) быў «выбраны прэзыдэнтам». Але я , асабіста, (прыватна) быў супраць ягонай кандыдатуры, бо ведаў - будзе параза, грамадзяне Беларусі не выбяруць яго Прэзыдэнтам Беларусі.

ПАДМАН ЗП.

Нам (рэгіянальным кіраўнікам) Зянон растлумачыў, што такім чынам (ягоны ўдзел) мы "правалім" увогуле выбары Прэзыдэнта, але зробім добры PR для БНФ-выбараў 1995, у Вярхоўны Савет, у парлямент. Як гэта

была наіўна .. Але зараз вядома: Пазьняк нас падмануў. Я тады пагадзіўся на такі варыянт, паверыў і пачаў працаваць.

Таму, паўтару, менавіта, я , Грыцук Валерый Іванавіч, зрабіў(сваёй працай) кандыдата ад БНФ, Зянона Пазьняка, прэзыдэнтам , для жыхароў мікрараёну “Уручча”, Менска , у 1994.(Гэта каля 30 000 жыхароў).

<http://grycuk.livejournal.com>

Я думаю, што будзе цікава чытачам даведацца аб чынніках майго поспеху. Майго! Бо больш НІДЗЕ (падтрымку «сваякоў» , трайбалізм, нельга лічыць) сябры БНФ не спрацавалі з пераможным вынікам.

Чаму я змог арганізаваць перамогу Кандыдату ад БНФ?

Падсумуем.

Я—прафесійны аналітык ад 1975, а апошнія 10 год – выключна ў палітычнай сфэры.

Ад 1992 да мая 2001г, я , фактычна, быў другой уладай у Першамайскім р-не горада Менску. З другога боку, па усёй Беларусі, была іншая сітуацыя. Чаму?

Бо не была такіх актыўных дэпутатаў-БНФ-цаў, не было і дэмакратычнага КГС, Камітэта Грамадзкага Самакіравання, у якіх «рэй вялі» сябры Беларускага Народнага Фронту «Адраджэньне» .

У Пінску, напрыклад, былі «вообще демократы», які кіравалі мясцовым гарадскім Саветам дэпутатам, але то «вообще демократы». Жыццё, гэтая «вообще» пацьвердзіла.

Мікрараён “Уручча”, Менска , у 1994.(Гэта каля 30 000 жыхароў). Жылі там розныя людзі, ад афіцэрах розных (нават і КДБ) , навукоўцаў , ды “работяг” вельмі звязаных з вёскай. Але я працаваў там з гэтым

насельніцтвам ад 1989г, бязперапынку! Вынік ---- Пазьняк там перамог і Лукашэнко і Кебіча. Адзіная акруга, дзе была арганізавана кампанія па тэхнялёгіі PR і, якая грунтавалася на маёй асабістай дзейнасьці, за кандыдата БНФ! Доказ, эфэкт менавіта маёй працы, то – 1995. Мінула толькі 12 месяцаў!

І вось праз 12 месяцаў, у тым жа «БНФ -скім Уруччы» Сяргей Навумчык, сакратар Зянона, малады дэпутат Вярхоўнага Савета Беларусі, прайграў абсалютна невядомаму камуністу, з непрыгожым прозвішчам, Казлоў. Фальсіфікацый “галасоў” не было., бо я тады перамог у выбарах у менскі гарСавет. Я не дапамагаў Навумчыку (аб гэтым ніжэй), але на яго працавалі ўсе сябры арганізацыі БНФ Першамайскага раёну!

Чаму перамог чалавек з калгаснага агароду?

1. Маюць рацыю тыя аглядальнікі :” *Лукашэнка перамог, бо такі быў стан беларускага грамадства на той час. Лукашэнка перамог, бо абяцаў адрадзіць СССР, бясплатны тэлевізар кожнаму, вярнуць уклады ў Ашчадбанку і спыніць **гвалтоўную* беларусізацыю**. Лукашэнка перамог, бо ўмеў таленавіта хлусіць і абяцаць людзям невыканальнае*”. То бок, звычайны голы папулізм, абяцаньне Цуду. Але, гэта толькі частка Праўды.

2. Таму, што ў звыклым (як беларусы) да замбаваньня грамадстве, («падрыхтаваным Кашпяровскім і Чумаком) СМІ- гэта “УСЁ!”* І таму, я паўтараю. Менавіта 3 -х месячныя выступы, ледзь не штодзень, Старшыні

антыкарупцыйнай Камісіі, Александра Лукашенко, ў розных СМІ паказалі «народу» сапраўднага «Героя», «Асілка», які іх (народ) «выратуе» у барацьбе з «цмокам» карупцыйнай КПСС-й наменклятуры.

3. Зразумела дапамагала Лукашенко непрыбалтыйская (нацыянальная свядомасьць) свядомасьць ,а «советский человек», якім ужо былі ,рэальна большасьць, беларусаў, то бок, ментальнасць прыстасаванца і «иждивенца»,\\ *Я правёў «эсперымент па ўздзеянню (СМИ) ТБ , на «сваём» кабельным ТБ --- 100% эфэкт\\

4. «Альтэрнатыўная сіла» - БНФ, пасля 1992 года, згубіла давер «широких масс», ЗП і дэпутаты ад БНФ не зразумелі, што народ імі толькі цікавіцца, назірае (як у цырку) але ўжо не падтрымлівае. //дарэчы **красавік 1995** года гэта засведчыў\\

5. Гэта таксама і фактычная бяздзейнасць БНФ як арганізацыі (не дэпутатаў у ВС) да выбараў 1994 года.

6. Вельмі няўдалая кампанія самага кандыдата ад БНФ, Пазняка

7. Канешне і таемная падтрымка Лукашенко расійскімі спецслужбамі.

Я падкрэсліваю, што , асабліва, Радые дапамагло Лукашенко. Дык вось. Ад снежня 1993 па май 1994, 3-ы разы на тыдзень, балбатаў будучы прэзідэнт. Можа нават каля 75 гадзін этэру.

Дарэчы дыктатар Лукашенко гэта зразумеў і сцеражэ «каналы» зараз.. Літаральна праз 3-месяцы «на

пасадзе» ён пачаў закрываць «рот» СМІ.

З другога боку, вынікі першых прэзідэнцкіх выбараў ёсць вынікам подступаў «КГБ -ФСБ» Расеі. Пазьней мы даведаліся, што «КГБ» Масквы падрыхтавалі Александра Лукашенко, як «запаснога пророссийского Кандидата». Вельмі магчыма, што, менавіта, расейцы прапанавалі Віктару Шэйману зрабіць «замах на Кандыдата», што вядома як «выстрел под Лиозно». Гэта істотна дадала «галасоў» Кандыдату. Старыя бабкі, пад час галасавання, так і казалі, што я хачу прагаласаваць за таго, «каго хацелі забіць, але прозьвішча яго не памятую». \\Я не разумею, чаму М.Грыб (старшыня ВС) не запатрабаваў ад Пракуратуры прыцягнуць да крымінальнай адказнасці удзельнікаў таго «спэктакля», бо была даказана, што не была замаху на жыццё «Кандыдата». Расейцы націснулі?\\ «Операция К» расейцаў не здзіўляе, бо Гісторыя паказала прыклады, што моцныя дзяржавы (Імпэрыі) заўсёды працуюць «дублем». Абавязкова ёсць «афіцыйны Кандыдат», прыхільнік Імпэрыі і, запасны – ад спэцслужбаў.

Але я прапаную вярнуцца ў 1992. Спроба праз Рэфэрэндум пераабраць Вярхоўны Савет. БНФ, як арганізацыя, **НЕ абараніў** 450 000 подпісаў грамадзян Беларусі, **не вывеў народ на вуліцы**.... У выніку давер да БНФ істотна зменшыўся. Дэпутаты ад БНФ не пакінулі ВС. Чаго яны потым дамагліся? НІЧОГА! Але, Пазняк і К⁰, спрабавалі “пераскочыць мур” у ВС і, забыліся цалкам на **арганізацыю БНФ “Адраджэньне”**. Яны працавалі над праектамі законаў. Ідзе тыя праекты? У сметніку.

Потым наступная стратэгічная памылка. Пазняк

спадзяваўся узяць больш «мандатаў» для БНФ у Вярхоўны Савет і там вырашыць «усе пытанні». Чаму памылковая і , менавіта, стратэгічная, ?

Бо ў той час (1995 год) , большасць насельнікаў Беларусі была «безумно влюблена в Президента», які , як мог, бэсціў БНФ. А пад час выбараў 1995 года заклікаў да (фактычнага) байкоту выбараў... У той жа час, актывісты БНФ ,без “вождя”, не ведалі што рабіць - і нічога не рабілі. Бо «вождь» цяжка працаваў у ВС, а ягоныя намеснікі, без загаду Начальніка нават «дыхаць» баяліся, ці проста нічога не хацелі рабіць.

Таму , 5-ы складнік перамогі Лукашенко – гэта фактычная бяздзейнасць арганізацыі БНФ пасля весны 1992 года, не дэпутатаў, якія чамусьці ездзілі па калгасам. . Дзе, я ў якім калгасе (і ці маглі) падтрымалі БНФ ?

6- ты чыньнік перамогі Лукашенко -- гэта вельмі няўдалая кампанія самага Пазьняка. Адно тоя, што ў “праваслаўнай” (пераважна) краіне і працяглай, сталай, контрпрапагандзе камуністаў супраць БНФ, дэманстраваць сваю “каталічэскую веру” была згубнай практыкай. Ягоны фільм , «Зянон Пазьняк», **паэт і католік (і «паляк»)** **быў найлепшай контрпрапагандай супраць самага кандыдата ад БНФ.**

І выснова:

Выбары 1994 былі дэмакратычнымі . Лукашэнка перамог без фальсіфікацый. (Ведаю і свой родны Кобрын.Там людзі шчыра галасавалі за Лукашенко. А там выступаў таксама і Зянон.Мяне не запрасіў) .

Першамайскі р-н Менска быў цалкам пад маім кантролем – там , дакладна, не было фальсіфікацый. А

таму, выбары 1994 агульна былі дэмакратычнымі па форме, але несправядлівымі, бо былі няроўныя ўмовы для апазыцыі для адпаведнай агітацыі. Але па краіне, канешне былі фальсіфікацыі пад час першага туру. Ці была гэта істотна, ці не – мы не даведаемся. Я, асабіста, сумняваюся, што (па усёй краіне) за Пазьняка прагаласавала болей электарату чым за В.Кэбіча, бо такога, пасля стратэгічных памылак ЗП, не магло быць. Асабліва «авральная беларусізацыя» напалохала людзей. Як гаварыў мой сябра (актывіст БНФ), Пазьняк спрабаваў сагнуць шкляную трубку бяз яе разагрэву. Вось яна і ляснула.

Я нагадаю, што «**советскому человеку**» у Беларусі, Кэбіч ужо прапанаваў частковая вяртаньне у СССР, «российский рубль» і «экономическую интеграцию с Россией». Потым, праз шмат гадоў, сам Кэбіч сказаў, што «у нас с Лукашенко фактически были одинаковые программы».

Але, я паўтараю, што галоўнай прычынай паразы была фактычная бяздзейнасьць БНФ, як арганізацыі, пасля 1992, пасля “збору подпісаў”, а таксама інтрыгі Навумчыка і Пазьняка. Іх уласныя амбіцыі былі (і ёсьць для ЗП) вышэй за інтэрэсы БНФ “Адраджэньне”, за інтэрэсы Беларусі.

Масква.

Таксама, я хачу ўзгадаць (як аналітык) ролю вонкавых сілаў. На жаль, Беларусь так і не займела нацыянальнай наменклятуры (у адрозненьні ад прыбалтыйскіх краін), беларускай, а таму ўвесь гэты «парт-хоз актив» глядзеў на Маскву і чакаў «команды» ад рускіх.

Роля Масквы заўсёды была (і ёсьць) значная.

Масква (як імперская) заўсёды мела свайго “Кандыдата”.

Адпаведна, расейскія спецслужбы выстаўлялі і будуць выстаўляць «дублёров». Такімі былі: 1994 – Лукашенко. 2001—Маринич. 2006 – Козулин. 2010 – Са-ков (Некляев). Бо, кожная Імперыя хоча “свайго”, няхай і “сукінага”.... Я ,канешне, зрабіў грунтоўны паліталогічны аналіз для такой высновы. Маі аналітычныя артыкулы будуць выдадзены асобнай кнігай.

Але я не згодны з журналістам Віталем Цыганковым і такімі іншымі, што Лукашенко быў нам вызначаны Лёсам (ці Богам). Доказаў шмат, што магло быць інакш. Шмат памылак зрабілі дэмакраты, а Пазьняк зруйнаваў аўтарытэт арганізацыі Беларускай Народнай Фронт «Адраджэньне» ужо ў 1992 годзе. Больш таго, некаторыя сябры БНФ, ужо на з'ездзе БНФ 1991 года, у голас, адзначылі аўтарытарызм Зянона Пазьняка і сваю нязгоду быць у такой арганізацыі, а пасля з'езду 1993 года пачаўся масавы зыход «старых сяброў» з БНФ.

Памылкі дэмакратаў

Асноўныя памылкі:

Пазьняку нельга была выстаўляць сваю кандыдатуру на пасаду Прэзідэнта РБ.

Трэба была дазволіць памяркоўнаму да Дэмакратыі, былому члену КПСС, дэпутату ВС , кіраўніку горада Маладзечна , новаму дэмакрату, Генадзю Карпенка выставіць сваю кандыдатуру ад аб'яднаных дэмакратычных сілаў.

Заблякаваў збор подпісаў за вылучэньне Генадзя

Карпенка , Алєг Трусаў (па нейкіх сваіх амбіцыях? Ці на прозьбу ЗП). Нельга была, пасля «крадзяжу скрыні цвікоў», быць кандыдатам на пасаду Прэзыдэнта і Станіславу Шушкевічу. Вучоны і «чысты інтэлігэнт», «памяркоўны» чалавек, які не змог публічна абараніцца ад смешнага абвінавачваньня не змог і ня можа быць палітыкам (а можа яму таксама паралі з Масквы) Адпаведна, ён, на выбарах 1994 года, набраў галасоў нават меней чым паэт, католік, фатограф і нацыяналіст Зянон Пазьняк. Ды і не ёсьць Шушкевіч палітыкам, ягонае «партыя», за ўсе гады існаваньня, аніяк не праявіла сябе , як палітычная сіла.

Арганізацыя Беларускі Народны Фронт «Адраджэньне» не здолела заваяваць аўтарытэт грамадзян праз сацыяльныя справы і нават праз праўду (і дапамогу людзям) аб «Чарнобылі».

Арганізацыя Беларускі Народны Фронт «Адраджэньне» не здолела таксама і арганізаваць і эфэктыўную агітацыйную кампанію. Кіраўнікі штабоў, актывісты БНФ, так і засталіся дылетантамі і гультаямі (у большасьці). Праца пад час толькі выбарчай Кампаніі, рэальна, для кожнага актывіста то некалькі дзён - то не праца.

Антыкарупцыйны даклад Сяргея Антончыка
Снежань 1994 года.

Я хачу таксама нагадаць вельмі важную падзею таго ж 1994 года.

Прэзыдэнт РБ быў выбраны, але Вярхоўны Савет працягваў сваю працу. Дзейнічала (неяк)

«антыкарупцыйныя Камісія». Намесьнік старшыні Камісіі Сяргей Антончык падрыхтаваў даклад аб карупцыі каманды Прэзыдэнта і самога Александра Лукашэнко. Трэба нагадаць, што прадстаўнік «рабочага класа» Сяргей Антончык ўвесь час удзельнічаў у палітычным жыцці, ініцыяваў пратэсты, страйкі працоўных і марыў быць «беларускім Wale\n\sa». Сяргей быў і сябрам БНФ. ЗП ведаў мару Антончыка і вельмі нярвова назіраў за яго дзейнасцю. Менавіта па гэтай прычыне (амбіцыі, канкурэнцыя) ЗП і «фракцыя БНФ» (па загаду ЗП) не падтрымала «Антыкарупцыйны даклад» Сяргея Антончыка. Але , Сяргей Антончык , адпаведна свайму статусу, аддаў свой даклад , для публікацыі, у цэнтральныя газеты.

Вось тут , «на арэну» выходзіць прэсавы сакратар Прэзыдэнта РБ, памагаты будачага дыктатара, Александр Федута. Згодна сваёй пасадзе, Федута кіраваў усімі СМІ. Александр Федута **незаконна забараніў** друкаваньне **«Антыкарупцыйнага даклада»** Намесьніка старшыні Камісіі Вярхоўнага Савета(парлямента) **Сяргея Антончыка. Менавіта Федута аддаў незаконны «загад» не друкаваць афіцыйны «Даклад»** Намесьніка старшыні Камісіі Вярхоўнага Савета, то бок, парлямента. Некаторыя шаўкі ад журналістыкі паўтараюць падман Федуты, *«взял на себя ответственность»*. Нармальны, справядлівы суд у дэмакратычнай дзяржаве хутка бы вынес абвінавачвальны прысуд Александру Федуте (арт. «Статья 426. Превышение власти или служебных полномочий»).Перавышэньне службовых паўнамоцтваў і «Статья 424. Злоупотребление властью или служебными полномочиями», злоўжываньне

службовымі паўнамоцтвамі, КК РБ). Увогуле мяне дзівіць амаральнась людзей, у тым ліку і вядомага паэта, якія супрацоўнічаюць з такімі подлымі істотамі, як Александр Федута.

«Антыкарупцыйны даклад» Сяргея Антончыка быў надрукаваны толькі ў «Газете Андрея Климова».

Мая выснова адносна лукашыста Александра Федуты і магчымых вынікі апублікаваньня дакладу С.Антончыка.

Я гавару, што Александр Федута ёсьць забойцам Праўды і ён , такім чынам, змяніў ход Гісторыі для Беларусі . Беларусы пайшлі не да Дэмакратыі , а на дарогу ў дрыгву, а таму ,Беларусь хутка знікне з мапы Зямлі, як сувэрэнная дзяржава.. Я таксама перакананы, што апублікаваньне Дакладу перашкодзіла б Александрэ Лукашенку здзейсніць пераварот у 1996. Адбыўся бы імпічмент.

Той хто супрацоўнічае, нават, вітаецца з Александрам Федутам грэбуе Мараллю!

Рэдактары газэтаў канешне паказалі свой страх, што не апублікавалі «Даклад», а далі толькі «белыя плямы». Але іх можна і зразумець, калі нават «фракцыя дэпутатаў БНФ» публічна не падтрымала Сяргея Антончыка. Фракцыяй кіраваў Зянон Пазьняк.

Дык хто вінаваты ў існаваньне дыктатуры на Беларусі?

1995

Мова , рэфэрэндум і выбары ў ВС

Галадоўка дэпутатаў БНФ у ВС 11 -12 красавіка 1995 года.

Дэпутаты ад БНФ спрабавалі заблакаваць правядзеньне

антыканстытуцыйнага Рэфэрэндума парламенцкімі сродкамі, але іх была вельмі мала. Тады БНФ-цы пайшлі на апошні сродак: галадоўку ў залі Вярхоўнага Савету. І тут “любимый, такой популярный” Прэзыдэнт Александр Лукашенко дае загад спецслужбам : «выкінуць БНФ-аў». І вось бандыты «народнага прэзыдэнта» збілі народных дэпутатаў і як смецце выкінулі на вуліцу. Чаму так адбылося? Чаму «народны прэзыдэнт» займеў смеласьць на такія бандыцкія дзеянні?

Вы, ужо прачыталі аб «Антыкарупцыйны даклад» Сяргея Антончыка і паводзінах дэпутатаў Пазьняка. Дык вось, бо яны, дэпутаты ад БНФ, ўжо перасталі (пасля 1992) быць дэпутатамі ад Арганізацыі «Беларускі Народны Фронт «Адраджэньне»» . Больш таго , «народ» не атрымаў ад дэпутатаў Пазьняка інфармацыі, што ўжо, на той час, «народный прэзыдэнт» Александр Лукашенко парушыў сваімі «Указамі» шэраг артыкулаў Канстытуцыі, што засведчыў Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь, але застаўся безпакараным і нават не была “Заявы парламента”!. Вось таму для «народа» Александр Лукашенко быў такім любімым і добрым, бо калі няма інфармацыі -- «няма» і факту. Лукашенко сваім інстынктам адчуваў, што «народ не встанет за депутатов -БНФ -цев», так і атрымалася. Ну і ахоўнікамі Прэзыдэнта былі «малпы» з Масквы, якія , дарэчы, і білі беларускіх дэпутатаў.// не верце хлусні, што то былі супрацоўнікі беларускага «КГБ», то былі “маскоўцы”//

Вось таму, «дэпутаты Пазьняка» (бо , менавіта, яны такімі сталіся) нечакана апынуліся на вуліцы з сінякамі

і гузакамі на целе. Відавочна, што яны былі ў шоку, бо тоя, што трэба была зрабіць (імгненна «падняць» **ую** Арганізацыю БНФ») яны не зрабілі. Гэта сведчыць таксама і аб адсутнасці дзеяздольнай Структуры БНФ.

Зразумела і тоя, што нават усе прыхільнікі (ды і сябры) БНФ Менску не выйшлі на вуліцы з пратэстамі супраць бандыцкіх дзеянняў Александра Лукашенко. Той факт ,што не была народнага пратэсту, яшчэ раз падкрэслівае: Арганізацыя Беларускага Народнага Фронту «Адраджэньне» не была здольнае арганізаваць нешта сур'ёзнае, а тым болей – хутка.

Ня трэба гаварыць адносна масавасці «маршаў БНФ», слабая дзейнасць Арганізацыі ў «рэзананс» імпульснага незадавальнення насельніцтва-- то не праца.

ПАСТАНОВА ВС РБ

3. Раённыя ў гарадах Саветы дэпутатаў захоўваюць свае паўнамоцтвы ў поўным аб'ёме да вырашэння пытання аб іх існаванні ці ліквідацыі Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь.

4. Рэкамендаваць тэрытарыяльным выбарчым камісіям да выбараў дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў арганізаваль правядзенне выбараў дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў адначасова з дэпутатамі дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

5. Зыходзячы з таго, што Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 11 снежня 1995 года № 519 "Аб некаторых пытаннях забеспячэння дзейнасці мясцовых Саветаў дэпутатаў" супярэчыць артыкулам 8 і 9 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб мясцовым кіраванні і самакіраванні ў Рэспубліцы Беларусь", прапанаваць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь адмяніць гэты Указ, распараджэнні мясцовым выканаўчым і распарадчым органам, зробленыя ў сувязі з яго рэалізацыяй.

Падтрымліваючы падтрымку скарачэння расходаў на ўтрыманне апарату кіравання, якая праводзіцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, рэкамендаваць абласным, гарадскім і раённым Саветам дэпутатаў самастойна прыняць рашэнні аб скарачэнні штатаў не менш чым на 30 працэнтаў расходаў на ўтрыманне свайго рабочага апарату.

6. Прапанаваць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь адмяніць Указы ад 11 кастрычніка 1995 года № 433 "Аб зацвярджэнні Палажэння аб парадку вырашэння пытанняў, звязаных з аб'яднаннем адназначных адміністрацыйных адзінак, якія маюць агульны адміністрацыйны пункт" і № 434 "Аб аб'яднанні адміністрацыйных адзінак Рэспублікі Беларусь, якія маюць агульны адміністрацыйны пункт" у сувязі з тым, што гэтыя супярэчаць Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета
Рэспублікі Беларусь

С.ШАРЭЦКІ

22 лютага 1996 г., г. Мінск.
№ 87-ХН

У адпаведнасці з Канстытуцыяй РБ і існуючым заканадаўствам усе спрэчныя пытанні павінны вырашацца на падставе Канстытуцыі і зыходзячы з існуючых законаў.

У адпаведнасці з Законам "Аб мясцовым кіраванні і самакіраванні ў Рэспубліцы Беларусь" Прэзідыум Першамайскага раённага Савета г.Мінска зарэгістраваў камітэт грамадскага самакіравання (КГС) "Уручча-1,2,3"

Згодна з "Палажэннем аб органах тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання самакіравання" Мінскага гарадскога Савета камітэты грамадскага самакіравання маюць права на сваю дзейнасць на тэрыторыі г.Мінска. У той жа час некаторыя дзяржаўныя служачыя спасылаюцца на гэтыя дакументы каб забараніць (ліквідаваць) дзейнасць камітэтаў грамадскага самакіравання на падставе нібыта ліквідацыі раённых Саветаў.

Папаную спіс нарматывных актаў адносна гэтага пытання.

1. Указ Прэзідэнта РБ ад 13.09.1995 № 383 аб ліквідацыі раённых, у гарадах, Саветаў.

2. Рашэнне Канстытуцыйнага Суда РБ ад 11.12.1995 аб неадпаведнасці Канстытуцыі Указа Прэзідэнта РБ ад 13.09.1995 № 383 і страціўшым сілу з моманта падпісання.

У адпаведнасці з Канстытуцыяй РБ і ў мэтах тлумачэння законаў Вярхоўны Савет РБ сваёй Пастановай ад 22.02.1996 № 87-XIII растлумачыў прававы статус раённых Саветаў і падцвердзіў іх існаванне і дзейнасць.

Аналізуючы заканадаўчы працэс і нарматывныя акты дзяржавы можна пераканацца, што не існуе іншых нарматывных дакументаў, якія вырашаюць пытанне аб ліквідацыі раённых Саветаў.

Калі спасылацца на Канстытуцыю РБ, у рэдакцыі 1996 года, то толькі Савет Рэспублікі можа ліквідаваць мясцовыя саветы. Адпаведных пастаноў Савета Рэспублікі не існуе.

Больш таго, згодна Закону "Аб мясцовым кіраванні і самакіраванні ў Рэспубліцы Беларусь" раёныя Саветы у гарадах існуюць, аб чым згадваецца, напрыклад, у артыкуле 5 дадзенага Закону. Зверана з кантрольным экзэмплярам Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу.

Такім чынам відавочна, што раёныя ў гарадах Саветы існуюць у адпаведнасці і ў межах заканадаўства. Згодна Закону "Аб мясцовым кіраванні і самакіраванні ў Рэспубліцы Беларусь" не можа быць ліквідаваны і Першамайскі раённы Савет г.Мінска, адпаведна мае права на сваю дзейнасць і камітэт грамадскага самакіравання (КГС) "Уручча-1,2,3".

Прашу звярнуць таксама ўвагу і на перавышэнне сваіх паўнамоцтваў Адміністрацыяй Першамайскага раёну г.Мінска ў пытанні ліквідацыі камітэтаў грамадскага самакіравання, (КГС) "Уручча-1,2,3". У кампетэнцыю адміністрацыі раёна, згодна Палажэнню (якое рэгулюе дзейнасць адміністрацый) вырашэнне такіх пытанняў не ўваходзіць.

Копія «Заявы» Валерыя Грыцука, Старшыні «Камісіі па захаванню законнасці, ахове правоў грамадзян, галоснасці, вывучэнню грамадзкай думкі», у Пракуратуру.

БССР

ВЫКАНКОМ Першамайскага раённага Савета народных дэп. г. Мінск	ИСПОЛКОМ Першамайскага раённага Савета народных дэп. г. Мінск
---	---

"12" 06 1985
 № 0-14

Старшыня дэпутацкай камісіі
 па захаванню законнасці, ахове правоў
 грамадзян, галаснасці, вывучэнню грамадскай думкі
 Г.І.Грыцуку

На Ваш зварот выканкам Першамайскага раёна паведамляе, што
 дзяржаўны сцяг новага ўзору на будынку выканкама узяты на падставе
 рэферэндума.

Старшыня выканкома *Шашкевіч* 1.Ф.Мацкевіч

Мясцовая ўлада ўжо замяніла Сцяг.

ДЭПУТАЦКІ КЛУБ Г.МІНСКА
"ДЭПУТАТЫ ЗА РЭФОРМЫ"

ГРЫЦУК

Валерый Іванавіч

Старшыня клуба

Беларусь
220141
 г. Мінск — 141 а/я 93

0-17-
 тэл. 63-71-84
 факс 34-07-91

Дэпутацкі Клуб

Так, галадоўка далей не была патрэбна. Але патрэбна была іншае, патрэбна была арганізаваць вулічныя пратэсты супраць злачынных дзеяннях Прэзыдэнта, супраць гвалту над законнымі дэпутатамі і, абавязкова, з тлумачэньнем таксама незаконнасьці рэфэрэндума і магчымасьць для “русского языка» мець статус афіцыйнага.

Адпаведна, тлумачэньне для дзяржаўных сымбаль, якое не была такі шырока зроблена пасля 1991 года. Значная частка насельніцтва думала, што на рэфэрэндуме зацвярджаем “Пагоню” і “Бела-чырвона-белы” сцяг. Вядома ж, шмат хто, можа, амаль усе насельнікі Беларусі, не ведаюць і не разумеюць сапраўднай Гісторыі, .. Гісторыя – гэта ня толькі “факт” і “дата”, але ўсё “поле”, дзе адбываецца Гісторыя.

Адносна дзеяньнеў (у 1995) Лукашенко, з улікам 18 гадоў, трэба абсалютна зразумець, што дыктатар здольны на кожнае злачынства.

Але ёсьць (і ў тых падзеях) віна З.Пазьняка, старшыні БНФ “Адраджэньне”, і ягоных намесьнікаў, таксама як і дэпутатаў ад БНФ. Пасля паразы БНФ ў спробе рэфэрэндуму 1992г. (21 гадавіна зараз), дэпутаты ад БНФ павінны былі пакінуць ВС, альбо фізічна, а мо, нават, і фармальна. Тоя , што З.Пазняк ЦАЛКАМ засяродзіўся на дэпутацкай дзейнасьці была галоўнай паразай БНФ.

Я быў кіраўніком раённай арганізацыі БНФ у Менску і памятаю, што не была аніякіх спробаў кіраўніцтва БНФ вывесці людзей на вуліцы на знак пратэсту супраць злачынства, бандытызму улады. (11.04.1995, «галадоўка») Лукашенко.

То таксама, як БНФ не абараніў (не была вулічных

пратэстаў), 450 000 подпісаў грамадзян за прапанаваны Рэфэрэндум 1992.

Ну а калі нават самі сябе не бароніш – то хто цябе будзе паважаць?

Рэфэрэндум **наконт сымбаляў** .

Вялікае колькасць грамадзян наярэдадніадні Рэфэрэндума ,падкрэсліваю, думала, што яны галасуюць не за «новыя» герб і сцяг, а зацьвярджаюць «Пагоню» і бела-чырвоны-белы сцяг. У бюлетэнях не была выявы «новых». У памяшканьнях выбарчых участкаў толькі віселі плякаты з лукашенковскімі «символамі». Але выборцу трэба была (адначасова) галасаваць (выбіраць) дэпутатаў у ВС. Таму большасць электарату проста «пролетала» праз тыя плякаты, не глядзела на іх, бо засяроджвалася на біяграфіях кандыдатаў і тэкстах бюлетэня, бо, як заўсёды, цікавілася кандыдатамі ў апошні момант.

Адносна Мовы электарат таксама не пачуў тлумачэньня чаму назіраўся «аврал», наадварот, лукашэнкаўская прапаганда бэсціла прапанову БНФ «по языку» і забывалася нагадаць ,што гэты Закон прынялі камуністы на пачатку 1990 годзе. Кіраўніцтва БНФ таксама не ўлічыла той, што вельмі вялікая частка ўрадоўцаў (чиновников) былі этнічна русскімі, зразумела, яны не хацелі карыстацца нашай Мовай.

Прыклад. Нават (2013 год) зараз у кіргызыў з «Мовай» , каргызскай, праблема.

Дык вось, адносна ганебнага рэфэрэндума 1995. І зноў, Пазьняк (і ягоныя дэпутаты) не зразумеў сітуацыю, ён пераконваў нас, мясцовых лідэраў, што ***“возьмем мандаты ў ВС і вырашым праблему рэфэрэндума.”*** .

Адпаведна, аніякай агітацыі супраць рэфэрэндума БНФ

не праводзіў. СМІ падалі інфармацыю толькі аб адным выпадку агітацыі “супраць” і затрыманьню сябра БНФ, дэпутата мясцовага Савету дэпутатаў -- гэта быў мой асабісты пратэст. Я сам намаляваў плякат супраць незаконнага Рэфэрэндума і наклеіў ноччу на будынак школы. Ахоўнік школы (потым выбачаўся, калі пазнаёміліся) выклікаў міліцыю і, мяне затрымалі. У пастарунку я быў не доўга - міліцыя мяне ведала, але сам факт адзначылі і перадалі «на верх».

Дзейнасьць дэпутатаў ад БНФ адносна выканання Закона «аб мовах» (1990 года), дакладней, падштурхоўваньне хутчэйшага выканання Закона, на тле таго, што ў 1990- 1992гг. гэты Закон выконваўся вельмі дрэнна , таксама не спрыяла падтрымцы БНФ. Больш таго, у зрусіфікаваным грамадстве, эфэктыўна дзейнічала лукашенкаўская -дзяржаўная прапаганда: *«БНФ хоча ўсіх прымусіць размаўляць на беларускай мове, праблемы народа і дзяржавы іх не цікавяць»*. Адпаведна, грамадства Беларусі была ў стане «аврала» на тле катастрофічных эканамічных праблемаў --- перманентны стрэс. Зразумела , што людзі былі не задаволены, але не чулі тлумачэньняў чаму так адбываецца. Вось прыклад з інтэрнэт. *«Клавдия 5 мая 2009 .В 94 году мы с мамой по очереди со словарём в тетрадку письменно переводили учебник по истории Беларуси, тихо при этом ругались, хотя помнится это тоже повлияло на настроения моих родителей и сразу отмело Позняка как кандидата.»* Зразумела, што ўсё гэта засталося і ў 1995 годзе.

Я лічу, што і Мечыслаў Грыб таксама вельмі нашкодзіў беларусам і Беларусі, гавару гэта ўвесь час.. !Ён, Старшыня ВС, не дамогся пакараньня бандыдатаў ,

якія выкінулі (у прамым сэнсэ) дэпутатаў з залі ВС. Не абараніў Генеральнага пракурора Шаладонава , якога прэзыдэнт Лукашэнка незаконна звольніў з пасады. Адносна неканстытуцыйных іншых дзеяньнеў Прэзыдэнта , Грыб таксама быў вельмі памяркоўны.

Выбары ў ВС. 1995

«Выбары ў траўні 1995 г. спалучаліся з так званым “рэфэрэндумам” аб зьмене сымболікі (“Пагоні” і Бел-Чырвона-Белага Сыцяга), скасаваньня статусу беларускай мовы як адзінай дзяржаўнай і эканамічнай інтэграцыі з Расеяй.

Уласна, гэта была адна палітычная кампанія. І пачалася яна з брутальнага зьбіцьця 19 дэпутатаў Вярхоўнага Савета, што было прадметам ўзбуджэньня крымінальнай справы Генэральным пракурорам Шаладонавым (за што яго, Шаладонава, Лукашэнка зьняў). Паводле доктара юрыдычных навук Пастухова, аднаго гэтага дастаткова, каб лічыць вынікі “рэфэрэндуму-95” “юрыдычаскі нічтожnymi”.»-- успаміны Сяргея Навумчыка.

І з другога боку,

Сяргей Навумчык , разам з Зянонам Пазьняком, прымусілі мяне адмовіцца ад патрэбы быць дэпутам ВС, быць нават кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета РБ бяз дапамогі БНФ.

Праўда аб выбарах у ВС 1995 года, ва Ўруччы. (Менск)

Я быў таксама там кіраўніком суполкі БНФ, але на знак пратэсту супраць дыктатуры З.Пазьняка, я ўвогуле не ўдзельнічаў у выбарчай кампаніі. Чаму ? Нагадаю. То,

я, адзіны ў Беларусі, хто праз свае PR-веды і актыўную працу БНФ-ца (і ў КГС) , зрабіў З.Пазьняка “прэзыдэнтам” на выбарах 1994г., у акрузе Першамайскага раёна Менску, куды ўваходзіў мікрараён Ўручча. Так, суполка там была самая моцная ў БНФ і сябры – добрыя выканаўцы , але толькі выканаўцы .

Сяргей Навумчык, нічога не зрабіў для насельніцтва Менска, акрамя таго, што камусь-ці «забраў кватэру», бо ён , малады чалавек, з Віцебску, «выбіў» сабе кватэру ў Менску, як дэпутат ВС. Я чакаў на сваю кватэру 10 гадоў, а малады чалавек з Віцебску, сыноч партыйнага функцыянера, Сяргей Навумчык , атрымаў добрую кватэру у Менску амаль адразу, як толькі напісаў «заяву».

Чаму віцебскі Навумчык «вознік» у менскім Уруччы???

Навумчык пабачыў тут “БНФ-скі электарат”(пасля пераможных выбараў для кандыдата ад БНФ у 1994) і ўгаварыў Пазьняка паставіць кандыдатам ад Уручча яго, Сяргея Навумчыка (сакратара ЗП) .

Навумчык прайграў нават невядомаму камуністу з прозвішчам Козлов. І мясцовая Суполка БНФ працавала на Навумчыка. Але ў гэтых “хлопцаў з **БНФ ва Ўруччы**” інтэлекту была малавата, таму, **паўтару, Навумчык прайграў нават невядомаму камуністу.** І гэта ўсяго праз 12 месяцаў, як гэтыя ж выборцы Уручча прагаласавалі за З.Пазьняка.

Як тоя адбывалася?

Віцебскі Навумчык , падкрэсліваю, **угаварыў** Пазьняка паставіць яго кандыдатам ад Уручча, а мне, ГРЫЦУКу,

забараніць балатавацца. Што Пазьняк і зрабіў. Ён запатрабаваў ад мяне “**клятвы**” на з’ездзе БНФ, нават, і распіскі, што я ня буду балатавацца. Я, як, сумленны сябра БНФ, падпарадкаваўся старшыні БНФ і **маўкліваму з’езду БНФ.І !!!** НІХТО з дэлегатаў з’езду не запытаў у чым справа, НІХТО не падтрымаў мяне”. (“Вождь всегда прав”) Дзе, ў якой партыі Беларусі такое была? Я сказаў: “Няхай, але я вам дапамагаць больш ня буду”. Я публічна пацьвердзіў: «НЕ буду кандыдатам». Падкрэсліваю, менавіта, па ініцыятыве (жаданьню) Навумчыка, Пазьняк **прымусіў** мяне адмовіцца нават ад жаданьня быць дэпутатам ВС. Я перакананы, што жыхары «Уручча» выбралі бы мяне дэпутатам ВС. ! Я папярэдзіў, што толькі я магу быць рэльна абраны дэпутатам ад БНФ, больш ніхто! Так і атрымалася: нікога жыхары «Уручча» не выбралі дэпутатам.

Сяргей Навумчык праяцеў як «фанера»!

Антыпатыя Пазьняка да мяне была такой моцнай, што і на паўторных выбарах ён прызначыў кандыдатам у дэпутаты ВС ад жыхароў «Уручча» Герменчука, які таксама не быў абраны дэпутатам. Чаму ЗП, на паўторных выбарах, у восень, не прапанаваў мне быць кандыдатам, а «паставіў» Ігара Герменчука, рэдактара газеты «Свабода»? На маё пытаньне Ігару: «Чаго ты тут спадзяешся злавіць?». Герменчук шчыра адказаў, што яму важна зрабіць рэкліму для Газэты.

Вось і Мараль! Дзеля жаданьня “свайго сябра” Пазьняк грэбуе інтэрэсамі БНФ і, нават, сам прыязджаў ва Уручча, агітаваць людзей супраць мяне, сябра БНФ! То былі такія дзівосы. Так, Зянон Пазьняк у гарачы час пачатку выбарчай кампаніі прыехаў у

«БНФ-скае» «Уручча» агітаваць супраць мяне сябра БНФ, які аніяк не парушыў Статут Арганізацыі і не выступаў супраць Праграмы БНФ

Тоя, што я быў бы абраны дэпутатам Вярхоўнага Савета, я абсалютна перакананы.

Чаму? Галоўнае.

1) Мясцовая ўлада ставілася з павагай да мяне, адпаведна, выбарчая Камісія палічыла бы «галасы» правільна. (мне, «мясцовая ўлада», прапанавалі балатавацца нават у 2000 годзе)

2. Я меў вялікі аўтарытэт у выборцаў, таму што ад 1989 года працаваў на іх (ужо за 2 дні пачатку выбарчай кампаніі я назбіраў 300 подпісаў грамадзян за маё вылучэнне кандыдатам у дэпутаты ВС.)

3. На мяне (без загаду Пазьняка) працавала бы суполка БНФ і сябры Камітэта Грамадзкага Самакіравання.

Што атрымалася ?

Гэта вельмі важна адзначыць і памятаць, каб разумець наступныя падзеі.

Праз 12 месяцаў (1995) пасля «пераможнага Пазьняка», у тым жа “Уруччы” БНФ -скі Навумчык прайграў невядомаму камуністу, Казлову.. На Навумчыка працавалі сябры БНФ усей (падкрэсліваю, УСЕЙ) раённай арганізацыі (самай вялікай, па колькасці сяброў, у БНФ) .Дапамагалі Навумчыку і мясцовыя бізнесмены, друкавалі (на ксераксе) яму ўлёткі. Фальсіфікацый не было, але і «выбары» не адбыліся, бо я байкатаваў агітацыю (не ўдзельнічаў), а таму мала грамадзян прыйшло на выбарчыя ўчасткі. Не хапіла

300 галасоў.

Члены выбарчых камісій добра мяне ведалі і прапанавалі мне дапамогу ў «збіраньні галасоў» за пару бутэлек шампанскага. Бо я быў кандыдатам у Менскі гарадзкі Савет дэпутатаў.

Падкрэсліваю, у нас (у нашай акрузе) фальсіфікацый не было, але па краіне, канешне былі фальсіфікацыі, як і па рэфэрэндуму.

Вось памятаю такі прыклад.. Вайсковая частка , «гарадок Уручча», мы , дэпутаты, я і Мікола Бусьнюк, наведалі выбарчы ўчастак у танкавай дывізіі. Мы прыйшлі крыху позна, бо пабачылі як салдаты, большасць, ужо кідалі бюлетэні ў «скрыню». Два салдаты мелі некалькі бюлетэняў, але мы не паспелі «злавіць іх за руку». Вайсковая частка прагаласавала на 100% за кандыдата «от власти».

Выснова.

Зянон Пазьняк ня толькі дапамог стварыць БНФ, але і разбурыў яго.

.....

БСДП «Народная Грамада» і Ігар Чарняўскі

Напачатку 1995 года, калі ў партыях абмяркоўвалася пытаньне адносна кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета, на пасяджэньні гарадзкой арганізацыі БСДГ мяне запісалі кандыдатам у ВС ад Партыі. У тыя часы дазвалялася быць сябрам , адначасова, у некалькіх партыях. Я яшчэ быў сябрам Беларускай Экалягічнай партыі (пазней), але там аніякай маёй актыўнасьці не было. Дык вось, у БСДГ, недзе пад канец красавіка (1995) , на пасяджэньні гарадзкой арганізацыі БСДГ

раптоўна узяў слова Ігар Чарняўскі і сказаў , што ён супраць маёй кандыдатуры на кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета. На пытаньне: «Чаму?». Ён адказаў, што я (Грыцук Валеры) з'яўляюся аўтарам і вядучым палітычная Праграмы на кабэльным тэлебачаньні ва мікрараёне «Уручча – 4,5» і частка вайсковага гарадку. Дык вось , *«Грыцук у сваіх перадачах прапагандуе БНФ, а пра сацыял-дэмакратаў нічога не гаворыць».* Алег Трусаў, Старшыня Партыі (і гарадзкой Арганізацыі) моўчкі з гэтым пагадзіўся і адразу паставіў прапанову Ігара Чарняўскага («зьяняць») на галясаваньне. Пытаньнеў мне не было. Выступіць мне не далі. Большасьць прысутных падтрымала «прапанову Ігара Чарняўскага».

Тады мяне вельмі здзівіла гэтая «маўклівая большасьць». Але я «змагацца за партфель» палічыў ганебным: ня хочаце мець свайго дэпутата --- ня трэба. Гэтая падзея адбылася яшчэ да пачатку **подлай (і шкоднай** для БНФ) «акцыі Навумчыка- Пазьняка».

Ну праз 10 год пасля сваёй «падлянкі» на пасяджэньні гарадской арганізацыі БСДГ, Ігар Чарняўскі цалкам паказаў сваю подлую душонку. Дзеля грошай ён прадаў дыктатару ўсе беларускія каштоўнасьці і дапамагае дыктатуры нішчыць беларускую матэрыяльную культуру.

ПАМ'ЯТАЕЦЕ?«Не па словах судзіце – а па справах». На жаль для большасьці беларусаў на першым месцы – Словы, а не Справы.

Выбары ў Менскі Гарадзкі Савет Дэпутатаў

Тады ж адбываліся і выбары ў мясцовыя Саветы дэпутатаў. Я вырашыў удзельнічаць у гэтых выбарах бяз БНФ. Мая ініцыятыўная група была створана з жыхароў раёна і хутка сабрала мне неабходныя подпісы для рэгістрацыі кандыдатам у дэпутаты Менскага Гарадзкога Савета Дэпутатаў. Слова «народный» ужо тады знялі.

Па, колькасьці галасоў выборцаў (каля 50%) я перамог усіх астатніх кандыдатаў у дэпутаты Менскага Гарадзкога Савета Дэпутатаў горада Менска.

У той час мая маці вельмі хварэла і запатрабавала (пад час гарачай выбарчай кампаніі) каб я прыехаў у Кобрын. Адпаведна я не мог праводзіць выбарчую кампанію ў гарСавет. Але напрыканцы агітацыйнай кампаніі я зрабіў «эксперымент». Я зрабіў улётку супраць небяспечнага канкурэнта, кандыдата ў Менскі гарсавет, **Начальніка «ЖЭС»**. З дапамогай сябра, Міколы Ясенка, улёткі былі распаўсюджаны на тэрыторыі таго «ЖЭС». (Эфэкт быў 100%). Больш улёткаў я не распаўсюджваў --- ужо не было часу. Але многія жыхары «Уручча» ведалі маю дзейнасьць на іх карысць. Я тады мог быць абраны (я перамог – па «галасам») ў Менскі гарадзкі Савет, але мая перамога была бы (калі б «выбары адбыліся») адначасова з перамогай камуніста (у ВС). Я не жахаўся каб маі жыхары, майго Першамайскага раёну, мелі дэпутата-камуніста. Я адмовіўся ад прапановы выбарчай Камісіі. Можа і дарэмна.... Бо Камісія прапанавала не фальсіфікаваць «галасы», а толькі пахадзіць са

«скрынай» па кватэрах і сабраць гэтыя 300 ,
неабходных , галасоў. Потым (і зараз) я падумаў, што
празмерная прынцыповасць (калі гэта нікому не
шкодзіць) не патрэбная.

Яшчэ адзін момант. Я не ведаю, ці то прапанова
Пазьняка, ці ягоных сектантаў (памёр чалавек, таму не
назаву прозвішча), але мяне БНФ не вылучыў , нават,
кандыдатам у дэпутаты Менскага Гарадскога Савета
Дэпутатаў. БОЛЬШ таго, ад БНФ, быў вылучаны мне
канкурэнт, сябра маёй суполкі !!! Я размаўляў з ім –
прапанавай «зняць» яму сваю кандыдатуру. Але ён
адмовіўся і не растлумачыў мне чаму ня хоча гэта
рабіць. Я ж яму сказаў, што у ягоны шанец быць
дэпутатам «нулявы». Вынік .За ягонаю кандыдатуру
прагаласавала 9% выборцаў. Я думаю, што калі б ня
была «БНФ-скага» кандыдата ў Менскі гарСавет, а ,
наадварот, была бы дапамога мне, то на выбары
прышло бы болей людзей і, выбары адбыліся бы.

Вось гэта я паказаў ФАКТЫ. Ці ўся гэтая гісторыя не
сведчыць аб абсалютна абсурднай сітуацыі ў БНФ і
шкоднай (для БНФ і Беларусі) дзейнасці Зянона
Пазьняка, Сяргея Навумчыка і іншых, «зомбі» у БНФ?
Я вельмі раю чытачу – яшчэ раз прачытаць гэты
кавалак.

Пасля такога маразму ЗП і абсурдных паводзін сяброў
БНФ, я напісаў «Заяву» . У Заяве для БНФ, я напісаў:
**«Я. Грыцук Валерый, сябра БНФ, ад пачатку
існавання Арганізацыі, прыпыняю сяброўства ў
БНФ, да таго часу, пакуль сябрам БНФ будзе Зянон
Пазьняк».**

Адпаведна я спыніў усялякую дзейнасць у БНФ.

На жаль, некаторыя «зомбі» у БНФ распаўсюджвалі

адносна мяне плёткі розныя.... Але маё Сумленьне абсалютна чыстае!

1995 з'езды БНФ

Пазачарговы.

Я ўжо ўгадаў «маўклівы» (пазачарговы) з'езд БНФ па вылучэньню кандыдатаў у дэпутаты.

Я звяртаю ўвагу на дзіўны (**выключны**) выпадак у дзейнасьці «дэмакратычнай» арганізацыі.

За 20 гадоў маёй дзейнасьці ў дэмакратычнай апазыцыі я не чуў такога, каб некага прымушалі (БЯЗ тлумачэньня нават) адмовіцца ад сваіх законных правоў на рэалізацыю Дэмакратыі. «ОГП», камуністы Калякіна, сацыял-дэмакрататы, зараз (і раней). «хрысціянскія дэмакраты».... Я буду ўдзячны тым грамадзянам Беларусі, які ўздаюць аналягічны выпадак у дзейнасьці апазыцыйнай арганізацыі.

Коротка, што адбылося, нагадаю.

Ад сябра Арганізацыі (БНФ) кіраўнік (Пазыняк) патрабуе даць абяцаньне і напісаць «распіску» , што ён адмовіцца ад свайго канстытуцыйнага права быць у органах улады краіны, то бок, не мае права нават зарэгістравацца кандыдатам у дэпутаты парляменту.

Прычыну такога патрабаваньня лідэр арганізацыі не падае, а толькі з дыктатарскім імпэтам патрабуе і, канец, а дэлегаты з'езда маўчаць. Ну як тут не ўгадаць Уладзіміра Высоцкага? «Жиран большой – ему видней!».

Вы разумее сутнасьць і абсурднасьць сітуацыі ? Гэта абсурд назіраюць маўкліва (гледачы) сябры БНФ

(« найлепшыя прадстаўнікі БНФ»), дэлегаты з'езду і кандыдаты ад БНФ у дэпутаты Вярхоўнага Савета..... Падкрэсліваю: МАЎКЛІВА!

Чарговы з'езд БНФ 1995 года.

Але тады, у 1995 годзе, абсалютная большасць сяброў БНФ яшчэ не зразумела разбуральнай ролі ЗП, і паказаў тоя чарговы з'езд БНФ. Адназначна Статуту неабходна была выбраць кіруючыя органы.

Нагадаю.

з'езд адбываецца апасля **чарговых параз** БНФ , як руху,, партыі, як арганізацыі.

Рэфэрэндум 1992г. мы не абаранілі , што была прычынай незадавальнення вялікай колькасці прыхільнікаў БНФ, але ЗП (у 1993) быў пераабраны Старшынёй БНФ.

1994 годзе наш кандыдат (ЗП) набраў вельмі мала галасоў выборцаў , больш таго выбарчая тактыка і стратэгія кіраўніцтва БНФ, то бок, Зянона Пазьняка была абсалютна памылковая.

У 1995 годзе БНФ мае катастрофічную паразу: не абараніў сваіх дэпутатаў, не выказаў нават істотнага пратэста (праз Арганізацыю БНФ) барбачынству новай улады (зьбіццё дэпутатаў); не абараніў Мову.

БНФ, як арганізацыя, не праводзіла контрагітацыю (ці нават тлумачэньне*) супраць антыканстытуцыйнага Рэфэрэндума па сымбалам і Мове**.

БНФ не мае нават 1-го дэпутата ў новым складзе ВС (зноў катастрофічныя палітэханалгічныя памылкі

кіраўніцтва БНФ); Абсалютнае неразуменьне сытуацыі ў Беларусі кіраўніцтвам БНФ.

Для прыкладу іншай думкі даю тлумачэньне аднога з былых дэпутатах ад БНФ. *«А ў 1994-1995 г. кожныя суботу-нядзелю групы з трох-чатырох дэпутатаў рабілі паездкі па раёнах (прычым выступалі ня толькі ў райцэнтрах, але і ў калгасных клубах). Усяго мы аб'ездзілі штосьці каля 300-350 калгасаў.»*
|||Беларуская рэдакцыя радыё «Свабода»|||

ЗЬВЯРНИЦЕ УВАГУ-- паездкі па калгасам. А што такое мэтавая група, свой электарат, эфэктыўная агітацыя ?

Ну то можна была бы лічыць жартам (для палітэхноляга) , але то так і была. Калі магчымасьці агітацыі абмежаваныя, то агітацыю (PR) трэба рабіць у тых выбарчых акругах, дзе электарат найбольш сканцэнтраваны (вялікія гарады) і найбольш прыхільны да нашых кандыдатаў. Выбары -1994 засьведчылі , што вёска фактычна на 100% падтрымлівае свайго «калгасьніка», то бок Лукашенко. Тоя ж была і для малых гарадоў («райцэнтраў»). Я маю прыклад майго Кобрыня. Але ж па загаду аўтарытарнага кіраўніка БНФ, Пазьняка, БНФ павінен быў «узяць» усю краіну. Гэта што?

Абсурд- то яшчэ вельмі пяшчотнае слова.

Вось такое была тло для чарговага з'езду БНФ.

У адпаведнасьці з нормамі палітыкі і нават Маралі , кіраўнік (фактычна быў дыктатарам) такой непаспяховай палітыкі, паразы па усім франтам, павінен быў сам адыйсьці з «пасады».

Але ж не! Як жа «святые чалавек»* не можа быць шэрагоўцам! Зразумела, што я вельмі добра адчуваў заганнасьць і хібы кіраўніцтва БНФ. Да таго часу я ужо валодаў PR і NLP, атрымаў юрыдычную адукацыю (завочна). Але , паўтару, для мяне была вельмі важна мая навукавай дзейнасьць і навуковая «чарнобыльская праграма» , адпаведна, я не хацеў быць кіраўніком БНФ.

(Я шчыра спадзяваўся, што вынікі маёй навукавай «чарнобыльская праграмы» дапамогуць захаваць здароўе беларусаў).

З другога боку , маўчаць, быць баранам, я не хацеў. На той час, я ужо добра пазнаёміўся з палітэхналягіямі і ведаў аб неабходнасьці мець «групу падтрымкі» для таго каб стаць фармальным лідэрам (кіраўніком арганізацыі). Але ,я падкрэсьліваю, я не хацеў быць кіраўніком БНФ, а таму я не стварыў сябе «групу падтрымкі». Адзінае, што мне трэба была такі надрукаваць свае прапановы на паперы ў колькасьці 200- 300 асобнікаў, але ж я надрукаваў толькі 20.

На з'ездзе я прапанаваў сваю кандыдатуру на пасаду Старшыні, толькі дзеля таго, каб мець больш часу выказаць свае прапановы, **каб сябры БНФ мяне выслухалі**. Кандыдатам на «пасаду» прапанавалі таксама Юрыя Хадыка, і, канешне, аўтара усіх параз БНФ, Зянона Пазьняка.(перамогаў БНФ, пасля лета і восені 1991 года, не была, толькі паразы).

Кіраваў тады з'ездам Валянцін Голубеў , былы актывіст КПСС, які ведае як душыць непажаданах. Дык вось ён, даў нам , **кандыдатам на Старшыню БНФ** для выступу толькі па **3, ТРЫ, мінуты**. Лукашенко і то

больш дае сваім канкурэнтам! Ну, а мы , інтэлігенты, (я і Хадыка) не абурыліся такой зьнявагай нас, бо дэлегаты з'езда падтрымалі прапанову былога камуніста Голубева, які не запытаў нашай (кандыдатаў) думкі, а хуценька паставіў сваю прапанову на галасаваньне. Вось такая нібы «дэмакратыя» была ў БНФ! Выступіў вельмі невыразна Юры Хадыка. Пачаў рабіць свой выступ і я... Але бачу, што дэлегаты мяне не слухаюць... Раптам пачаліся «пільныя» размовы паміж дэлегатамі, шум у залі. У мяне мільганула думка, можа зрабіць «эфэкт Хрушчова» ? (Хрушчов пад час выступу на Генэральнай Асамблеі ААН, калі пабачыў , што яго не слухаюць, зьняў пантофлю і пачаў біць ёю па трыбуне). Голубеў не запатрабаваў цішыні! Што мне рабіць? Скінуць туфлю і як, Хрушчоў, грукнуць у трыбуну, як у звон? Але мая праклятая інтэлігентнасьць не дазволіла зрабіць мне гэта.. “А халяра з вамі”... Так я падумаў і выкарыстаў свае ТРЫ хвіліны.

Дык як назваць такія паводзіны «сьвядомых» і нібы «дэмакратаў» (згодна са Статутам і Праграме) , дэлегатаў з'езда ? Баранамі? **Зомбі?**

Не хочацца крыўдзіць, але Homo Sapiens назваць іх таксама нельга. У выніку, каля 20 дэлегатаў прагаласавала за Юрыя Хадыку, і адзін голас атрымаў я.

За мяне прагаласаваў адзін з нашай «групоўкі супраціву» (глядзіце частку «Спроба «палацавага перавароту» у БНФ») Я галясаваў за Юрыя Хадыку.

Галоўнымі тэзамі маіх прапаноў была пераасьцярога, што калі захаваецца той накірунак (тоя кіраўніцтва) які ёсьць , **то арганізацыя БНФ ператворыцца ў**

клясічную сэкту. (Дарэчы, я раней ужо назіраў такое ператварэньне на прыкладзе экалягічнай арганізацыі з канцэпцыяй «Детка»).

Я прапанаваў іншы шлях--- дэмакратычны.

Мой прагноз абсалютна спраўдзіўся і адсутнасьць ЗП у 1999 годзе дапамагла частцы сяброў БНФ скінуць з сябе пазьньоўскае замбаваньне.

Ну, а існаваньне партыі КХП-БНФ цалкам адпавядае дзейнасьці сэкт, а іхні «мэсія» надалей бэсыціць усіх, хто не з ім, але прапанаваць нічога істотнага ня можа, усе ягонныя прагнозы памылковыя.

Я перакананы, што «ПАЛІТЫКА – ГЭТА МАСТАЦТВА КАМПРАМІСАЎ». Я не падтрымліваю: «палітыка - мастацтва магчымага» - бо усё жыцьцё – гэта мастацтва магчымага, толькі «мастацтва» бываюць рознымі.

*Вельмі мяне здзівіла выказваньне пісьменьніка Васіля Быкава. У перапынку (пасля маея прапановы «на Старшыню») ён падыйшоў да мяне і сказаў, што Зянон Пазьняк – гэта «свьяты чалавек», адпаведна толькі ён можа быць кіраўніком БНФ. Зразумела, што я не стаў прэрэчыць паважанаму пісьменьніку, але абсалютна ніякаму, як палітыку. Але ж я перакананы і тады і зараз , што «свьятым чалавекам», «прарокам» не месца ў палітыцы. Іхняе месца ў касьцёле, царкве, кляштары і толькі там! У дадатку я прапаную маю ацэнку гэтага «ідала», ЗП.

** Вялікай памылкай БНФ была, што не было тлумачэньня праблемы «Мовы»

Высновы адносна дз'ездаў БНФ

На з'езды былі ВЫБРАНЫ, трэба думаць, лепшыя («самыя разумныя») сябры БНФ. І вось гэтыя «разумнікі» адразу УСЁ «разумеюць» (якім чынам ?) , не задаюць пытанняў, не спрачаюцца, але «святая» вераць (то бок, ірацыянальна) свайму «ідалу», Начальніку. Як гэта можна зразумець? Пазьняк валодае гіпнозам? Ці нейкімі «хвалямі» памагатыя ЗП апрацоўваюць дэлегатаў?

Думаю, усё прасцей. Паглядзіце на насельніцтва Беларусі! Дыктатар вядзе , кручастай дарогай , іх у «бездань», жыццё пагаршаецца, але насельнікі не пратэстуюць, а многія «святая» вераць свайму ідалу.. НАЧАЛЬНИК, для беларуса , як Бог, а часам і «вышэй».

Дык вось, адносна «апазыцыі», перадусім , сяброў БНФ: **які «народ» -- такая і «апазыцыя».**

USA, ці Germany не закінулі ў Беларусь сяброў БНФ, ці іншых апазыцыянэраў (як то са Sweden мужныя грамадзяне--- мядзьведзікаў), усе яны тутэйшыя.

Спроба «палацавага перавароту» у БНФ

Пасьля ўсіх паразаў БНФ пад кіраўніцтвам аўтарытарнага З.Пазьняка, менскія лідэры (раённых арганізацый) БНФ пачалі думаць як зьмяніць сытуацыю ў Фронце. Нас, кіраўнікоў раённых

арганізацыі вельмі не задавальняла, што **менскімі** справамі займалася выключна Управа агульнакраёвай арганізацыі БНФ пад кіраўніцтвам ЗП, а не гарадзкая, менская, Рада БНФ, якая, фармальна, існавала. Кіраўніком, фармальным, гарадзкой, менскай, Рады БНФ быў Валянцін Голубеў. Ён , праўда, чэсна папярэдзіў, што на гэтай пасадзе ён рабіць нічога ня будзе. Пазьняку была выгодна такая сытуацыя, бо дазваляла займацца менскімі справамі, «паказваць актыўнасьць», а цяжкая праца па-за Менскам заставалася на «маргінале».

Я ужо не памятую хто ініцыяваў сустрэчу «незадаволеных» /здаецца Слава Сіўчык/, але 7 кіраўнікоў (з 9-ці) менскіх раённых арганізацыі БНФ сабраліся на кватэры ў Вячэслава Сіўчыка.

Мы абмеркавалі сытуацыю , усе мы пагадзіліся, што дзейнасьць Зянона Пазьняка не эфэктыўная, вядзе да разбурэньня арганізацыі. Менавіта ягонь аўтарытарызм быў прычынай паразу БНФ. Мы вырашылі, што, перадусім, трэба «узяць» і актывізаваць гарадзкую, менскую, Раду БНФ. Прапанавалі падтрымку мне на гэтай пасадзе. Я быў адзіным дэпутатам (сярод іх) і кіраўніком найбольшай і эфэктыўнай раённай арганізацыі. Я адмовіўся, бо меў шмат навуковай працы ў АН РБ і таксама пашыраў дзейнасьць Фонда імя Льва Сапегі (адказны сакратар). Прапанавалі майму аднакурсніку па унівэрсітэту і важнаму начальніку на заводзе «Інтэграл», Уладзіміру Бордаку. Ён таксама адмовіўся. Астатнія сябры нашай групыкі былі менш аўтарытэтных за нас , дваіх. У выніку, нічога мы не вырашылі, адпаведна , «палацавы

пераварот» у БНФ не адбыўся.

Высновы 1994-1995, мяркую, трэба падсумаваць.
1994.

Выбары былі дэмакратычнымі і свабоднымі , але не цалкам свабоднымі і справядлівымі, перадусім, таму, што астатнія кандыдаты (акрамя Кебіча і Лукашенко*) мелі няроўныя магчымасці для агітацыі.

* Лукашенко выкарыстаў напоўніцу сваю папярэдняю пасаду і падтрымку спэцслужбаў Расіі, дзякуючы таксама і няздольнасьці дэпутатаў ад БНФ.

Дэмакраты зрабілі шэраг істотных памылак. Галоўная-- гэта , тоя , што не вылучылі Адзінага Кандыдата для «советского человека», добрага Начальніка, напрыклад, Генадзя Карпенка.

Дзіўна , што дэпутаты ад БНФ, якія ганарыліся тым, што добра ведалі сытуацыю ў іншых рэспубліках былога СССР, чамусьці не зразумелі, што «советский человек» не можа выбраць нацыяналіста Прэзыдэнтам. Гісторыя тоя грунтоўна пацьвердзіла. (У 2001 годзе на гэтую акалічнасьць беларускай апазыцыі паказалі з-за акеяну, але..)

1995.

Рэфэрэндум быў цалкам незаконны, як і гвалтоўны, можна , нават, сказаць, зьнянацку. А потым мы даведаліся, з публікацый , – гэта была «спэцаперацыя Сініцына -Лукашенко». Але я перакананы, што гэтая спэцаперацыя была распрацавана ў Маскве і даручана выканаць свайму агенту, Александру Лукашенко. Доказ

таму дае палітыка Расіі адносна моцнай падтрымкі «русского языка» ў дзяржавах СНД. І вядомы публічныя словы жонкі прэзыдэнта Медведева: *«Там где где русский язык-- там территория России!»*. То бок, спачатку расійская экспансія лінгвістычная, а потым эканамічная і палітычная. ...

Па аднаму пытаньню, мы, дэмакраты, маглі выйграць, калі б была адпаведная агітацыя. Сьцяг і Герб. Нават супрацоўнікі міліцыі гаварылі: «Коня жалко». Шмат, хто з іх захаваў «старыя мундиры», с «Погоней». Але ЗП, напярэдадні Рэфэрэндума, гаварыў нам, актывістам БНФ: *« Выйграем выборы ў парлямэнт, ВС, і усё вернем.»* І гэта пасля таго, як сабакі Прэзыдэнта выкінулі іх з залі ВС, і «народ» аніяк не пратэставаў.... Супэр «прагноз» Пазьняка, як і усе наступныя. Памятаеце: «Чорцік з табакеркі».... (Гэта адносна таго, што ў 2001 годзе кандыдатам на выбарах з'явіцца Віктар Ганчар).

Праблема і памылка дэмакратаў

БНФ, структура, перадусім, мае справядлівы папрок, у тым, што не змагла арганізаваць контрагітацыю супраць Рэфэрэндума, як і тоя, што не спынялі «аврал» дзяржаўных структураў па выкананьню Закона «аб мовах». («чиновники перегибали палку»). Удакладню, Закон « аб мовах» быў прыняты напачатку 1990 і, ягонае выкананьне была разьлічана на 10 -ць, ДЗЕСЯЦЬ, гадоў, але ў 1990-1992 гг. гэты Закон, практычна не выконваўся, а потым пачаўся «аврал», які справакавалі дэпутаты ад БНФ, але не кантралявалі гэты працэс, не тлумачылі грамадзянам чаму так

адбываецца. Зразумела, што шмат людзей была абурана , не «Беларускай Мовай», а працэсам, «авралам». Я меў уласны прыклад: русская, супрацоўніца выканкама Першамайскага р-ну г.Менска, (у лютым 1994-га) найпрост мне заявіла, што яна ніколі ня будзе карыстацца беларускай мовай.

Выбары 1995-га.

Але , пасля свабоднага 1994 –га, нельга такі пагадзіцца , што *“Лукашэнка ніколі не выйграваў справядліва - ні ў 1994, ні ў 1995”*. (словы сакратара ЗП) Так, антыканстытуцыйны Рэфэрэндум паказаў, што ужо быў уключаны механізм фальсыфікацый.

Так , тыя (1995) выбары не былі цалкам свабоднымі і ужо цалкам несправядлівымі, але была дастаткова магчымасцей для БНФ мець сваіх дэпутатаў. Дэмакратычныя грамадзяне былі выбраны дэпутатамі. Несправядлівымі, таму што , перадусім, папулярны Прэзыдэнт Лукашэнка агітаваў супраць БНФ і нават спрабаваў , увогуле, спыніць выбары дэпутатаў.

З другога боку, электарат , асабліва , у Менску яшчэ слухаў дэмакратаў, таму і былі выбраны дэпутатамі «новыя дэмакраты», я гэта падкрэсьліваю. Адпаведна, была тады рэальная магчымасць і менскаму сябру БНФ быць у ВС (Грыцуку Валерыю), але не падступнаму Навумчыку, які «разьзявіў свой рот на чужы агарод». Гэта не абраз – гэта Праўда. У выніку атрымалася, што арганізацыя БНФ не мае нават аднаго дэпутата ў новым складзе Вярхоўнага Савета. І што вельмі дзіўна для мяне, НІХО, з сяброў БНФ не абурыўся амаральнымі і палітычна памылковымі дзеяннямі Пазьняка- Навумчыка. Сябры БНФ не

падтрымалі мяне, не папрасілі прабачэння ў мяне і потым... Так, адзін чалавек, які лічыў сябе прыхільнікам БНФ і удзельнічаў у сходах уручанскай суполкі, Мікалай Ясенка, падтрымаў мяне. Больш таго, сяброў суполкі ён назваў «молчаливым агрессивным большинством». Адпаведна, ён адмовіўся далей падтрымліваць БНФ. Я доўга думаў над гэтай сытуацыяй і, на пачатку 1996 года, напісаў Заяву кіраўніцтву БНФ, дзе напісаў, што прыпыняю сваё сяброўства ў БНФ да таго часу, пакуль сябрам БНФ будзе Зянон Пазыняк. Адпаведна, я склаў з сябе паўнамоцтвы і абавязкі актывіста БНФ, кіраўніка раённай арганізацыі. Але, публічна, я не рабіў такую Заяву --- а дарэмна.

У тых часы, на паўторных выбарах, па прозьбе знаёмага, я кансультаваў «Кандыдата», бізнэсмэна. Ён перамог. То бок, я пацвердзіў сваю здольнасьць майстра выбарчых тэхнялёгіяў.

Пазыней, у 1999 годзе, былая сябры уручанскай суполкі (якая пасля 1996 года спыніла сваё існаваньне) баяліся сустрэцца са мной – бо сорамна. А, Валеры Паўсыцюк, які ўдзельнічаў таксама ўжо і ў непазынякоўскім БНФ, калі пабачыў, што я аднавіў сваю дзейнасьць, спыніў сваю дзейнасьць у БНФ. Прычына тая ж: сорамна мне ў вочы глядзець. Я меў АБСАЛЮТНУЮ РАЦЫЮ!.

Дзіўныя такія беларусы. Памыліўся. Дык публічна скажы: так, я вінаваты, я не меў рацыю, а ты меў рацыю. Дык, не, як злодзеі, ціхенька зьбягаюць «убок»! І з такімі «змагарамі» мы пераможам дыктатуру? Ніколі.

Але галоўнае праблема тых часоў была пазначана суразмоўцамі на tut.by, з якой я вымушаны пагадзіцца. Цытую

“В. М. — Ты прав. Хотя, на мой взгляд, 1994 год стал логическим продолжением и завершением тех процессов, которые происходили до того — примерно с конца 80-х.

Сегодня я четко понимаю одну вещь: белорусская интеллигенция на протяжении 5-6 лет имела возможность воспитать в гражданах тягу и уважение к собственной истории, к независимости, к традициям. К сожалению, в силу ряда причин сделать этого не удалось...

Поскольку термин "интеллигенция" теперь иногда используется и с негативным оттенком, замечу, что под словами "белорусская интеллигенция" я подразумеваю лучшие умы страны. Эта часть общества в первую очередь должна была воспользоваться уникальным историческим шансом, данным нашей стране после обретения независимости. С этой задачей ей справиться не удалось.

Поэтому, на мой взгляд, 1994 год, о котором мы говорим, стал всего лишь закономерным финалом многочисленных ошибок, допущенных с 1988 по 1993 годы.

С. О. — Ты хочешь сказать, что за те 5-6 лет, которые прошли с позднегорбачевской поры до выборов первого президента Беларуси, было реально коренным образом что-то поменять в мозгах людей? Привить народу те ценности, о которых ты сказал?

В. М. — Думаю, это было возможно. При условии, конечно, что кто-то действительно ставил перед собой подобную задачу.” На мой взгляд, проблема как раз и заключалась в том, что об этом никто не думал. Лучшим умам казалось, что демократией, независимостью общество дорожит по определению. А значительная часть граждан страны хотела просто сытно кушать. Что, в общем-то, понятно. Никто не объяснил белорусам ни целей реформ, ни того, зачем и во имя

чего нужно пройти через определенные трудности и лишения. Потому-то призрак СССР с его мнимой стабильностью, а правильное будет сказать - предопределенностью судьбы каждого индивидуума, не давал покоя многим нашим соотечественникам. Общество оказалось не готово к главному — к самостоятельности. Отсюда и тяга к "сильной руке".

Так, беларуская інтэлігенцыя вельмі мала працавала на беларускаць , на дэмакратыю. Чаму? Перадусім, таму, што беларуская, нацыянальная інтэлігенцыя была (і ёсьць) вельмі слабая, бо выў вынішчаны «залаты» генафонд Нацыі. Вынішчэньне Беларусаў пачалося ад паўстаньня Кастуся Каліноўскага і цягнулася да 1953 года. Хто ведае біялёгію, то разумее ,якая гэта катастрофа для кожнай супольнасьці жывых арганізмаў. Адпаведна, абсалютная большасьць беларускіх інтэлігентаў не хацела цалкам ахвяраваць сваёй прафесійнай дзейнасьцю дзеля Змаганьня. З другога боку рашэньне аб стратэгія і тактыцы Змаганьня «прыватызаваў» аўтарытарны Зянон Пазьняк. Прырода інтэлігента такая, што ён некалькі раз прапаную сваю «канцэпцыю», але калі яго не слухаюць, то ён змагацца за сваю «канцэпцыю» ня будзе, а проста сыйдзе ў бок.

Зараз не надта успамінаюць, што стрыжнем, першапачатковым ядром БНФ былі нацыянальная беларускія мастакі. Выбачайце , не усіх памятаю, але гэта Аляксей Марачкін, Яўген Кулік, Мікола Купава і шэраг іншых, якія у 80-я падымалі і захоўвалі беларускую нацыянальную культуру.

ЗП ў 1992 і 1993 гг. перастаў слухаць іхняе парады. Адпаведна , большасьць гэтых інтэлігентаў збочыла. са “шляху Пазьняка” , не пагадзілася з ягоным

аўтарытарызмам..... (а ,фактычна, дыктатуры ў БНФ).

З другога боку, я хачу адзначыць, што ЗП ніколі не перашкаджаў мне выступаць на пасяджэннях Сойму БНФ, як то, пазней, рабіў Вянецук Вячорка.

Сябры Сойма не абураліся і не падтрымлівалі мае прапановы, яны маўкліва чакалі канца пасяджэння, канца нешматлікіх дыскусіяў.

На Сойме спрэчкі былі вельмі рэдкія і заўжды «думка Начальніка» , то бок, Старшыні БНФ , перамагала.

Адчуваеце? Бачыце падабенства?

БССР

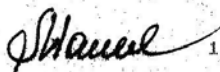
ВЫКАНКОМ ИСПОЛКОМ
Першамайскага Першамайскага
раённага Савета раённага Савета
народных дэпутатаў народных дэпутатаў
г. Мінска г. Мінска

12 06 1985
№ 8-79

Старшыне дэпутацкай камісіі
па захаванні законнасці, ахове правоў
грамадзян, галоснасці, вывучэнню грамадскай думкі
Г.І.Грыцуку

На Ваш зварот выканкам Першамайскага раёна паведамляе, што
дзяржаўны сцяг новага ўзору на будынку выканкама узяты на падставе
рэферэндума.

Старшыня выканкома

І.Ф.Мацкевіч

ПАСВЕДЧАННЕ

Першамайскі раённы Савет г. Мінска

Грыцук

Валерый Іванавіч

з'яўляецца

старшыней пастаяннай дэпутацкай камісіі

па захаванню законнасці, ахове правоў грамадзян
галоснасці, вывучэнню грамадскай думкі

Старшыня

Першамайскага раённага Савета

І.Ф. Мацкевіч

006768

ПРОТОКОЛ

"15" ноября 1996 г.

г. Минск

инициалу ОВД по охране Минского
метрополитена с.с.с. Акулич В.Н.

Руководствуясь ст.ст. 243, 244 КоАП РБ, сего дня,
в 10 час. 20 мин. в присутствии:

1. Акулич В.Н., прож. м.р. Ф.Скошкова 6

2. Акулич В.Н., прож. м.р. Ф.Скошкова 6

произвел досмотр и изъятие у задержанного за совер-
шение административного правонарушения гр-на 1-го/

Акулич Валерий Иванович

следующих вещей и документов:

1. 5(шесть) листов с припиской
2. Нет диктатуры не исполнить приказ
3. Нет указу Нет евангелию страху Стас
4. Сегодня расставо добрая Ван и Ва
5. Имя ребенка Второго Сталина Бе
6. скажем не перестав
7. Свобода или маурис в миву миву
8. наш и уродина
9.
10.

Протокол прочитан, записано здесь В.Акулич
со ст. 246 КоАП РБ ознакомлен.

Досматриваемый:

Понятые: 1. Акулич

Протокол составил: Акулич

Копия протокола получена, справки по тел 265254:

Спроба майго Змаганья супраць дыктатуры. 1996г.

Партыя Здаровага Сэнсу

Там я быў таксама.

Мне прапанавалі далучыцца да новай партыі, якая была зарэгістравана на пачатку 1995 года. Я ужо не памятаю хто, здаецца нехта з сяброў праваабарончай арганізацыі, якую стварыў «гінеколог-юрист», дэпутат Вярхоўнага Савета, які потым стаўся злосным і адданым сабакам дыктатара Лукашенко, а таму я не хачу ўзгадваць ягонае прозьвішча ў маёй кнізе, бо брыдка.

Ініцыятар і заснавальнік Партыі, пасьпяховы бізнэсмэн, Каравайчык Іван, назваў яе «Партыяй Здаровага Сэнсу». На той час можна была быць сябрам некалькіх партый. Актыўнасьць у БСДГ я спыніў, пасля амаральных паводзін кіраўнікоў, але хацелася неяк ідэі сацыял-дэмакратыі распаўсюджваць у беларускім грамадстве. Фармальна, Партыя Здаровага Сэнсу была сацыял-дэмакратычнай партыяй і, нават, 1995 годзе, удзельнічала ў стварэньні «Саюзу дэмакратычных сілаў», у стварэньні якога ўзялі удзел БСДГ (Беларуская сацыял-дэмакратычная грамада), ПНС («Партыя народнага согласія»), ВЕС (партыя «Всебелоруского единства и согласія»)

Я пагадзіўся паглядзець Партыю. Пазнаёмілі мяне з сябрамі «Палітычнай камісіі». Некалькі разоў мы сабраліся, абмеркавалі магчымыя дзеяньні і зрабілі прапановы для дзейнасьці Партыі. Але, вельмі шкада, Партыя, у рэальнасьці была тыповым (на той час) НУА (NGO), дзе у «Сьпісе» сябры былі, а рэальна амаль

ніхто не хацеў нешта рабіць згодна з Праграмай Партыі. Фактычна, я так зразумеў, партыя была створана толькі фармальна, дзякуючы амбіцыям і грошам бізнэсмэна Каравайчыка Івана. Але, ці то грошай была мала ў спадара Каравайчыка, ці то ён не вельмі падабаўся сябрам, актывістам Партыі, але Партыя Здаровага Сэнсу, паціху, бяз шуму адыйшла ў небыт. Я разглядаў магчымасьць быць лідэрам гэтай партыі. Мне шчыра шкада, але «старшынёй» Партыі (была ў мяне такая думка) бяз скандалу і інтрыг я бы не стаў, бо (як заўсёды, амбіцыі «старога лідэра») бізнэсмэн не пагадзіўся бы аддаць «уладу». Шлях такой «бойкі» мне не пасаваў. Я быў не супраць нешта разумнае рабіць у Партыі, але бяз асаблівых высілкаў. Заўважыў я таксама адну акалічнасьць: «бізнэсмэн» баяўся гэтых разумных інтэлігентаў і, фактычна, хацеў, задарма, выкарыстаць нас, інтэлігентаў, толькі для рэалізацыі сваіх амбіцый, бо не прапанаваў нам нават пасады намесьнікаў Старшыні Партыі. Я кажу нам, бо былі і іншыя супрацоўнікі Акадэміі Навук у гэтай Партыі, напрыклад, Уладзімір Дунаеў.

З таго часу, я памятаю маю спрэчку з Каравайчыкам адносна спосабу разбурэньня дыктатуры. Я прапанаваў мадэль «выпаданьня накрутак і іржавеньня», то бок, я лічыў, што трэба дапамагаць працэсу псаваньня і паступовага разбурэньня Сьстэмы, праз разбуральнае ўздзеяньне на яе істотныя і, нават дробныя, элемэнты. Каравайчык не пагаджаўся, бо лічыў, што толькі мадэль «бабы» (вельмі цяжка куля, якая выкарыстоўваецца для разбурэньня будынкаў) можа быць эфэктыўная, то бок, Рэвалюцыя. Але ён забыўся як разбурыўся СССР.

Апошняя сустрэча ў ПЗС у мяне адбылася недзе ў маі 1996 года. Больш на сустрэчы мяне не запрашалі, і я сам таксама не імкнуўся, задарма, працаваць на амбіцёзных бізнэсмэнаў.

1996

Рэфэрэндум. Прыватныя «Праблемы»

Да гэтага часу ў мяне не была прыватных праблемаў. І на гвалт, раптоўна... Як то, на небе ані хмаркі не была, а пачалася гвалтоўная бура. У чэрвені 1996 раптам у мяне ўзьніклі вельмі сур'ёзныя прыватныя праблемы – не па маёй віне, не з прычыны маіх дзеянняў. Я нагадаю, што я па-ранейшаму меў моцны аўтарытэт у Першамайскім раёне горада Менску, мясцовая ўлада нават раілася са мной па некаторых пытаннях .

Менавіта, дзякуючы мне, новым кіраўніком раёна быў зацверджаны больш-менш чысты (ад карупцыі) Іван Мацкевіч, а не яўны карупцыянэр , ягоны намесьнік, Новік Александр. Чаму дзякуючы мне? Бо я, асабіста, размаўляў са старшынёй Менскага гарвыканкама В.Ермошынём і , я прасіў яго не прызначаць карупцыянэра Новіка кіраўніком Першамайскага раёну.

Супрацоўнікі міліцыі таксама паважалі мяне, то бок , я меў «сілу» .

І я не меў заганаў , як кажуць, бытавых. Гарэлку я не піў, п'яным ніколі не быў, па чужым бабам не «лазіў», то бок, быў (і ёсць) абсалютна маральным чалавекам.

Да таго ж , ужо я атрымаў юрыдычную адукацыю, адпаведна, законы (і працэдуры) вельмі добра ведаў. Калі, метафарычна, то для улады , я быў «гладкай куляй» (шар -рус.яз)., ухапіць не магчыма.

І вось паслугачы будучага дыктатара , бадай, задумаліся над тым як «нэўтралізаваць» такога небяспечнага «БНФ-ца». Зараз вядома, што прэзыдэнт Лукашенко тады пачаў падрыхтоўку да дыктатарскага Рэфэрэндума, да дыктатуры. А я яшчэ, у 1995 годзе, абвесьціў сваё жаданьне быць агульнакраёвым лідэрам (з'езд БНФ).

То бок, я даў усе падставы для «КГБ» (дзе была маё «дело» ад 1978 года) зьвярнуць больш увагі на маю асобу. Вось, зараз, я і думаю (апасля грунтоўнага аналізу тых падзей), што менавіта «КГБ» стварыла мне « цяжкія прыватныя праблемы» --- каб не было часу мне займацца Палітыкай.

Так, на жаль, гэта ў «КГБ» атрымалася, пажаданы для іх эфэкт быў дасягнуты. Але падзеі я назіраў і ў агульных апазыцыйных акцыях удзел браў.

Захоп улады, канстытуцыйны пераварот, «супраціў авечак»

ГРАК

Раней я узгадваў, што была мая прапанова ў 1994 годзе стварыць шырокі рух для кантролю па дакладнай адпаведнасьці дзеяньняў улады Канстытуцыі. Тады мая прапанова не знайшла падтрымкі. І вось ,на пачатку 1996г., мой калега з АН Беларусі пачаў таксама «біць у званы», ён пераканаў кіраўнікоў партыі «ОГП»,

што трэба ствараць такі Рух. Скажаў сваё «слова» і я. У выніку, сабраліся прадстаўнікі розных арганізацый каб абмяркаваць «прапанову». Галоўным абаронцам у гэтым руху вырашыла быць партыя «ОГП». Гэта здаецца быў люты 1996 года. Дамовіліся стварыць грамадзскі і рух і назвалі яго «Грамадзкі Рух у Абарону Канстытуцыі», ці проста ГРАК. Я, на жаль, не памятаю падрабязнасцей., але рэальна ГРАК не дзейнічаў. Гісторыя паказала, што то была вялікая памылка, якая дазволіла Прэзыдэнту А.Лукашенко пайсці на злачынства: незаконны захоп улады.

Чарнобыльскі шлях

Пасля поўнай паразы ў палітыцы, кіраўнцтва БНФ з аднаго боку, была ў разгубленнасці, напалохана паўстаньнем дыктатуры, а з другога боку неяк хацела паказаць, што «мы яшчэ не памерлі». Людзі, грамадзяне Беларусі дэмакратычнага складу, былі незадаволены, пасля падманаў 1995 года і дрэннай эканамічнай сітуацыяй. Людзі былі незадаволеныя ўладамі. У грамадстве адчувалася напружаньне. Грамадзяне пачалі выходзіць на дэманстрацыі 25 сакавіка і 2-га красавіка. Калі «25 сакавіка» лічылася (у «народзе») БНФ-скім святам, то дзень 2-га красавіка закранаў абсалютна ўсіх. Прэзідэнт (агент расійскага «КГБ-ФСБ») Александр Лукашенко абвесціў аб «Союзе» з Расіяй. Але на той час, для простых людзей Расія не была такой прывабнай для аб'яднаньня. Трэба ўзгадаць нацыянальную рысу беларусаў: «ставіць» на спакой (парадак), што ёсць даражэй за ўсё. Таму і

зараз так папулярна лукашэнкаўская «стабільнасць». А Расія, у тых часы, праходзіла першы этап дзікага капіталізму. Па расійскіх тэлевізійных каналах паведамлялася, амаль кожны дзень, аб «заказных убіцтвах» і жорсткіх канфліктах працоўных масаў з новымі ўладальнікамі (капіталістамі) заводаў і фабрык. Хуткае ўзбагачэнне «выбраных» і хуткая і жорсткая збядненне «простого народа». Праблемы «энергоресурсов» для грамадзян Беларусі, у «свядомасці», яшчэ не было. А таму прапанова «союза с бандитами и капиталистами» вельмі насцярожвала грамадзян Беларусі. Былі таксама паведамленні ў расійскіх СМІ аб вялікай колькасці «вооруженных уголовных элементов», якія трапляюць у Расею «с Юга». Я, нават, крыху раней, быў ініцыятарам адозвы ад імя дэпутацкага Клюбa да вышэйшай улады Беларусі з прапановай пачаць ствараць сапраўдную «граніцу з Расіяй», каб не прапускаць бандытаў у Беларусь. Адпаведна агульная сітуацыя ў Беларусі была вельмі гарачай, «хмары былі чорныя». «Навальніца» павінна была быць.

Вось як успамінаюць тых часы удзельнікі праграмы tut.by

С.О. - в 1996 году массовые акции стали для Минска и других крупных городов привычным явлением. А в апрельском "Чернобыльском шляхе", посвященном 10-й годовщине аварии на АЭС, вообще участвовало порядка 50 тыс. человек!

В.М. - Ты прав: 1996-й стал, пожалуй, последним годом в летописи независимой Беларуси, когда уличные акции были столь многочисленными и частыми. Помимо "Чернобыльского шляха" можно вспомнить многотысячные митинги 25 марта, в годовщину провозглашения БНР, и 2 апреля, когда люди собрались, чтобы выразить протест против подписания

договора о создании Сообщества России и Беларуси.

С.О. - "Чернобыльский шлях-96" я запомнил очень хорошо, и, мне кажется, массовость этой акции была вызвана не только печальным юбилеем, но и тем, что многие люди увидели в подписанном недавно договоре о создании Сообщества Беларуси и России угрозу независимости нашей страны. На улицах Минска выплеснулось настоящее людское половодье со ставшими вновь опальными "бел-чырвона-белыми" флагами.

С.О. - Надо заметить, что дорогу "Шляху" периодически преграждали бойцы ОМОНа, с которыми организаторы акции пытались полюбовно договориться. Но стычек и кровопролития избежать, к сожалению, не удалось.

В.М. -Однако вернемся к "Шляху", который венчал митинг у Дворца спорта. На этом митинге, считаю, Пазьняк погубил себя как политик. Я имею в виду предложение Зенона Станиславовича почтить минутой молчания память Джохара Дудаева, убитого 21 апреля 1996 г.

«Чарнобыльскі шлях» безумоўна арганізавала БНФ, бо ,перадусім, уладам трэба была нагадаць аб Праблеме, а , па-другое, планаваліся моцныя выступы супраць Александра Лукашенко, Зянона Пазьняка. Апасля восені 1995 года і абсалютная палітычнай паразы БНФ , ЗП знік , але ён адчуваў, што трэба неяк патлумачыць сітуацыю людзям. Гэта мы ўжо потым даведаліся як ён уцякаў ад «спецслужбаў». Але я і зараз не веру, што на тыя часы Александр Лукашенко быў гатовы забіць Зянона Пазьняка, бо яшчэ не быў створаны «эскадрон смерці». Казкі адносна крымінальнай справы, якія распаўядае Сяргей Навумчык хай цешаць сектантаў ЗП. А вось псіхіку Зянона Пазьняка я ведаю добра, ён звычайны баязлівец. Я не хачу шмат пісаць на гэты конт: пашкадуем старога чалавека.

Але «Чарнобыльскі шлях» адбыўся і быў сапраўды

магутным Шляхам беларускага Народу. Пасля паспяховага «штурму БТ (TV) і ,адпаведна, выступу лідэра БНФ», гэты «Чарнобыльскі шлях» (1996-га) быў найбольшай прайвай сьвядомасьці Грамадзян Беларусі . Тады можна была гаварыць: на нашыя вуліцы выйшаў Народ! Я, канешне, удзельнічаў у «шляху», але ў «авангард» не пёрся. Я прайшоў увесь «шлях» ,знаходзіўся недзе бліжэй да «хваста» калёны. Памятаю, канешне, моцныя выгукі абурэньня Народу, калі міліцыя спрабавала спыніць наш «Шлях» .Але нашыя хлопцы (у тым ліку і ўручанскія) перакулілі і адсунулі ў бок, аўтамабілі міліцыянтаў.

Так, чуў я і выступ ЗП. Мяне ён не ўразіў, не зацікавіла мяне і ягоная прапанова «ушанаваць Дудаева». Але я не лічу, што гэты заклік зрабіў ЗП мярцвяком як палітыка. Так, канешне, збольшага, расійскія СМІ паказвалі Джохара Дудаева бандытам, але словы «незалежнасьць для чэчэнскага народу», для «Ічкэрыі» таксама гучалі ня толькі ад ЗП.. Адпаведна, кожны, хто можа (і хоча) думаць , вымушаны быў задаць сябе пытаньне: «А чаму чэчэнскі народ ня можа мець сваю дзяржаву? Мы , вось, маем».

Пасля «Чарнобыльскага шляху» Зянон Пазьняк збёг назаўжды з Беларусі. І «абезгалоўлены» БНФ залёг у спячку.. У сувязі, з тым што, зараз, Сяргей Навумчык вельмі настойвае на «пагрозе жыцця для Пазьняка», я прапаную мой аналіз той сітуацыі.

I. Стан Александра Лукашэнкі. а) Вядома, што АЛ , перадусім, прыймае рашэньня на падставе сваіх псіхічных (дзіцячых) комплексаў і ўнутранаму адчуваньню (6-ае пачуцце) і толькі, потым, карыстаньне лагічнымі (разумнымі) развагамі. .

б) АЛ яшчэ карыстаўся моцнай падтрымкай насельніцтва, якое чакала «цуду». Ягоньня антыканстытуцыйныя дзеянньня не выклікалі пратэстаў грамадзян.(бо і ня ведалі ШТО адбывалася, СМІ цалкам пад АЛ)

в) АЛ палітычна знішчыў БНФ (у парляменце сябраў БНФ няма)

г) АЛ пабачыў , што Пазьняк ня змог арганізаваць пратэсты грамадзянаў пасля бандыцкага збіцця дэпутатаў у залі ВС, то бок, Пазьняк быў слабы.

II. Яшчэ не быў створаны «эскадрон смерці». Беларускае «КГБ» , была ўсё яшчэ «советское». Адпаведна там не існавала «боевого отряда», “малпаў”, здольных на забойства палітычных апанентаў дыктатара і , нават, на збіццё дэпутатаў. Дарэчы, няма моцных доказаў , што дэпутатаў (1995 год) збівалі супрацоўнікі беларускіх спецслужбаў. Але і тады збіццё дэпутатаў ад БНФ у 1995 годзе не скончылася нават калецтвам. Псіхолагі (і псіхатэрапэўты) даўно паказалі што ёсьць «бар'ер» для «забіцця» другога чалавека. Больш таго, людзі ў «чорным» дакладна ведалі, што яны б'юць законна выбраных дэпутатаў і ў «асаблівым месцы», у залі парляменту. Гэта вельмі цяжкое злачынства. У цывілізаванай краіне , такія “малпы” і прэзыдэнт хутка бы апынуліся бы за кратамі.

III. Жыццё паказала, што ЗП няздольны арганізаваць масавы пратэстны рух і , нават, няздольны дамаўляцца з кіраўнікамі дэмакратычных структураў. ЗП заўсёды быў (і ёсьць) абсурдна безкампрамісны. Лукашенко дастаткова добра ведаў ЗП і , я ня думаю , што ён баяўся ЗП, як «сілы».

IV.Я не ведаю, ці мог прагназаваць АЛ «масавыя»

пратэсты грамадзянаў пасля арышту Пазьняка.. Але арганізаваныя БНФ, такія пратэсты абавязкова былі бы. Нават я браў бы удзел у такіх пратэстах. Выснову ,паважаныя чытачы, рабіце самі.

Я толькі хачу ўзгадаць словы паважанай Валерыі Навадворскай, якая лічыць, што калі Зянон Пазьняк абвесьціў сябе «абаронцам беларускага Народу, то ён НЕ павінен быў баяцца «памерці за Народ».

Кастусь Каліноўскі не баяўся памерці «за Народ» і нават не прасіў «пашкадаваць яго» (помилования-рус.яз) у расійскага цара.

1996 не скончыў паказваць свае «неспадзяванкі». Наперадзе была лёсавызначальная падзея.

Я нагадаю, што ў снежні 1994 года Сяргей Антончык зрабіў свой «антыкарупцыйны даклад» і тэма «карупцыі» неяк абмяркоўвалася ў БНФ. Была вырашана арганізаваць «антыкарупцыйны мітынг», які і адбыўся 27 ліпеня,на пляцу каля Дома афіцэраў.Там выступіў і Сяргей Антончык. . Так, ужо вельмі жорстка гаварылася аб уладзе Александра Лукашенко, нехта (я не памятаю - хто) прапанаваў актыўныя дзеянні дэмакратаў для пачатку працэсу «імпічмэнт» (то бок, адстаўка) для Александра Лукашенко.

Вось так успамінаюць тыя часы удзельнікі праграмы tut.by

В.М. - Но прежде чем перейти к событиям лета и осени 1996 года, стоит все-таки пару слов сказать и о возникновении Сообщества России и Беларуси, ...

Достаточно вспомнить 10-тысячный митинг в "старый" День независимости, 27 июля, когда, пожалуй, впервые громко и

внятно прозвучало слово: импичмент! Но, напомнив об импичменте, оппозиционеры сразу же предложили президенту "круглый стол"...

Конституционный суд признал незаконными около полутора десятков его указов. За это, в демократических и цивилизованных государствах объявляют импичмент.

С.О. - Замечу, в этот же день оппозиция провела "Всебелорусский конгресс в защиту Конституции, против диктатуры" - альтернативное мероприятие Всебелорусскому народному собранию, которое прошло в минском Дворце профсоюзов.

В.М. - При этом оппозиция так и не смогла добиться подлинного объединения демократических сил.

Каб удакладніць ацэнку маладзёнаў («оппозиционеры сразу же предложили»), я нагадаю, што тады ўжо на «перадавую лінію» апазыцыі выйшлі, новыя дэмакраты, які былі абраны ў Вярхоўны Савет. Большасць з іх, зусім нядаўна, былі памагатымі Александра Лукашенко. Вось таму «былыя хаўруснікі» і прапанавалі «круглы стол». Я думаю, што вось гэтая «былая» і не дазволіла давесці Справу да рэальнага імпичменту, адпаведна і да «подлинного объединения демократических сил»..

Я, зразумела, браў удзел ва ўсіх масавых акцыях апазыцыі, але толькі як звычайны грамадзянін.

Лета (і далей) 1996 года для мяне была вызначальным прыватнымі справамі. Глядзіце вышэй. Наблізілася восень.

Захоп улады -- пачатак дыктатуры Александра Лукашенко.

Недзе ўлетку я даведаўся, што рыхтуецца «новая Канстытуцыя.

Для мяне (я думаю – і для большасці грамадзян) , нечаканым была прапанова прэзідэнта Александра Лукашенко аб «референдуме». Праз нейкі час я даведаўся хто быў юрыдычным аўтарам зменаў у Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь. Я ведаў гэтага чалавека, сустрэкаўся з ім, ён быў экспертам Фонду імя Льва Сапегі, нашага Фонду. Аляксандр Міхайлавіч Абрамовіч быў, канешне, вельмі кваліфікаваным і разумным юрыстам, а вось Мараль (прынцыпы) у яго абсалютна адсутнічалі. Менавіта ён падказаў Лукашенко як зрабіць «канстытуцыю» для дыктатуры. Менавіта ён, Абрамовіч, прапанаваў асноўныя дыктатарскія артыкулы для «канстытуцыі» Лукашенко.

Мне не хочацца падкрэсліваць ягоную нацыянальнасць, але так атрымліваецца, што людзі з ягонага «калена» вельмі часта мелі толькі адзін прынцып: «Я не маю аніякіх прынцыпаў». Такія словы я пачуў ад свайго начальніка ў Акадэміі Навук.

Дык вось неяк (пасля абвяшчэння Рэфэрэндума) я сустрэў спадара Абрамовіча ў бібліятэцы Акадэміі Навук. Я пачаў яму гаварыць: «Ну як жа так можна дапамагаць ствараць дыктатуру...» .Але ён не захацеў нават выслухаць мяне – хуценька збег. Вось я і думаю (ужо зараз), што няма сэнсу гаварыць разумныя словы, аргументы такім істотам як Абрамовіч, дыктатар Александр Лукашенко... Гэта тоя ж самая, як спрабаваць «навучыць» ваўка есці капусту. А вось фізічная сіла для такіх істотаў пакідае «аргумент».

Дарэчы мы бачылі «прыклад». Сапраўдны Афіцэр (МС) даў (пазней) прыклад.

Дык вось, павінен быць Рэфэрэндум.

Бадай, «нечакана» --- была для ўсіх лідэраў дэмакратаў. Апазыцыя не змагла выкарыстаць пратэстны патэнцыял грамадзян, які быў паказаны на «Чарнобыльскім шляху». БНФ, бяз «галавы» ня мог дзейнічаць . Іншыя партыі, якія ўтварыліся, альбо «забяспечвалі» дзейнасьць сваіх дэпутатаў, як створаная ў 1995 годзе ОПП (Объединенная гражданская партия) , ці займалася ўнутранымі «разборкамі», як Беларуская сацыял-дэмакратычная грамада, якая ператварылася ў аморфнае аб'яднаньне «Беларуская сацыял-дэмакратычная партыя-Народная Грамада». Зноў атрымалася, што не апазыцыйныя арганізацыі, а дэпутаты ВС, сябры гэтых арганізацый павінны «УСЁ» вырашыць. Але сярод іх былі былыя паплечнікі Александра Лукашенко, дзеяньнямі якіх (свядома ,ці падсвядома) рухала толькі жаданьне «выторговать у сорвавшемуся с привязи их ставленника» выгоды пасады, для сябе асабіста. Гэта сведчыць і заява Віктара Ганчара, старшыні Цэнтральнага Выбарчага Камітэта, што ён, вынікі рэфэрэндума, не падпіша. І гэта пасля бандытызму прэзыдэнта Лукашенко ў красавіку 1995 года . Дурнем Віктар Ганчар не быў. То на што ён разлічваў, калі зрабіў такую «Зяву»?

Так, пачаўся збор подпісаў дэпутатаў пад «Заявай Вярхоўнага Савета» у Канстытуцыйны Суд. Неабходную колькасць «подпісаў дэпутатаў» сабралі, «Зяву» аддалі у Канстытуцыйны Суд. Падпісалася пад

«Заявай аб імпічменце» 73 дэпутата .Але потым адмовілася ад свайго подпісу 12 дэпутатаў. ЧАМУ? Чаму яны не паведамілі публічна аб «давлении на их»? Дзе былі незалежныя журналісты? Чаму яны іх «не достали» ?

Потым пачаліся дзіўныя рэчы. Апазыцыйныя арганізацыі не пачалі інфармаваньне грамадзян праз пікеты , улёткі . Неабходна была грамадзянам растлумачыць «ШТО» адбываецца, менавіта, праз актыўнасьць апазыцыйных арганізацый, бо СМІ Александр Лукашенко ўжо «зацугляў» і павярнулася «савецкая прапаганда». Апазыцыйныя арганізацыі пасіўна згадзіліся на варыянт дэпутатаў Вярхоўнага Савета: прапанаваць альтэрнатыўны праект зменаў у Канстытуцыю.

Нагадаю словы Станіслава Багданкевіча (2002 год, форум ОГП). *«Будучи в Верховном Совете , я возглавлял 18 оппозиционных депутатов. Потом это число выросло до 22 депутатов. Мы представляли миллион человек. Так как же нет оппозиции? Как говорить об отсутствии рейтинга? Он просто неизвестен.»*

Працэдура імпічмента была пачата, на 22 лістапада было прызначана слуханьне справы аб парушэньні прэзыдэнтам Александром Лукашенко Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. На той час , Канстытуцыйны Суд прызнаў, што 18 Указаў Прэзыдэнта РБ Александра Лукашенко супярэчаць Канстытуцыі РБ. І вось наступная прапанова парушыць Канстытуцыю , а дакладней , увагуле «зламаць» Канстытуцыю, бо прапануецца новая Канстытуцыя . Але «колхозный»

прэзыдэнт Александр Лукашенко пабачыў , што няма супраціву ягоным бандыцкім дзеянням. «Молчание - знак согласия». *«Закона нет для народного президента»*. А калі ёсць маўклівы дазвол на парушэньне законаў, то Прэзыдэнту можна ўсё. Вось таму Александр Лукашенко загадаў сваім памагатым «поговорить с зарвавшимися депутатами», то бок, з тымі дэпутатамі, які падпісалі «Заяву» аб імпічменце.

Я нагадаю, быў 1996 год, **яшчэ не была «исчезновений»**, нават крымінальных «авторитетов». Так, быў бандытызм Александра Лукашенко ў красавіку 1995 года. Але ж ён сам і, ўсе СМІ паведамлілі, што *«депутатов аккуратно вынесли на руках»*. Заявам БНФ , такія дэпутаты ВС, як Валеры Кругавы, канешне, не верылі. Дык чаго я паказваю «тло» тых падзей? Справа ў тым, што некаторыя падпісанты- дэпутаты напісалі заявы ў Канстытуцыйны Суд , што яны адмаўляюцца ад свайго подпісу пад «Заявай аб імпічменце прэзыдэнту». Чаму такія «независимые» , такія прафесійныя журналісты , напрыклад, з беларускай рэдакцыі радыё «Свабода», ці газеты «БР», іншых, якія лічаць сябе прафесіяналамі , не задалі простае пытаньне тым дэпутатам, якія адмовіліся ад свайго подпісу? «ЧАМУ ён адмовіўся ад свайго подпісу?» . Дарэчы, той жа ,Валеры Кругавы (я лічу, «на халяву») атрымаў «статус уцякача» у Польшчы , мог бы адказаць на гэтае пытаньне.

Журналісты! Дзе вы ёсць?!

Падпісалася пад «Заявай аб імпічменце» 73 (хацелі -- 75) дэпутатаў.Адмовілася ад свайго подпісу 12.Чаму? Факты!Вось праца для журналістаў паказаць лёс

кожнага з «падпісантаў».

Мая думка такая.

Агульна, я магу сцвердзіць, што «помста» Александра Лукашенко «падпісантам» (61-у дэпутату) не была страшнай, ніхто з іх «не ісчез», ды і асаблівых праблемаў не меў, бадай, толькі адзін быў кінуты за краты. Зразумела, калі была магчымасць «зачапіць», то бок , дэпутат займаўся бізнесам і парушаў Закон, то ,канешне, дыктатар Александр Лукашенко скарыстаўся такой нагодай. Напрыклад, адносна таго ж (банкіра) Валерыя Кругавога. Але , дзеля Справядлівасці, я хачу зазначыць, што ў Беларусі не можна быць паспяховым (багатым) бізнесменам, калі не парушаць Закон.

Я ўсё яшчэ чакаю прафесійнае працы журналістаў і адказу на пастаўленыя Пытаньне.

На Рэфэрэндум былі прапанаваны і іншыя пытаньні, некаторыя , для мяне , вельмі дзіўныя.

Успамінаюць тыя часы удзельнікі праграмы tut.by (я даю гэтыя ўспаміны, бо іх лёгка праверыць і знайсці ў Інтэрнет, больш таго там была вялікая колькасць каментароў, мае таксама.)

В.М. - Их было семь: четыре из них внес президент, три - парламент. Глава государства интересовался у народа, согласен ли тот с предложенной президентом новой редакцией Основного закона страны, с переносом праздника Дня независимости с 27 июля на 3 июля - т.е. на День освобождения Беларуси от немецко-фашистских захватчиков. Третий вопрос был об отношении к отмене смертной казни, а четвертый - к "свободной, без ограничений" покупке и продаже земли.

Верховный Совет хотел знать, как относятся люди к новой Конституции, в которой отсутствует пост президента; к тому, чтобы финансирование всех ветвей власти осуществлялось гласно и только из государственного бюджета, а также к идее возврата прямых выборов руководителей местных органов власти

Ну а за то, чтобы финансирование всех ветвей власти осуществлялось гласно и только из государственного бюджета – 32,18% . 25 ноября, когда были подведены предварительные итоги, Лукашенко дал пресс-конференцию, назвав проведение референдума "безупречным" .

Як гэта не дзіўна, але агітацыі, вулічнай, супраць Рэфэрэндума і набліжэння дыктатуры, арганізацыі дэмакратаў не распачалі.

Але я не мог маўчаць. Я сам надрукаваў Улётку, зрабіў копіі і распаўсюджваў на праспекце імя Францыска Скарыны. Мяне затрымала міліцыя, склалі пратакол . Глядзіце фотакопію пратакола. Але судовага працэсу не была. Чаму? Я не ведаю.

Чым пагражаў Рэфэрэндум?

Каб была зразумела даю непасрэдна тэкст пытанняў Рэфэрэндума ад Прэзідэнта.

1. *Перенести День Независимости Республики Беларусь (День Республики) на 3 июля.*

2. *Принять Конституцию 1994 года с изменениями и дополнениями, предложенными президентом РБ.*

3. *Выступаете ли Вы за свободную, без ограничений, куплю и продажу земли?*

4. *Поддерживаете ли Вы отмену смертной казни в РБ?*

Я думаю, што 99% насельніцтва не чыталі тэкст «прэзыдэнтскай канстытуцыі» , але шмат хто з іх галасаваў «за Лукашенка», а не за сутнасьць пытанняў прапанаваных Прэзыдэнтам.

Вось прыклад «прафесійнасьці» журналістаў, якія ня звярнулі ўвагу, як у тэксце Канстытуцыі Лукашенко і К⁰ схавалі падаўжэньне ягонага прэзыдэнтскага тэрміну на 2 гады. Менавіта схавалі, амаль ніхто тады не звярнуў увагі на той факт.

Але і *"безупречным"* працэс выбараў абсалютна нельга назваць, нават толькі па адной прычыне: законнага (легітымнага) кіраўніка Цэнтральнага Выбарчага Камітэта прэзыдэнт Александр Лукашенко, ізноў па-бандыцку, выкінуў з яго кабінету і пасадзіў туды сваю шаўку, Лидию Ермошину, якая ліжа боты гаспадара і да гэтага часу.

З другога боку ўзгадаем словы Станіслава Багданкевіча *«Будучи в Верховном Совете , я возглавлял 18 оппозиционных депутатов. Потом это число выросло до 22 депутатов. Мы представляли миллион человек.»* . Дык чаму, гэты мільён чалавек не выйшаў на вуліцы з пратэстамі?

Як адбывалася прызначэньне «Рэфэрэндума» і само галасаваньне, о «российском десанте» напісана даволі шмат.

Я паспрабаваў паўплываць на рашэньня ВС. Да таго часу, я ўжо быў дастаткова юрыдычна адукаваны. Я падрыхтаваў «праект Пастановы ВС» і праз сакратарку Шарэцкага перадаў яму маю прапанову. Адказу я не атрымаў і, мой праект Пастановы Вярхоўнага Савету

не быў пастаўлены на галасаваньне. І сёньня я перакананы, што мая прапанова спыніла бы рэфэрэндум.

Успаміны з tut.by

С.О. - Но накануне в Минск из Москвы прилетели премьер-министр России Виктор Черномырдин и спикеры обеих палат - Егор Строев и Геннадий Селезнев. Прилетели, чтобы помочь урегулировать конфликт. Примечательно, что к руководству России с просьбой выступить в качестве третьей стороны обратился как раз таки Верховный Совет (?). В результате этого визита запланированное на 22 ноября заседание Конституционного суда, о котором ты говорил, не состоялось. А 26-го свет увидел документ за № Р-45/96 о прекращении производства по делу "О нарушении Президентом Республики Беларусь Лукашенко Александром Григорьевичем Конституции Республики Беларусь" за подписью председателя Конституционного суда Валерия Тихиня.

В.М. - Поздним вечером 21 ноября состоялась встреча, в которой принимали участие спикер Верховного Совета Семен Шарецкий, Геннадий Карпенко, лидер ПКБ Сергей Калякин, собственно Александр Лукашенко, глава Администрации президента Михаил Мясникович, член Конституционного суда Григорий Василевич, а также Строев, Черномырдин и Селезнев.

С.О. - Автографы под документом поставили Лукашенко, Шарецкий, Черномырдин, Строев, Селезнев и... Тихиня, хотя это выходило за рамки его полномочий. И вообще, поведение председателя Конституционного суда в ноябре 1996 года вызвало в среде оппозиции очень много вопросов.

Вось тут узгадалі товарища Тихиню, былого функціонера ЦК КПБ-КПСС. Дзе былі дэпутаты ад БНФ, калі яго прызначалі Старшынёй Канстытуцыйнага Суда?

Дык вось, абсалютна нечакана, у «перамовы» актыўна ўлез Валерий Тихиня.

Зараз кожны можа лёгка знайсці праз Інтэрнет «паўнамоцтвы Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь». Гэтыя паўнамоцтвы былі такія ж і ў 1996 годзе. Канстытуцыйны Суд павінен быць абсалютна нейтральным ворганам, адпаведна , і Старшыня Канстытуцыйнага Суда не павінен улазіць у розныя «палітычныя перамовы». Але вось ,на гвалт, Валерый Тихиня ўдзельнічае ў перамовах паміж «апазыцыяй» і Прэзідэнтам, потым ,нават, ставіць свой подпіс пад «Пагадненнем».Чаму? Плёткі хадзілі розныя. Нібы пагражалі жыццю... і гэтак далей. Але ,вышэй, я растлумачыў, што такі «аргумент» -- то абсалютнае глупства, як і для дэпутатаў , якія «забралі» свой подпіс. Дастаткова была даць інфармацыю ў незалежныя СМІ аб уцісках і «пагрозах». Прычынай была іншае...

Міхаіл Пастухоў:*"Гэта была ноч здрадніцтва. Фактычна гэта было згортваньне дэмакратыі беларускай. Гэта была ноч, якая потым павісла над усёй нашай гісторыяй на доўгія гады. Гэта быў канстытуцыйны крызыс, гэта была зьмена ўлады ў абыход канстытуцыі, гэта была, дакладней, барацьба за ўладу".*

Народ.

Я, канешне, быў на «Плошчы», але я спадзяваўся на кіраўніцтва БНФ (Лявон Баршчэўскі, В.Вячорка, Юры Хадыка) , таксама і на «новых дэмакратаў»- дэпутатаў, а таму ўласнае ініцыятывы на «плошчы» не выказваў. Але думка была: што трэба рабіць. Зараз , безумоўна, я шкадую, бо я бачыў, што трэба была весці народ да

будынку Канстытуцыйнага суда. Я адчуваю зараз і маю віну, за сваю «беларускасьць» (не высоўвацца) --я ж не «Начальнік», не фармальны лідэр апазыцыйнай партыі. Былы суддзя КС, Міхаіл Пастухоў, гаварыў, што сярод «членов Конституционного Суда» была сітуацыя прыблізна 50% на 50%, што пацьвердзіла маю выснову аб неабходнасьці ціску вуліцы на Канстытуцыйны Суд. Тагачасныя палітычныя лідэры (і кіраўнікі БНФ, і ўцякач Зянон Пазьняк) не зразумелі неабходнасьці ціску на КС. Я, безумоўна, адчуваю сваю асабістую адказнасьць за тую сітуацыю. Але нагадаю, я прыпыніў сяброўства ў БНФ.

Да таго ж я вельмі не хацеў быць палітычным лідэрам, бо ўсё яшчэ я хацеў быць Вучоным. У АН Беларусі (інстытуце) я быў кіраўніком экалягічнай праграмы («чарнобыльскай»), таксама спрабаваў я змагацца за раённы Савет дэпутатаў, вывучаў юрыдычную навуку, удзельнічаў і ствараў грамадзкія арганізацыі.. Карацей, быў вельмі заняты рознымі справамі і лідэрства ў «вялікай» палітыцы мне не пасавала.

Мітусня на «Плошчы» (каля Дома Ураду) была толькі мітуснёй. Так, нас супакойвалі дэпутаты, што «дамовімся». На прапанову ад БНФ Старшыні ВС Шарэцкаму, прывесці народ у залю ВС для падтрымкі «імпічмента» Прэзыдэнту, дыпламаваны калгаснік катэгарычна запырэчыў. Старшыня Вярхоўнага Савета, Сямен Шарэцкі спадзяваўся на «мирное разрешение конфликта». І гэта пасля таго, як ён публічна абвесціў, што насоўваецца ДЫКТАТУРА!

Як потым мы даведаліся «раб па сутнасьці», дыпламаваны **калгаснік**, Шарэцкі (адпаведнасьць рускага слова - «крепостной») спадзяваўся на «барына»

з Масквы Менавіта ён запрасіў злачынную расійскую «тройку». Я , як толькі даведаўся ад прапанове раба Шарэцкага, накіраваў «урадавую тэлэграму» кіраўніку ўрада Расіі Черномырдину ад свайго імя. Падпісаўся я, «Председатель Депутатского Клуба г.Минска..» Я прасіў яго і расійскіх палітыкаў не ўмешвацца ва ўнутраныя справы суверэннай Беларусі. Але, але.. Сталася, тоя , што сталася.

Дарэчы, тады, 24 лістапада 1996 года былі давыбары дэпутатаў у Вярхоўны Савет. Але , я памятаю, што яны (у Першамайскім раёне) не адбыліся ў большасці акругаў. Галасаваць прыйшло менш чым 50% уключаных у спіс грамадзян. Са спісамі грамадзян таксама была «праблема». А вось з «голосованием по референдуму было всё в порядке». Дзіва!

Вось мая ацэнка дзейнасці «лідэраў».

Ну, і атрымалася, тоя, што атрымалася – ДЫКТАТУРА Александра Лукашенко.

Вось зараз чытаю ўспаміны некаторых дэпутатаў ад БНФ, як яны (дэпутаты) ўдала пагражалі дэпутатам-камуністам ВС у 1991 годзе , што прывядуць народ з вуліцы... Адпаведна, у мяне была і ёсць пытаньне, чаму кіраўнікі БНФ, Лявон Баршчэўскі, перадусім, які быў дэпутатам у 1991 годзе, і выконваў абавязкі Старшыні БНФ у 1996 годзе, не заклікаў Народ да будынка Канстытуцыйнага суда, каб член ЦК КПСС Валерый Ціхіня выканаў Канстытуцыю, выканаў Закон і, Канстытуцыйны суд тады бы зацвердзіў бы «імпічмент» Прэзydэнту, то бок, Александр у Лукашенко...

Фактычна, арганізацыя БНФ не паказала сваей дзейнасьці ў гэты крытычны лёсавызначальны для Беларусі час. А палітычны ўцякач, але , ўсё яшчэ Старшыня БНФ, Зянон Пазьняк, так «зашыўся у нару» ад страху , што не змог выслаць нават «факс» сваім намесьнікам.

Пазней, у 2009 годзе, калі была прапанова выставіць на прэзыдэнтскіх выбарах 2010 года , Лявона Баршчэўскага, я паведаміў Лявону, што я катэгарычна супраць ягонай кандыдатуры. Больш таго, калі ён пагадзіцца быць «Кандыдатам», то я пакажу ягоную ганебную бяздзейнасьць , як кіраўніка БНФ у 1996 годзе. У выніку, Лявон Баршчэўскі адмовіўся быць «Кандыдатам».

Публікацыя вынікаў сфальшаванага рэфэрэндума (масавай контрагітацыі супраць Рэфэрэндума ,дарэчы, таксама не была) і жорсткая прапаганда лукашенкаўскіх прастытутак-журналістаў , цалкам дэмаралізавала беларускіх дэмакратаў, а таму нават чарговыя незаконныя, злачынныя дзеянні Александра Лукашенко: скасаваньне ВС і ПРЫЗНАЧЭНЬНЕ дэпутатаў у «палатку» не выклікала вулічных пратэстаў. Нават у СССР дэпутатаў «ГенСек» не прызначаў.

Дыктатура, як вірус, калі яе не задушыць на пачатку , то яна апануе увесь арганізм. Што і сталася.

Выснова: апазыцыя, перадусім , БНФ, паказала цалкам сваю нямогласьць, няздольнасьць да актыўных дзеянняў, няздольнасьць да супраціву.

Кіравалі апазыцыйнымі арганізацыямі яшчэ доўга тыя ж «палітыкі-імпатэнты», якія не змаглі арганізаваць які-кольвек пратэст нараджэнню Дыктатуры. Некаторыя «тыя» фармальныя лідэры і зараз кіруюць.. То якая можа быць эфэктыўная дзейнасьць апазыцыі пад кіраўніцтвам няздольных да дзеянняў кіраўнікоў? Атрымліваецца, што яны трымаюцца за «пасады» толькі для «палітычнага турызму» на Захад і, на розны спосаб, знішчаюць канкурэнтаў. Што цікава, гультаяватыя беларускія журналісты дапамагаюць ім у гэтым антыдэмакратычным працэсе.

Для крытыкаў маёй дзейнасьці, я нагадаю.

У тых падзеях, 1996-га, я не мог браць актыўны ўдзел і па іншых прычынах. «КГБ» (я думаю) «падкінула» мне нечакана сур'ёзную сямейную праблему, якой я быў вымушаны моцна займацца, дакладней, абараняцца, яшчэ доўгі час. Такія «праблемы» завяршыліся для мяне бязглуздай (але жорсткай) крымінальнай справай супраць мяне. Калі некага мая прыватнасьць больш цікавіць, то можа прачытаць мой «Ліст сябру» на маёй старонцы, якую я называю, на беларускі капыл, «мойчас»: <http://grycuk.livejournal.com>

25 лістапада 1996 года можна «святкаваць» як дзень нараджэння дыктатуры ў Беларусі.

Ўвогуле, для таго часу (верасень – снежань 1996 года) у мяне шмат пытанняў да фармальных лідэраў, да дэпутатаў і іншых актывістаў, на якія і зараз, я (і ня толькі я) не маю адказу. Былыя дэпутаты ня хочуць гаварыць аб тых падзеях «всё» публічна,

а гультаяватыя журналісты «далей свайго носа» не бачаць.

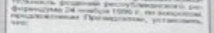
Хто з журналістаў (ці былых дэпутатаў) напіша кнігу: «1996 год – як гэта была?» Я лічу гэта вельмі важнай справай, якая можа паўплываць на бягучыя падзеі і так званы «дыялёг». Вось і тады быў жа «дыялёг» з яшчэ, маладым, дыктатарам...

1996 год паказаў канчаткова, што з «палітыкай --- канец», а таму я вырашыў заняцца больш актыўна дзейнасьцю ў грамадзкіх арганізацыях.

Я і раней удзельнічаў у стварэньні шматлікіх грамадзкіх арганізацый. У Менску дэмакраты-актывісты былі на відавоку. Як ,мінімум, на апазыцыйных мітынгх прысутнічалі ўсе дэмакраты. Механізм стварэньня грамадзкай арганізацыі быў прасты. Ініцыятар новай арганізацыі прасіў знаёмых дэмакратаў даць згоду на сяброўства «у яго арганізацыі», даць сваё прозьвішча ў «Спіс». Статут пісаўся лёгка, па ўзору. Вось так і атрымлівалася, што той самы чалавек (напрыклад, я) быў адначасова сябрам дзесяці грамадзкіх арганізацый. На жаль (але то жыццё беларускае) так атрымлівалася, што і кіраўнікі грамадзкіх арганізацыях карысталіся аўтарытарнымі метадамі, а таму калі, ты хочаш дзейнічаць па сваёй прапанове, то ты мусіш стварыць «сваю» грамадзкую арганізацыю.

**“Чарнобыльскі Шлях”.Загад дыктатуры: “БИТЬ!»,
1996 год**

1. Какие из перечисленных ниже факторов способствуют развитию коррупции в России?	Факторы, способствующие развитию коррупции в России
2. Почему коррупция является проблемой для России?	Коррупция является проблемой для России, так как она подрывает доверие к государственным институтам, снижает эффективность государственного управления и наносит ущерб экономике и социальной справедливости.
3. Какие меры принимаются для борьбы с коррупцией в России?	Меры по борьбе с коррупцией в России
4. Как можно предотвратить коррупцию?	Предотвращение коррупции
5. Какие последствия имеет коррупция для общества?	Последствия коррупции
6. Как коррупция влияет на развитие экономики?	Влияние коррупции на развитие экономики
7. Как коррупция влияет на социальную справедливость?	Влияние коррупции на социальную справедливость
8. Как коррупция влияет на доверие к государственным институтам?	Влияние коррупции на доверие к государственным институтам
9. Как коррупция влияет на международные отношения России?	Влияние коррупции на международные отношения России
10. Как коррупция влияет на жизнь обычных граждан?	Влияние коррупции на жизнь обычных граждан

1997

HREC

Адукацыйны Цэнтр «Правы Чалавека», HREC (Human Rights Educational Centre)

Пад час мінулагадніх падзей (1996г.), я пабачыў, што ,нават, дэмакраты-актывісты не разумеюць сутнасці сваіх правоў, не разумеюць Правы Чалавека. Вось менавіта таму, я і вырашыў стварыць асобную арганізацыю , якая бы распаўсюджвала бы веды па Правах Чалавека ў Беларусі. Менавіта, не праваабарончую, ці «моніторынгавую», як «БХК», а асветніцкую арганізацыю.

На той час у мяне ўжо былі сустрэчы з прадстаўнікамі Amnesty International, якія прыязджалі ў Менск. Таксама я мог ў Акадэміі Навук карыстацца Інтэрнет, ангельскаю мову я ведаў дастаткова, каб разумець тэксты.

Вось таму ў мяне і была «база» для стварэння такой арганізацыі. Я таксама меў добрыя кантакты са школамі ў сваім мікрараёне.

Але, зразумела, савецкая сістэма адукацыі, якая захавалася ў Беларусі, абараняць свае права, Права Чалавека, не вучыць , як то дыктатура і зараз.

На той час, нават тэкст «Усеагульнай Дэкларацыі Правоў Чалавека» знайсці была цяжка. Я, асабіста захаваў тэкст УДПЧ, які надрукавала ў газеце ўлада М.С.Гарбачова.

Як ствараецца НУА (NGO) я ведаў, бо гэта была бадай ужо 10-ая арганізацыя , якую я ствараў, ці прыймаў удзел у стварэнні.

Была (і ёсьць) вельмі важна, хто, якія асобы будуць сябрамі-стваральнікамі арганізацыямі. Статут напісаць для мяне не была праблемай, бо я ўжо атрымаў юрыдычную адукацыю , ды і «практыка» была ў мяне шырокай. Статут я напісаў сам. Потым, я папрасіў 16 чалавек каб яны былі сябрамі такой арганізацыі. Дзякуй усім ім , што пагадзіліся дапамагчы мне пачаць вельмі важную справу для Беларусі.

Потым я зладзіў агульны Сход, сабраў усе неабходныя звесткі, папрасіў грошы (на рэгістрацыю) ў вельмі добрага чалавека, навукоўца (Інстытут геахіміі і геафізікі АН РБ) і бізнесоўца Віталія Масквіча. Для рэгістрацыі юрыдычную адрэсу мне спачатку даў Інстытут, дзе я працаваў, а потым банк. Светлая памяць Віталю Масквічу, добраму чалавеку і дэмакрату – лукашенкаўскія сабакі рэпрэсіямі, загналі яго ў труну, не вытрымала сэрца крымінальнага пераследу. Менавіта, спадар Масквіч «карміў», плаціў грошы (зарплату) шмат каму з апазыцыі, але яны, канешне, і дня не працавалі ў ягонай фірме. Спадар Масквіч меў бізнес-фірму для геалагічных распрацовак пры Інстытуце геахіміі геафізікі Акадэміі Навук Беларусі.

Грамадзкая арганізацыя , Адукацыйны Цэнтр «Правы Чалавека», HREC (Human Rights Educational Centre) была зарэгістравана ў Менскім аддзеле юстыцыі,

22 снежня 1997 года.

Вось гэтыя грамадзяне Беларусі былі заснавальнікамі Адукацыйнага Цэнтра «Правы Чалавека»:

Бусьнюк Мікалай, Грыцук Валерый, Гвінт Валянціна, Ківель Уладзімір, Ларычкін Александр, Лыч Леанід, Міхнюк Яўгенія, Паўлава Таццяна, Пастухоў Міхаіл,

Грыцук Алеся, Пастухова Валянціна, Праўдзін Віктар, Скапцова Галіна, Сталярчук Канстанцін, Уланава Таццяна, Шаўцоў Сяргей, Філатаў Сяргей, Еўтушенка Людміла.

Я вельмі ўдзячны ім , што пагадзіліся дапамагчы мне пачаць вельмі важную справу для Беларусі і беларусаў. Але актыўнымі сябрамі былі Віктар Праўдзін (сакратар), былы міліцыянт, дэпутат Першамайскага Савету дэпутатаў г.Менска і настаўніца фізікі ў школе мікрараёна «Уручча -3», Таццяна Уланава. Вельмі я ўдзячны Віктару Праўдзіну, бо ён шчыра і сумленна ,да самага канца, дапамагаў мне. А вось Уланава, дазволіла сябе бабскія плёткі адносна мяне. Яна была маім намесьнікам у HREC , але стала працавала ў сярэдняй школе; падтрымлівала БНФ.

1997 год- быў, у асноўным, прысвечаны стварэнню і распрацоўцы плянаў дзейнасці арганізацыі. Я, фактычна, адзін займаўся ўсім гэтым, бо сябры Арганізацыі былі (усе) вельмі занятымі людзьмі, займалі (у большасці) значныя дзяржаўныя пасады, ад старшыні суда Першамайскага раёну гораду Менску да пасадаў у Нацыянальнай Акадэміі Навук. Гэтыя людзі, (урадоўцы) шчыра мне паведамілі , што даюць згоду быць заснавальнікамі Арганізацыі (прозвішчы ў спіс) , але дзейнасці ў НУА ня будзе. Я працаваў за грошы толькі на асноўнай працы, у Акадэміі Навук. Але, ужо, задарма, дапамагаў дзейнасці Фонду імя Льва Сапегі (Адказны Сакратар) і КГС «Уручча-1,2,3». Нідзе ў грамадзкіх арганізацыях я грошы не атрымліваў.

Працягваў я (як мог) і сваю дэпутацкую дзейнасць. Да ўсяго гэтага дадаліся асабістыя праблемы – трэба была

змагання за свае правы ў прыватных справах.

1997 год, акрамя, працы ў АН (і прыватных спраў) быў для мяне пошукам магчымасці дзейнасці Адукацыйнага Цэнтра «Правы Чалавека», пошуку партнёраў у Эўропе. Зразумела, я і надалей удзельнічаў у масавых акцыях апазыцыі. У вясновай акцыі ледзь не патрапіў за краты, але мяне своєчасова папярэдзіў знаёмы міліцыянт. («Ідзіце хутка адсюль»). Разважаць не было калі. Як памятаю, менавіта, тады пачаліся першыя судовыя працэсы за ўдзел у масавай акцыі.

Адразу, пасля рэгістрацыі Арганізацыі, я пачаў хадзіць у Міністэрства Адукацыі з прапановамі ўвесці ў школьныя праграмы «адукацыю па Правам Чалавека». Я размаўляў на гэтую тэму з супрацоўнікамі Міністэрства. Такім чынам я ініцыяваў стварэнне школьнай Праграмы і «Нацыянальнага Плана ў галіне адукацыі па Правам Чалавека».

Вось прыклады. Праграма.

«Аб выкладанні правоў чалавека ў агульнаадукацыйных школах, прафесійна-тэхнічных вучылішчах і сярэдніх спецыяльных навучальных установах у 1998-99 навучальным годзе.»

Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 15 студзеня 1998г.

Аб зацвярджэнні складу Нацыянальнага камітэта Рэспублікі

Беларусь па святкаванні ў Рэспубліцы Беларусь 50-годдзя прыняцця Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека. Загадам Міністэрства адукацыі ад 4 лютага 1998 года 45 прадугледжана ўвядзенне з 1 верасня 1998 года абавязковага курса "Правы чалавека" ў сярэдніх агульнаадукацыйных школах, ліцэях, гімназіях, прафесійна-тэхнічных вучылішчах, каледжах, сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных установах.

У адпаведнасці з вышэйназванымі дакументамі рэкамендуецца ўключыць для абавязковага вывучэння ў праграму курса "Чалавек і грамадства" (9, 11 кл.) раздзел па правах чалавека і ўнесці ў асобныя тэмы дапаўненні па гэтай праблематыцы.

Неабходна адзначыць, што Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 15.01.1998г. і загадам Міністэрства адукацыі ад 04.02.1998г.

прадугледжана правядзенне 10 снежня 1998 года ў навучальна-выхаваўчых установах усіх тыпаў урока, прысвечанага 50-годдзю прыняцця Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека.

Гэтым жа Указам Прэзідэнта і загадам Міністэрства адукацыі прадугледжана арганізацыя ва ўстановах адукацыі ўсіх тыпаў куткоў (стэндаў) і выстаў літаратуры ў бібліятэках, якія прысвечваюцца Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека.

Пазней, Указам Прэзідэнта ,быў зацверджаны **«Национальный План развития образования в области Прав Человека на 1999-2004гг.»**

Нацыянальны План быў выкананы толькі на 10 працэнтаў.

А дзе была апазыцыя? Грамадзкая арганізацыя (не партыя) БНФ «Адраджэньне», дэмакратычныя НУА? Як яны скарысталіся з АФІЦЫЙНАЙ магчымасці адзначыць дзень Правоў Чалавека? Не была іх. Ага, яны «гранты» не атрымалі, я вось без «гранта» змог публічна адзначыць вялікі Дзень!

1998

Праекты і першы ў гісторыі Беларусі конкурс сярод школьнікаў на веданьню УДПЧ.

1998 год быў адметны для Правоў Чалавека. У 1948 годзе Гэнеральная асамблея Арганізацыі Аб'яднаных Нацый (Сход Народаў Міра) прыняла, зацвердзіла тэкст Усеагульнай Дэкларацыі Правоў Чалавека. Дазвольце нагадаць пачатак УДПЧ.

«Прымаючы пад увагу, што прызнанне годнасьці, якая ўлаўсціва ўсім членам чалавечай сям'і, і роўных і неад'емных правоў іх з'яўляецца асновай свабоды, справядлівасьці і ўсеагульнага міру; і

прымаючы пад увагу, што грэбаванне і пагарда да правоў чалавека прывялі да барбарскіх актаў, якія абураюць сумленьне чалавецтва, і, што стварэнне такога свету, у якім людзі будуць мець свабоду слова і перакананняў і будуць свабодныя ад страху і галечы, абвешчана як высокае імкненне людзей; і

прымаючы пад увагу, што неабходна, каб правы чалавека ахоўваліся ўладай закону з мэтай забеспячэння таго, каб чалавек не быў вымушаны ўжываць, у якасці апошняга сродку, паўстання супроць тыраніі і прыгнету;»

Прыгожа, урачыста і магутна.

Але і тады і зараз, на жаль, ёсць шмат людзей, якія гавораць, што УДПЧ – гэта толькі «паперка». Дзіўная меркаваньне (для разумнага чалавека). Бо што такая грошы? Гэта таксама «паперка», але усе пагадзіліся, прымаем (на веру), што гэта важкі і істотны жыццёвы неабходны сродак.. Адносна «электронных» (віртуальных) грошаў увогуле няма чаго гаварыць.. Але яны ёсць. Так і з УДПЧ, агульна, і з Правамі Чалавека, калі мы іх прымаем, іх прытрымліваемся – то яны ёсць. Калі НЕ--- то, адпаведна, іх няма.

Амаль, як у філэзафа-ідэяліста Гегеля.

Усе правы чалавека для ўсіх

1948-1998

Пяцідзесятая гадавіна Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека

Арганізацыйны камітэт конкурса
па Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека

Прадстаўніцтва ААН на Беларусі,
Асамблея дэмакратычных няўрадавых арганізацый,
Адукацыйны Цэнтр «Правы чалавека»

ГРАМАТА

Старшыня Аргкамітэту

Валерый Грыцук

Сябры Адукацыйнага Цэнтра «Правы Чалавека» з партнёрамі, Балгарыя, Плоўдзіў.

Беларусь. Сустрэча з адвакатам, Верай Стрэмкоўскай
(у цэнтру)

Беларускія настаўнікі на трэнігу Адукацыйнага
Цэнтра «Правы Чалавека»

Дык вось, гадавіна выключная. Хто яе ў Беларусі прыгадаў? Толькі мы, сябры Адукацыйнага Цэнтра «Правы Чалавека». Ці гэта ёсць змаганьнем? Так. Гэта таксама змаганьне. Мы вырашылі арганізаваць конкурс сярод школьнікаў менскіх школаў. Напісалі адпаведны ліст у ААН (Жэневу) і прадстаўніцтва ААН у Менску, прасілі падтрымаць нашу акцыю. Ад офіса ААН з Жэневы мы адказу не атрымалі, а прадстаўнік ААН у Менску сказаў што ён падтрымлівае нас, вербальна, то бок словамі.

Але былі і такія, хто рэальна нас падтрымаў.

Як то не дзіўна (а можа нармальна) падтрымала нас рэдакцыя «Вечерний Минск», можа таму , што я меў добрыя кантакты з некаторымі працаўнікамі газеты, а сам быў пазаштатным карэспандэнтам. Газета надрукавала нашу аб'яву аб пачатку конкурсу ,а потым, непасрэдна ў рэдакцыі газеты мы ўзнагароджвалі пераможцаў, менскіх школьнікаў. Вельмі шкада, што ніхто болей ў Беларусі не паўтарыў нашу «акцыю». Газета надрукавала мой артыкул, які быў прысвечаны гэтай падзеі і фотаздымак. Дарэчы, пераможцы (першыя два) потым сталі добрымі журналістамі, якія і зараз паважаюць Правы Чалавека і, абы што, не гавораць. У іхніх матэрыялах «желтίζны» няма, што , напрыклад, усё часцей праглядае нават у матэрыялах журналістаў радыё «Свабода», бо такія журналісты не вывучалі Правы Чалавека.

Падрыхтоўка да Конкурсу не была простаю, але была вялікае жаданьне арганізаваць такі конкурс, унікальную З'яву для Беларусі. Для мяне была праблема: як бяз грошаў знайсці нешта добрае для падарунка пераможцам Конкурсу. Дапамог мне

бізнесмен, які арэндаваў памяшканьня для сваёй фабрыкі дзіцячых цацак у будынку нашага Інстытуту (АН Беларусі). Такім чынам мы мелі вельмі прыгожыя вялікія мяккія цацкі.

10 лепшых удзельнікаў былі ўзнагароджаны ганаровымі Граматамі. Форму Граматы, даволі прыгожую, (шкада з памылкамі) зрабіў сын Уланавай. Але ўрачыстасць, 10 снежня 1998 года, у рэдакцыі «ВМ» прайшла добра, усе былі задаволены. Такім чынам, бяз грошаў, мы змаглі вельмі ўрачыста і, упершыню, у гісторыі Беларусі, адзначыць гадавіну Усеагульнай Дэкларацыі Правоў Чалавека. Год я пражыў не дарэмна.

Адначасова (у 1998г.) я шукаў партнёраў за межамі Беларусі. У мяне ўжо была электронная пошта (на працы ў АН), а таму я мог пісаць лісты ў розныя NGOs усяго Свету. Я спрабаў усталяваць кантакт з польскімі няўрадавымі арганізацыямі, якія, на той час, былі вельмі актыўнымі, бо яшчэ атрымлівалі вельмі шмат грошаў ад USA. Я накіраваў лісты, з прапановай супрацоўнічаць, у некалькі польскіх арганізацый. Мяне здзівіла, што палякі (ніхто) не жахаецца быць партнёрамі для нашай дзейнасці (у тым ліку і так званая «Хельсінская фундацыя»). На той час, зарэгістраваных беларускіх НУА была нямнога. Наша Арганізацыя была афіцыйна зарэгістравана. Нечакана для мяне адгукнулася балгарская арганізацыя, з Плоўдыва, Bulgarian NGO: Education for Democracy Center, Krassimir Loykov, Head of Board. Мы пачалі пісаць сумесны праект на грант. Пад канец года я напісаў «праект» на грант ад ангельскай арганізацыі. Наш

партнёр з Плоўдзіва, зрабіў з майго праекту, заяўку на грант, якая адпавядае патрабаванням ангельскага Фонду. Заяўка была адаслана ў Лёндан, і мы чакалі «the decision».

Мы прапанавалі фундатарам некалькі праектаў. Вось назва аднаго.

“Альтэрнатывны проект курса для сярэдніх школ. Урокі па правам чалавека ”

и “ДИСКУССИОННЫЕ СЕМИНАРЫ в помощь образования по правам человека (обсуждение проекта Министерства образования и альтернативных проектов курса” “Уроки по правам человека”)

Я пачаў таксама пісаць артыкулы на тэму адукацыя па Правам Чалавека. Мае артыкулы надрукавалі часопіс «Школа», газэты «Звязда» і «Вячэрні Мінск».

Мы, сябры ,Адукацыйнага Цэнтра «Правы Чалавека» пачалі таксама збіраць літаратуру для першай у Беларусі спецыяльнай «Бібліятэкі па Правах Чалавека». Некаторыя кнігі былі прысланы нам з Жэневы, некаторыя кнігі я прывёз потым з Польшчы. Прадстаўнікі Amnesty International , якія прыязджалі ў Менск , таксама прывозілі літаратуру. Дарэчы, яны прапанавалі мне стварыць філію Amnesty International у Менску. Але то, ужо была для мяне зашмат.

Я спрабаваў заахвоціць гэтай справай знаёмых, нават на мітынгх раздаваў улёткі Amnesty International .

“Камісія Ганчара”

Цікава і патрэбна ўспомніць, што частка дэпутатаў Вярхоўнага Савета працягвала сваю , дэпутацкую, дзейнасьць. Была створана адмысловая Камісія ВС , на чале з Віктарам Ганчаром , па збіраньню і аналізу фактаў парушэньня заканадаўства і, асабліва, Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь , «прэзыдэнтам» Александром Лукашенко. Факты (дакументы) былі сабраны, прававы аналіз быў зроблены, але праца Камісіі працягвалася. «Паціента» ужо можна была (згодна з Законам) садзіць альбо ў «псіхушку», альбо, пажыццёва, у турму.

Прававыя «праблемы» улады Александра Лукашенко мяне таксама цікавілі, бо гэта ня толькі палітыка, але і Правы Чалавека. Размаўляў я ,на гэтую тэму, і з некаторымі дэпутатамі.

РЕСПУБЛИКА БЕЛАРУСЬ
МІНСКІ ГАРАДСКІ
ВЫКАНАУЧЫ КАМІТЭТ

АДМІНІСТРАЦЫЯ
ПЕРШАМАЙСКАГА РАЁНА

220012, г. Мінск, зав. К. Чорнага, 3
тэл. 66-66-76

Кіры 17-1-145
РЕСПУБЛИКА БЕЛАРУСЬ
МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

АДМИНИСТРАЦИЯ
ПЕРВОМАЙСКОГО РАЙОНА

220012, г. Минск, пер. К. Чорного, 3
тэл. 66-66-76

№ 20-44 от "14" 02 1997 г.
на № _____ от "___" _____ 199__ г.

Старшынні пастаяннай дэпутацкай
камісіі па захаванню законнасці
ахоўе правоў грамадзян, галос-
насці, вывучэнню грамадскай
думкі

Грыцуку В.І.

Аб выдзяленні грашовых
сродкаў на пагашэнне
запазычанасці за буда-
ўніцтва гаражоў РАУС

Адміністрацыя Першамайскага раёна па пытанню аб выдзяленні
сродкаў на пагашэнне запазычанасці за будаўніцтва гаражоў для
РАУС паведамляе наступнае:

Пісьмом ад 17.12.96 г. № 2-2-6/576 адміністрацыя звярнулася
у Мінгарвыканкам з просьбай аб выдзяленні грашовых сродкаў на
пагашэнне ~~запазычанасці~~^{за} будаўніцтва гаражоў для службовага
аўта транспарта.

Пісьмом Гарфінупраўлення ад 13.01.97 г. № 12/02-5/36 у
сувязі з адсутнасцю у гарадскім бюджэце сродкаў раёну адказана
у дапамозе.

Прапануецца рашыць гэта пытанне шляхам актывізацыі работы
з прадпрыемствамі раёна з мэтай прыцягнення сродкаў у фонд
"Правапарадак".

У сувязі з вельмі цяжкім фінансавым становішчам, налянаюсцю
вялікіх сум крэдыторскай запазычанасці за энэрганасбыты,
харчаванне, медыкаменты, адміністрацыя раёна не мае магчымасці
выдзяліць РАУС якія-небудзь сродкі дзеля пагашэння запазычанасці.

Кіраўнік адміністрацыі

Мацкевіч І.Ф. Мацкевіч

Дэпутацкую дзейнасць я працягваю, свае абавязкі
выконваю. Вось адказ на маю Заяву, клопат, 1997 год.

І далей.. Узор дакумента паслугача дыктатара, які сведчыць аб
парушэнні Канстытуцыі і законаў РБ. Улада адмаўляецца
арганізаваць давыбары ў Менскі гарСавет і арганізаваць выбары
ў раённыя Саветы дэпутатаў. (падпіс- В.Р. Голобурда)

МІНСКІ ГАРАДСКІ
САВЕТ ДЭПУТАТАЎ

Рэспубліка Беларусь, 220050,
г. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 8
Тэлефон (017) 227-05-54; 220-16-08

МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ
СОВЕТ ДЕПУТАТОВ

Республика Беларусь, 220050,
г. Минск, проспект Ф. Скорины, 8
Телефон (017) 227-05-54; 220-16-08

№ 7-207 от 03.08.2000

На № _____ от _____

Грицуку В.И.
пер.К.Чорного,3,
г.Минск

На Ваши обращения от 20.07.2000г. и от 25.07.2000г. сообщаем, что на основании ст.94 Избирательного кодекса Республики Беларусь вопрос об организации и проведении довыборов в местные Советы депутатов находится в компетенции городской территориальной избирательной комиссии.

Также сообщаем, что городские районные Советы депутатов упразднены Указом Президента Республики Беларусь от 19.09.95г. № 383.

И.о.председателя Совета

В.Р.Голобурда

МИНИСТЭРСТВА
УНУТРАНЫХ СПРАУ
Рэспублікі Беларусь
СЛЕДЧЫ КАМІТЭТ
220006, г. Мінск, вул. Аранская, 1

МИНИСТЕРСТВО
ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
Республики Беларусь
СЛЕДСТВЕННЫЙ КОМИТЕТ
220006, г. Минск, ул. Аранская, 1

факт » 16 2000 г. № 14/7-6

На № _____ от « _____ » 2000 г.

220141, Минск а/я 141 до востребования
Грицуку В.И.

Сообщаю, что Ваше обращение о неприятии мер сотрудниками Первомайского РУВД г. Минска мер по разрешению Ваших заявлений для рассмотрения направлено прокурору Первомайского района г. Минска.

Сотрудниками отдела по Первомайскому району управления Следственного комитета по г. Минску проверка по Вашим заявлениям не проводилась. !

Заместитель начальника
управления Комитета

В.С. Сыровкаш

2001г.

1999

**Чаканьне ... Грамадзянскія выбары Прэзыдэнта.
з'езд БНФ. «Именем Президента Республики
Беларусь».**

Выбары ў мясцовыя Саветы дэпутатаў.

1999 год можна назваць годам чаканьня. Чакалі «нечага» абсалютна ўсе грамадзяне Беларусі. Большасць чакала цуду ў эканоміцы (пасля зробленаму наўмысна ўладай «дефолта 1998»), дэмакратычныя грамадзяне чакалі (спадзяваліся) на законныя выбары прэзыдэнта Беларусі, «апазыцыя» таксама думала адносна гэтай праблемы. Актывісты БНФ думалі: «Што рабіць?», калі старшыня Арганізацыі, ужо амаль 4 гады, як уцёк з Беларусі і кінуў сваіх аднадумцаў. У тыя часы (1996 -1999 гады) сітуацыя ў краіне даволі хутка мянялася, апазыцыя павінна была дзейнічаць, а «галоўная сіла апазыцыі»- БНФ, фактычна, спіць.

Я, нагадаю, я прыпыніў сваё сяброўства ў БНФ, адпаведна, я ня мог быць выбраны дэлегатам на з'езд БНФ. Што адбылося на з'ездзе 1999 года – вядома. Я лічу, што нельга была пакідаць сітуацыю Status quo.

Трэба абавязкова ведаць (і карыстацца гэтым) асаблівайсяць беларускай ментальнасці: беларус уважліва слухае толькі «Начальніка». Ну, а калі, «Начальніка» няма, то беларус не ведае ШТО рабіць. Адпаведна, Старшыня БНФ павінен быць абавязкова ў Беларусі.

Вось як успамінае падзеі з'езда старшыня (2002 год)

Менскай вобласной арганізацыі БНФ Валянцін Баранаў. *«Тады Вячорка нам (сябрам БНФ, большасці-- аўт) уяўляўся разумным, адукаваным чалавекам. Спадзяваліся, што ён выкажа свае здольнасці як партыйны мэнэджар, стваральнік структураў і арганізатар усёй работы. З дапамогай трэціяга сектару (НУА- аўт), мы так марылі, атрымаем тэхнічную і матэрыяльную дапамогу.»* Я , дадам, што Вячорка ўжо меў «гранты» для сваёй неўрадавай арганізацыі. І вось ,што адбылося потым. (2002 год). Валянцін Баранаў кажа. *«Усе гранты, заяўкі на якія пісалі нашыя рэгіянальныя кіраўнікі , пайшлі у «Лету» (міфічная падземная рака—аўт). Мы так і не даведаліся, ці былі атрыманы сродкі (згодна з заяўкамі—аўт.). Не памятаю я і шчырых размоў Вячоркі з людзьмі.»* Апошняе і я магу пацвердзіць.

Я нагадаю, што на з'ездзе 1995 года я прапанаваў (зробіў прагноз) сябрам БНФ, на 2-а, два, ШЛЯХІ існавання, ці дзейнасці, БНФ. Дэлегаты БНФ (то бок, нібы людзі з дэмакратычнымі поглядамі) НЕ захацелі мяне слухаць-- такое моцнае была замбаванне іх праз «харызматычнага лідэра», Зянона Пазьняка. (Дык чаго мы хочам ад жыхароў Беларусі ?). І вось толькі адсутнасць ЗП, «выключэнне поля замбавання» ачысціла розум большасці сяброў БНФ. Але прайшло, фактычна, пяць гадоў . БНФ згубіла цалкам ня толькі лідэрства, БНФ згубіла Беларусь.

Я паўтараў і паўтараю, што для эфектыўнай палітыкі, для грамадзскага жыцця выключна важна патрэбныя дзеянні ў дакладна адпаведны момант часу. Я называю гэта «рэзанансным дзеяннем», глядзіце Дадатак.

Так, БНФ пачаў сваю дзейнасць бяз ЗП, але сітуацыю

у Беларусі ня змяніў. А вось былыя паплечнікі
Александра Лукашенко, раззлаваныя ягонай
«неуправляемасцю», вырашылі «пакараць»
Александра Лукашенко. Галоўны выканаўца пляна
расійскага «КГБ» (ФСБ), Віктар Ганчар, па «деланію с
колхозніка прэзідэнта-марионетку» пачаў Акцыю
«Выбары прэзідэнта». То было пад канец весны 1999
года.

Зразумела ўсім свядомым грамадзянам, што Александр
Лукашенко у 1996 годзе здзейсніў канстытуцыйнае
злачынства – бандыцкі захоп улады.

Пасля 1996 года Александр Лукашенко перастаў быць
«Прэзідэнтам Беларусі» для ўсіх нармальных людзей.
Згодна з Канстытуцыяй 1994 года, у 1999 годзе павінны
былі адбыцца новыя выбары (ці перавыбары)
Прэзідэнта Беларусі. І вось, галоўны «промотор»
Александра Лукашенко вырашыў яго знішчыць, ці (я
думаю), больш рэальна, напалохаць Лукашенко і ўзяць
«патрэбную пасаду».

Віктар Ганчар, быў сапраўды дасведчаным юрыстам і
разумнай істотай, але вось Прынцыпаў, Маралі для яго
не існавала. Я некалькі разоў размаўляў з ім у
«калідорах» Вярхоўнага Савету. Я дакладна
пераканаўся, яшчэ ў 1993 годзе, што ён прыхільнік
«моцнай улады без абмяжаванняў». Вядома, што
Ганчар і Булахаў хацелі спачатку зрабіць з «колхозніка
Лукашенко» марыянэтку, а потым «сесці» у крэсла
Прэзідэнта.

І вось Віктар Ганчар прапанаваў апазыцыі незалежныя
грамадзянскія выбары Прэзідэнта Рэспублікі
Беларусь. Дзе ён узяў грошы на «кампанію»-- я не
ведаю. Але былі створаны «выбарчыя камісіі», у

асноўным, не з сяброў апазіцыйных партый, а проста з людзей дэмакратычнага складу, нібы па ўсёй Беларусі. Я ведаю чалавека, які быў «Старшынёй выбарчай камісіі па Першамайскаму раёну горада Менска» у акцыі Віктара Ганчара. Праз тры месяцы, пасля «Акцыі» яго звольнілі з добрай працы ў Акадэміі Навук. Гэта тэма таксама чакае «сваёй Кнігі».

Самае цікавае, што кандыдатамі на пасаду Прэзыдэнта Рэспублікі Беларусь пагадзіліся быць Зянон Пазьняк і Міхаіл Чыгір.

Міхаіл Чыгір быў першым «прэмыерам» першага складу ўрада Прэзыдэнта Александра Лукашенко, але адмовіўся ад пасады, бо быў нязгодны з незаконным хлуслівым Рэфэрэндумам.

Абодва «кандыдаты» ведалі Віктара Ганчара, які, у гэтай «Акцыі» выконваў функцыю законнага (што праўда) Старшыні Цэнтральнага Выбарчага Камітэту. Падкрэсліваю, характар і паводзіны Віктара Ганчара былі вядомы. А Зянон, увогуле, то бок, па-народнаму, ведаў Віктара, «як аблупленнага». І вось пачаліся «выбары». Інфармацыі была мала нават у Менску. Я чуў, што недзе ёсць «аўтобус», дзе месціцца «выбарчая Камісія» па Менску. Але я не «галасаваў».

Далей атрымліваецца самае «дзіўнае». Калі «большасць грамадзянаў прагаласавала», пачынаецца «падлік галасоў»..... Распаўсюджваецца інфармацыя, што Зянон Пазьняк «зьяў сваю кандыдатуру, бо не верыць Віктару Ганчару»..... «Прыехалі»--- як той, казаў. Глядзіце вышэй: «як аблупленнага».

Віктар Ганчар абвесьціў, што вялікая колькасць грамадзян Беларусі «прагаласавала», але выбары «не адбыліся». Карацей, з палітычнае акцыі атрымаўся

«анекдот».

Зразумела, што Віктар Ганчар меў нейкую сваю асабістую мэту, а не працаваў для «Дэмакратыі і Законнасьці»... Але, на маю думку, калі бы ЗП не зрабіў сваю «заяву» («здымаю»), то апазыцыі можна была бы такі гаварыць, аб альтэрнатыўным кандыдаце і агітаваць за яго да «афіцыйных выбараў» 2001 года. Але дэмакратычная супольнасьць, у весну 1999 года, была шакавана не «выбарамі», а гвалтоўным знікненьнем былога міністра ўнутранных спраў Рэспублікі Беларусь, генерала Юрыя Захаранка. Як то адбывалася --- напісана шмат. Я перакананы таксама, што Юры Захаранка, быў выкрадзены «эскадронам смерці», на чале з катом Дмитрием Павличенко, дзеля рытуальнага забойства, *«Именем Президента Республики Беларусь»*. Спадара Захаранка я ведаў асабіста, ведаў ягоных знаёмых з вёскі- г.п.Васілевічы (ён нарадзіўся і жыў там), а таму для мяне, раптоўнае таямнічае «знікненьне» Юрыя Захаранка была таксама шокам. Але ШТО мы (дэмакраты) маглі зрабіць? Нічога невядома была на той момант....

Kidnapping

27 ліпеня 1999 года, калі адбылася дэманстрацыя на ўгодкі абвяшчэньня «Дэкларацыі аб сувэрэнітэце БССР» адбылося нешта дзіўнае для мяне. Я ўдзельнічаў у дэманстрацыі толькі на пачатку, дайшоў (кругамі хадзілі) да праспекта ім.Францыска Скарыны. Пабачыў, што кіруе «калёнай» толькі Мікола Статкевіч, то мне спадабалася, я сыйшоў. Тая

дэманстрацыя скончылася вядомай **«каменнай атакай»** маладых хлапцоў на «ОМОН».

Праз нейкі час, на пляцу Перамогі я сустрэў даўніх і сталых сяброў БНФ, вядомага мастака, Яўгена Куліка і, выбачайце, забыўся прозвішча, іншага нашага сябра. Стаялі, мы гаманілі, потым я прапанаваў, давайце купім марозіва. Купілі, аблізваемся так з асалодай, абмяркоўваем палітычныя праблемы... Стаялі мы, каля харчовай крамы, паглядалі на «помнік Перамогі»... І раптам, бачу, каля нас спыніліся **тры** легкавіка (па аднаму на кожнага з нас), зялёныя «Жыгулі». Выскачылі нейкія людзі і пачалі хапаць нас і зацягваць у «аўто». Я не супраціўляўся, бо ў мяне была пашкоджана правая рука. Мог канешне, ногі-то працавалі спраўна. Я і зараз не разумею чаму я не супраціўляўся, бо нападнікі нам міліцэйскіх дакументаў не паказалі, толькі сказалі **«пройдёмце в машину»**... Можна гэта, тыповая міліцэйскае «пройдёмце..» мяне супакоіла. Карацей, сеў я ў «аўто». Ужо там запытаў іх (была там два чалавека): **«Хто вы, пакажыце дакументы?»**. Яны мне не адказалі, «аўто» паехала. Я іх папярэдзіў, што прыйдзе час і яны будуць адказваць за незаконныя дзеянні.. Нуль рэакцыі. Я не ведаю чаму, але страху у мяне не было. Але ж то была класічнае выкрананьне (kidnapping), больш таго, на той час, ў Беларусі ўжо быў выкранены Юры Захаранка, “знік”.

Але прывезлі мяне ў міліцыю, РУУС Савецкага раёну. Завялі мяне ў залю, дзе была каля 20 чалавек маладых хлапцоў і дзяўчат. Праз нейкі час пачалі правераць дакументы. У мяне была пасведчаньне журналіста газэты “Наша Уручча”. Я паказаў міліцыянеру

пасведчаньне і запытаў чаго (і За што ?) мяне затрымалі. Запытаў таксама адносна тых , хто мяне затрымліваў. Капітан міліцыі сказаў толькі, што вы ўдзельнічалі ў незаконнай масавай акцыі, а таму былі затрыманы. “*Пишете тлумачэньне.*” Каля мяне былі яшчэ два журналісты, здаецца з “НН”. Яны настойліва гаварылі міліцыянеру , што выконвалі свае службовыя абавязкі, у дэманстрацыі, ці іншай незаконнай акцыі, яны не ўдзельнічалі. Я тады так і падумаў: “Нешта не хочацца за краты”. Я быў перакананы, што ўсіх, каго “злавілі” кінуць ў вязьніцу. Дарэчы так і адбылося, Amnesty International усіх тады незаконна асуджаных дэмакратаў “на суткі”, абвесціла “в'язнямі сумленьня”. Во, і я меў шанец набыць “ганаровую міжнародную ўзнагароду”. Але , тады , у міліцыі, калі я пабачыў, што людзей цягалі на допыты (не, нікога не білі) і бралі адбіткі пальцаў , здымалі на “відео”... Не спадабалася мне вельмі тоя. Пачаў я пісаць “Объяснительную”. Я напісаў коратка:”Я выконваў свае журналісцкія абавязкі”. Капітан міліцыі прачытаў , аддаў мне маё пасведчаньне журналіста , сказаў, што я магу ісьці (“*Вы свободны*”) , але загадаў , каб я прынёс яшчэ пацвярджэньне з Рэдакцыі газэты. Каля 2-х гадзін я быў у міліцэйскім склепе.

Я выйшаў з будынка міліцыі, удыхнуў на поўныя грудзі паветра Свабоды і падумаў: дзіўная гісторыя. І да гэтага часу я не разумею, чаму нас, трох грамадзян, якія аніяк не парушалі Закон, мірна ласаваліся марозівам у спякотны летні дзень, захапілі невядомыя людзі і аддалі міліцыі..

Потым я напісаў артыкул у нашай газэце “Наша Уручча” з такой назвай: “*У Менску на цэнтральнай*

вуліцы марожанае есьці нельга – нехта вас схопіць”. Дзе я іранічна апісаў здарэнне, але па сутнасці , страшнае злачынства. Успамінаю тыя падзеі і вельмі шкадую, што я не напісаў заяву ў пракуратуру. Грамадзкая супольнасць, жыхары “Уручча” таксама “праглынулі” гэты факт моўчкі. Можа мая «заява» (можа?) не дазволіла б бандытам пры ўладзе схіпіць іншых,.. потым. Бадай, спрацавала “беларускае” --- “была, прайшло”.

Але яшчэ крыху тэма: «Ганчар»

Пасля акцыі «Выбары , Віктар Ганчар працягнуў сваю дэпутацкую дзейнасць у Камісіі Вярхоўнага Савету па даследванні антыканстытуцыйных дзеянняў Прэзідэнта Александра Лукашенко. У восень, 1999 г., Старшыня Камісіі (Віктар Ганчар) сьцьвердзіў, што праца зроблена , «Даклад» гатовы для распаўсюджвання... Праз нейкі час , пасля гэтай «Заявы», Віктар Ганчар таксама «знік», на дарозе да лазні разам са сваім сябрам бізнесменам.

Пасля , гэтага, другога «знікнення», фармальныя лідэры зразумелі, што то аніякая выпадковасць, не «помста» крымінальных элементаў, а , менавіта, брутальны палітычны пераслед з боку Александра Лукашенко. Магчыма, шок, пасля гэтых таямнічых «знікненняў» замарозіў на працяглы час фармальных лідэраў апазыцыі, што істотна паўплывала на падрыхтоўку да «афіцыйных» выбараў 2001 году.

Ніхто не хацеў паміраць.... Нават за Беларусь, нават за Дэмакратыю.

Такім чынам, 1999 год паказаў грамадзянам , што Прэзыдэнт Рэспублікі Беларусь «не кантралюе сітуацыю», знікаюць вядомыя («знакавыя») людзі, а Александр Лукашенко, прэзыдэнт з «царскімі паўнамоцтвамі» не ведае, ШТО адбываецца. Ягоньня тлумачэньня (асабліва сёньня) «знікненьняў» выглядалі дзіцячым балбатаньнем. Калі ты маеш абсалютную ўладу і вялікую колькасьць «сілавікоў» (і тады іх было многа) то, чаму не ведаеш хто гэта зрабіў. Але зараз мы ведаем, што загадаў забіць палітычных канкурэнтаў менавіта Александр Лукашенко, на той час, ужо нелегітымны кіраўнік дзяржавы, які захапіў усю ўладу у Беларусі.

Фармальных лідэраў апазыцыі як замарозіла: «ХТО НАСТУПНЫ?».Вось такім пытаньнем і скончыўся 1999 год, канешне, калі не лічыць «пераломныя» падзеі ў Расеі.

З другога боку, у беларускім грамадстве адчувалася незадаволеннасьць уладай Александра Лукашенко і нават супрацоўнікі міліцыі былі, ці будзе апазыцыя мяняць ўладу.

Таму была, такі, адна палітычная падзея , якая магла змяніць сітуацыю для апазыцыі.

Выбары дэпутатаў Мясцовых Саветаў дэпутатаў

Тады дэмакраты (я і зараз у гэтым перакананы) маглі «узяць ўладу» у Мясцовых Саветах дэпутатаў.

Але нейкі ідыёт з асяродзьдзя апазыцыі прапанаваў (здаецца , то быў Івашкевіч) ,а іншыя (баязліўцы і гультай) падтрымалі ідэю «байкот выбараў» дэпутатаў у

мясцовыя Саветы дэпутатаў, якія ўжо не былі «уладай». Нагадаю, я быў па-за актыўнай палітыкай. Адпаведна , я не сустракаўся з «палітыкамі». Тлумачэнне «байкоту» была такое: «Нельга легітымізаваць злачынную ўладу». Але, спадары-дэмакраты забыліся, што пасля таго як яны не абаранілі мясцовую ўладу ад «кастрацыі» у 1995 (і пазней) годзе , Саветы мясцовых дэпутатаў ужо цяжка была лічыць «уладай»-- засталіся дробныя «галінкі на ствале». //Дыктатар Александр Лукашенко параўноўваў сваю уладу са «стволом дерева»,// Але , сапраўды, як сказаў трапна нейкі журналіст, улада ў Беларусі хутчэй нагадвае ствол гарматы.

І вось тады, у 1999 годзе, жыхары майго «Уручча» прапанавалі мне быць кандыдатам у дэпутаты Менскага Гарадскога Савета дэпутатаў. Я пагадзіўся, але сказаў, што вы самі збіраеце подпісы грамадзян на маё вылучэнне і арганізуеце выбарчую кампанію.

«Ініцыятыўная група грамадзян за вылучэнне Грыцука Валерыя Іванавіча кандыдатам у дэпутаты Менскага гарадскога Савета дэпутатаў» была створана і пачала збіраць подпісы. Потым адбылося нешта дзіўнае. Я ведаю , што подпісы былі сабраны, але калі трэба была скончыць апошнія «фармальнасці», у апошні дзень для рэгістрацыі «Кандыдата», знік кіраўнік «Ініцыятыўнай групы», Рогов Михаил . Зразумела, што бяз яго (па Закону) нельга была скончыць з «фармальнасцямі». Гэты чалавек (Рогов) і потым мне нічога не растлумачыў. Я пачуў ад яго толькі, што кіраўніцтва заводу, дзе ён працаваў, тэрмінова скіравала яго у «камандзіроўку». Але ён мне нават не патэлефанаваў , што вымушаны ехаць « у

камандзіроўку». Мне патэлефанавалі з арганізацыйнага аддзелу Першамайскага выканкаму. На жаль, такіх «дзіўных гісторый» у маім жыцці шмат. Можа таму, што мая справа, «Дело» знаходзілася ў «КГБ» ад 1978 году?

Карацей, мяне не зарэгістравалі кандыдатам у дэпутаты «Менскага гарадскога Савета дэпутатаў» . У арганізацыйным аддзеле Першамайскага выканкаму былі вельмі здзіўлены такой сітуацыяй, тэлефанавалі мне некалі разоў. А што я мог сказаць? З аднаго боку, я «БНФ -вец» . Для жыхароў мікрараёну я так і застаўся БНФ-цем , бадай, пажыццёва. БНФ байкатуе выбары. З другога боку нізкая актыўнасць няўдзячных жыхароў мікрараёна, для якіх я зрабіў вельмі і вельмі шмат. Мяне нават «ветераны» (злосныя ворагі БНФ) паважалі, таму што я і ім, як старым людзям, дапамагаў.

Дарэчы , я зразумеў потым, што чакаць на «падзяку» і «разуменьне» ад выбарцаў марна. Палітыка - гэта заўсёды гульня і, часта, бяз правілаў для ўсіх бакоў, з маўклівай згоды.

Выбары у «маёй акрузе» увогуле не адбыліся. Кандыдаты былі вельмі слабыя, невядомыя людзі, а «улада» не захацела «уключаць адміністрацыйны рэсурс».

Я думаю, што і мясцовая выканаўчая ўлады «хацела» каб я, Грыцук Валерый Іванавіч, быў дэпутатам Менскага гарадскога Савета, бо мяне (усе яны) добра ведалі. Дарэчы, прадстаўнікі гэтай, мясцовай, удалы прапанавалі мне быць «кандыдатам» у «Палатку» у наступным, 2000 годзе.

Так, я не быў актыўным, у «палітычным» жыцці па

шэрагу прычынаў, узгадваў вышэй. Але зразумела, што з некаторымі сябрамі БНФ (і іншай «апазыцыі») я сустрэкаўся.

Вельмі мяне здзіўляла бяздзейнасьць кіраўніцтва БНФ, відавочна аўтарытэт ЗП быў моцным прэсінгам на намеснікаў Старшыні БНФ. Але пасля ачышчальнага з'езду можна была пачаць рэальную палітычную працу. Тым болей, што Вінцук Вячорка не быў «навічком» у апазыцыйным Руху. Але , на жаль, ён задаволіўся «крэслам Начальніка», яму была гэта дастаткова. Уся дзейнасьць БНФ ператварылася ў паказ «дзейнасьці», то бок, у імітацыю .

То, як у анекдотце часоў Леаніда Брежнева. На прыватнае пытаньне замежнага журналіста да дысыдэнта, як жыццё у СССР, як то можна то паказаць.... Чалавек адказаў так. *«Уявіце сабе чыгуначны вакзал, цягнік. У вагоны зайшлі людзі. Прагучала абвестка , што цягнік пачаў рухацца... Але, рэальна, цягнік стаіць, з места не рушыў. Але ж людзям гаворыцца – вы едзіце. А таму вы , усе, павінны трэсціся, як пад час руху цягніка. І вось усе людзі , у вагонах, пачынаюць трэсціся --- мы едем...».*

На жаль , так, тады паводзіла сябе ўся апазыцыя, ня толькі БНФ. Шкада, што і пазней такія праявы «паказу» дзейнасьці пераважалі саму дзейнасьць, то ёсьць (з большага) і зараз, у 2013 годзе.

Выснова.

Апазыцыя зрабіла катастрафічную памылку , што адмовілася ад удзелу ў выбарах у мясцовыя Саветы дэпутатаў , у 1999 годзе. Мы мелі рэальны шанец «узяць уладу» у гарадох.

Але іншую справу я рабіў.

Я, як, кіраўнік Адукацыйнага Цэнтра «Права Чалавека» , пачаў рыхтавацца да выканання нашага праекту. Зрабіць трэба была шмат: дамовіцца наконт транспарту, памяшканняў, абсталявання, купіць неабходныя матэрыялы. Абсалютную большасць такой працы я рабіў сам, крыху дапамагала Таццяна Уланава. Грант мы атрымалі ад Charity Know How .

Я ня думаю, што ўсе падрабязнасці маёй грамадзкай дзейнасці (дзейнасць і ў іншых арганізацыях) цікавыя чытачам, а таму такую дзейнасць я не апісваю, але дзейнасць была і ў іншых арганізацыях. Напрыклад, я быў заснавальнікам «Таварыства Беларускай Школы».... Дзе я толькі ня быў....

Права Чалавека і Палітыка

1999

Але яшчэ адзін палітычны факт. “Стамбульскі саміт», саміт АБСЕ, куды пусцілі і Александра Лукашенко, ужо дыктатара, пасля захопу ім улады ў 1996 годзе. Але ,фармальна, нават, на падставе Канстытуцыі 1994 года, ён яшчэ быў Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь у 1999. Як прадстаўнік Рэспублікі Беларусь ён падпісаў, пагадзіўся з усімі дакументамі АБСЕ, адпаведна абяцаў выканаць і гэта:

«Александр Лукашенко, соответственно, обещал переговоры с оппозицией по четырем условиям ОБСЕ, указанным в Стамбульской декларации :

*доступ оппозиции к государственным СМИ,
установление климата доверия, расширение
функций парламента,
освобождение политзаключенных.»*

Усе разумныя і сумленныя людзі ўжо даўно зразумелі, што дыктатар Александр Лукашенко свае абяцаньні, нават падмацаваныя ягоным уласным подпісам, не выконвае і ня будзе выконваць! Няўжо, некаторым людзям, якія лічаць сябе разумнымі (зараз «беларуская тройка») за 14 год (1999 -2013) мала фактаў, каб зразумець простую рэч: «дыялёг з уладай», то бок, з тэрарыстам Александрам Лукашенко ----- то самападман і шкодная дзейнасьць для Беларусі. Можа быць толькі гандаль, як са звычайным тэрарыстам. Захад дае тэрарысту грошы, а ён аддае «Захаду» закладнікаў. Адпаведна, нават размовы аб «дыялёге», то здрада Маралі, здрада Дэмакратыя.

Прыкрывацца «будучыняй Беларусі», то звычайны цынізм, для прыкрыцця ўласных эгаістычных інтарэсаў, «троіцы», **Н.Я.М.** (ужо ў 2013 годзе, нібы «апазыцыя»)

Беларусь ня мае будучыні з дыктатарам Александром Лукашенко.

Нязломны Змагар, Валерый Шчукін, 1998 год

**Апошнія дні Юрыя Захаранка
(быў забіты па загаду Александра Лукашэнко)**

*“Прымаючы пад увагу, што грэбаванне і пагардада
правоў чалавека прывялі да варварскіх актаў...”*
з Усеагульнай Дэкларацыі Правоў Чалавека

Інфармацыйныя бюлетэні №1, 2

АДУКАЦЫЯ ПА ПРАВАХ ЧАЛАВЕКА

Мінск 2001

**Пачатковы курс
навучання Правам Чалавека**

ВУЧЭБНЫ ДАПАМОЖНІК

ПЕРШЫ КРОК

Amnesty international 1Easton Street,
London WC1 8DS, United Kingdom.

Пераклад Адукацыйнага Цэнтра “Правы
чалавека”, 2002 г.

**Мы зрабілі пераклад дапаможніка і прапанавалі
беларускім НУА-м**

2000

НРЕС, Праца Адукацыйнага Цэнтра «Правы Чалавека».

Беларуская мова.

Чарговы «байкот» выбараў.

Для мяне 2000 год пачаўся з таго, што дыктатура пазбавіла мяне «дома» (кватэры). Таму пачаў я жыць у невыгодных умовах... На мне, па-ранейшаму, «віселі прыватныя праблемы», але я працягваў працаваць на грамадства, на Беларусь. Першай справай для мяне была пашырэнне ведаў па Правам Чалавека ў Беларусі. Спачатку я дамовіўся з дырэктаркай сярэдняй школы № 177, што у мікрараёне «Уручча-2», дазволіць нам адкрыць бібліятэку па Правам Чалавека ў школе. Дырэктарка тая была фармальным сябрам нашай арганізацыі. Усе кнігі, інфармацыю, якую, мы на той час сабралі, мы перадалі ў школьную бібліятэку. На жаль, у гэтай школе, не было цікавасці да інфармацыі і да разумення Правоў Чалавека. Праз нейкі час мы перанеслі нашу бібліятэку ў іншую школу, № 184. Там бібліятэкар, Ірына Міхайлаўна, вельмі зацікавілася бібліятэкай «Правы Чалавека». Яна стварыла спецыяльны стэнд, які адразу прыцягваў увагу. Спадарыня Ірына прапаноўвала пазнаёміцца з нашай літаратурай усім настаўнікам школы. Бібліятэка выкарыстоўвалася настаўнікамі для падрыхтоўкі ўрокаў «па Правам Чалавека», якія некаторы час былі ў праграме сярэдняй школы.

Я неаднаразова быў у Міністэрстве адукацыі , размаўляў з намеснікамі міністра, кіраўнікамі аддзелаў. Пасля некалькіх гутарак ,Бубен Станіслаў Станіслававіч (супрацоўнік Міністэрства адукацыі) , згадзіўся нам дапамагаць працаваць згодна з нашым праектам. Менавіта ён накіраваў на наш трэнінг настаўнікаў з усёй Беларусі і дапамог хутка атрымаць візу прадстаўніку ангельскай арганізацыі. Цікава, пазней, мне паведалі маі знаёмыя, што за нашымі « замежнымі гасцямі» пільна сачылі супрацоўнікі «КГБ».

Першая значная падзея, трэнінг настаўнікаў і студэнтаў адбыўся 21 верасня 2000 года, у «прэзыдэнтскім комплексе - «Раўбічы». Была то вельмі цікавая і вясёлая прыгода, бо балгары, а потым і англічанін, прапанавалі нам вельмі цікавыя практыкаваньні. Глядзіце фотаздымкі з трэнінгу. Наступныя трэнінгі адбыліся непасрэдна ў Менску.

Таксама адбылася паездка дэлегацыі Адукацыйнага Цэнтра «Правы Чалавека», у Балгарыю, Сафію і Плоўдзіў. У Сафіі мы мелі сустрэчу з намеснікам міністра адукацыі Балгарыі і шэрагам праваабарончых арганізацый.

У Плоўдзіве, дзякуючы нашым партнерам (Krassimir Loykov, Education for Democracy Centre і Trendafil Meretev) мы сустрэліся з прадстаўнікамі ўсіх (NGOs) арганізацый Плоўдзіва. Для нас была «адкрыццём» праблема цыганоў у Балгарыі. Карацей, супрацоўніцтва была плённым і карысным для Беларусі.

Адзінае, што ўспамінаць вельмі сумна --- гэта кіраўнікоў нашых беларускіх, няўрадавых арганізацый.

У 1999 годзе, я, асабіста, накіраваў лісты-прапановы вялікай колькасці беларускіх няўрадавых арганізацый з прапановай удзельнічаць у нашым Праекце. У тым ліку, я накіраваў прапанову ў арганізацыю Александра Мілінкевіча, у Гародню.

Для мяне была вялікай неспадзянкай, што НІХТО не адказаў на маю прапанову і, нават, (на наступную маю інфармацыю) НІХТО з кіраўнікоў беларускіх НУА не паслаў свайго прадстаўніка на наш трэнінг!

Як гэта разумець? Можа з чытачоў хто можа растлумачыць такую абсурдную сітуацыю. Падкрэсліваю, мы, Адукацыйны Цэнтр «Права Чалавека», былі ПЕРШАЙ арганізацыяй, якая занялася праблемай адукацыі грамадзян у галіне Правоў Чалавека. І, ужо, пасля, некаторыя НУА крыху цікавіліся гэтай праблемай, але (перакананы) выключна для таго каб атрымаць дадатковы «грант».

І вось,зараз, у 2013 годзе, чую ад прадстаўнікоў, ужо шматлікіх НУА, што «трэба сур'ёзна займацца праблемай адукацыі па Правам Чалавека».. Але і зараз не распаўсюджваецца наш пераклад на беларускую мову кнігі Amnesty International, «First step».(Першы крок). Я лічу, што гэта вельмі эфэктыўная кніга для навучання сутнасці Правоў Чалавека.

Спадарства, ДЗЕ ВЫ БЫЛІ РАНЕЙ! ?

А, раней, я чуў, увесь час, ад розных актывістаў-дэмакратаў, што няма сэнсу займацца адукацыяй у галіне Правоў Чалавека, бо Права Чалавека ў Беларусі ўсё адно не выконваюцца. Гэтыя ж словы, я пачуў у 1999 годзе і ад дырэктара ліцэя імя Якуба Коласа,

спадара Ёладзіміра Коласа, якому я прапанаваў сумесны Праект. Я пачуў такія ж (дзіўныя) словы гэтага спадара і на on-line канфэрэнцыі радыё «Свабода» у 2010 годзе. Не падтрымаў маю прапанову (значна пазней) распаўсюджваць веды па адукацыі ў галіне Правоў Чалавека і «Малады Фронт». Дзіўна такі. Я лічу, што на 90 адсоткаў, ведамі , які чалавек набывае ў сярэдняй школе, у жыцці не карыстаецца. Але ўсе вучаць і геаметрыю , і алгебру і нават астраномію... Ага. Зразумела. Бо ўлада прымушае... А бяз прымусу, для здаровага сэнсу, развіцця, падвышэнню разумовых здольнасцей і магчымасцю (разуменьню) сваіх Правоў...

Ці рабу ведаць аб правах не патрэбна ?

То як? Вось і выснова.

Ну дзе ж у нас (у Беларусі) будзе цывілізацыя, калі нават разумным людзям, беларусам, «доходзіць» толькі праз 16 гадоў!

Нібы выбары, нібы парламент.

У 2000 годзе дыктатура абвесціла «выбары» у Палату прадстаўнікоў (не грамадзян, а дыктатара Лукашэнко).

Апазыцыя абвесціла «байкот выбарам» каб паказаць Захаду, што дэпутаты не выбіраюцца, а прызначаюцца.

Парламент не існуе.

У 2013 годзе псіхічнахворы дыктатар пайшоў яшчэ далей.. Нават не «прадстаўнікі», а ўжо «моі дзіці..», так ён звярнуўся да «дэпутатаў».

Імя

Валерый

Прозвішча

Грыцук

Рэгіён

г. Мінск

V Кангрэс
Дэмакратычных сілаў

“Грамадзкая кааліцыя
за агульнае кандыдата”

18 жніўня 2001г.

Мінск

Кангрэс
Беларускай
моладзі

ГОСЬЦЬ

Сыны і дочкі Беларусі!

**Пад пагрозай незалежнасць нашай
Дзяржавы.**

Дык збярэмся на свой Усебеларускі З'езд,
каб увесць свет пачуў, што мы самі здольныя
вырашыць лёс Бацькаўшчыны, што мы супраць
гандлю суверэнітэтам краіны.

**Мы, як сябравалі, так і далей будзем
сябраваць з Расіяй, але як дзяржава з дзяржавай,
раўнапраўна і годна. Мы не жадаем быць нічым
рэгіёнам, нічый акругай.**

Хто хоча быць гаспадаром у сваім доме,
няхай падтрымае Усебеларускі З'езд, які
прымае Акт Незалежнасці Беларусі!

**Усебеларускі З'езд пачынаецца 29 ліпеня
2000 года.**

Забудземся на непаразуменні і крыуды!
Згуртуемся!

Дзе згода, там свабода!

Ён твой, Усебеларускі З'езд,

А таму

Ты, як свайму,

Паспрыяй яму!

Аргкамітэт Усебеларускага З'езду

Адрас для карэспандэнцыі: 220065, Мінск, а/я 297

Кантактны тэлефон: (017) 223 65 29

2000г.

ПРОКУРАТУРА

Республики Беларусь

ПРОКУРАТУРА

Первомайского района

города Минска

220049, г. Минск,

проезд Чайковского, 6

30.08.2001

г. Минск-141, до востребования
Грицуку В.И.

30.03.2001 года — 08ж-2001

от

Прокуратурой района Ваше заявление о проверке фактов нарушения закона сотрудниками милиции, указанных в статье «Нары, краты, кулаки», опубликованной 16.03.2001 года в газете «Народная Воля», рассмотрено.

Сообщаю, что прокуратурой района ранее проводилась проверка указанных в статье фактов, по заявлению Залипского С.А., по результатам которой 10.06.1999 года в возбуждении уголовного дела было отказано по основаниям ст.5 п.2 УПК РБ в редакции 1960г. (за отсутствием состава преступления).

В ходе проверки прокуратурой района был установлен факт нарушения дежурным нарядом ГОМ Первомайского РУВД города Минска 7.05.1999 года требований приказа МВД № 161ДСП. В связи с этим на имя начальника Первомайского РУВД города Минска прокуратурой района внесено представление, по результатам рассмотрения которого, ст.инспектор дежурный ГОМ Крипиневич В.В. привлечен к дисциплинарной ответственности.

Оснований для внесения протеста на постановление о привлечении Залипского С.А. к административной ответственности по ст.156 КоАП РБ - не имеется.

О принятом прокуратурой района решении заявителю сообщено, право на обжалование вышестоящему прокурору разъяснено.

Прокурор района
ст.советник юстиции

В.Г. Романовский

Маё змаганьне за Правы Чалавека , для кожнага.

Общественное телевидение Первомайского р-на
«ТВ-ИТС» в Уручье. Тел. 265-91-87

практически бесплатное телевидение практически бесплатное телевидение практически бесплатное телевидение

30 декабря Вторник

"Горячий" тел. студии
265-91-87

- 17.50 Объявления.
- 18.00 Детская передача: «Долина сказок».
- 18.40 Музыкальные ПОЗДРАВЛЕНИЯ по Вашим заявкам.
- 19.00 Объявления.
- 19.10 Милиция. Руководство ГОМ Уручье. Прямая линия.
- 19.25 Наш ЖЭС. Прямая линия.
- 19.35 «Музыкальный вторник»: «Новая эстетика».
- 20.15 Экология жизни: «Система Запад-Восток или Система Восток-Запад».
Прямая линия. Медитация под фильм «Кама-сутра».
- 21.15 Объявления.
- 21.25 Кино-ТВ-ИТС-клуб. Х/ф «За пригоршню долларов». Вестерн.
К. Иствуд. По Вашим просьбам.

31 декабря Среда

"Горячий" тел. студии
265-91-87

- 17.50 Объявления.
- 18.00 Детская передача: «Долина сказок».
- 19.00 Объявления.
- 19.15 Газета «СЛАВЯНСКИЙ НАБАТ». Обзор завтрашнего номера.
- 19.20 Музыкальные ПОЗДРАВЛЕНИЯ по Вашим заявкам.
- 20.10 «Суворов-97». Первомайский район.
- 20.20 БОЛЬШАЯ Новогодняя программа «ТВ-ИТС» до 8 утра.

Общественное телевидение Первомайского р-на
«ТВ-ИТС» в Уручье. Тел. 265-91-87

практически бесплатное телевидение практически бесплатное телевидение практически бесплатное телевидение

2 января Пятница

"Горячий" тел. студии
265-91-87

- 17.50 Объявления.
- 18.00 Детская передача: «Долина сказок».
- 19.00 Объявления.
- 19.30 Музыкальные ПОЗДРАВЛЕНИЯ по Вашим заявкам.
- 19.55 «Военно-патриотическая организация РНЕ представляет». Прямая линия.
- 20.30 «Кришна ЛОКА». Прямая линия.
- 21.15 Объявления.
- 21.25 Кино-ТВ-ИТС-клуб. Х/ф «Иван Васильевич меняет профессию».

3 января Суббота

"Горячий" тел. студии
265-91-87

- 17.50 Объявления.
- 18.00 Детская передача: «Долина сказок».
- 19.00 Объявления.
- 19.10 Музыкальные ПОЗДРАВЛЕНИЯ по Вашим заявкам. 10 минут
приема заявок на музыкальные ПОЗДРАВЛЕНИЯ через
«ТВ-ИТС» бесплатно.
- 19.20 Международный университет славянской ведической культуры.
Прямая линия.
- 19.50 «Актуальная тема» В.И. Гричук. Прямая линия.
- 20.20 Белорусская Патриотическая партия. Прямая линия.
- 20.45 «Гитара. Гитара. Гитара...».
- 21.15 Объявления.
- 21.25 Кино-ТВ-ИТС-клуб. Х/ф «Джентельмены удачи».

Мая праца на кабельным ТБ (ТВ-ИТС), Менск

Не хочаш - не думай
Не хочаш - не жыві

Зварот да Беларуса.

Браце, ці можаш ты самому сабе адкрыцца, каб адказаць на пытанне: дзе той край, чым ты можаш ахвяравацца дзеля Беларусі? Га?

Думаю, што для Беларусі прыйшоў час духоўнага апокаліпсісу.

Час самаачышчэння. Бо калі мы здымаем усю іржу, то мо мы пабачым, што ўжо няма чаго ратаваць? Дык ці трэба падтрымліваць у сябе мроі і трызнення?

Я – той, хто яшчэ ў 1995 г., на 3'ездзе, паперэджаў аб наступствах.

Часткова, многія з тых, хто не хацеў мяне слухаць у 1995г., зразумелі нарэшце ў 1999г.

Але сутнасць "Фронта" зменілася мала: "выпалі" толькі рамантыкі-экстрэмісты. Дарэчы, экстрэмісты толькі на словах, але не па акцыях. 5 гадоў згублена. Што мы маем:

Адмоўнае:

"Фронт" не знайшоў новых формаў барацьбы.

"Фронт" так і не распачаў кадравае будаўніцтва; не здолеў стварыць і падтрымліваць групую прафесіяналаў; па-ранейшаму, акцэнт на нэгатыўных кампаніях; няма працы з насельніцтвам, штодзённай і праграмай; па-ранейшаму: асноўная дзейнасць – клубная, зборы дзеля перадачы інфармацыі зверху ўніз, радзей, абмен думкамі; па істотным момантам галоўнымі заганнымі тэзамі дзейнасці ёсць "робім, што можам" (для кіраўніцтва найперш) і "хоць нешта раблю", больш для шэраговых сяброў.

Па сутнасці няма праграмы дзейняў і тактыцы паводзін.

Што рабіць і як, ня ведаем?

Сумяшчэнне пасадаў кіраўнікоў, змяшэнне партыі і грамадзкай арганізацыі – загання і шкодна для руху Адраджэння.

Непазваленасць грамадзкай арганізацыі і партыі; невыразная партыйная дзейнасць; празмерная амбітнасць лідэраў і "чапльяне" за крэслы; некалегіяльнасць прыняцця большасці рашэнняў; сыход даўніх змагароў; няма пастаянных крыніцаў фінансавання; няма невучлівых масавых акцый.

Неабходна адзначыць дадатнае: Стварэнне Маладога Фронту; узамадзейненне з грамадскімі арганізацыямі; стварэнне КРДС; працай ў перадвыбарчай кааліцыі.
Праца з міжнароднай супольнасцю.

Маі прапановы:

- 1) Прыняць рашэнне: кіраўнік партыі не можа быць старшынёй грамадзкай арганізацыі БНФ "Адраджэнне".
- 2) Кіраўнікі павінны мець адзіны занятак: кіраўніцтва БНФ.
- 3) Зацвердзіць дэзунг БНФ:
- 4) "Незалежнасць, багатая Беларусь з беларускай культурай".
- 4) Вызначыць тэмыснаю праграму – максімум і 5-ці гадовую праграму.
- 5) Дакладна падзяліць, у тым ліку арганізацыйна, культурніцкую і палітычную дзейнасць арганізацыі і партыі.
- 6) Стварыць "Школу прафесіяналаў".
- 7) Стварыць "Фінансавую групу".
- 8) Стварыць "Надзельную школу беларускай мовы" пры раённых радах.
- 9) Акцэнт на адукацыйную і інфармацыйную дзейнасць: "Вайна за мазгі".
- 10) Вызначэнне крытэрыяў дзейнасці сябраў Сойма і іх вызвалення.
- 11) Стварыць "Рату дабрадзяў Сойму" – усіх знакамітых Беларусаў туды.
- 12) Распрацаваць (і ажыццяўляць) сацыяльныя праграмы для насельніцтва.
- 13) Прыняць праграму штодзённых дзеянняў:

"Сябра БНФ – гэта найлепшы чалавек і сябр."

Валерый Грыньчук 2000г.

(Вышэй ,мой Зварот да Сойма БНФ, фотакопія)

Фармальныя лідэры апазыцыі абвясцілі (чарговы) «байкот» выбарам 2000 года. Адносна гэтых так званых «выбараў» я быў згодны, што байкатаваць трэба. Дазвольце мне растлумачыць маю думку.

Што такое ўлада? Калі коратка.

У дэмакратычнай, нармальнай, краіне ўлада: выканаўчая, судовая, заканадаўчая. Дык вось, фармальна (выключна фармальна) заканадаўчая ўлада - гэта «дэпутаты» , якія павінны быць выбраны грамадзянамі ў чэсных справядлівых выбарах у заканадаўчы орган. Такім органам (фармальна) з'яўляецца зробленая ,«волевым рашеннем» дыктатара Александра Лукашенко, (Стат'я 6.Конституцыі РБ) «Палата прадстаўнікоў», якая некаторымі «незавісімымі журналістамі» чамусьці называецца парляментам.

Дык вось , выбары ў «заканадаўчы орган». Больш таго, гэта былі выбары пасля дзяржаўнага злачынства (**арт. «Стат'я 357.Заговор или иные действия, совершенные с целью захвата государственной власти, УК РБ»**), канстытуцыйнага перавароту 1996 году. Антыканстытуцыйнасьць, незаконнасьць усіх дзеянняў Прэзыдэнта Александра Лукашенко, пачынаючы ад прызначэння незаконнага рэфэрэндума, пацьвердзіла камісія эўрапейскіх экспертаў, у скароце, «Веніцыянская Камісія». **Дык вось , у такіх умовах, трэба была паказаць дэмакратычнаму Захаду, што « беларускі народ не скарыўся» , што беларуская апазыцыя не прызнае незаконную ўладу дыктатара.**

Але, калі быць аб'ектыўным, то апазыцыя і не была гатовая для шырокага ўдзелу у выбарах. Амаль усе

дэмакратычныя апазыцыйныя партыі не ўдзельнічалі ў «спектаклі», акрамя партыі Міколы Статкевіча. Спадар Статкевіч выставіў сваю кандыдатуру ў акрузе, якая была ў Першамайскім раёне горада Менску. Я сустрэў яго на вуліцы. Пад час ягонага пікету я запытаў: «Мікола, навошта ты ўдзельнічаеш у гэтым спектаклі, дэпутатам ты ня будзеш». Ён мне адказаў, што партыя, ейныя сябры, заўсёды павінны ўдзельнічаць у палітычных выбарах. Я тады запытаў яго, а калі такія выбары «праводзіў» бы Адольф Гітлер, то ты таксама ўдзельнічаў бы ў выбарах?» Мікола адказаў мне: «Так, удзельнічаў бы». Падкрэсліваю, што «выбары» 2000 года былі важнымі для ацэнкі беларускай апазыцыі дэмакратычным Захадам, а таму пазыцыя «апазыцыянераў» была выключна важная. Рашэнне аб «байкоце» нібы «выбараў» была правільным, толькі «рашэнне» была, а вось дзеяннеў ня была.

Ацэнку дзейнасці палітыка Міколы Статкевіча я пакідаю (пакуль, з гуманых прычын) за чытачамі.

Але адкажыце на пытанне: «Якіх поспехаў дасягнуў палітык Мікола Статкевіч і ягоныя партыйныя сябры, якія увесь час «размаўляюць з народамі», то бок, удзельнічаюць у спектаклі «выбары»? У ролі «дэкарацыі» дэмакратычнасці выбараў пад час панавання дыктатуры?

Я, канешне, сам не збіраўся браць удзел у выбарах, але такая, «ціхая» прапанова з боку мясцовай улады, мне была. Была мне і іншая прапанова: дапамагчы

«кандыдату» . Мне, як паспяховаму спецыялісту па палітычным тэхнялёгіям, не была праблемы зладзіць паспяховыя выбары, нават бяз прымітыўных парад «раздаваць падаркі выбарцам» ,дарэчы, апошняя яшчэ тады шырока выкарыстоўвалася кандыдатамі-бізнесменамі. (кандыдатамі ад улады) Да мяне звярнуўся бізнесмен, кіраўнік страховага агенства , офіс якога месціўся ў мікрараёне «Уручча». Але сам бізнесмен жыў у іншым раёне. Навошта ён захацеў быць дэпутатам - я ня ведаю. Але мяне папрасіў дапамагчы яму мой даўні знаёмы - я дапамог. А чаму не зарабіць грошы ў цяжкі для мяне час?

Карацей,, мой «кандыдат», невядомы «уручанцам» раней ,выйграў выбары, але выбары «не адбыліся», бо прыйшло галасаваць менш за 50% зарэгістраваных грамадзян у выбарчай акрузе.

Ну, а потым , улада ўключыла адміністрацыйны рэсурс на поўніцу і зрабіла «дэпутатам» вайскоўца, калі і тады, рэальна, «выбары» не адбыліся.

У тым жа годзе я працягваў сваю праваабарончую дзейнасць, дапамагаў парадамі грамадзянам і, галоўнае, я змагаўся за выкананне Канстытуцыі і Закона. Так, я ўзгадваў , што ў нашай выбарчай акрузе, дзе я мог быць дэпутатам Менскага гарадскога Савету дэпутатаў выбары не адбыліся, галасаваць прыйшло толькі каля 20 працэнтаў грамадзян. Але Закон патрабуе ад улады арганізаваць паўторныя выбары. Глядзіце фотакопіі дакументаў. Дыктатура баялася дэпутата Валерыя Грышука , бо толькі я мог быць выбраны і зноў , у чэсных выбарах, дэпутатам. Але Закон павінен выконвацца. Я звяртаўся з лістамі ў

дзяржаўныя органы з патрабаваньнем правесці паўторныя выбары дэпутата ў Менскі гарадзкі Савет дэпутатаў. Дыктатура не зладзіла давыбары Менскі гарадзкі Савет дэпутатаў, нават пад час выбараў у «палатку» у 2000 годзе. Я тады звярнуўся з лістом у Менскі гарадзкі Савет дэпутатаў і атрымаў адказ «отписку». Таксама я спрабаваў змусіць улады выканаць Закон і праз суд, але ўсё марна. Глядзіце фотакопію адказу нейкага «В.Р.Голобурда» на асобнай старонцы.

Таксама важным для мяне была тая, што ў 2000 годзе я аднавіў сваю дзейнасьць у БНФ, бо Пазьняка ў БНФ ужо не была. Я прапанаваў у лісток БНФ «газэта» шэраг артыкулаў аб маёй эфэктыўнай працы, сябра БНФ, у Камітэце Грамадзкага Самакіраваньня і працы менскага дэпутата. Я лічу, што то быў бы прыклад (узор) для іншых сяброў БНФ. Але рэдактар Віктар Івашкевіч адмовіўся друкаваць мае артыкулы. Раней, пры ЗП, кіраўніцтва БНФ таксама не цікавілася маёй дзейнасьцю. А зараз (пасля 1999) былыя намесьнікі ЗП дзейнічаюць таксама. У выніку я згодзен з думкай сябра БНФ з Гародні. Вось што тады надрукавала незалежная газета. *«Любыя спробы разварушыць зьлетаргізаваную арганізацыю (БНФ- аўт.) выглядаюць больш да статутных мэтай, чым самазадаволеная маўклівая аўтакратыя, якая ўсё глыбей і глыбей засмоктвае арганізацыю з ваяўнічымым назовам».* То так і сталася. Але якія Настаўнік --- такія і вучні. І ня мае вялікага значэньня ўжо, калі «любiмы вучань» параўноўвае публічна Настаўніка (2013 год) з самым страшным

дыктатарам ХХ-га стагодзя. Але то толькі зараз, у 2013 годзе. А хто мяне падтрымаў у 1995 годзе? «Вучань» тады таксама пляскаў у ладкі аўтарытарнаму «Настаўніку», і “зазіраў у рот правадыру”.

Таксама я падтрымліваю і іншую выснову таго сябра. « „, у яго (БНФ-аўт.)зусім страчаны досьвед і механізм «размовы з народам», ... няма альтэрнатывы дэмагогіі партыі ўлады. Асабліва ў пытаньнях мясцовай улады».\

«Сумныя весткі з забытага фронту», 2002 год\

. І вось у такой сітуацыі кіраўніцтва БНФ адмаўляецца ад майго досьведу...

Але, як дэмакрат і сумленны беларус, я працягваў сваю дзейнасьць і ў БНФ, я спадзяваўся тады, «пераходны перыяд» міне і арганізацыя, кіраўніцтва, заварушыцца. \Але я бачу «пераходны перыяд» цягнецца і сёньня\

Як заўсёды, я браў удзел у кожнай вулічнай акцыі беларускай апазыцыі.

У 2000 годзе мяне вельмі здзівіла вайсковая аперацыя на тэрыторыі горада Менска, (я - афіцэр запасу) 25 сакавіка. Я тады пабачыў «камандны пункт» («штабную машыну») каля бібліятэкі Акадэміі Навук, у дварах БТР-ы. Зразумела, што мірных дэмакратаў дыктатура тады жорстка разагнала. Вельмі магчыма, што гэта была трэніроўка , на выпадак «захопу ўлады» апазыцыяй у 2001 годзе, то бок, калі бы , рэальна ,«Адзіны Кандыдат» перамог бы дыктатара Лукашенко.

.....

Мова мая і ваша.

Важным той год для мяне (шкада, што толькі для мяне) быў і ў тым, што я ПУБЛІЧНА змагаўся за беларускаю Мову ДЗЯРЖАЎНАЙ ЗВАЦЦА...

Я не лічыў і не лічу, што беларусізацыя Беларусі - гэта першачарговая справа, але кожны механізм дзейнічае спраўна , калі ўсе працэсы ў ім адбываюцца сінхронна. Дык вось, рэальная месца (належае) Беларускай Мовы ў Беларусі і ёсць тым неабходным (але адным з іншых) працэсаў спраўнай («сінхроннай») дзейнасьці Беларусі , як дзяржавы.

Вось, я, паляшук да п-га (5 -га дакладна) «калена», вымушаны быў змагацца за Беларускаю Мову, перадусім, з пачуцця змаганьня за Справядлівасьць і супраць дыскрымінацыі беларускай дзяржаўнай мовы.

Я ўжо некалькі год быў вымушаны змагацца за свае прыватныя правы , спрабаваў абараніць сваі законныя правы праз суд...(дзе там --- БНФ-вец правоў не мае). Дык вось, на кожным судовым пасяджаньні,

я патрабаваў (тады, у 1999, 2000 , 2001 гадох) усяго працэсу на беларускай дзяржаўнай мове. Заўсёды мне адмаўлялі , у маім (нашым) законным Праве. Я пісаў скаргі у Міністэрства юстыцыі, Канстытуцыйны суд, у Вярхоўны Суд. Напісаў, я адпаведны артыкул для газеты «Народная воля» -- «Я мужык, а гонар маю». Глядзіце тут копіі тых дакументаў. І.Сярэдзіч надрукаваў мой артыкул.. Надрукаваў , пазней, ён і маю

інфармацыю і юрыдычны аналіз маёй перапіскі з дзяржаўнымі ўорганамі Рэспублікі Беларусь адносна дыскрымінацыі дзяржаўнай Беларускай Мовы. Але мяне НІХТО з беларусаў, дэмакратаў, сяброў БНФ, таварыства Беларускай Мовы, не падтрымаў, нават, той жа , Сяргей Дубавец, які прагнуўся і пачаў дыскусію на гэтую тэму толькі ў 2013 годзе .

Я спрабаў абараніць нашу Мову, дзяржаўную беларускую мову праз суд. Ды дзе там, паўсюдна беларусафобія. Глядзіце фотакопіі адказаў расійскіх агентаў, якія займаюць пасады ў судах Рэспублікі Беларусь. (на асобных старонках) Усе гэта патрабавала пэўных маіх высілкаў і юрыдычных ведаў. Звярнуўся я і ў Канстытуцыйны суд Рэспублікі Беларусь. Глядзіце фотакопію адказу. Пазней , мой даўні знаёмы , чалавек добры, беларус, але прыстасаванец, Анатолій Цікавенка, мне распавёў , што ён заўсёды бараніў Беларускую Мову, як суддзя Канстытуцыйнага суда.

Вось так і атрымліваецца, што беларусы, дэмакраты заўсёды спазняюцца. Самае смешнае , што яны абгрунтоўваюць сваё гультайства «рацыянальнымі» дзеяннямі.

Ці мы можам «як усе» ?

Дык вось прыклад «ірацыянальнага» дзеяння.. Эўропы, сапраўднай Эўропы.

Мальта . Ведаецца такую краіну, якая ёсць ў складзе Эўрапейскага Звязу?

Надарылася мне крыху пазнаёміцца з мальтыйскай культурай. Дык вось. Мальта далучылася да

Эўрапейскага Звязу. А закон ЭЗ такі, што ЎСЕ дакументы Эўрапейскага Звязу павінны перакладацца на мову кожнай дзяржавы, у тым ліку на мальтыйскую мову. Гэта , канешне, справа лінгвістаў Але мальтыйская мова была вельмі бедная, зразумела , што тэхнічных панятак на мальтыйскай мове не існавала. І што? Закон ёсць Закон. Праз 14 месяцаў ЭЗ вынайшоў рашэнне Праблемы, дапамог падрыхтаваць адмысловых перакладчыкаў. І УСЯ дакументацыя Эўрапейскага Звязу перакладаецца на мальтыйскую мову....

Мальта. Дзяржава-выспа. 400 000 жыхароў. Плошча -316 км². Валюта-- Euro.

Прыклад мальтыйскай мовы.

ar nisa fis-settur tat-teknologija

Politika tax-xogħol – 30-04-2013 - 11:27

Għal kull 1,000 mara bi grad ta' baċcellerat fl-Ewropa, 29 biss huma dawk li gradwaw fis-settur tal-IT. Minn dawk id-29, 4 biss jaħdmu fis-settur tal-ICT. Nhar il-Ħamis 25 ta' April, fl-okkażjoni tal-jum internazzjonali tan-nisa li jaħdmu fis-settur tal-ICT, esperti internazzjonali ddiskutew dwar dawn il-figuri u n-nuqqas ta' nisa f' dan is-settur.
<http://www.europarl.europa.eu/portal/mt>

Пытаньня «рацыянальных» дэмакратаў ёсць?

«За Незалежнасьць»

У гэтым годзе дыктатар аднавіў сваю актыўнасьць па «інтэграцыі двух народаў», былі падпісаны чарговыя дамовы. Сітуацыя (фармальна) выглядала нядобра, быў зроблены істотны (фармальна) крок у бок знішчэньня суверэнітэту Рэспублікі Беларусь. Сапраўдныя беларусы зладзілі з'езд беларусаў «За Незалежнасьць».

Я браў удзел, канешне, быў дэлегатам, у з'ездзе беларускіх дэмакратаў «За Незалежнасьць». Але выступіць ня змог -- «чарга не дайшла».

Я захаваў маі карткі ўдзельніка і заклік «Арганізатараў», глядзіце фотакопіі на асобнай старонцы. Добры Заклік, ён актуальны і зараз. Але ці пачулі яго беларусы? Бадай, што – НЕ.

2001

Выбары Прэзідэнта

Мой ліст у газэту і пошук «дэмакратычнага наменклятуршчыка»

Я добра адчуваў сітуацыю і ведаў, што выбары мы, дэмакраты, можам выйграць у «народнага прэзідэнта», які стаў дыктатарам, калі знойдзем адпаведнага «кандыдата». Тут я ўжо згадаў, што і новы кіраўнік БНФ, В.Вячорка, не хацеў слухаць парады сяброў БНФ. А іншыя актывісты апраўдваліся «*Робім тое, што можам*». (Вось і зрабілі). Што я мог у такой сітуацыі? Я напісаў ліст у газэту «НН» і падпісаўся Вітаўт Невядомы. То была на пачатку студзеня 2001 года. Газета надрукавала мой ліст. Я прапанаваў знайсці «дэмакратычнага наменклятуршчыка», які быў бы адзіным «кандыдатам на пасаду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь». Я не ведаю ШТО (і ці ўвогуле) думалі фармальныя лідэры аб «выбарах». Але ўражаньне такое, што яны, кожны з іх, (пасля «знікненьня» В.Ганчара, а потым журналіста Зміцера Завадскага) думалі кожны дзень, калі ён «знікне».. Дзе там думаць аб выбарах, Беларусі... Ага, чую... А цябе на маё месца. Адказваю. Баішся. Маеш права. Але не перашкаджай, сыйдзі з «пасады» --- дай месца мужным людзям.

Выбары 2001 года паказалі, што лідэры дэмакратычных сілаў спалохаліся таксама і адказнасьці за Ўладу (а раптам і сапраўды возьмуць уладу). Дэмакраты ціха аддалі «кандыдата» ў рукі СССР -га

камуніста Василя Леонава (сакратара КПБ-КПСС), якога “незалежныя” журналісты паспяшаліся, па звычаю, абвесціць «апазіцыянерам». Василь Леонав сваей дзейнасьцю , у чарговы раз , даказаў цынізм функцыянераў КПСС. Ягоныя тлумачэньня, ягонай дзейнасьці ў 2001 годзе, якія ён агучыў у 2013 годзе добрыя ,бадай, толькі для дзяцей.

Прыгадаю толькі адно: узначальваць штаб кандыдата на Прэзыдэнта Беларусі і быць перакананым (гаварыць іншым тоя..) што перамогі ня будзе – гэта нешта дзіўнае. Адпаведна, В.Леонав нічога і не рабіў для паспяховай выбарчай кампаніі. Гэта я ведаю, бо працаваў у штабе. Ну і, канешне, шкоднае (ідэёцкае) змаганьне былых партфункцыянераў (ад КПСС) за блізкасьць да цэла «Кандыдата». Асабліва шкоднай была дзейнасьць Валентины Полевиковой, якая «перамагла» Василя Леонава.

А ўвогуле, быў такі “наменклатуршчык”, але не ТОЙ, называўся ён Владимир Гончарик .

У Эрмітажы (Ленінград, на той час) мяне ўразіла карціна нямецкага мастака , “Бойка за жанчыну”. Жанчына спакойна назірала як біліся «уладары», самцы.... І чакала канца бойкі каб аддацца пераможцу, больш моцнаму самцу. Але грамадства не арганізм біялагічнай істоты, якая шукае магчымасці пошуку лепшых генаў, і яго не кланіруеш. З другога боку, жыццё паказала, што вельмі часта грамадства ператвараецца ў натоўп (самку) і аддаецца мацнейшаму самцу, то бок, палітыку, які выглядае такім.

Дазвольце , спадарства, падрабязна апісаць маю палітычную дзейнасьць ў той год.

Маі прыватныя праблемы засталіся, сітуацыя, нават , ускладнілася. Але , былы «образцовый комсомолец» (толькі ў школе і ўніверсітэце) , так і дзейнічаў: «Думай спачатку о Родине , а потым о себе». (для маладых, гэтыя словы з савецкай прапагандыскай песні).

Дык вось, я падумаў аб Радзіме, Беларусі і на прапанову Алесь Астроўскага, актыўна ўвайшоў у выбарчую кампанію 2001 году. Удакладню. У БНФ мяне далучылі да «палітычнай Камісіі», кіраўнікоў якой быў Алесь Астроўскі, урач, выкладчык Гродзенскага медыцынскага інстытута. Спадар Алесь, у вольны, ад працы час, цікавіўся тэхнялёгіяй прапаганды, а таму прапанаваў апазыцыйным структурам правесці семінары для падрыхтоўкі актывістаў да агітацыйнай кампаніі. Але, бадай, дрэнна ён дамовіўся з кіраўнікамі апазыцыйных структураў, бо не паўсюдна такія семінары адбыліся.

Але ,Алесь Астроўскі і я, Валеры Грыцук, рушылі ў падарожжа па краіне Беларусь. Наша задача: даць веды актывістам апазыцыі для паспяховай і бяспечнай (для саміх актывістаў) агітацыйнай кампаніі пад час выбараў. Наша падарожжа пачалося на пачатку траўня («мая») 2001 года.

Прыехалі мы ў Віцебск , сабралася каля 40 чалавек. Хрыстафор Жаляпаў і іншыя віцебскія актывісты змаглі сабраць людзей. Была шмат пытанняў, бачна была што людзі рыхтуюцца сур'ёзна да справы. Некаторыя віцебскія сябры і потым кансультаваліся ў мяне, калі сустракалі мяне ў Менску.

Прыехалі мы ў Гародню. Ніхто на прызначаную сустрэчу не прыйшоў. Увогуле, у пакоі, дзе мы павінны

праводзіць «трэнінг» людзей не была. Чаму так адбылося - я не ведаю. Але думаю, што прычынай была звычайныя чалавечыя стасункі : «не любілі» Алеся Астроўскага ў Гародні.

Наступным горадам нашага падарожжа была Бярэсце (Брэст). Сумна, але і тут не атрымалася сабраць актывістаў. На «навучаньне» прыйшло 3 чалавека. Зразумела, што мы з імі пагаварылі, адказалі на пытаньня. Але ж то былі, запланаваныя семінары-трэнінгі для ўсёй вобласьці.....

Прыехалі мы ў Гомлю. Тутака добра папрацавалі Віктар Карніенка і Юры Варонежцеў. Людзей на трэнінг прыйшло многа. Адбылася вельмі цікавая і гарачая дыскусія. Прыемна то ўспомніць. А вось «номер люкс» у галоўным гатэлі Гомлі быў страшным, то непрыемна ўспамінаць.

Наступны горад, Магілёў , на мяне зрабіў вельмі сумнае ўражаньне. Перадусім, нас «людзей з Цэнтра» , увагуле ніхто не сустрэў, памяшканьне, дзе павінна была адбыцца сустрэча актывістаў вобласьці і наш трэнінг, «пад замком».Можа, толькі праз якую гадзіну, Астроўскі знайшоў «гаспадара» памяшканьня, але трэнінг не адбыўся.

У Менску, гораду «разумных», мы не ладзілі трэнінг.

Вось такая падрыхтоўка была да «лёсавызначальных» выбараў. Хто вінаваты? Чаму апазыцыя так дрэнна рыхтавалася (ці рыхтавалася ?) да выбараў - я не ведаю. Шукаць тады адказы на гэтыя пытаньні ў мяне таксама не была магчымасьці.

А вось тоя , як «рабіліся кандыдаты на пасаду

Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, мяне цікавіла. Зразумела, што аб «кухні» пошуку «Кандыдата» я даведаўся пазней, бо я не быў фармальным лідэрам апазыцыйнай партыі і ня быў расійскім вывядоўцам, каб увесць час круціцца каля гэтай «палітычнай кухні».

Пасля падарожжа - агляду нашых структураў, я працягнуў працу ў «палітычнай камісіі» БНФ. Неяк дзіўна атрымалася, што ані Вячорка, ані ягоняя намеснікі, не абмяркоўвалі з «Палітычнай Камісіяй» накірункі працы БНФ у выбарчай кампаніі. Па прапанове Астроўскага, мы (сябры Камісіі) пачалі выдумляць магчымыя тэксты для нашых ворагаў - лукашыстаў, каб знайсці трапныя адказы на іхнія магчымыя «закіды». Потым высветлілася, што праца наша была марная. Улада дзейнічала не «фігурамі» (калі ўзгадаць шахматы) , а «дошкай». Потым , Астроўскі прапанаваў выдумляць агітацыйныя ўзоры, зараз гэта называюць «налепкамі». Але, сякую, такую, Канцэпцыю выбарчай кампаніі мы распрацавалі. Старшыня Камісіі, Астроўскі, выклаў яе на пасяджаньні Сойму БНФ. Вячорка не падтрымаў гэтую Канцэпцыю, адпаведна і Сойм не пагадзіўся з «Канцэпцыяй Астроўскага». Але ніхто, нічога іншага не прапанаваў. Вось такая палітычная праца была ў БНФ.

Потым Вячорка накіраваў мяне ў групу Вацлава Арэшка (такога майстра на ўсе справы). Увогуле, то была дзіўна, Арэшка не быў сябрам «Палітычнай Камісіі БНФ», а яму была даручана кіраваць распрацоўкай узораў агітацыйнай кампаніі.

Я быў на пасяджэнні «групы Арэшка» два разы. Але

пасля маёй крытыкі, што не можна прапаноўваць 20 узораў, павінна быць ня больш 3-х, а лепш толькі адзін узор, мяне болей не запрашалі на патаемныя сходы Арэшкі. Група «Арэшкі» рабіла ўзоры для «кожнай сацыяльнай групы» .... Смех ды годзе. Нібы мы мелі неабмяжаваныя фінансавыя сродкі.. Я лічу, што такім чынам проста «адмываліся грошы»... У чыю кішэнь? Я не ведаю.

І гэта ўсё адбывалася ў БНФ! БНФ, якім кіраваў вучань ЗП, Вянецук Вячорка.

Потым, калі Сямён Домаш спалохаўся, што яго атруцілі і адмовіўся ад удзелу ў выбарах, я далучыўся да штабу Вадзіміра Гончаріка, да групы «спецыялістаў выбарчых кампаній». Кіравала групай («кантракт» на вялікія грошы, ці 30000 , ці 50 000 даляраў) гаспожа Святлана Наумова . Якую я ведаў па яе прымітыўнай працы на расійскага бізнесмена пад час «выбараў» 2000 года ў Першамайскім (маім) раёне горада Менску.. Яна яму параіла раздаваць «подаркі выбарцаў», што, дарэчы, была незаконна.

У той групе быў таксама «суперспецыяліст» (ад расійскага « ГРУ») Андрэй Суздальцев. Якім чынам ён туды ўлез, я не ведаю, магчыма ён быў патрэбен як «офіцер сувязі» для хуткага кантакту «Кандыдата» з Масквой... Група выпрацавала некаторыя прапановы, але (я так зразумеў), што большасць з таго, што была прапанавана, «отметала» Галоўны спецыяліст всех часоў і всех палітычных кампаній Валентіна Полевікова. Але і гаспожа Святлана Наумова не разумела сутнасці беларускага выбаршчыка. Прыклад. «Кандыдат» збіраўся ехаць у мой родны горад

Кобрынь, я напісаў і тэкст, «акцэнт»(факты) , што трэба сказаць, каб зацікавіць жыхароў Кобрыня адразу, паказаць жыхарам, што ён «тутэйшы» ведае, што адбываецца ў горадзе.. Але тут ужо госпажа Наумова («теоретик») , «отмела» мае прапановы. Смешна і сумна, У нас вельмі часта палітыкі блытаюць «теоретиков» з «практыкамі». Так нейкі чалавек можа быць паспяховым «теоретиком», але вельмі дрэнным «практыком». Рабіць PR на поле «адміністрацыйнага рэсурса» -- вельмі проста, а вось супраць... То , ужо сапраўды, мастацтва «практыка».

Вядома , што «наш Кандыдат» не перамог. Канешне, вельмі важнай прычынай было тое, што вельмі і вельмі позна пачаў ён агітацыйную кампанію, бо вельмі позна яго прапанавалі, як «Адзінага кандыдата» ад апазыцыі.. Можа гэта і была прычынай таго , што праца ў штабе была вельмі дрэннай: «Что ни делай , а мы не выйграем»., -- бадай так думалі ўсе ў штабе В.Гончаріка і чакалі канца «Кампаніі», каб атрымаць даляры «за працу».

Мая выснова:

Большай «халтуры» чым у штабе В.Гончаріка, я нідзе не бачыў.

І на адвечнае пытаньне:

Што важней –Грошы , ці людзі?

Я магу дакладна адказаць: канешне , ЛЮДЗІ, чалавек.

Нагадаю, што фармальныя лідэры апазыцыі пагадзіліся на тое, каб «Кандыдата» прапанаваў былы сакратар КПБ-КПСС В.Леонаў . Ён прапанаваў наступных

кандыдатаў:

старшыня « Федерации профсоюзов Белорусской»--
Владимир Гончарик,

былы старшыня Гарадзенскага абласнога Савета
дэпутатаў (1994 -1996), быў ён і дэпутатам ВС 12 і 13
-га склікання (да снежня 1996) -- **Семен Домаш,**

першы кіраўнік урада Прэзідэнта А.Лукашенко , былы
банкiр, («кандыдат» на выбарах 1999 года)--- **Михаил
Чигирь,**

былы міністр абароны (у годы анархіі ва ўрадзе
Рэспублікі Беларусь) --**Павел Козловский ,**

**кіраўнік «Партіі камуністоў Белорусской»---
Сергей Калякин.**

Узгадаем і тоя, што займаў пасаду Прэзідэнта
Рэспублікі Беларусь энэргічны, бязпрынцыпны,
нахабны , сексапільны самец. // Я размаўляў з
жанчынамі адносна прывабнасьці Александра
Лукашенко і быў здзіўлены, што жанчыны, з
вышэйшай адукацыяй, вельмі прыхільна ставіліся да
Лукашенко – ён ім падабаўся , «як мужчына»»..// І вось
супраць такога самца трэба была выставіць кандыдатам
чалавека, які спадабаецца «народу» (А «народ» , як
жанчына, перадусім, **любіць вушамі.**)

І з другога боку, апазыцыя не паказала «народу» (нават
пасля «дефолта» 1998 года) заганнасьць і
карумпаванасьць улады Александра Лукашенко.

Кампанію 2001 года можна акрэсліць так:

Ніхто не хацеў працаваць..

Канешне, то не тычацца шэраговых сумленных сяброў БНФ.

Дарэчы, мне не заплацілі за працу, але , то мая асабістая прычына.

Перадусім паспрабую знайсці адказы на наступныя пытаньні.

1. У 1999 годзе нібы «апазыцыя» наладзіла спектакль (выбары) , які негатыўна паўплываў на актывістаў сапраўднай апазыцыі, дзякуючы выкрутасам ЗП (глядзіце вышэй). Чаму прапанавалі быць «кандыдатам» Зянону Пазьняку, чаму ён пагадзіўся?
2. Ад 1999 года , пасля ачышчальнага з'езда БНФ, не пачалася падрыхтоўка да «афіцыйных выбараў» 2001 года. Чаму ?
3. Чаму пад час «афіцыйных выбараў» 2000 года не праводзілася агітацыя за «байкот» і адначасова падрыхтоўка структураў і людзей да 2001 года?
4. Чаму , нават, на пачатку 2001 года не быў зроблены паліталёгічны і псіхалёгічны аналіз магчымага («партрэт») «Кандыдата» ад апазыцыі?

Я ведаю, спецыялісты былі, якія жадалі дапамагчы апазыцыі, нават тыя, якія валодалі тэхнікай NLP (нейралінгвістычная праграмаваньне).

5. Чаму фармальныя лідэры апазыцыі (В.Вячорка, А.Лябедзка, С.Калякін**, сацыял-дэмакраты*) адмовіліся ад абмеркаваньня магчымасьцей

будучага «Кандыдата», адпаведна , і ягонай асобы, а «Кандыдата» аддалі Леонаву?

*-- сацыял- дэмакраты на той час біліся за «партфель» Партыі. ** Калякін сам хацеў быць «Кандыдатам».

6. Чаму падрыхтоўка апазыцыйных структураў да выбараў пачалася толькі ў траўні 2001 года? (Дзень галасавання – 9-га верасня).
7. Хто вінаваты, што , рэальна, «Адзіны Кандыдат» з'явіўся толькі ў жніўні? (галасаваньне адбылося 9 -га верасня).

Я пералічыў толькі галоўныя пытаньні. І вось мая думка адносна паразы беларускіх дэмакратаў, № 2.

А) Не была падрыхтоўчай працы да палітычных кампаній пасля паразы №1. выбараў 1994 года, ды і (для БНФ) 1995 года.. 1996 –га. Дэмакраты не тлумачылі насельніцтву парушэньня Канстытуцыі Прэзыдэнтам і іншыя злачынства новай улады. У 1999 годзе павінна была пачацца падрыхтоўка да выбараў 2001 года і абсалютна памылкова не быў выкарыстана «рэсурс» выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў (глядзіце вышэй). І трэба была такі абмеркаваць у асяродзьдэ апазыцыі «адмову Пазьняка» у 1999 годзе, звышамбіцыі якога выкарыстаў Віктар Ганчар у сваёй «гульне».

В) Бяздзейнасьць, спрэчкі 1999 года ў БНФ справакаваў Зянон Пазьняк, якому трэба была чэсна , маральна (па-хрысціянску) адмовіцца ад

«пасады» яшчэ на пачатку 1997 года, калі ён (лідэр БНФ) паказаў сваю бяздапаможнасьць пад час захопу усёй ўлады ў Рэспубліцы Беларусь праз Лукашэнку, у лістападзе 1996 года. «ОГП» і старшыня Партыі, Анатоль Лябядзка, не развілі, не пашырылі дзейнасьць «ГРАК» (Грамадзкі Рух у Абарону Канстытуцыі 1994 года) і не падтрымлівалі і свае партыйныя структуры да выбараў.

С) Пад час «афіцыйных выбараў» 2000 года фармальныя лідэры апазыцыі пагадзіліся на поўную анархію. Чаму? Можна страх за сваё жыццё, які быў падмацаваны чарговым «знікненьнем», забойствам журналіста Завадскага?

D. Чаму, нават, на пачатку 2001 года не быў зроблены паліталёгічны і псіхалёгічны аналіз магчымага («партрэт») «Кандыдата» ад апазыцыі?

Я не маю адказу на гэтая пытаньне. У БНФ В.Вячорка спрабаваў кіравацца аўтарытарным кірункам ЗП, а таму, не жадаў пагаджацца на прапановы іншых, 2001 год тоя паказаў.

У «ОГП», бадай лічылі, што трэба за вялікія грошы (якіх не была) запрасіць «спецыялістаў».. Але няма «даляраў» -- няма «спецыялістаў». У камуністаў не была ні «даляраў», ні «спецыялістаў».. Сацыял-дэмакраты ўсё яшчэ змагаліся за «партфелі» Партыі...

Е) Чаму фармальныя лідэры апазыцыі В.Вячорка, А.Лябедзка аддалі «Кандыдата» ... Я думаю, што , перадусім, баяліся «узяць уладу». Так, потым, па прапанове NGO-шніка Александра Мілінкевіча, В.Вячорка пачаў трымацца Сямёна Домаша.... Але , то ўжо была запозна.

Ф) Падрыхтоўка апазыцыйных структураў да выбараў пачалася толькі ў траўні 2001 года , на маю думку, таму што фармальныя лідэры (і актывісты) былі разгублены (пасля «ўсіх падзей») і не ведалі «ШТО» рабіць. Ці мелі права «лідэры» на разгубленнасць? Канешне -НЕ!

Г) Хто вінаваты, што , рэальна, «Адзіны Кандыдат» з'явіўся толькі ў жніўні? Я думаю, што гэта быў уплыў на Домаша і Вячорку Александра Мілінкевіча і ,канешне, няздольнасць рэальна «дамовіць» кандыдатаў у кандыдаты, Василя Леонава. А, ён абвесціў, што «сама кандыдаты выбралі Единога».

Але трэба адзначыць і адзін станоўчы момант выбарчай кампаніі 2001 года і , такі, мужнасць Владимира Гончарика. То, з ягонай згоды Кандыдата (як афіцыйнай асобы) была распаўсюджана інфармацыя аб злачынствах Александра Лукашенко, па «знікненню» (забойству) апазыцыянераў і журналіста.

На жаль, Віктар Івашкевіч, які надрукаваў таксама матэрыялы адносна тых «знікненняў» (забойстваў) і тады паказаў, сваю няздольнасьць прагназаваць развіццё падзей. Амаль увесь наклад ягонай газэты, «Рабочы», быў канфіскаваны міліцыяй.

Тоя, што вельмі позна «прачнулася» апазыцыя і сведчыць час, дата, калі адбыўся «V Кангрэс Дэмакратычных сілаў «Грамадзкая кааліцыя за адзінага кандыдата», 18 жніўня 2001 года, Менск. Я канешне быў удзельнікам і гэтай акцыі. Глядзіце на асобнай старонцы фотакопію маея «карткі».

Крыху раней адбыўся «Кангрэс Беларускай моладзі», куды мяне запрасілі як «госьця». На вялікі жаль, я прастудзіў горла і ня мог гаварыць. А ў мяне была ШТО сказаць дэмакратычнай моладзі, перадусім, папярэдзіць іх аб памылках «дарослых» палітыкаў.

Амаль адначасова з Кангрэсам моладзі адбыўся з'езд БНФ.

Цікавая (?), але звычайная сітуацыя для мяне напярэдадні дня галасавання. Хадзіў я па праспекту ім. Францыска Скарыны, у Менску, і аглядаў агітацыйныя плякаты. На стэндзе, недалёка галоўнай крамы «ГУМ», я пабачыў замежнікаў, па гаворцы, я зразумеў, што гэта немцы. Я запытаў іх на ангельскай мове, ці цікава ім даведацца крыху болей аб выбарах - яны згадзіліся паслухаць. Але пад час маея «лекцыі» мне перашкаджаў нейкі чалавек (я думаю з «КГБ»), які то занадта блізка быў каля мяне, амаль цёрся, то «праціскаўся» паміж мной і немцамі. Таксама непасрэдна за мной стаялі два «бойца ОМОН». Вельмі падобна на тоя, што мяня хацелі справакаваць на

«хулиганския действия». Але абыйшлося. Пасля гэтай «падзеі» я напісаў Ліст у прадстаўніцтва OSCE (АБСЕ) у Менску, дзе паказаў як «ідзе» выбарчая кампанія.

Вось былі тады такія падзеі і гэта на тле маею ўжо вельмі складанай асабістай сітуацыі (дадалася крымінальная справа).

Мая асабістая сітуацыя вельмі пагоршылася пасля таго як я выйграў судовы працэс у менскай міліцыі, як юрыст (як абаронца Правоў Чалавека) я пераканаў суд, што міліцыя ня хоча працаваць згодна з Законам. Але ў ліпеню (напярэдадні дня майго нараджэння) я, раптоўна, быў арыштаваны на працоўным месцы, у Акадэміі Навук. У міліцыі паведамілі мне, што супраць мяне ўзбуджана крымінальная справа. Як, пазней, растлумачыў мне, вядомы юрыст, Міхаіл Пастухоў, такімі артыкуламі крымінальнага кодэксу «любіць» карыстацца «КГБ». То такія артыкул, які ўжываецца да тых, хто скраў у дзяржавы асабліва сакрэтныя дакументы. Пазнаёміўся я тады і з «дзяржаўным адвакатам», які павінен быць пад час допыту. Дык вось гэтая жанчына, стаяла каля вакна, увесь час там нешта спрабавала убачыць... Такі «адвакат», на мяне не звяртала ўвагі. Яшчэ раз дзякуй следчаму - «БНФ-цу», які па маю прозьбу, выклікаў адваката Веру Стрэмкоўскую. Вялікі дзякуй ёй, яна падтрымала мяне маральна і падказала мне, што я павінен гаварыць.

Але за кратамі я быў нядоўга. Дзіўным чынам, следчы крымінальнага аддзелу, вельмі малады чалавек, пашкадаваў мяне, БНФ-ца. Бо, як сам мне растлумачыў таксама нейкі час быў у шэрагах БНФ. Гэты прыклад

яшчэ раз паказаў , што БНФ мог быць уплывовай сілай у Беларусі, калі б лідэр БНФ не займаў такую жорсткую пазіцыю і больш сілаў аддаў бы БНФ-**арганізацыі** , а не бязсэнсоўнай працы ў Вярхоўным Савеце, асабліва, пасля непрыняцця «Волі Народа Беларусі» правесыці рэфэрэндум.

Мая «сіла». «Журналіст».

Я думаю, што будзе цікавым і карысным для беларускага чытача задумацца адносна наступных двух фактаў з майго жыцця, якія звязаны з падзеямі, якія я падаў вышэй..Такія факты сведчаць аб агульнай сітуацыі ў Беларусі. Праблемы майго прыватнага жыцця паказалі мне, што я , сапраўды валодаю моцным аўтарытэтам («сілай») у Першамайскім раёне. Першы прыклад. Той міліцыянт , які мяне арыштаваў, вырашыў «падстрахавацца» супраць маёй «сілы». Гэты міліцыянт напісаў заяву свайму начальніку, што я яго «укусіў», то бок, я «здзейсніў напад на супраціўніка міліцыі». Для цікаўных. Я ніколі нікога не кусаў. Былі яшчэ прыклады страху іншых урадоўцаў маёй «сілы».Але на іх моцна ціснула іншая «сіла», вышэйшая ўлада.

Тут я хацеў бы засяродзіў увагу чытача на іншай «сацыяльнай групе», журналістах. Дык вось, калі я выйшаў з вязьніцы, выпадкова сустрэў мяне «журналіст» Генадзь Барбарыч. Я напісаў слова журналіст у косках таму, што я яго не лічу журналістам. Вось чаму. **Першае** пытаньне, якое задаў мне Барбарыч была такое: «Ці вы сапраўды ўкусілі міліцыянера?» . Мая выснова: гэты чалавек -- не

журналіст. Ён сваё становішча выкарыстоўвае толькі для пошуку сенсаций каб зарабіць больш , грошы толькі грошы, яго цікавяць. Дарэчы, такія паводзіны вядомы для абсалютнай большасці старых журналістаў.

Пазней я меў другі прыклад ад чалавека, якога я паважаю, але журналіста, палітычнага аглядальніка. Калі ён напісаў артыкул аб магчымых кандыдатах ад апазыцыі на пасаду прэзідэнта Беларусі, то ён падрабязна напісаў аб УЖО вядомых беларускаму грамадству людзях і **нічога** не напісаў аб астатніх магчымых кандыдатах. На маё пытаньне чаму ён так зрабіў, журналіст адказаў, што астатнія «кандыдаты на Кандыдата» невядомыя грамадству людзі... (!?) Я паўтару, **журналіст** сказаў: «Яны невядомыя...». Вось таму я і не паважаю беларускіх журналістаў (у тым і недзяржаўных). Задача (місія) журналіста ,перадусім, **ДАВАЦЬ ІНФАРМАЦЫЮ**, для таго каб «невядомыя» сталі вядомымі грамадству. Беларускія журналісты сваю працу выкарыстоўваюць выключна эгаістычна, толькі каб зарабіць большыя грошы (абсалютная большасць). Я маю яшчэ прыклады для такой высновы.

Большасць старых журналістаў, маюць іншую праблему, увесь час яны блытаюцца ў тэрмінах, пераносяць паняткі дэмакратычных краін на дзяржаўныя структуры дыктатарскай Беларусі і гэтак далей.. І фактычна яны дапамагаюць дыктатару: *«Мы такие как все»*. Але, дзеля Справядлівасці, сярод маладых журналістаў ёсць сапраўдныя журналісты, але на іх шляху стаяць старыя рэдактары.

«Валадарка». За кратамі

Ліпень 2001 года ,спякота, я маю на сабе толькі кашулю і вась , я ў кайданках. Позна вечарам з будынку міліцыі Першамайскага раённага ўпраўленьня ўнутраных спраў мяне забраў «варанок» (так у гады крыважэрнага дыктатара Сталіна людзі называлі міліцэйскую машыну, у якой везлі арыштаваных). Запіхнулі мяне ў маленькі закутак буды. Бо буда «варанка» падзелена: вялікая частка для міліцыянтаў, а маленькая , для арыштантаў. Вельмі доўга ехалі, бо «варанок» забіраў арыштантаў з усяго горада. Ну і нейкі арыштант, бадай, тыповы «зэк», пачаў байкі баяць. “Менты” адзін раз запатрабавалі *«тишина»*, другі раз... А потым, *«выхадзі па аднаму»*, то бок, з нашага закутка... І пачалі «вучыць», лупцаваць гумавым дручком, па чарзе. Бо ніхто з нас не «выдаў» баюна... Надыйшла чарга і да мяне...Але я не атрымаў «лекі» гумавага дручка.. Не ведаю чаму...Мне «выдалі» іншае: маі кайданкі так заціснулі, што хоць ты плач, вельмі балюча была..

Памятаю, таксама вялікае здзіўленьне гаспадароў Валадарскай турмы, калі пабачылі мяне, «прафесара» (так мяне «зэкі» абазвалі, бо я быў з барадой).

Памятаю і голыя дошкі ў камеры, на падлозе, на якіх прыйшлося мне муляць рэбры... І гарачыня, паветра няма, бо акенца вельмі малая... Памятаю таксама «салідарнасьць»: грузін , які чакаў на дэпартацыю ўжо 2 месяцы даў свой швэдар мне «пад галаву».

Вось такая была ў мяне «экскурсія в главную

достопримечательность власти диктатора Александра Лукашенко»... Гэта табе не «ледовый дворец», а сапраўдны цуд і дасягненне дзяржавы Беларусь. Можа напісаць заяву ў ЮНЕСКО?

Так, следчы («БНФ -вещ») мяне вызваліў, часова. Але крымінальная справа не была спынена. Праз нейкі час, мяне зноў пачалі шукаць., а таму я забраў увесь мой «законны час» на адпачынак у АН - гэта атрымалася , агулам , 6 месяцаў. Пасля 9 -га верасня я пачаў жыццё сапраўднага канспіратара. Але 9 -га верасня я адпрацаваў напоўніцу.

Сыны і дочкі Беларусі!

**Пад пагрозай незалежнасць нашай
Дзяржавы.**

Дык збярэмся на свой Усебеларускі З'езд,
каб увесць свет пачуў, што мы самі здольныя
вырашыць лёс Бацькаўшчыны, што мы супраць
гандлю суверэнітэтам краіны.

**Мы, як сябравалі, так і далей будзем
сябраваць з Расіяй, але як дзяржава з дзяржавай,
раўнапраўна і годна. Мы не жадаем быць нічым
рэгіёнам, нічэй акругай.**

Хто хоча быць гаспадаром у сваім доме,
няхай падтрымае Усебеларускі З'езд, які
прымае Акт Незалежнасці Беларусі!

**Усебеларускі З'езд пачынаецца 29 ліпеня
2000 года.**

Забудземся на непаразуменні і крыўды!
Згуртуемся!

Дзе згода, там свабода!

Ён твой, Усебеларускі З'езд,

А таму

Ты, як свайму,

Паспрыяй яму!

Аргкамітэт Усебеларускага З'езду

Адрас для карэспандэнцыі: 220065, Мінск, а/я 297

Кантактны тэлефон: (017) 223 65 29

Валеры

Грыцук

Вынятка
з пратакола № 9 паседжання Мінскай гарадской Рады
Грамадскага аб'яднання «Таварыства Беларускай Мовы
імя Францішка Скарыны».
ад 23 жніўня 2001 г.

Прысутнічала: — 11 чалавек
Усяго: — 15 чалавек

Павестка дня: Аб вылучэнні сяброў Грамадскага аб'яднання
Таварыства Беларускай Мовы імя Францішка Скарыны» (г. Мінск,
вул. Румянцава, 13; тэл.: 2134352) у якасці назіральнікаў ва
ўчастковыя камісіі г. Мінска па выбарах Прэзідэнта Рэспублікі
Беларусь.

Слухалі: Анісім Алену, якая прапанавала вылучыць у якасці
назіральніка ва ўчастковую камісію № 40 па выбарах
Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ПЕРШАМАЙСКАГА р-на
г. Мінска сябра Грамадскага аб'яднання «Таварыства Беларускай
Мовы імя Францішка Скарыны»
Грыцук Валерый Іванавіч які пражывае
па адрэсе: г. Мінск, вул. Пугачова д. 17 к. 1.
кв. 145

Выступілі: Мухіна Леанарда, якая падтрымала прапанову
Анісім Алены і прапанавала паставіць пытанне на галасаванне.

Вынікі галасавання:

За — 11

Супраць — 0

Устрымаліся — 0

Пастанавілі: Накіраваць у якасці назіральніка ва ўчастковую
камісію № 40 па выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь
ПЕРШАМАЙСКАГА р-на г. Мінска сябра
Грамадскага аб'яднання «Таварыства Беларускай Мовы імя
Францішка Скарыны» Грыцук Валерый Іванавіч.

Старшыня Мінскай гарадской Рады
Грамадскага аб'яднання
Таварыства Беларускай Мовы
імя Францішка Скарыны

Сакратар

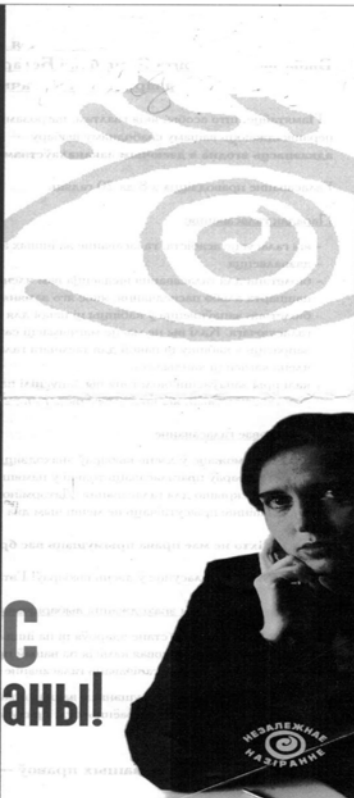
Анісім Алена

Л.Смачных

Улада выходзіць з народу і належыць народу.

Беларускі закон дае права кожнаму грамадзяніну краіны ажыццяўляць назіранне за ходам выбараў.
Грамадзянская ініцыятыва "Незалежнае назіранне" аб'ядноўвае людзей, якія будуць працаваць дзеля адкрытасці і справядлівасці выбараў.
"Незалежнае назіранне" абароніць Вас ад фальсіфікацыяў і парушэнняў на выбарчых участках.
"Незалежнае назіранне" пакажа сапраўдныя вынікі галасавання.

**Ваш голас
будзе ўлічаны!**

ДЗЕ той «голос» ?

Угода з намэнклятурнікамі

Беларусь вісць над безданню. Экалагічная праблема закрнула кожнага, насельніцтва памянаеца, працоўныя рэсурсы не ўзнаўляюцца, амартызацыя вытворчых сродкаў дасягнула катастрофічнага стану, золатавалютных запасаў дзяржава практычна ня мае, абсалютная большасць людзей – жабракі. Надзеі на лепшае ў грамадстве няма. Кожны грамадзянін Беларусі мае толькі адну задачу: некаж выжыць.

Беларусь як нацыянальнае ўтварэнне страціла амаль усё. Ёсць толькі таноўсенькая нітка Надзеі, так бы мовіць, звязаная з “паветраным шарам”, якую трымае ў руках невялікая купка сапраўдных патрыётаў Беларусі. Выратаванне. У чым яно, нашае выратаванне? Яно ў самаахвярнасці да канца, у адзіностве ўсіх патрыётаў Беларусі, у першынстве розуму і ў клопце пра будучыню ўсёй Беларусі, што стаяць па-над уласнымі амбіцыямі. У разумным змаганні з ворагамі беларушчыны.

Мы мусім пагадзіцца на некаторыя кампрамісы, бо мы слабыя, ня маем шырокай падтрымкі. Сёння якраз той выпадак, калі мы – розум і сямя Нацыі – павінны найлепшым чынам паказаць сіле супраціў Розуму. Розум і самаахвярнае жаданне перамогі.

Вялікая перамога магла б пачацца з маленькай перамогі.

На жаль, існуюць аб’ектыўныя прычыны, чаму прэзідэнтам у 2001 годзе ня можа стаць патрыёт беларушчыны. Але ёсць пакуль спадзяванне, што гэтую пасаду можа заняць ня вораг, а прыхільнік Беларусі і ўсяго беларускага. Кандыдата з такімі якасцямі можа прывесці да ўлады дэмакратычнае беларускае грамадства. Во гэта й будзе нашая маленькая перамога; калі пры ўладзе апынецца ня-вораг беларусаў. Такі чалавек павінен паважашчэ права чалавека, інакш ён аўтаматычна будзе ворагам беларусаў.

Такім чынам, перамога павінна склацца і партрэт будучага кандыдата ў прэзідэнты.

Думаю, што я маю ўсе правы казгарычна настойваць на сваёй прапанове, бо ў нацыянальна-вызвольным руху я ад пачатку яго афармлення, я ахвяраваў яму ўсім сваім асабістым жыццём і матэрыяльнымі каштоўнасцямі. Пераканаўшы, што большасць сяброў БНФ “Адраджэнне” сцімалася ад пазнякоўскіх “маральных перамог”. Яна можа быць, яна будзе. Трэба нам,

патрыётам, сціснуць зубы і пакулі пагадзіцца на малую перамогу, маленькі крок наперад. Я маю на ўвазе, што Лукашэнка можа перамагчы толькі паважаны “намэнклятурны чык”. Наша задача знайсці “намэнклятурны чык”-беларуса, падпісаць з ім дамову пра плян дзейняў і гарантыі. Мы найперш мусім выключна дакладна акрэсліць праграму-мінімум, якую павінен выканаць будучы прэзідэнт, і спіс тых дзеянняў, якіх ён не павінен рабіць ні пры якіх варунках, інакш ён не пазьбежне сьмяротнай кары. Мы абавязаныя зразумець, што нашыя рахманасць тут не да месца, шкадаваньню і паблаглівасьці ёсць таксама мяжа. Сёння – альбо ніколі! Гэта павінна вісць над намі як дамоклаў меч.

Выкананне нашай праграмы-мінімуму неабходна пачаць з нас – дэмакратаў. Найперш мы абавязаныя прымусяць лідэраў апазіцыі збыцца на свае амбіцыі. Ніхто, ніхто з вядомых сёння дэмакратаў пакуль ня можа быць кандыдатам у прэзідэнты. Усе яны могуць быць толькі дарадцамі ці камандай нашага кандыдата ў прэзідэнты. Другое нам трэба разгарнуць рух, аналягічны польскаму “Пане рэдактар”. Кожны з нас павінен стаць рэдактарам мікрагазэты, ягонае задача – выбраць і распаўсюджваньне газэты ад 10 асобнікаў да 1000 і болей, што дазволіць наладзіць супраціў Лукашэнкаму замбаванню. Палякі гэта ўзмаглі, ці зможам мы?

Усе дэмакраты павінны дакладна зразумець сутнасць насельніцтва Беларусі. А яна выкляецца ў дзвюх аксыёмах: насельніцтва, як і жанчына, любіць вушамі і карыстаецца прынцыпам (калі мае прынцыпы): “Падлец, але і мілы”. Наступная можа і нам што застанеца: “Апошняе аксыёма дзейняе амаль абсалютна і ў нас (“выбары” ў палатку), і ў Расеі (нядаўнія выбары губэрнатараў). Таксама нельга забывацца пра падыход Лукашэнкавых агітатараў, якія хочуць выклікаць (і выклікаюць) магутны разбуральны рэзанс адмоўных эмоцыяў, злоснасці, скіроўваючы яго затым у патрэбны кірунку.

Сёння, як ніколі, мы стамі перад выбарам: альбо ўсе дэмакраты разам працуюць, альбо дэмакратаў у Беларусі ня будзе, бо ня будзе Беларусі.

Вітаўт Невядомы, Менск

Дзень галасавання

9 -га верасня я вельмі добра папрацаваў для Дэмакратыі. Своечасова я зарэгістраваўся назіральнікам на выбарчым участку, які месціўся ў школе мікрараёна «Усход» , а таксама я зарэгістраваўся назіральнікам пры акруговай выбарчай камісіі Першамайскага раёну горада Менску. Назіральнікам мяне вылучыла Менскае гарадзкое аддзяленне Таварыства Беларускай Мовы імя Францыска Скарыны, як сябра Арганізацыі. Глядзіце фотакопіі.

Я нагадаю, што старшыні і многія сябры выбарчых камісій у Першамайскім раёне («члены») добра мяне ведалі як дэпутата. Старшыня выбарчай камісіі , прозвішча я не памятаю, у будынку школы , (уч. №40) таксама добра мяне ведаў, адпаведна парушэння заканадаўства там ня было. Толькі на пачатку галасавання была спроба выдаць 2-а бюлетэня аднаму чалавеку, «за жонку». Вельмі мяне здзівіла «бязззубасыць» незалежных назіральнікаў (ад дэмакратаў, «Вясны»...). Былі дзве дзяўчыны, яны сядзелі, маўчалі і, нават не адзначалі колькасць грамадзян, якія прыйшлі галасаваць. Аб «бяззубасыці» незалежных назіральнікаў гаварыў і мой сябра ,Мікола Ясенка. Атрымаў я ад яго інфармацыю (на «пэйджар») што адбыўся масавы «вброс бюллетеней» на выбарчым участку, які месціўся ў будынку «архітэктурнага факультэта Б П І , політэхнічны інстытут.

Пад час падліку галасоў (участак №40), я стаяў

непасрэдна за спінамі сябраў камісіі—назіраў. Перакідаў «галасоў» я не заўважыў-- падлік адбыўся чэсна.

Потым я хуценька паехаў да будынку адміністрацыі Першамайскага раёну, там працавала акруговая выбарчая Камісія. Назіральнікі былі.. Але **НАЗІРАЛЬНІКАЎ**... Разумеце, людзей, якія павінны былі **НАЗІРАЦЬ**, працэс працы выбарчай Камісіі, то бок, прыняцце пратаколаў участковых выбарчых Камісій, працэс агульнага падліку галасоў, дыскусію сябраў Камісіі....Вось усяго гэтага не была. Усіх назіральнікаў (недзе 9 чалавек) пасадзілі у асобны пакой, які месціўся далёка ад пакою, дзе працавала выбарчая Камісія і загадалі (!!!) ім чакаць «вынікаў» працы Акруговай выбарчай Камісіі. Дык вось , **УСЕ (гэтыя 9 чалавек) пагадзіліся на «арышт» і фактычнае парушэнне выбарчага Закону і Канстытуцыі! Ужо тады, у 2001 годзе! А там былі назіральнікі, якіх вылучыў БНФ, Беларускі Хельсінскі Камітэт і іншыя .... І вось такія паводзіны дэмакратаў! Ледзь трохі ўлада «пугай» ляснула і ўсё – нагавіцы мокрыя ў дэмакратаў.**

Зразумела, што мне змагацца ўжо была позна, падлік пратаколаў і «галасоў» амаль скончыўся. Але далей была цікавая гісторыя. Сядзім мы на «выгнаньні» («Камчатка», ці «Магадан»), разам з намі сядзіць адзін сябра (можа сябра, бо я яго не ведаў) выбарчай Камісіі, пільнуе нас, «Назіральнікаў»... Ужо ноч, блізка першай гадзіны... І вось адзін «назіральнік» не вытрымаў, ён пачаў патрабаваць «вынікі». Гэта быў прадстаўнік Беларускага Хельсінскага Камітэта. А «назіральнік»-

ахоўнік , нібы “член” выбарчай Камісіі, сказаў, што калі будзе яшчэ адно пытаньне то ён пакліча міліцыю (у будынку была шмат міліцыі) і нас «*выставят из помещения*»....Цікавая карцінка... Ну і БХК-ст ціхенька сеў, як той казаў, «уцёрся». Але, не, справа не скончылася... Праз нейкі час, раптам, устае іншы Назіральнік і таксама патрабуе «вынікі». Як потым я даведаўся, ён быў сябрам Ліберальна дэмакратычнай партыі, вайсковец. І гэты наш «член»-ахоўнік сапраўды ідзе да дзвярэй клікаць міліцыю... Але тады ўстаў я і ветліва папрасіў яго паклікаць Старшыню выбарчай Камісіі. Дзіўна, але праз нейкі час, у пакой увайшлі не міліцыянты, а Старшыня акруговай выбарчай Камісіі. «Старшыня» меў нейкія паперы, здаецца, то быў «чэрновай пратакол» (пратакол сапраўдных вынікаў). «Старшыня» гаворыць, што мы павінны яшчэ пачакаць.... А усе мы ужо стаміліся, другая гадзіна, ноч. І вось, устаю я, Грыцук Валерый Іванавіч, з-за спінаў маіх калегаў, звяртаюся да «Старшыні» па імяню і імяню ягонага бацькі, бо добра ведаў Старшыню. Я патрабую зараз жа абвесьціць нам вынікі галасаваньня за кандыдатаў на пасаду Прэзыдэнта Рэспублікі Беларусь у Першамайскім раёне. Чалавек, «Старшыня», разгубіўся, бо ён не спадзяваўся мяне тутака пабачыць....

Як той казаў..нямая сцэна... А потым «Старшыня» абвясціў сапраўдныя вынікі галасаваньня.

У нашым раёне «кандидат Владимир Гончарик» перамог «кандидата Александра Лукашенко».. Мы запісалі на паперкі «вынікі», бо копіі Пратакола нам не далі. Але, потым, я нідзе не знайшоў афіцыйных

вынікаў «галасавання» па гораду Менску. Вось так, я сваім аўтарытэтам сарваў «элегантныя выбары» (словы дыктатара Алесандра Лукашэнкі) у Першамайскім раёне горада Менска.

Я думаю, што чытачы, адчулі «дух» тых часоў і, галоўнае, няздольнасць дэмакратаў змагацца за Закон, за Справядлівасць. Ёсць таму і іншы прыклад, ніжэй.*** Чаму я мог (і магу)? Чаму іншыя грамадзяне, якія лічаць сябе дэмакратамі, НЕ маглі і ня могуць змагацца, за элементарнае выкананне Закону?

Вось, зараз, ёсць толькі адзін Змагар, Генік Лойка! Ён адзін выйшаў супраць дыктатуры змагацца за дзяржаўную беларускую Мову. Як той казаў, ён паўстаў адзін супраць танка, нават без гранаты, толькі са Сцягам, і спыніў танк.

Вось так (большасць) «жуем...» непрывабную масу, 18 год, а дыктатар гвалціць краіну Беларусь. *«Абы не была вайны», «Лепш сініца ў руках, чым журавель у небе»..* Такія правілы жыцця для беларусаў. І не заўважаць жыхары Беларусі, што тая «сініца» хутка перакінецца птушкай «калібры»... А «вайна» ідзе, толькі яна ціхая, непрыкметная і яе ахвяраў шмат, але «адыходзячы» яны таксама маўчаць... «А можа..» Зразумела, што парушэнняў выбарчага заканадаўства па Беларусі пад час выбараў 2001 года (і пазней) была шмат... Маўчаць і насельнікі Беларусі, як і зараз, па вельмі незразумелай «шпіёнскай» справе, якіх у «37» была шмат. Таксама тады насельнікі Беларусі маўчалі. Моўчкі «пазбавіліся» (толькі афіцыйныя дадзеныя) 600 000 сваіх суродзічаў...

Выснова: 2001 год. Не было выбараў - быў чарговы захоп улады, «перманентны».

Пяпярэджаньне ад дэмакратаў , якое «не дайшло»

Я прашу звярнуць увагу на наступныя фотакопіі і ўважліва прачытаць тэкст. Гэта тэкст папярэджваньня аб немагчымасьці парушэньня Закона сябрам («членом») выбарчай Камісіі. Да выбараў была створана група («структура») назіральнікаў, якім Захад даў вялікі «грант». Гэтую структуру ўзначалілі спадар Грыб і спадар Бяляцкі. Дык вось гэтая група і падрыхтавала такую ўлётку для «персанальнага» адрасату.

То бок, у кожнай улётцы павінна быць прозьвішча сябра (“члена”) выбарчай камісіі і, адпаведна, гэтая ўлётка павінна быць перададзена адрасату, згодна з прозьвішчам. Я не ведаю , як і каму перадаваўся такі напамін , ці былі яны ўсе выкінуты (ўлёткі) на сметнік. Але я назіраў «працу» назіральнікаў ад узгаданай групоўкі. Назваць працу іх пасіўнай – то замала. Адпаведна, я думаю , што «персанальны напамін» НЕ быў перададзены сябрам выбарчых камісій. Ніхто з маіх знаёмых таксама не чуў аб такіх выпадках, не была паведамленьняў і міліцыі аб «хуліганских действиях» , якія бы перашкаджалі працы выбарчых камісій ..... Я маю на ўвазе, што нехта спрабаваў перадаць такую ўлётку «адрасату». Бадай, ніхто!

Гладзіце фотакопію такога «моцнага кроку праваабаронцаў»

Заклік грамадзянскай ініцыятывы “Незалежная назіранне” (***«Зварот да сяброў выбарчых камісій»***)

Мужнасьці ім, «Іныцыятыве», забракла.

Але па «гранту» справаздачу зрабілі.

РЕСПУБЛИКА БЕЛАРУСЬ

Управление внутренних дел

Первотрестов

Первотрестовского района г. Минска

10. 08. 01
№ 8-140

ГРИЦУКУ Валерию Ивановичу
220141, г. Минск-141-до востребования

Сообщая, что Ваше заявление на имя прокурора Первотрестовского района г. Минска от 29.06.2001 г., направленное последним в Первотрестовское РУВД г. Минска, рассмотрено и приобщено к материалам уголовного дела № 01011060776, возбужденного 04 мая 2001 года в отношении Вас по ст. 377 ч. 2 УК РБ.

Зем

Начальник Первотрестовского РУВД
г. Минска

А. А. Пархомчик

А. А. Пархомчик

«Падарунак» мне ад дыктатуры за 10-ць год
актыўнай дэпутацкай і апазыцыйнай дзейнасці.

Зварот да сяброў выбарчых камісій

Шаноўны (ая)

Выбары Прэзідэнта Беларусі – гэта магчымасць народа вызначыць будучыню сваёй краіны і тым самым вызначаць нашу ўласную будучыню. Справядліваасць і законнасць правядзення выбараў залежыць ад ВАС.

Мы спадзяемся на ВАШУ сумленнасць і прынцыповасць. ВАС могуць прымушаць удзельнічаць у фальсіфікацыі выпікаў выбараў. Заклікаем ВАС не рабіць гэта!

Ад ВАШАЙ пазіцыі залежыць тое, як будзем жыць мы з вамі і нашы дзеці.

Памятайце! Калі ВАС схіляюць да фальсіфікацый і падлогаў – вас штурхаюць на злачынства, за якое прадугледжана адміністрацыйная і крымінальная адказнасць. Перш чым паверыць абяцанням пра беспакаранасць – падумайце пра свой лёс!

Адказнасць за парушэнне заканадаўства аб выбарах:

Артыкул 192 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь:

Падлог дакументаў па выбарах ці парушэнне таямніцы галасавання, ці звестама няправільны падлік галасоў, ці іншае скажэнне вынікаў галасавання, здзейсненыя сябрам камісіі па выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ці іншай асобай, якая прымала ва ўстаноўленым заканадаўствам парадку ўдзел у падрыхтоўцы і правядзенні выбараў, -- караецца штрафам ці пазбаўленнем права займаць пэўныя пасады, ці займацца пэўнай дзейнасцю, ці папраўчымі работамі на тэрмін да двух гадоў, ці абмежаваннем волі на тэрмін да пяці гадоў, ці пазбаўленнем волі на той самы тэрмін.

Артыкул 167.3 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях РБ:

...прадастаўленне магчымасці галасаваць на выбарах адной асобе за іншую..., а таксама іншыя парушэнні заканадаўства аб выбарах, за якія не прадугледжана крымінальная адказнасць, -- цягне за сабой накладанне штрафу ў памеры да дзесяці мінімальных зароботных плат ці папраўчыя работы на тэрмін да двух месяцаў з утрыманнем дваццаці працэнтаў з заробку.

Абараняйце закон, і закон абароніць ВАС!

Грамадзянская ініцыятыва "Незалежнае назіранне"

2002

Год суму і распачы. Пачатак новага жыцця...

Гэты год для мяне быў вельмі сумны. Як потым я зразумеў, тады, у 2002 годзе пачалася новая дэкада майго жыцця. Вось так, неяк цікава атрымліваецца, маё жыццё вельмі розніцца ў кожнай наступнай дэкадзе (10 год).

Я , надалей, быў вымушаны жыць у жорсткай канспірацыі, паціху, непрыкметна выходзіў з кватэры, таксама , азіраючыся, паціху «заскокваў» у кватэру. Вечарам, у кватэры, уключаў толькі маленькую лампу. Музыку і навіны слухаў толькі праз слухаўкі. Як той казаў, быў ніжэй травы, цішэй вады.

Але супрацоўнікі сілавых структураў так моцна хацелі мяне знайсці, што нават хадзілі па кватэрах шматпавярховых дамоў мікрараёна «Уручча» і пыталіся у жыхароў, ці не ведаюць яны дзе жыве Грыцук Валерый Іванавіч.... Былі яны і ў суседняй кватэры, размаўлялі там з маімі знаёмымі.

Потым нейкія «супрацоўнікі» спрабавалі ўвайсці ў кватэру, якую я наймаў, але старшыня жыллёвага кааператыва (добры чалавек) пераканаў прадстаўнікоў улады (дыктатуры), што там ніхто не жыве. Вялікі дзякуй, вам Мікалай Пятровіч, дзякуй і ягонай жонцы.

Удзячны я, таксама і Міколе Бусьнюку, майму сталаму партнёру па грамадзкім справам ва «Уруччы», які таксама дапамог мне ў цяжкую хвіліну. Дарэчы, для

Мікалая Петровіча ад мяне падвоенная падзяка, вялікая, бо менавіта ён даў мне кватэру , у якой ніхто не жыў. Чаму ніхто не жыў? Бо, перадусім, баяліся. Гаспадар той кватэры памёр ад цяжкай хваробы , «рак». Але выбару у мяне не было і, я там быў вымушаны жыць.

За адно , я такі ўдзячны многім жыхарам мікрараёна «Уручча»: яны мяне не выдалі дыктатуры . Бо я, сапраўды, жыў у гэтым мікрараёне, карыстаўся грамадскім транспартам, хадзіў на пошту і гэтак далей... За 12 год працы для жыхароў мікрараёна, канешне , мяне ведала шмат людзей. Больш таго, я нагадаю, я быў вядучым палітычнай праграмы на мясцовым тэлебачаньні амаль пяць гадоў.

Падкрэсліваю, што я карыстаўся сапраўднымі метадамі канспірацыі, нават бараду вырасціў, насіў акуляры і гэтак далей (згодна з апісаньнем метадаў канспірацыі), але пазнаць мяне можна была. Сябры БНФ жартавалі на гэты конт. Але мне была не да жартаў.

І вось пад канец лютага 2002 года мне абавязкова трэба была з'явіцца ў афіцыйную ўстанову па прычыне маіх прыватных спраў. Зразумела, што міліцыя (і «КГБ») ведала адносна маіх спраў у гэтай установе. Да таго ж, на пачатку сакавіка павінен быў скончыцца мой «працоўны адпачынак» і, мне трэба была ісьці на працоўнае месца ў Акадэміі Навук. Грошы у мяне таксама канчаліся.

Паўстала вялікае пытаньне: **што рабіць?**

Я прасіў дапамогі праваабаронцаў. У БХК (Алег Гулак і Г.Паганяйла) наўпрост, казалі, што не могуць мне дапамагчы: трэба мне дамовіцца з адвакатам. Я размаўляў таксама і з Алесям Бяляцкім, з якім быў знаёмы ад 1989 года. У адрозненні ад В.Вячоркі, Бяляцкі пагадзіўся выслухаць мяне. Я падрабязна распавёў яму аб маёй сітуацыі. Але...На маю «гісторыю» Алесь Бяляцкі ўвогуле НІЧОГА мне не адказаў, зразумела, што нічым ён (і ягоная праваабарончая «Вясна») мне не дапамог. Ён тады мне нагадаў Генеральнага пракурора Божелко, у якога (значна раней) я быў «на прыёме». Дзіўная то была «картина». У невялікім пакойчыку сядзіць за сталом Божелко, побач нехта (каля дзвярэй ахоўнік), які прапанаваў мне сесці (добра, што не ў вязніцу). Я сеў у крэсла і распавёў сутнасьць маёй «праблемы» і парушэньне Законаў Рэспублікі Беларусь праваахоўнай сістэмай РБ, я даў прыклады, факты. Дык вось, «Генеральны Пракурор РБ Божелко» не сказаў ні слова, нічога не спытаў... Можа то не быў чалавек, а пудзіла? Божелко не дапамог мне і не пакараў парушальнікаў законаў Рэспублікі Беларусь. Можа і сапраўды дзейнічала правіла: «БНФ-веч ёсьць па-за Законам, ягоныя сведчаньні не лічацца».

Я быў сябрам БНФ, а таму запытаў у кіраўніка нашай раённай арганізацыі, ці можа БНФ неяк мне дапамагчы. Дык вось, Сяргей Шынкевіч (кіраўнік) сказаў, што мы (сябры БНФ) будзем стаяць з пікетамі каля будынку вязніцы, дзе ты будзеш сядзець за кратамі..... «А што мы можам...». Такая будучыня мяне не задавальняла. В.Вячорка адмовіўся нават размаўляць са мной. Я спрабаваў пагаварыць з Старшынёй БНФ, Вінцуком

Вячорка, але ён увогуле НЕ захацеў размаўляць са мной ані “зараз”, ані “потым”! Гэта была найвялікшая абраза для мяне, мяне, чалавека, які рэальна будаваў БНФ ад 1990 года, збудаваў найвялікшую і найбольш эфэктыўную раённую арганізацыю БНФ за ўсю гісторыю існавання БНФ, нават і да гэтага часу, 2013 года. Паводзіны Вінцука (Валентіна) Вячоркі можна назваць па-народнаму: плюнуў у душу.

Але я сварку ўчыняць не стаў....

Дык для каго і для чаго я павінен скласьці сябе ў ахвяру ?

Насельніцтва Беларусі чалавечымі ахвярамі не разбудзіць, ды , бадай, ужо зараз і нават падвышэнне цэнаў не мае эфэкту на “замарожанае насельніцтва”

Дык вось у такой сітуацыі я апынуўся...

Маючы такі (5 год за кратамі «автоматом») «артыкул» крымінальнага кодэкса, я не спадзяваўся, нават з добрым адвакатам, застацца на свабодзе.

Я такі вырашыў на нейкі час (можа на 1-2 месяцы) знайсці больш надзейную схованку, пакуль я не вырашу ўсе пытаньня з адвакатамі і цалкам не зразумею, абсурдныя (з фармальнага пункта гледжаньня) паводзіны ўлады.

Калі разважаць фармальна. За што мяне караць? Я - не кіраўнік палітычнай партыі, не ствараю групоўку з афіцэраў для «захопу ўлады» , нават не анархіст..., і , нават, не апазыцыйны бізнесмен з вялікімі грошамі.... Больш таго, я нічога не скраў. Гэта ў мяне “менты” і, іхнія паслугачы, скралі шмат рэчаў. Так, канешне, с

палітычнага боку, зразумела: 11 гадоў я псаваў паслугачам дыктатуры «кроў». Дарэчы, у гэтым годзе, адзін вядомы фармальны лідэр так і сказаў, што яго (пасля 19.12.2010) пратрымалі за кратамі за “старыя грехі». Вось і мяне, за “грехі», агулам.

Я змагаўся за Справядлівасьць , выкананьне Закону і тлумачыў людзям што ёсьць Ісьціна. Ці такая дзейнасьць можа быць акрэслена як “грехі”?

Ці была ў мяне іншае выйсьце? Бадай, што не.

Але ж , але ж..

Аб наступнай прыгодзе майго Жыцця – у другой частцы Кнігі.. Можа ў наступным годзе.

Маё змаганьне за **Справядлівасьць і Ісьціну*** прывяло мяне на зусім іншую, абсалютна нечаканую, для мяне дарогу, да якой я не быў прыгатаваны. Пачалося маё блуканьне па пакутах.....

- **Ісьціна.** У неславянскіх мовах ёсьць толькі адно Слова, якое акрэслівае аб'ектыўны стан рэчаў і працэсаў --- **Ісьціна.**
- А вось славянскія мовы маюць яшчэ слова «праўда», у выніку чаго, сярод славянаў вельмі папулярны выказваньня: «у кожнага свая праўда», «яго праўда», «мая праўда».. Для мяне такі стан рэчаў абсалютна непрыёмальны, таму мне больш падабаецца карыстацца словам **Ісьціна.**

●

Бо як давалі «праўду» мы ведаем шмат гістарычных прыкладаў, і нават той, «Сонца круціцца вакол

Зямлі», па «праўдзе» хрысціянскіх начальнікаў, а «праўдашукальніка» спалілі...

Вось да мяне і прыйшла «думка»... А ці не «паляць» і сёння людзей, якія шукаюць «праўду», толькі «паляць» больш «цывілізаванымі» спосабамі?

На сваім ўласным прыкладзе я ведаю: «паляць»!

Таму, сябры, «правда» можа ў кожнага свая, (9,5 мільёнаў першая..) , але

ІСЬЦІНА – АДНА!

Інтарэсы Валерыя Грыцука

Абарона Правоў Чалавека, Дэмакратыя, Палітыка, , адукацыя па Правах Чалавека, кнігі з канкрэтнымі фактамі, гісторыя;

кунг-фу, плаваньне; музыка гарманічная, ад Баха да метал і “АВВА” ; рэформа мясцовай улады (самакіраваньне), , тэатр, экалогія-здароўе, вынаходніцтва і.....

Хто я ў кароткіх адказах.

1. Я ведаю , якія памылкі нельга рабіць і што можна ўзяць найлепшае ад нашых суседзяў.

2. Мне ня трэба была рабіць істотных палітычных памылак і быць папулістам

3. Мне не «пашэнціла» быць камуністам і абяцаць людзям рай на Зямлі.

4. Для мяне Справядлівасць і абарона Правоў Чалавека - гэта мой шлях.

5.Мне ня трэба выстаўляць уласных амбіцый дзеля асаблівага шляху, бо я гатовы на кожнае супольнае дзеянне на карысць Беларусі.

Палітыка - гэта мастацтва кампрамісаў, паспяховая — дзеяння ў дакладна вызначаны час.

6.Мне ня трэба была быць пры ўладзе каля дыктатара, каб зразумець што краінай кіруе дыктатар.

7.Я ўжо шмат год , СПРАВАМІ, паказваю маю адданасць Беларусі.

8. Мне ня трэба вучыцца дэмакратыі і трываласці палітычнага змаганьня, бо я на шляху палітычнага змаганьня за дэмакратычную і багатую Беларусь ужо 23 гады.

9.Мне ня трэба была займацца бізнэсам , «накруціць» мільёны, каб зразумець, што толькі Дэмакратыя дазваляе на чэсны выгоды бізнэс, карысны для Беларусі.

10.Мне ня трэба сябе пераконваць, што галоўнае ня грошы, сям’я, дзеці ,а мая Беларусь. За якую я змагаюся не словамі, а справамі ўсё маё свядомае жыццё..

Я лічу, што , падмуркам, фундаментам пабудовы дэмакратычнага грамадства, грамадзянскай супольнасці ёсць мясцовае самакіраванне . Улада Народа павінна быць пабудавана ад нізу, ад падмурка. Гэта маё крэда!

За ўладу грамадзян я змагаюся ад 1989 г. Менавіта, таму я быў адным з актыўных стваральнікаў першага Камітэта грамадскага самакіравання і Беларускага рэспубліканскага фонда падтрымкі дэмакратычных рэформаў

(Фонд імя Льва Сапегі), таму я актыўна абараняў мясцовае самакіраваньне як дэпутат і праз прэсу. Толькі мае артыкулы на гэтую тэму былі ў газэтах 1994 года і нават 2000 г. Толькі два прадстаўнікі дэпутацкага корпусу ўдзельнічалі ў працэсе абароны мясцовага самакіраваньня Канстытуцыйным судом, гэта В.Шчукін і я.

ЧЫСТАЯ, СУВЭРЭННАЯ, ДЭМАКРАТЫЧНАЯ І БАГАТАЯ БЕЛАРУСЬ !

Вось мая мэта, вось наш агульны шлях. Пойдзем разам і дойдзем да Беларусі.

САЛІДАРНАСЬЦЬ, САМААХВЯРНАСЬЦЬ - гэта цэмент для нашага падмурка.

Разам ---- МЫ СІЛА, паасобку - пясок!

Маі прапановы - гэта найперш маі know-how.

Для пачатку.

1.Стварэньне заканадаўства прамога дзеяньня з дапамогай (закон на кампутэры) кампутэрнага банку (закон «для простых», без тлумачэньня адвакатаў , закон -правіла) на падставе прэцэдэнтнага права.

2.Стварэньня аб'ектыўнай сістэмы судоў праз адпаведную сістэму абраньня і адкліканьня судзьдзяў (але не мафіёзная карпарацыя, бо маем прыклад супернезалежнасьці судзьдзяў у Расіі , Польшчы, але залежнасьці ад хабару і карпаратыўнай мафіі). Першыя 10-15 год праз мясцовыя выбарчыя органы дэпутатаў.

3.Спрыянню незалежным, але адказным і маральным СМІ (адпаведны закон).

4.Я вынайшаў законы: аб паскарэньні развіцця грамадства ад хуткасьці абарачэньня інфармацыі; закон агульнай хвалі, а таму магу іх эфэктыўна выкарыстаць для развіцця Беларусі і дабрабыту грамадзян.

Больш таго маю план эфэктыўнага пераходу да рынкавай эканомікі і сацыяльнага грамадства, здабычы таннай энергіі...

А\Найперш - гэта шырокая, зразумелая інфармацыя для грамадзян (адпаведны закон) . Мы, патрыёты Беларусі, павінны пераканаць грамадзян, што **кожны** грамадзянін адказны за краіну Беларусь, як ён адказны за сваю сям'ю. Пабудова грамадзянскай супольнасьці - вось наша мэта. Для мяне - гэта кірунак жыцця, будаваў гэта і буду будаваць праз развіццё недзяржаўных арганізацый і ўдасканальваньне сістэмы ўлады.

Ад інфармацыі для ўсіх, разуменьня і грамадзянскай згоды, да грамадзянскай супольнасьці.

В\Стварэньня ўмоваў эфэктыўнай працы для ўсіх грамадзян і прафілактыка

безпрацоўя і здароўя. Уся праўда наступстваў “Чарнобыльскай катастрофы”.

С\Імплэментация заканадаўства Швецыі цалкам , то бок, поўная замена беларускага заканадаўства на шведскае, за выключэньнем караля і іншай драбязы.

Моцным - падрыхтаваную дарогу,

Слабым - ад дзяржавы дапамогу .

Правіла для дзяржавы: грамадзянам не павінна быць заўтра горш чым сёньня.(«хуже чем сегодня»).

Стварыць Канцэпцыю пагадненьня: дзяржава - грамадзянін.

D\Давесці людзям ,што эканоміка павінна непазбежна стаць рынкавай (альбо кубінскай)

- гэта ведае кожны разумны чалавек, але шляхі да яе розныя. Я меў магчымасьць уважліва наглядаць, аналізаваць, за працэсамі трансфармацыі ў Польшчы, ведаю добра палітыкаў і палітыку, а таму ведаю ЯЕ , ведаю як пазбегнуць драматычных памылак (НЕ чытаў , а пабачыў на ўласныя вочы).

E\Для людзей здароўе - гэта галоўнае, але здароўе кожнага грамадзяніна ёсць багаццем і ўсёй краіны.Таму захаваньне здароўя кожнага грамадзяніна - гэта абавязак дзяржавы і , перадусім, самога грамадзяніна.(адпаведны закон).

Маю план як захаваць , палепшыць ахову здароўя і пазбегнуць катастрофічных памылак трансфармацый, з улікам вопыту Польшчы (і іншых).

F\ Зразумела, што я пагаджаюся з Праграмай БНФ. Падтрымліваю адпаведныя прынцыпы Аб’яднаных дэмакратычных сілаў, але маю і ўласныя прапановы і канцэпцыі.Але найперш лічу, што кожны грамадзянін павінен хацець ведаць Ісьціну (Праўду), а таму мы ўсе павінны здабываць праўдзівую інфармацыю і перадаваць адзін аднаму. Нельга ісьці ямістай дарогай , калі ўвесь час вочы заплюшчаны.

Для моладзі адукацыя па Правах Чалавека - гэта ключ да Ісьціны .

“ «Достойные» в Беларуси имеются, но одни не хотят изменить свою жизнь, другие -не могут, третьи – боятся.” То так!

Я - нічога не баюся. Лех Валенса сказаў: «Не хачу. Але павінен.» Я згодзен.

Грыцук Валеры Іванавіч

Нарадзіўся ў г.Кобрын, беларус, вучыўся ў рускамоўнай школе №1, у 17 год выехаў з Кобрыня. Адукацыя – вышэйшая, БДУ, настаўнік, хімік, дадатковая, (без дыплёму,) юрыдычная; жыццёвая – палітычна-эканамічная, па-за Радзімай. Аспірантура, АН СССР, ІВХ, г.Масква. Кандыдат хімічных навук.Праца: ІВАХ АН БССР – НА Беларусі), г.Менск., старэйшы навуковы супрацоўнік.

Ад 2002 - гэты час: палітычны аналітык, абаронца Правоў Чалавека (International)

Грамадзянская дзейнасць:

1978- 1981 - актыўны ўдзел у акцыі «Абарона Вярхняга гораду»,

1981 – 1987 – удзел ў акцыі «Беларуская школа ў Менску»,

1985- 1990 -- сябра і удзел у акцыях клуба «Спадчына».

Сябра БНФ «Адраджэньне» ад 1989г, ад рэгістрацыі (і сходу у Чырвоным касцэле, Дом Кіно), паспяховы кіраўнік у Першамайскім раёне г.Менска

1989 – 1999 г. – адзін з заснавальнікаў, актыўны ўдзельнік , намеснік старшыні, першага на Беларусі і паспяховага Камітэта Грамадскага Самакіравання «Уручча- 1, 2,3»;

1992 – Найбольш актыўны стваральнік (1 з 2-х) і адказны сакратар першай вялікай непалітычнай арганізацыі для рэформы мясцовага самакіравання – Беларускага Рэспубліканскага Фонду Падтрымкі Дэмакратычных Рэформаў (Фонд імя Льва Сапегі). Першы на Беларусі публіцыст для рэформы мясцовага самакіравання і ідэі рэальнага самакіравання. Заснавальнік сацыяльнага фонду «Уручча». Сябра ТБМ імя Францыска Скарыны. Заснавальнік і старшыня першай на Беларусі адукацыйнай арганізацыі для правоў чалавека- Адукацыйны Цэнтр «Правы Чалавека». Удзельнік стварэння іншых шматлікіх дэмакратычных арганізацый. Працаваў як журналіст (на ганарару) у газеце «Вячэрні Мінск» (без пасведчання), «Наша Уручча»; некалькі гадоў (да закрыцця) быў вядучым палітычнай аналітычнай праграмы на кабельным тэлебачанні Першамайскага раёну (Менск); выдаваў бюлетэнь «Адукацыя для Правоў Чалавека». Абаронца правоў Чалавека, сябра «Amnesty International». Стваральнік і каардынатар міжнароднай арганізацыі “Незалежныя дэмакраты супраць аўтарытарных рэжымаў”. Актыўны выступоўца на міжнародных канферэнцыях, галоўная тэма – Правы Чалавека і дыктатура на Беларусі.

Прыватнае жыццё- вольны (быў жанаты).

Палітычная дзейнасць.

Прымаў удзел ва ўсіх акцыях беларускай апазыцыі ад 1989 года, удзельнік амаль усіх Кангрэсаў Дэмакратычных сілаў; эфектыўны дэпутат мясцовай

прадстаўнічай улады (г.Менск), старшыня Камісіі па захаваньню законнасьці і правапарадку, ад 1990 г.; Паспяхова арганізаваў (і сам збіраў) збор і рэгістрацыю (каля 20 000) подпісаў за рэфэрэндум ад БНФ, 1992г. Паспяхова арганізаваў выбары дэмакратычнага прэзыдэнта ў 1994 г., у выбарчай акрузе Першамайскага раёну г.Менску ад БНФ (адзіныя паспяхова арганізаваныя выбары). Але, і першы, хто публічна і рэзка скрытыкаваў З.Пазьняка за палітычна шкодную “дубовую” палітыку супраць Расіі (яго артыкул аб «расійскім імперыялізме»). На з’ездзе БНФ (1995) зрабіў дакладны аналіз сітуацыі і правільны прагноз развіцця БНФ, калі менавіта толькі з гэтай мэтай быў кандыдатам на пасаду Старшыні. Прагноз спраўдзіўся. Стваральнік і старшыня Дэпутацкага Клубу г.Менска «Дэпутаты за рэформы».

Ініцыятар стварэньня «ГРАК», Грамадзкага руху ў абарону Канстытуцыі (1994 г. і 1996г.), першы хто папярэджаў аб планах змены Канстытуцыі і неабходнасьці абароны Канстытуцыі, ліст да М.Грыба. (ёсьць у ягонай кніжцы). Адзін з заснавальнікаў БСДГ у 1991; сябра Беларускай экалагічнай партыі зяленых, да ліквідацыі партыі. ; паспяховая праца назіральніка за выбарамі ў 2001г., адразу на двох роўнях (Першамайскі р-н г.Мінска) была эфектыўнай—парушаць Закон не дазволіў. Актыўны ўдзельнік Нарадаў АБСЕ, дзе рэзка і канструктыўна крытыкуе палітыку ўладаў Беларусі і кіраўніцтва АБСЕ, з прапановамі Плана дзеяньняў для Беларусі. Актыўна ўдзельнічае ў міжнародным руху „Адукацыя для Правоў Чалавека”. Актыўна працуе з польскімі і нямецкімі палітыкамі; а таму ў выніку шэраг ягоных ініцыятываў, для апазыцыі Беларусі, былі падтрыманы польскімі палітыкамі.

У 2006 г быў прэтэндэнтам на пасаду прэзыдэнта РБ ад апазыцыі; актыўна падтрымліваў дзеянні беларускай апазыцыі ў кантактах з палітыкамі ЭЗ. Прапанаваў (і атрымалася) урадам Германіі і Францыі запрасіць Адзінага Кандыдата на сусьтэрэчу з вышэйшай уладай, Парыж, Берлін (2006г.) Мае кантакты з іншымі эўрапейскімі палітыкамі і арганізацыямі. Валодае PR-тэхналёгіямі. Гэта з ініцыятывы Валеры Грыцука паўстала

“ ВЕРЫМ, МОЖАМ. ПЕРАМОЖАМ”. Ягоны варыянт: “**Хочам.** Можам. Пераможам”.

Атрымаў ад улады крымінальную справу: по статье, фактычна, «хищение особо секретных документов» і , мае “справы” “за абразу Дзяржавы і прэзыдэнта” на міжнародных канфэрэнцыях.

Супраць гвалту і несправядлівасьці, заўсёды абараняе людзей, бароніць беларускую мову, першы публічна, праз незалежную газету “паказаў праблему”; менавіта таму была пададзена пазва ў суд супраць намесьніка старшыні Вярхоўнага суда РБ П.Міклашэвіча (на той час) і іншых. Дамогся судовага працэсу супраць пракурора г.Мінска М.Купрыянава;

здолеў такі выйграць судовы працэс супраць міліцыі г.Мінска. Пададзена заява ў Камітэт Правоў Чалавека ААН аб дыскрымінацыі выбарчых правоў на Беларусі, таму як кожны грамадзянін мае роўныя правы, калі грамадзянін

А.Лукашенко прапанаваў сваё АСАБІСТАЕ пытаньне на рэфэрэндум, то на рэфэрэндум павінна быць такая ж пытаньне кожнага грамадзяніна.

Не баіцца змаганьня за Праўду, змагаецца і перамагае, але не кідаецца ў «бойку» дзеля таных сенсаций. Ставіць мэту і дасягае яе.

У якасьці прыклада. Год працы спатрэбіўся каб арганізаваць канфэрэнцыю і выставу ў Польшчы прысвечаную славу таму Васілю Быкаву і, гэта акцыя адбылася ў Нацыянальнай бібліятэцы Польшчы.

Хто аналягічна ўшанаваў памяць Васіля Быкава?

Працуе ЭФЕКТЫЎНА на справы для беларусаў, дзеля Беларусі дэмакратычнай, сувэрэннай, незалежнай, багатай.

РОЗУМ, САЛІДАРНАСЫЦЬ і САМААХВЯРНАСЫЦЬ -- гэта ключ да поспеху!

Памятаем : “Няма Вольнасьці без Салідарнасьці”

Толькі ўсе Беларусы РАЗАМ --- тады мы СІЛА!

СПРАВДЛІВАСЫЦЬ і ІСЫЦІНА (Праўда) – ГЭТА ПАДМУРАК.

ДАКУМЕНТЫ

Руководствуясь ст.246 п.1, 247 ГПК Республики Беларусь,
ОПРЕДЕЛИЛА:

Грицку Валерию Ивановичу отказать в возбуждении дела
за неподведомственностью спора суду Фрунзенского района г.Минска.

Обязать Фрунзенский райинотдел г.Минска вернуть Грицку
Валерию Ивановичу государственную пошлину в сумме 13000 рублей, уплаченную
им по квитанции от 7 июня 2000 года.

Определение может быть обжаловано в Минский городской
суд через суд Фрунзенского района г.Минска в 10 дневный срок со
дня вынесения.

Судья:

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

24 июля 2000 года судья суда Фрунзенского района г.Минска
Хрущевская Л.П. рассмотрев исковое заявление Грицку В.И.

УСТАНОВИЛА:

Грицку В.И. в заявлении в суд указывает, что Заместитель
Председателя Верховного Суда Республики Беларусь дал ответ на его
надзорную жалобу на русском языке, чем нанес моральный вред его национальным
чувствам и достоинству и просит компенсировать его с ответчика в
размере 10 млн. рублей.

Следует отказать в возбуждении дела за неподведомственностью
его суду Фрунзенского района г.Минска.

В соответствии со ст.14 Закона Республики Беларусь "Об
обращениях граждан" от 6 июня 1996 года граждане имеют права требовать
компенсации имущественного ущерба и материального возмещения морального
вреда от органов, учреждений, организаций или предприятий, должностные
лица которых допустили нарушение прав и свобод граждан при рассмотрении
их обращений.

Аналогично - ст.937 Гражданского кодекса Республики Беларусь.
Согласно ст.24 ГПК Республики Беларусь жалобы на незаконные
действия государственных органов, иных юридических лиц, а также
организаций не являющихся юридическими лицами, и должностных лиц
попадают в суд по месту нахождения государственного органа, иного
юридического лица, другой организации или по месту работы должностного
лица, чьи действия оспариваются.

Миклашевский
Ответчик расположен в Верховном Суде Республики Беларусь,
расположенном по ул.Ленина, 28 в г.Минске на территории Ленинского
района, поэтому истец вправе обратиться с иском в суд Ленинского
района г.Минска.

а ст.46 ГПК?

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

об отказе в принятии заявления

22 августа 2000

Народный судья Ленинского района гор. Минска Тупик В.М.
ознакомившись с заявлением гр. Грыцука Валерия Ивановича
и находя, что при разрешении данного дела в соответствии со
ст. 363 ГК Беларуси, предусмотрен иной порядок обжалования.

руководясь ст. 246 п. 2 ГПК РБ,

О П Р Е Д Е Л И Л

гр. Грыцуку Валерию Ивановичу

в принятии заявления отказать.

Определение может быть обжаловано в Минский городской суд через народный суд в течение 10 дней.

Копия верна:

Судья:

Секретарь:

Народный судья Подпись

Вера

Тупик

Ворисов, тип., а.966, г. 10000

Звароты ў суд Грыцука Валерыя, які спрабаваў

абараніць беларускую дзяржаўную мову.
Ад першага дакумента і далей.

Рашэнне суда Фрунзінскага р-на, якое абараняе беларусафобаў, намеснікаў старшыні Вярхоўнага Суда, МIRONICHENKO І Миклашекича.

Спроба абскардзіць у Менскім гарадскім судзе.

↓ Рук. мова

РЕСПУБЛИКА БЕЛАРУСЬ
МІНСКІ ГАРАДСКІ СУД
МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ СУД

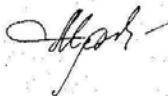
220092 г. Минск, ул. Душана-Марцапкевича,
дом № 1, тел. 252-17-19

ГРЫЦУКУ В.І.
г. Минск - 141,
до востребования

12. Філіппаў 199 г.
№ 47-110
Мінскім гарадскім судом рассмотрена Ваша жалоба на определение суда Исавинского района г. Минска от 22 августа 2000 года об отказе в возбуждении дела по иску о компенсации морального вреда к МIRONICHENKO И.А., который якобы нарушил Ваше право пользования белорусским языком.

Определением судебной коллегии по гражданским делам Минского городского суда от 7 декабря 2000 года указанное определение суда оставлено без изменений.

Оснований для отмены судебных постановлений не имеется, поскольку для рассмотрения Ваших требований законодательством установлен иной несудебный, порядок обжалования.

Председатель: Ардыко М.М.

Дополнение 2 к 1 на 11.11.2001

Зак. 8261 тип

До 6.11.2001

Ніжэй. Спроба судовага працэсу супраць Старшыні Вярхоўнага Суду РБ, В.А.Сукало.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

об отказе в принятии заявления

« 1 » июня 2004

Судья Ленинского района гор. Минска Зенькевич В.Н.
ознакомившись с заявлением гр. Грицука Валерия Ивановича
и находя, что в возбуждении дела следует отказать, в соответствии
со ст.246 ч.1 ГПК РБ, так как дело неподсудно суду Ленинского
района г.Минска.

Судья
старший
Валерий
Грицук
В.Н. Судья

246

руководствуясь ст. 123 ГПК Республики Беларусь,

ОПРЕДЕЛИЛ:

гр. Грицуку В.И. в возбуждении дела - отказать.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Определение может быть обжаловано в Минский городской суд в течение 10 дней.

Судья

Генеральный «Полісся» 1998 г. Зак. 8012, тир. 5000

ВЫЗНАЧЭННЕ

245
353
246 а.1

II аб алічыванні заявы 2001

Ленінскага 199 г. Зенькевич В.Н.

Народны суддзя Грыцука Валерыя Іванавіча

азнаёміўшыся з заявай в.соответствии со ст.245 ГПК РБ судья отказывает в

возбуждении дела в связи с отсутствием у заявителя права на
обращение в суд, если исковое заявление не подлежит рассмотрению
в судах ввиду его неподведомственности.

Поэтому считаю, что в возбуждении дела Грыцуку В.И. следует
отказать, поскольку его исковое заявление не подлежит рассмотрению
в судах ввиду его неподведомственности.

кіруючыся арт. 125 ГПК Рэспублікі Беларусь

ВЫЗНАЧЫЎ

гр. 217
мн

Грыцуку Валерыю Іванавічу

у прыняцці заявы адказаць.

Вызначэнне можа быць абскарджана ў Мінскі гарадскі суд праз народны суд у тэрмін
10 дзён.

Копія верна:
Суддзя:
Секретарь:

Народны суддзя

Падпіс

Тел. МСМБ: 244-2444 Т. 10000

Вышэй.

Рашэнне суда Ленінскага р-на , якое абараняе беларусафоба ,намесніка старшыні Вярхоўнага Суда, Миклашекича.
(Я шукаў суд, дзе ёсць «подведомственность»)

Ніжэй.

Спроба судового працэсу супраць «Управления юстиции», якое не разгледзіло маю скаргу супраць беларусафобаў «Минского городского суда».

19 декабря 2001 года
г.Минск,
ГЛАВПОЧТАМТ
До востребования
Грицуку Валерию Ивановичу

В соответствии с определением судьи суда Фрунзенского района г.Минска от 7 декабря 2001 года – не уплатой государственной пошлины в размере 5 минимальных заработных плат, возвращаем Ваше исковое заявление по иску к Управлению юстиции Мингорисполкома о компенсации морального вреда.

Приложение: исковое заявление в двух экз., копия решения суда Ленинского района г.Минска, заявление от 25 ноября 2001 года, 2 заявления без даты, 2 листа с ксерокопиями квитанций, подлинник квитанции на уплату госпошлины в сумме 9000 рублей, копия определения от 19 декабря 2001 года.

Для возврата госпошлины в сумме 9000 рублей Вам следует обратиться с определением суда и квитанцией в финотдел Администрации Фрунзенского района г.Минска.

Судья: Л.П.Хрущевская

Я спрабаў абараняць і свае правы ў межах Закона

Сакратарыят Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

220016, г. Мінск, вул. Карла Маркса, 32, тэл. (017) 227-52-09, факс (017) 227-80-12

№ 05-11/40

"24" "01" 2001 г.

220141, г. Мінск – 141,

Грыдуку В.І.
(да запатрабавання)

Паважаны Валерый Іванавіч!

Ваш ліст ад 17 студзеня 2001 г. атрыманы. Змест яго ўважліва вывучаны і прыняты да ведама.

У сувязі з хвалюючым Вас пытаннем паведамляем, што Канстытуцыйны Суд займаўся пытаннямі ўмацавання становішча абедзвюх дзяржаўных моў у грамадстве. Так, у межах сваіх паўнамоцтваў менавіта Канстытуцыйны Суд у свой час унёс у Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь прапанову аб унясенні ў Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях нормы аб адказнасці за парушэнне заканадаўства аб мовах, узяў перад Саветам Міністраў пытанне аб неабходнасці ўжывання афіцыйных бланкаў на абедзвюх дзяржаўных мовах і да т.п.

Тлумачым таксама, што разгляд канкрэтных грамадзянскіх спраў і спраў аб адміністрацыйных правапарушэннях у кампетэнцыю Канстытуцыйнага Суда не ўваходзіць.

Першы намеснік
Начальніка Сакратарыята

А.А. Дударэнка

Мае звароты ў Канстытуцыйны суд РБ, дзе я звяртаю ўвагу КС на моцнае парушэнне канстытуцыйных правоў грамадзян ўладамі.

Сакратарыят Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь

220016, г. Мінск, вул. Карла Маркса, 32, тэл. (017) 227-52-09, факс (017) 227-80-12

№ 05-11/413

"27" "04" 2001

220141, г. Мінск-141,

Грыцуку В.І.

Да запатрабавання.

Паважаны Валерый Іванавіч!

Ваш зварот разгледжаны ў Сакратарыяце Канстытуцыйнага Суда. На пастаўленыя ў звароце пытанні паведамляем наступнае.

1. Па пытанню аб унясенні змяненняў у заканадаўства аб дзяржаўнай пошліне і грамадзянскае працэсуальнае заканадаўства тлумачым, што адпаведныя прапановы Вы можаце прадстаўляць названым у артыкуле 99 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь органам і асобам, якія маюць права заканадаўчай ініцыятывы. Канстытуцыйны Суд правам заканадаўчай ініцыятывы не валодае.

2. Адносна скаргі на рашэнні судаў агульнай кампетэнцыі і дзяржаўных службовых асоб судовых органаў паведамляем, што Канстытуцыйны Суд таксама не валодае правам кантролю за законнасцю судовых рашэнняў па канкрэтных справах. Такімі паўнамоцтвамі валодаюць толькі вышэйстаячыя судовыя інстанцыі, а таксама органы пракуратуры.

3. Па прапанове аб правярцы канстытуцыйнасці Дэкрэта Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 8 ад 12 сакавіка 2001 года паведамляем, што названы Дэкрэт з'яўляецца часовым і згодна з часткай трэцяй артыкула 101 Канстытуцыі прадстаўляецца ў трохдзённы тэрмін для разгляду ў Нацыянальным сходзе Рэспублікі Беларусь. Часовыя дэкрэты

захоўваюць сілу, калі яны не адменены большасцю не менш, як дзве трэці галасоў ад поўнага складу кожнай з палат Нацыянальнага сходу. Да заканчэння названай працэдур пастанні аб метаэгоднасці прыняцця названага Дэкрэта было б лагічна ставіць перад Палатай прадстаўнікоў і Саветам Рэспублікі.

Згодна з артыкулам 116 Канстытуцыі прапановы аб праверцы канстытуцыйнасці нарматыўнага прававога акта могуць быць унесены ў Канстытуцыйны Суд Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, Палатай прадстаўнікоў, Саветам Рэспублікі, Вярхоўным Судом, Вышэйшым Гаспадарчым Судом і Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, да якіх згодна з часткай чацвертай артыкула 6 Закона "Аб Канстытуцыйным Судзе Рэспублікі Беларусь" могуць звяртацца іншыя асобы.

Першы намеснік
Начальніка Сакратарыята

А.А. Дударэнка

**МІНІСТЭРСТВА ЮСТЫЦЫІ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

220048, г. Мінск, Калектарная, 10
Тэл. 20-86-87

**МИНИСТЕРСТВО ЮСТИЦИИ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ**

220048, г. Минск, Коллекторная, 10
Тел. 20-86-87

08.05.2001 № 03-34/5553

г.Мінск-141,
ДО востребования
ГРИЦУКУ В.И.

Ваше обращение рассмотрено в Министерстве юстиции.

Разъясняем, что в требованиях к кандидатам на должность судьи согласно ст. 62 Закона Республики Беларусь от 13.01.1995 «О судостроительстве и статусе судей в Республике Беларусь» не предусмотрено одним из требований владение белорусским языком. В разделе II «Статус служащего госаппарата» Закона Республики Беларусь «Об основах службы в государственном аппарате» не указана обязанность владения белорусским языком при назначении кандидата на должность служащего госаппарата.

В соответствии со ст. 14 Закона Республики Беларусь «О языках в Республике Беларусь» судопроизводство ведется на белорусском или русском языках.

Начальник Управления
организационного обеспечения
деятельности судов

Н.А.Зеленко

Малесова

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Судья Фрунзенского района города Минска Угнивенко И.Н. 25 января 2001 года рассмотрев заявление Грицука Валерия Ивановича к Минскому городскому суду о взыскании денежной компенсации морального вреда,

УСТАНОВИЛ:

В заявлении суду Грицук В.И. просит суд о взыскании с Минского городского суда денежной компенсации морального вреда в сумме 30 млн. рублей, причиненного ему в связи с несвоевременным ответом на его жалобу, использованием работниками суда в ответах русского языка, выражений, оскорбляющих его достоинство.

Из текста заявления следует, что фактически Грицуком В.И. обжалуются действия судей Минского городского суда, его председателя. Дела данной категории неподведомственны суду Фрунзенского района города Минска, в силу чего в соответствии с п. 1 ст. 245 ГПК Республики Беларусь в возбуждении дела по заявлению Грицука В.И. следует отказать.

Руководствуясь ст. ст. 319-320 ГПК Республики Беларусь, судья

ОПРЕДЕЛИЛ:

В возбуждении дела по заявлению Грицука Валерия Ивановича к Минскому городскому суду о взыскании денежной компенсации морального вреда-ОТКАЗАТЬ.

На определение может быть подана частная жалоба или принесен протест.

СУДЬЯ:

ис.с. Верна.
ноша Верна

Угнивенко И.Н.

Яшчэ адзін судовы дакумент, які сведчыць: суда ў Беларусі НЯМА!

МІНІСТЭРСТВА ЮСТЫЦЫІ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

220048, г. Мінск, Калектарная, 10
Тэл./факс 220-96-84

МИНИСТЕРСТВО ЮСТИЦИИ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

220048, г. Минск, Коллекторная, 11
Тел./факс 220-96-84

03.09.2001 № 03-34/10284

На № _____

220141, г. Минск-141,
до востребования
ГРИДУКУ В.И.

Ваше обращение рассмотрено в Министерстве юстиции Республики Беларусь.

Разъясняем, что согласно ст. 17 Конституции Республики Беларусь, государственными языками в Республике Беларусь являются белорусский и русский языки, на них же ведется и судебное производство в Республике Беларусь.

Также разъясняем, что согласно постановлению Совета Министров Республики Беларусь от 26.02.1993 № 105 «О ставках государственной пошлины», с кассационных жалоб на решения суда взимается государственная пошлина в размере 50 % ставки, установленной на подачу искового или другого заявления и жалобы, а по имущественным спорам – ставки, исчисленной исходя из оспариваемой суммы.

Повторно разъясняем, что согласно п. 4.3 Положения о Министерстве юстиции Республики Беларусь, утвержденного Постановлением Кабинета Министров Республики Беларусь от 01.12.1995 № 656, Министерство юстиции решает задачи обеспечения необходимых условий для функционирования судов, при соблюдении принципа независимости судей и подчинения их только закону.

По поводу составления искового заявления Вы вправе обратиться в юридическую консультацию. Другие вопросы, изложенные в Вашем обращении, в компетенцию Министерства юстиции не входят.

Начальник Управления
организационного обеспечения
деятельности судов

Н.А.Зеленко

III. Дадатак 1. Філязофскі аркуш - некаторыя думкі; палітыка

ІСЬЦІНА І СПРАВЯДЛІВАСЬЦЬ

Ісьціна

Мне вельмі не падабаецца, калі гавораць “твая праўда”, “яго праўда”...

А ШТО такое “праўда” ? Так, ёсьць нейкая філязофскае акрэсьленьне гэтага панятка. Але сутнасьць павінна быць адна, панятак “праўда” павінен адлюстроўваць аб’ектыўную сытуацыю, то бок, факты, альбо меркаваньне, якое заснавана на фактах. Я – не філёлаг, але я глядзеў слоўнікі, эўрапейскія мовы. Дык вось, у неславянскіх мовах ёсьць толькі адно слова, адзін панятак: ІСЬЦІНА. Я прапаную беларусам быць больш эўрапейскім народам і адмовіцца ад слова “праўда”, а карыстацца толькі словам “ісьціна”.

Дарэчы Ўладзімір Караткевіч шырока ўжывае менавіта слова “ісьціна”. Чаму адмовіцца? Бо словазлучэньне “твая праўда”, “яго праўда” моцна ўбіты ў галовы большасьці насельнікаў Беларусі, а таму толькі “выключэньне” слова “праўда” вылечыць хваробу хлусьні. Калі нехта не згаджаецца з думкай, высновамі, іншага чалавека, то трэба гаварыць: *“То тваё меркаваньне, а я маю іншы погляд на гэта”*. Бо “погляд”, залежыць, як гавораць палякі, ад месца сядзеньня. Такім чынам мы не будзем заблытвацца ў моўнай хлусьне.

Справядліваць

Ці можа быць Справядлівасьць бяз Ісьціны? Маё меркаваньне – НЕ!

Бо, ШТО такое Справядлівасьць? Таксама філязофскае тлумачэньне можа быць шырокае. Але калі разважаць прасьцей, то гэта такая сітуацыя, калі чалавек маральны задаволены сітуацыяй. Я падкрэсьліваю слова маральны, каб не пачынаць спрэчку адносна сітуацыі “задавальненьня”.

Можна і з другога боку. Справядлівасьць — гэта сітуацыя, калі права чалавека не парушаецца. Так, маем іншы складаны панятак, “права”. Але, перадусім, ёсьць прыродныя правы, напрыклад, на жыцьцё. Але на маю думку, усе Правы Чалавека, якія выкладзены ў Усеагульнай Дэкларацыі Правоў Чалавека ААН і ёсьць “права” для Справядлівасьці.

Але галоўным падмуркам яе ёсьць Ісьціна, бо як кожная збудаваньне, якое пабудавана не на цвёрдай глебе, не ёсьць трывалым, так і Справядлівасьць бяз Ісьціны будзе спрэчнай, то бок, ня будзе Справядлівасьцю.

Чаму людзі баяцца праўды ?

Звычайна людзі баяцца праўды, калі яна невыгодная, непрыемная, а часам праўда забівае, палітычна і, нават, фізічна. Але вельмі часта людзі баяцца праўды, дакладней, ня хочуць ведаць **Ісьціну**, бо трэба “варушыцца”, нешта рабіць, за нешта змагацца. А так, як той казаў, чарапаха схавала свой галоў пад панцыр і, яна нічога не бачыць. Але ў людзей “панцыр” звычайна вельмі крохкі – разцерушаць. Ці як я даваў прыклад пад час выступу на тэлевізіі. Ты жывеш у шматпавярховым доме, маеш добрую кватэру, грошы, вызалаціў сваю кватэру, але

аб агульным даху не клапацішся. Астатнія таксама з цябе прыклад узялі. Таму надыйдзе час калі дах абваліцца (ці працячэ) і твая залатая кватэра таксама пацерпіць. То так і ў грамадстве. Вядомы выраз.”*Калі палітыкай ты не цікавішся, то палітыка сама прыйдзе да цябе*”. Цэны ў крамах, плата за кватэру, падаткі –гэта ўсё Палітыка.

Дзякуючы выхаваньню, я вымушаны ўсё жыццё змагацца за Праўду (але больш мне падабаецца слова **Ісьціна**). Больш таго, я лічу, што Праўда і Справядлівасьць ідуць побач. То бок, Ісьціна перадусім. Разумелі тоя і разумныя старажытныя грэкі. Мы ведаем гэта.” *Платон мне сябра, але Ісьціна даражэй*”. Калі хаваюць Ісьціну –прыходзіць Бяда.

Ісьціна і эгаізм.

Вось МАЗ дыктатар аддаў (а яго чарговы сьпекталь для народа -- то сьпектакль). Чаму? Бо,эгаізм у Беларусі -- то беларуская эпідэмія . Дыктатар прагне кожным коштам застацца пры ўладзе, а насельніцтва і тыя , хто называе сябе “апазыцыя” хочуць (ад “бязвыходнасьці”) **жыць пры мягкай дыктатуры**. Але ёсьць закон дыктатуры, які дзейнічае: **«НЕ ХОЧЕШЬ ЛЮБИТЬ – БУДЕШЬ БОЯТЬСЯ».**

Прапанову супрацоўнічаць з дыктатарам Александрам Лукашэнку “тройка”- НЯМ, абгрунтоўвае тым, што трэба думаць аб будычыні Беларусі.

Пераконваць эгаізм (гэта сапраўдная прычына) Мілінкевіча і Някляева няма сэнсу. Старыя стомленыя людзі думаюць аб спакоі і выгодным жыцці.

А вось маладзёну Янукевічу трэба растлумачыць ягоную памылку.

Я выкладу тут толькі тэзысы.

Янукевіч, зараз старшыня БНФ, памыляецца, бо мае эгаістычных дарадцаў, як, Юрыя Чаусава. Выбачай, Юрый. Але , за далёка ты “пайшоў”. У прыватнай гутарцы Чавусаў мне сказаў: “ Я хачу жыць пры мягкой дыктатуры, а не жорсткай”.

----- Наступнае. “Клопат аб будучыні”. Нібы.. Спачатку я дам меркаваньня іншага, з расейскага СМІ.----- >”” *Что же касается кредита, то политолог уверен, что Москва будет платить Лукашенко за то, что он идет на российских условиях в сфере интеграции. «А условия эти заключаются в удовлетворении appetites российских капиталов в Беларуси” і “Россия постепенно, но неуклонно берет под полный свой контроль ряд сегментов белорусской экономики, – условия кредитов будут ужесточаться за счет фактического приобретения жизненно важных предприятий, то есть “фамильного серебра”»*

Узгадайце меркаваньне , такая ж Віктара Карніенка., дарэчы былога дарадца Мілінкевіча.

Як можа разьвівацца краіна? Толькі тады , калі ў краіну ідуць вялікія інвэстыцыі і ёсьць вытворчасць тавараў па сучасных тэхналягіях, то бок, прадукцыя канкурэнтназдольна на сусьветным рынку. Пры дыктатуры Лукашенко гэтага ня можа быць, бо дыктатар ПАДМАНВАЕ інвестараў. Другая, палітыка. У 2015 годзе Лукашенко вымушаны будзе аддаць значную частку сувэрэнітэту Беларусі Расіі, а да таго часу, і значную частку эканомікі Беларусі. І паступова ,пад уладай Лукашенко, ад Беларусі застанецца адна назва, нават бяз культурнай аўтаноміі. Адбудуцца незваротныя зьмены . Памятаеце? “*Резать по живому*»

Дык для якой Беларусі, вы хлопцы, ідзеце на здраду Дэмакратыі і Правам Чалавека?

World government

Урад планеты Зямля

Пашырэнне дзейнасьці транснацыянальных кампаній ініцыюе стварэнне “Урада планеты Зямля”

Так, я бачу (а фантасты даўно апісалі дзейнасьць “Урада планеты Зямля”) ,што наша цывілізацыя ўсё больш набліжаецца да стварэння такога ўраду.

Прыкметамі ёсць наступныя чыньнікі:

1)Усё больш актыўная дзейнасьць транснацыянальных кампаній , якія ўсё больш парушаюць, без пакараньня, заканадаўства краін, дзе яны дзейнічаюць.

2) Усё больш значная адлегласьць паміж вельмі багатымі (якія ўсё больш забіраюць капітал Зямлі для сябе) і асноўнай часткай насельніцтва, якая ўсё больш бяднее.***

3) Сацыяльнае напружваньне ўзрастае ва ўсім Сьвеце.

4) Эканамічныя крызысы ,відавочна, больш частыя і гэта тэндэнцыя будзе ўзмацняцца.

5) У больш далёкай персьпектыве, касьмічныя падарожжы запатрабуюць таксама большай каардынацыі краін.

Такім чынам , у бліжэйшай персьпектыве, вельмі верагодная транснацыянальная сацыялістычная рэвалюцыя, перадусім у Эўропе, якую магчыма папярэдзіць толькі праз скаардынаваныя дзеянны дэмакратычных урадаў для ўсталяваньня Справядлівасьці, перадусім, значнага кантролю за банкамі, іншымі фінансавымі кампаніямі і “афшорнымі зонамі”. (*Вось сёньня я пачуў, што ЭЗ пачынае гэта рабіць*).

Вядома , што ЕУ (ЭЗ) будзе вельмі жорстка кантраляваць банкаўскую дзейнасьць. Зразумела чаму, бо менавіта банкі

сваёй (“пірацкай”) дзейнасьцю прычыніліся да крызіса. Але праблема больш шырокая. Другая дзесяцігоддзя мы назіраем росквіт дзейнасьці ТРАНСНАЦЫЯНАЛЬНЫХ кампаній, адпаведна і дзейнасьць ТРАНСбанкаўскай сістэмы, уключаючы афшорамі і “люксембургамі” і Аўстрыяй. ***

Дзейнасьць гэтых Т-кампаній (I-companies) і Т-банкаў (I-banks) нібы рэгулюецца заканадаўствам тых краін, дзе яны дзейнічаюць.. Нібы, бо існуе процьма “дзірак” у заканадаўстве, якія I-companies, I-banks выкарыстоўваюць для несправядлівага (часта і незаконнага) абагачэньня. У сувязі з гэтым, лагічна, паўстае пытаньне. Калі ёсьць I-companies, I-banks, то бок , якія дзейнічаюць па ўсяму Сьвету (**the World**) то ХТО (што) павінен кантраляваць іх дзейнасьць? Бо спадзявацца, што цалкам ліберальны капітал будзе карыстацца Маральнымі Прынцыпамі, тоя ж, што спадзявацца на ваўка, які будзе есьці не кожную авечку.

Паўстае і другая пытаньне: ці ёсьць мяжа назапашваньню багацьця: 50, 100, 200, 300 млрд. \$ для асобнага капіталіста і, ці не ёсьць гэта пагрозай для Дэмакратыі?

А таму, мы, павінны задумацца, ужо зараз, ці ёсьць альтэратыва **the World Government? Ці можа G20 быць такім “урадам” ?**

*** Вось інфармацыя з артыкула “Нетократия и нетос”, Владимир Винников 16 мая 2013. “”В 1995 году Интернетом пользовалось 16 миллионов человек, в 2000-м - 361 миллион, в 2005-м - 1018 миллионов, в 2010-м - 2011 миллионов, на конец 2012 года их было уже свыше 2,4 миллиарда.

Рекорд держит Китай - 611 миллионов человек на конец 2012 года, а по относительной - Исландия: 95% населения. А меньше всего их в КНДР - там Интернет попросту отсутствует как таковой..... Сегодня

ситуация выглядит попросту катастрофичной: мировой ВВП по итогам 2012 года оценивается примерно в \$80 трлн., а мировая денежная масса (агрегат L) - в \$1130 трлн.

Иными словами, сегодня свыше 95% циркулирующих в мире денег носят чисто информационную природу и являются, по сути, "глобализационными" деньгами, не связанными ни с какой реальной стоимостью.

83% этих гигантских средств распоряжается всего 1% населения планеты. ""

Адпаведна, у каго грошы -- у таго і Ўлада.

Справядлівасць і палітычныя ідэалогіі

Разьвіцьце кожнай краіны патрабуе палітычную ідэалёгію, не абавязкова дзяржаўную, звычайна гэта ідэалёгія партыі, якая мае ўладу. Але палітычная ідэалёгія заўсёды ёсьць. Я заўсёды змагаюся за Справядлівасць, а таму я хачу, каб і ў палітычнай ідэалёгіі яна прысутнічала. Найбольш гэтаму адпавядае сацыял-дэмакратыя. Я заўсёды быў і ёсьць сацыял-дэмакратам . Мне вельмі падабаўся прыклад Швецыі. Але з другога боку , у сучасным Сьвеце, ідэалёгія сацыял-дэмакратыі ня можа быць канкурэнтам лібэралізму, менавіта таму і Швецыя паступова адыходзіць ад гэтай ідэалёгіі. Што здарылася? На маю думку, прычынай ёсьць Кітай, дзе збудаваны "выспы капіталізму", адпаведна кітайская прадукцыя (дзе выкарыстоўваецца праца амаль раба) цалкам зьмяніла сусьветны рынак. Да выхаду Кітая на капіталістычны рынак дзейнічалі "правілы", адпаведна і вытворчасць пры «ідэалёгія сацыял-дэмакратыя» таксама магла існаваць. Зараз"правілаў" , фактычна, няма .(СГА, "ВТО"-рус., не дастаткова), што можна параўнаць з пачаткам бегу. Шмат

хто пачаў свой бег, калі яшчэ не была сігнала –“старт”. Зразумела, што такія “спартоўцы” будуць “першымі”. Адпаведна, у сучасных умовах, палітычная ідэялёгія лібералізму будзе “першай”. Ці трэба дзяржаве зусім адмовіцца ад ідэялёгіі сацыял-дэмакратыі? Складанае пытаньне. Я думаю Швецыя падкажа “адказ”

Але я думаю, што трэба, перадусім, пераглядзець агульна сацыяльную палітыку дапамогі. У вельмі значнай ступені, людзі самі сабе, **свядома, шкодзяць свайму здароўю.**

Кожны чалавек мае “Права”, адпаведна, мае “выбар”. То чаму не прапанаваць, кожнаму маладому грамадзяніну, які мае 18 год, “сацыяльны кантракт”. Я думаю, што калі ў гэтай “дамоў” паміж Грамадзянінам і Дзяржавай дакладна запісаць умовы сацыяльнай дапамогі грамадзяніну ў залежнасьці ад яго дбайнасьці аб сваім здароўе, то такая прапанова дазволіла бы ашчаджаць агульныя сродкі (дзяржавы) і зьменьшыла бы колькасьць хваробаў. Бо,напрыклад, ніхто не прымушае чалавека спажываць алкаголь і наркатыкі, у тым і нікацін (папярсы). Маеш задавальненьне, хочаш мець небяспечная эмоцыі – плаці сам за яго, а не патрабуй грошы дзяржавы, то бок іншых людзей. Гэта павінна быць “правілам казіно”. Ці гэта справядліва? Абсалютна справядліва, бо карыстацца чужымі грошамі - то не справядліва. Чаму тыя людзі, якія не ўжываюць наркатыкі павінны аддаваць свае грошы наркаманам?

Не павінны і, то ёсьць Справядлівасьць.

Нацыянальная ідэя для беларусаў

Сёньня – гэта чатыры складнікі.

Мая зямля --- Беларусь ! (бяз розных там “союзов”)

То ёсьць стрыжань нацыянальнай ідэі беларусаў, але Беларусь павінна мець моцны грунт беларускай культуры.

Беларусь сувэрэнная незалежная дэмакратычная багатая беларуская!

Агульнае для ўсіх беларусаў:

ЗЯМЛЯ, ДОБРЫ НАЧАЛЬНІК, СПАКОЙ, НАЙЛЕПШАЕ
ХАРЧАВАНЬНЕ.

Чаму так ?

Гэта вынікае з адказаў на пытаньні:

1. Чаго баіцца беларус ?

Згубіць ЗЯМЛЮ. Свой кавалак зямлі, які корміць амаль
кожнага беларуса.(і зараз –месца працы)

2. Каго баіцца беларус ?

НАЧАЛЬНІКА.

3. Чаго хоча беларус ?

СПАКОЮ.(Парадку,“каб не была вайны”,“цвёрдай рукі”
\\пакуль яшчэ\\)

Але “спакой” будзе больш трывалы ,калі будзе
дэмакратычная ўлада, якая ня будзе “ваяваць” нават
слоўна (вербальна) з суседзямі.

4. Аб чым марыць беларус ?

Аб “каўбасе намазанай маслам” на кожны дзень, то
бок...

Аб НАЙЛЕПШЫМ ХАРЧАВАНЬНІ.

І каб гасьцей добра пачаставаць можна была бы.

Таму:

Мая зямля --- Беларусь !

Мой НАЧАЛЬНІК ----- Леў Сапега і Янка Купала.

Мой СПАКОЙ --- гэта толькі мая незалежная дзяржава
Беларусь.

Маё НАЙЛЕПШАЕ ХАРЧАВАНЬНЕ --- гэта тоя, на якое я
САМ зарабіў без перашкодаў улады, але з яе дапамогай.

**Беларусь можа быць нармальнай эўрапейскай краінай
-- “як усе”**

Я яшчэ раз прапаную ўсім беларусам распаўсюдзіць “**як усе**” (как все) і на грамадзянаў краінаў Эўрапейскага Зьвязу. Мы можам параўнаць Беларусь і іншыя краіны.

Грэцыя— 11,2 мільёнаў жыхароў, плошча – 131 957 км²

Бельгія – 10,7 мільёнаў жыхароў, плошча – 30 528 км²

Партугалія – 10,6 мільёнаў жыхароў, плошча – 92 072 км²

Чэхія --- 10, 5 мільёнаў жыхароў, плошча – 78 866 км²

Венгрыя ----- 10 мільёнаў жыхароў, плошча – 93 000 км²

Аўстрыя ---- 8,3 мільёнаў жыхароў, плошча – 83 870 км²

Швецыя* ---- 9,2 мільёнаў жыхароў, плошча – 449964 км²

i

Ірляндыя --- 4, 5 мільёнаў жыхароў, плошча – 70 000 км²

http://europa.eu/about-eu/countries/index_en.htm

Усе гэтыя краіны не жылі не жывуць за кошт нафты і газу , а колькасьць жыхароў і плошча тэрыторыі параўнальныя з Беларуссю. У Швецыі вялікая колькасьць паўночных тэрыторый, але колькасьць насельніцтва падобная. Швецыя*--- самая шчаслівая краіна ў Эўропе (3-я, у Сьвеце) , па інфармацыі на май 2013 года.

Ірляндыю я ўзгадаў таму, што гэтая краіна **вельмі хутка**, эканоміка, наблізілася да разьвітых эўрапейскіх краінаў,

але мела меншы “патэнцыял” чым мае Беларусь. Я не ўзгадваю вельмі пасьпяховыя краіны, якія маюць **меньшую** колькасць насельніцтва і **меньшую** тэрыторыю...

Наша Беларусь мае 9,5 мільёнаў жыхароў, плошча – 207 000 км².

Беларусы - працавітыя людзі і могуць хутка набываць патрэбную кваліфікацыю, то бок , выключна, за кошт сваёй уласнай працы, быць багатымі і не горшымі (а лепшымі) за ўзгаданыя краіны.

Няўжо беларусы горшыя за грэкаў, які не змаглі стварыць сучасную прамысловасць?. Грэцыя мае толькі земляробства, турызм, будаўніцтва і марскія справы .

Беларусы маюць добрую базу для хуткага разьвіцця сучасных тэхнялёгій, маюць таленавітых праграмістаў, працавітых людзей, добрую зямлю, выгодныя камунікацыі....

Істотна не проста “працаваць”, а працаваць эфектыўна, то бок , быць лепшымі ў канкурэнцыі. Гэта магчыма і для беларусаў.

Для багацця беларусаў і посьпеху Беларусі , як краіны, патрэбна толькі адно: дэмакратычная улада.

Ці хочам мы, беларусы, быць багатымі і сапраўднымі эўрапейцамі?

ХОЧАМ! МОЖАМ!

А ці , сапраўды, хочам?

Я прапаную чытачам мой погляд на розныя палітычныя праблемы. Артыкулы былі напісаны ў розныя гады.

Сувэрэнітэт – гэта выгадна! Свая мяжа дае золата.

Ці многія беларусы задавалі сябе пытаньне : навошта існуюць маленькія краіны?

Што гэта за краіны: Люксембург, Манака., Андора, Ліхтэнштэйн, Мальта, Сан-Марына, Кіпр – дзяржавы, якія маюць роўныя правы ў АБСЕ (OSCE) і, некаторыя, у Эўрапейскім Зьвязе, (EU).

Беларусь мае тэрыторыю памерам у 207 тыс.кв. км .А вось плошча зямлі, на якой знаходзяцца Люксембург –2,6 тыс. кв. км., у 80 разоў меншая чым мае Беларусь.! Мальта - 316.кв. км. толькі. Адпаведна , усе гэтыя краіны маюць і мала людзей . Напрыклад у Люксембурзе жыве толькі 474 413 жыхароў гэта як у нашым горадзе Гомлі. Насельніцтва наступных сувэрэнных краінаў, Сан-Марына – **31 500**, Манака –33 443 чалавек, Ліхтэнштэйн –**35 622**, Андора – **69 524**, Мальта –**400 007**, Кіпр –**971 391**. Гэта як насельніцтва нашых беларускіх гарадоў.Усе яны не маюць нафты і газу.

Чаму ўсё ж такі існуюць такія краіны? І чаму іх не “прыхватызавалі” вялікія суседзі ?

Існуюць , таму што вельмі выгадна эканамічна , найперш, жыхарам гэтых краінаў. Адпаведна маюць і палітычныя выгоды – голас іхняй краіны роўны і яго чуюць іншыя , вялікія дзяржавы. Пачуцьцё нацыянальнай годнасьці (“**такія як усе**”) таксама істотна.Толькі адзін прыклад. Княства **Люксембург** мае суседзяў Бельгію, Францыю і Германію. Але Люксембург, па багацьцю (“на галаву” вышэй) жыхары гэтай мікракраіны ў Эўропе (і сьвеце) першыя! . Глядзіце валавы прадукт (УВП) (**GDP**). Таксама як Страсбург і Брусель, Люксембург з’яўляецца палітычным цэнтрам Эўразьвязу.. Зараз, калі Інтэрнет не праблема для кожнага, можаце ўсе спраўдзіць і не

спрацацца наконт лічбаў. З другога боку, «УВП» у Расіі , якая багатая на газ і нафту і, фактычна, жыве за кошт продажу іх. Зразумела, што трэба ўсё (багацце) пералічваць на аднаго чалавека (*але не з анекдоту*). Адпаведна, “сярэдні” грамадзянін Расіі бедны чалавек, значна бяднейшы за люксембургца.

Чаму Люксембург (іншыя мікракраіны) не захапілі вялікія краіны? Чаму нямяцкамоўная Аўстрыя не далучылася да Германіі ? Чаму там не гавораць, што бяз Германіі яны (аўстрыйцы) не пражывуць? Найперш таму, што Эўропа – гэта не Азія (дзе і Расія), а таму канфлікты вырашаюцца таксама дэмакратычнымі перамовамі., а не вайной да апошняй крыві, у тым ліку і эканамічнай.

Вельмі ва многіх беларусаў распаўсюджана думка: “**жыць як усе**”. Так давайце жыць як усе ў ЭўРОПЕ. Мы знаходзімся ў Эўропе. ***Жыць так як жыве Люксембург, Мальта, ці самая шчаслівая краіна—Данія (5,2 млн. чалавек)***. Вядома таксама, што нядаўна вельмі бедная Ірландыя таксама стала багатай і зараз там працуе каля 1-га мільёна эмігрантых палякаў.

Прыклад гэтых вельмі маленькіх краінаў павінен пераканаць усіх тых нашых грамадзян, якія яшчэ гавораць “*Без России мы не проживём*”. Зараз відавочна, што такое сцвярджанне – гэта правакацыя, гэта ідыялагічная вайна супраць сувэрэннай Беларусі, супраць Нацыі Беларусаў.

Наша Беларусь не павінна быць горшай за малыя краіны , павінна быць лепшай.

Апошні прыклад – гэта Балгарыя і Румынія, краіны блізкія па асноўным паказчыкам да Беларусі. Пасьля ўступленьня ў Эрапейскую ўнію яны вельмі хутка пачынаюць багацець! Адзіная праблема, якая не дае ім хутка разьвівацца – гэта карупцыя. Але карупцыю ствараюць звычайныя людзі, бо лічаць , што даць хабар – то не злачынства.

Ну, а прыклад, Аўстрыя, дзе размаўляюць на нямецкай мове, як у Германіі, павінен пераканаць “белорусских родственников русских”, што разумныя грамадзяне Аўстрыі, якія маюць вельмі шмат падобнага з блізкім ім

нямецкім народам, жадаюць жыць у “асобнай кватэры”, СВАЁЙ краіне. Аўстрыі не багата на энэргарэсурсы. Нялішне ўзгадаць і прыклад народа баскаў і каталонцаў, якія маюць аўтаномію ў Гішпаніі, якая ўжо даўно ў Эўрапейскай Уніі, (EU) але зараз змагаюцца за СВАЮ Незалежнасьць!. Бадай гэта звязана і з эканамічнымі выгодамі. Нават на тэарэтычныя акты ідуць. Чаму ? Бо нават у аб’яднанай Эўропе і маленькім народам (краінам) хочацца мець СВОЙ ГОЛАС і самім валодаць сваім багацьцем. Яны таксама не хочуць быць паразітамі на “цэле” іншай дзяржавы.

Тоя ж зараз абмяркоўваецца ў Бельгіі! Палітычныя партыі 2-х рэгіёнаў, Фландрыі і Валоніі спрачаюцца аб форме федэральнай сістэмы і нават асобнай незалежнасьці !?. Бельгія даўно ёсьць членам Эўразьвязу(EU).

І апошні аргумент .Для тых, хто не любіць думаць. Анекдот савецкіх часоў. Не хачу нікога пакрыўдзіць. “Памірае стары жывод. Сваякі пытаюцца ў яго аб чым ён марыў усё жыццё. Ён адказвае: *“Хацеў каб мяне зрабілі ўладальнікам 1 м дзяржаўнай граніцы. Гэта ж колькі б я мог золата купіць!”* Свая мяжа дае золата. Так, дае, толькі ..Каму? Ці роўна ўсім грамадзянам, ці толькі купцы злодзеяў, якія захапілі ўладу? Дарэчы, грошы за “візы” – грошы за “мяжу”, з паветра.

Вось такая Ісьціна жыцця. Трэба і беларусам брацца за розум.

Незалежнасьць

Глябалізацыя – гэта новы вельмі істотны працэс, моцны як цунамі. Калі беларусы не пасьпеюць на працягу 10-20 гадоў дабудаваць Нацыю, то беларусаў ня будзе.

Зараз вось Мытны Саюз. Прэзыдэнт-Казах, Назарбаеў , пабачыў у ім небяспеку для Нацыі казахаў. Руская мова

там пакуль пануе ў дзяржаўных ворганах, таму Назарбаеў ініцыяваў Закон, і вельмі хутка, усе дзяржаўныя органы, дакументы будуць толькі на казахскай мове., больш таго , казахі пераходзяць на лацінскія літары. То бок ствараецца фільтр для расійскай экспансіі.Трэба разумець таксама, што глянбалізацыя вымушае ўрады больш супрацоўнічаць праз міжнародныя органы, таму нават імперыяльная Расія зацікаўлена мець “дадатковы голас” праз дзяржавы-сатэліты (марыянеткі) , нават, праз непрызнаныя “анклавы”.

Вось прачытаў на tut.by , што расіяне масава скупляюць кватэры ў Менску. А таму (адпаведна закону) мясцовую ўладу, у Менску, ужо могуць ствараць і расіяне, зразумела, што на сваю карысьць, а не на карысьць беларусаў. Гэта падобна дзеянням іншапланецян , у творы майго любімага пісьменьніка Кліффарда Саймака, “Амаль як людзі”.

Больш таго існуе агульная праблема : імперыялізм Путіна і расійскай эліты.

1)Генетычны імперыялізм Расіі (ведаем прыклад – Паўднёвая Асетія)

2) Звышамбіцыі Путіна –“собиателя земель” (ЕАзСОЮЗ)

3) Імперыялістычны плян захопу Беларусі- тры варыянты, якія агучыў TV-killer Доренко, 15 год таму. Зараз , варыянт № 2-- эканамічны.

І безумоўна дэнацыяналізацыя дзяржаўнай эліты ў Беларусі.

Таму Незалежнасьць Беларусі пад пагрозай, але галоўная пагроза зыходзіць ад насельнікаў Беларусі, якія вагаюцца:”А ці не аддаць тую Незалежнасьць за большы кавалак каўбасы сёння...”.

Вось такія словы сказаў вядомы ўсім “палітык”, ён сказаў,

бо баіцца за сваё фізічнае жыццё.

"Если мы хотим быть независимыми, то ни я, ни вы, граждане Беларуси, не должны наклоняться и вставать на колени. Если склонимся и встанем на колени – не поднимемся. Всю жизнь нас будут понукать".

Але гэтыя словы датычаць усіх жыхароў Беларусі.

Уладзімір Караткевіч сказаў: *"Калі мы самі не падымемся з кален, то ніхто нас не падыме"*.

А што пакінем дзецям?

Калі прададзім Незалежнасць, то дзецям застануцца чарнобыльскія радыёнукліды і новыя экалагічнашкодныя расійскія заводы і хваробы, хваробы...

І канчатковае зьнікненьне ўсяго беларускага....

То такую будучыню хочуць Беларусы?

А сёньня так: *"Вось і большасьць наших дзеячаў культуры не хоча адмаўляцца ад ужо не ў першым пакаленьні засвоеных рускіх стандартаў, культурную ніву Беларусі яны засяваюць не сваім, а чужым насеньнем, наперад ведаючы, што за гэта здабудуць вялікую ласку ад канчаткова адарваных ад нацыянальных традыцый палітыкаў, прычым самых высокіх рангаў, а таксама падначаленых ім ідэолагаў"* -- **Леанід ЛЫЧ**

"Што ты ня змог – цябе даруюць, што ты ня хочаш – праклянуць", -- Ібсэн, трагедыя "Бранд".

Развагі Беларуса: БУДЗЕ ці НЕ БУДЗЕ?

"Цярпець каменьні, стрэлы Лёсу, ці зрушыцца на мора

крыўдаў і зьнішчыць іх Змаганьнем?”

“Гамлет”, Шэкспір

Існуе тэза З.П. : “Дыктатар захавае дзяржаву з НАЗВАЙ ” Беларусь” – прыйдуць дэмакраты- нацыяналісты і АДРОДЗЯЦЬ БЕЛАРУСЬ БЕЛАРУСКУЮ.”

ХІБЫ Пазьняка (чарговяы), памылкі гэтага падыходу:

- Не ўлічваецца імклівы працэс ГЛЯБАЛІЗАЦЫІ
- Не ўлічваецца моцны накіраваны нам уплыў культурны і інфармацыйны Расіі і магчымасьць капітуляцыі дыктатара перад Масквой.
- Не ўлічваецца будучая супярэчнасьць прынцыпаў Дэмакратыі і неабходнасьць ПРЫМУСОВАЙ БЕЛАРУСІЗАЦЫІ, нават “мягкай”.
- Не ўлічваецца дэмаграфічная праблема (і зьмяншэньне беларускага субстрату)
- Не ўлічваецца імклівасьць разьвіцьця і тэхнялёгіі і грамадзкіх працэсаў (паскараецца хуткасьць зьменаў, з разьвіцьцём цывілізацыі – мой закон)
- Не ўлічваецца працягласьць часу панаваньня дыктатуры, адпаведна, выхаваньня “лукашыстаў”.
- Не ўлічваецца зьменлівасьць у сусьветнай палітыцы, зьменлівасьць тэндэнцый, цэнтраў
- Не ўлічваецца ўзрастаньне запатрабаваньнеў “патэрналісцкага грамадзтва” і зьмяншэньня рэсурсаў—“эфект грэкаў”.

- Не ўлічваецца “дрыгва” тэндэнцыі “Союза” з Расіяй

Такім чынам, ЗП прапануе мрою, самападман, зрабіць падставай і тлумачэннем пасіўнасьці і **нежаданьня** змагацца з дыктатурай, а таму, **змагацца за Беларусь.**

Каротка аргументы-пытаньні

- --- Папулярнасьць ангельскай мовы і разьвіцьцё новых тэхнялёгіяў менавіта на грунце гэтай мовы, адпаведна кантакты праз ангельскую мову , ці будуць тут зьмены ?
- Расійскі фактар заўсёды будзе моцны – ад яго плотам НЕ адгародзіцца, як нейтралізаваць яго?
- Прыклад. Праблемы Латвіі з рускімі. Славакія ўвяла штрафы за карыстаньне іншай мовай . Францыя - штрафы за забруджваньне французскай мовы. Дэмакратычны эўрапейскі ўрад Ірландыі спрабуе АДРАДЗІЦЬ ірляндскую мову—**марныя спробы....** Дзе Шатляндія – у спадніцах ?
- Што будзе хутчэй: ўрад - беларусаў ці пераход крытычнай рысы – зьмяншэньне беларускага субстрату, найперш - патрыётаў? Прыклад Ізраіля нам не пасуе—ён утварыўся сярод варожых і абсалютна непадобных культурна краінаў і МАЕ СТАЛЮЮ ПАДТРЫМКУ ЗША.
- Павялічэньне інтэграцыі грамадзян Беларусі ў сусьветную інфармацыйную прастору і г.д Які ўплыў працоўнай міграцыі беларусаў у Расію ? (негатыўны)

- 10- 20 гадоў яшчэ дыктатуры Лукашенко і зьнікне цалкам беларускі субстрат. Беларуская мова ў выглядзе “эсеперанто”?
- Сярод краін Сьвету ня будзе тых, хто будзе зацікаўлены дапамагчы Беларусам. Былі прусы, народ зьнік з Гісторыі, але доўгі час была “Прусія”. Ну і ШТО ??? Аўстрыя існуе толькі таму, што ёсьць Эўразьвяз і дэмакратычная Германія.

І што можна зрабіць з гэтым:” *Анатолий Шумченко: «Понятие суверенитета сведено до уровня куса колбасы и теплых батарей. Это страшно» 22 кастрычніка 2010 г.*” ?

19 год гвалту на Беларусі, дыктар-калхозьнік зьнішчае Беларусь.

Александр Лукашенко неяк сказаў:”**Беларусь будет столько -- сколько буду я**”(то бок, пры ўладзе, ён разлічвае на 29 гадоў яшчэ)

Такі прагноз дыктатара ёсьць вельмі рэальны. І ня толькі я кажу, што Беларусь ,як дзяржава, “вісіць на валаску”, таму што дыктатар будзе бараніць толькі мяжы сваёй улады, але імперскі Кремль будзе паступова забіраць яе, будзе час, калі застануцца ад Беларусі толькі “пожар на болоте” (флаг) і “гнилая совхозная капуста” (герб). Тоя можна параўнаць з мухай у павуцінне. Адзіны вырыянт ратаваньня Беларусі - гэта выкінуць Лукашенко з Беларусі.

Але з чаго пачалося...? Няўдалыя спробы радыя “Свабода”*** зрабіць аналіз 18 гадоў улады дыктатара не далі адказаў на пытаньне “чаму” і “ як”.. Бадай таму, што

многія ўдзельнікі праграмы “ПА” звязаны з расійскімі спецслужбамі. Так, я згодны з некаторымі ацэнкамі спадара Валерыя К. і господина Ш., але яны вельмі недастатковыя, каб звычайны чалавек зразумеў сітуацыю.

“Чаму?”.

1990 – Прынята Дэкларацыя аб суверэнітэце Беларусі, далёка не першая ў СССР. 25.08.1991 Дэкларацыі аб суверэнітэце Беларусі нададзены канстытуцыйны статус. Верасень 1991, наступныя крокі да суверэнітэту Беларусі... Сьнежань 1991, юрыдычнае зьнішчэньне СССР. Вось тут і пачатак падрыхтоўкі “кадра”.. “Парт-хоз” наменклатуры саюзных рэспублік зразумеў, што “КАТА” няма і пачалі “пацукі” красьці ўсё і “всю”. І калі ў іншых (Азія, Каўказ) кланы, плямёны, якія неяк такі стрымлівалі катастрофічнае зьнішчэньне народнага добра, то у Беларусі “парт-хоз” наменклатуру нічога не стрымлівала, а дэнацыяналізаваным “самымсавецкім” беларусам Кебіч і К^О тлумачылі, што ЎСЁ залежыць ад Масквы і “парт-хоз” рабаваў беларусаў, воровалі, воровалі.... Вынік быў такі, што ўсё было па “талонах” і насельнікі БССР былі абадраны “як ліпка”. Грамадзяне Беларусі працавалі і “гналі эшалоны” са сваёй прадукцыяй у Расію, задарма.. Масква не дапамагала... Разгубленыя насельнікі не ведалі ШТО рабіць, БНФ не тлумачыў зразумела (для простых) сітуацыю... Насельнікі БССР прызвычаеныя Кашпероўскім і інш. да цудаў, чакалі ЦУДА.....

А зараз зазірнем у Маскву. Што ў СССР была самым моцным? Так! “КГБ” ! Там, сапраўды, працавалі вельмі разумныя людзі (Путін - прыклад). Аднак, КГБ-сты (сярэдняе “зьево”) пачалі пісаць планы «Будущего» ужо ў 1990, аднак і “план”, як захаваць уплыў на былых

“братьев”.

Быў такі план і адносна Беларусі. Асабліва нічога новага, за ўзор былі ўзяты дзеянні ЦРУ у Паўднёвай Амерыцы. Калі коратка—**“сукин сын, но НАШ сукин сын»**.

Аналітыкі памятаюць частыя падарожжы Александра Лукашенко ў Маскву, амаль за год да выбараў 1994.. З кім ён там сустракаўся, чаго там боўтаўся... Да гэтаў, мы ведаем вельмі мала. Але і ў Бібліі сказана : *“Судзіце не па словах, а па плодах...”*.. “Плады” мы бачым.

.....

***Радзя “Свабода” павінна быць і зноў радзіё “ВЫЗВАЛЕНЬНЕ”, а не проста “праўдзівым радзіё” на ўзор эўрапейскага радзіё.

Павук па назьве Лукашенко.

Што ёсць Беларусь? Беларусь – гэта зямля, людзі і прадпрыемства і беларуская культура, якая знікае. Бо назва, Рэспубліка Беларусь – гэта толькі абалонка. Але абалонка бяз унутранага зместу - мёртвая. Дыктатар Лукашенко, каб захаваць сваю ўладу, частку прадпрыемстваў ужо прадаў, то бок, можна лічыць, што іх няма ў Беларусі. “У гэтым годзе дыктатар Лукашенко плануе прадаць наступныя 19 стратэгічных прадпрыемстваў Беларусі...” З гэтай нагоды убілася да мяне ў галаву “алегорыя”. А як у жывёльным жыцці бывае?

Вось павук. Пляце сетку-павуціну, ліпучаю... І чакае

ахвяру. У сетку трапіла муха. Павук падбег да яе, уваткнуў у яе свой рот-трубачку і запампаваў у цела мухі энзімы (як у страўніку). Пакінуў муху вісець. Праз нейкі час ізноў падбег да мухі і высмактаў усё з яе цела. Але “муха”, абалонка, засталася такой як і была... **Нібы і муха засталася.**

Так і дыктатар Александр Лукашенко ўсё высмоктвае з нашай Беларусі, з нас, як той павук і дапамагае яму ў гэтым Путін і К⁰. Калі мы ня будзем змагацца, не зладзім Супраціў, то ад Беларусі застанецца адна “абалонка”.

Ці гэтага мы, беларусы, **ХОЧАМ** ,ці **ХОЧАМ СВАБОДЫ** і **БЕЛАРУСІ?**

То, можа час успомніць мой заклік да дзеяння!

ХОЧАМ ! МОЖАМ ! ПЕРАМОЖАМ !

Да Справы!

“ **Москва сломала Александра Лукашенко”**

Паводзіны дыктатара Лукашенко ў Эрэване паказалі, што Масква яго зламала, а дакладней, надламала.

Зараз пачынаецца працэс продажы Беларусі па кавалках , «пяць по пяці», да поўнай страты сувэрэнітэту Беларусі і зьнікненьне з мапы Зямлі. Пры Лукашенко – гэты працэс **будзе ісьці няўмольна**. Спачатку дыктатар пагодзіцца быць ,фактычна , губернатарам, а потым пагодзіцца толькі на гарантыю бясьпекі сябе , сыноў і сваіх мільярдаў. А беларусы? То ня яго клопат.

“КТО ВИНОВАТ ?» ХТО !?

Вінаваты, перадусім, грамадзяне Беларусі (99% з іх) , і тыя, хто лічыць сябе апазыцыяй і, безумоўна, фармальныя лідэры, якія нарабілі шмат памылак , і вельмі мала працавалі з жыхарамі Беларусі. Вінаваты пазьнякі, вячоркі, калякіны, лебедкі, трусавы, статкевічы і іншыя. Зразумела, віна кожнага з іх розная, але агульны эфэкт мы ведаем. Я не хачу нікога пакрыўдзіць, але я зрабіў аналіз (глядзіце асноўную частку Кнігі). “Праблема” пачалася стваралася не сёння, а ў 1992 годзе.. 1993 .1994. 1995.**1996.** ...

Апазыцыя спрабавала нешта тлумачыць народу **толькі** пад час выбарчых кампаній, паказвала чарговую «Альтэрнатыву» . Мала таго, што марнаваліся грошы, тысячы ўлётак заставаліся ў “офісах”, альбо , па дурасьці, адданы міліцыі. І нават тых людзей, якіх апазыцыя з’агітавала пад час выбараў , больш таго, сваіх “кандыдатаў”, структурная апазыцыя «кидала», забывалася на іх.

Фармальныя лідэры тлумачылі, што па-за выбарчымі кампаніямі народ ня хоча слухаць іх. Кожнага грамадзяніна, не вар’ята , можа заўсёды нечым зацікавіць.
Чаму напрыклад цікавы рэлігійныя місіянеры ?

На палітычныя праблемы можна «выйсці» праз сацыяльныя, «гарачыя» праблемы, але трэба для гэтага РОЗУМ і эфэктыўнасьць PR і жаданьне ПРАЦАВАЦЬ і працаваць з людзьмі кожны дзень.

Абсалютная большасьць дэмакратычнай грамады выбрала больш камфортны шлях: рэалізаваць (на паперы) праекты пад замежныя гранты. Нават у палітычных партыях сябры

працуюць НЕ на праграмныя мэты, а для тых людзей, хто дае грошы. БНФ – гэта яскрава паказаў. Але такое ёсць ня толькі ў БНФ. Замежныя “палітычныя” падарожжы сталі асноўнай формай “змаганьня. Я абяцаю, што зраблю ўсё каб Захад больш не запрашаў некаторых “лідэраў”, а тым больш “запісных NGO-шнікаў” . ХОПІЦЬ! Пакажыце ПРАЦУ ў Беларусі, ваш вынік. *Перадусім, пакажыце адзін “партызанскі раён”, тэрытарыяльную адзінку, дзе людзі цалкам падтрымліваюць апазыцыю, вас.*

Я 18 год паказваю мадэль сумеснай працы. Каб перанесці цяжкую шафу, трэба не хадзіць каля яе , не мацаць, а ўзяцца разам і перанесці. І не баяцца за папсаваныя жылы і боль.

18 год дзейнасьці апазыцыі ў Беларусі паказала, што ёй бракуе РОЗУМУ, САМААХВЯРНАСЬЦІ і САЛІДАРНАСЬЦІ.

ХОЧАМ - то мець **моцнае** жаданьне працаваць, МОЖАМ – то мець розум і самаахвярнасьць, здольнасьць да эфэктыўнай працы. ПЕРАМОЖАМ – то быць салідарнымі і эфэктыўнымі.

Заклік вялікага паляка ,Паўла ІІ спраўдзіўся ў Польшчы. “*Няма свабоды без салідарнасьці*”.

“ ШТО РАБІЦЬ ” (“ что делать ? ”)

А) Падрыхтаваць і правесці Кангрэс, дзе заслухаць справаздачы фармальных лідэраў за 18 год і прыняць адпаведныя рашэньня.

В) Зьмяніць дзейнасьць на функцыянальную й , перадусім, пачаць абарону сацыяльных правоў і Правоў Чалавека, падкрэсьліваючы неабходнасьць палітычных зьменаў-- прычыну «обычных проблем».

Зразумець ,што ў апазыцыі няма “палітыкаў”, ёсць толькі дысыдэнты. Бо “палітыкі” уплываюць на “ход” жыцця.

Неадкладна брацца за цяжкую штодзённую працу . Усе, хто лічыць сябе дэмакратамі, павінны зараз «ісьці ў апошні бой». Шанец здабыць перамогу ёсць, але толькі ў цяжкай і няўдзячнай працы, у штодзённых размовах з грамадзянамі, пераканаць іх, што **пры Лукашенко ня будзе «завтра»**, што «завтра», для іхніх дзяцей і ўнукаў не будзе каўбасы з маслам. І ці будзе каўбаса? Трэба паказаць , што сувэрэнітэт Беларусі дае практычную выгоду грамадзянам, нават, калі будуць часовыя цяжкасці. Трэба зараз растлумачыць «членам выбіральных камісій» (большасць гэтых людзей 10 гадоў у камісіях), што гэта яны адказныя за бандытызм улады і трываласць дыктатара.

Трэба размаўляць з наменклатурай, шукаць кампраміс.

Мы можам перамагчы, але трэба так працаваць, каб потым балелі усе “жылы”. Разумець, што гэта “апошні бой”! Вораг зараз псіхічна слабы, ён згубіў “волю”.

“ Воля к Победе упрямее стали» !

Наша “воля” павінна менавіта быць такой! Тады пераможам !

ХОЧАМ! МОЖАМ ! ПЕРАМОЖАМ!

Але, ці хочам?

Як ЗМАГАЦЦА?

Я паўтару, што ў змаганьні за Беларусь дэмакратычную, беларускую, сувэрэнную, багатаю, я ад 1990., кожны дзень,

з большай, ці меншай актыўнасьцю.

Я заўсёды кіруюся Розумам і эфэктыўнасьцю, а таму мне вельмі не падабаецца, калі людзі, якія хочуць мець уплыў на палітыку, не думаюць аб эфэце іх дзейнасьці. Ёсць такі прыклад, Зянон Пазьняк. Я яго ведаю ад 1978. Яго палітычны “баланс” – АДМОЎНЫ (-). Для Беларусі ён зрабіў больш шкоды, чым карысьці. Больш таго, зараз Пазьняк, стары чалавек, вельмі часта паказвае сваё неразуменьне сітуацыі. Прыклад. Ён гаворыць: *“Апазыцыя павінна зьнікнуць”*. Авоць апытаньне НИСЭПИ. “Из опрошенных 21.3% считают себя оппозиционерами” .!!!!

Так, можна (і часта –трэба) не верыць НИСЭПИ, але апазыцыянеры, то ня толькі сябры партый. Па Пазьняку, 21.3% грамадзян Беларусі павінны зьнікнуць. ПАЛІТЫКА – гэта СЛОВЫ, гэта ,перадусім, ДАКЛАДНЫЯ ВЫЗНАЧЭНЬНЯ (рус.-- терминология , понятные слова)

Бо , *“Спачатку была Слова”*.

i

Вось гэта карысна вам ведаць.

Сацыёлаг Нікалюк:

“Пералічу найбольш значныя рысы асобы:

максымальная аўтаномнасьць, самадастатковасьць і сталая арыентацыя на зьдзяйсненьне !!! выбару.

Асоба ня толькі робіць выбар !!! сама, але і ня схільная давяраць яго каму б то ні было, а таксама дэлегаваць гэтае права зьнешнім інстанцыям.

Беларускае грамадства складаецца зь меншасьці і большасьці. ***Большасьць — гэта тыя людзі, якія самастойна робіць выбар !!! ня могуць. І яны маюць патрэбу ў той фігуры, якая будзе ўсё вырашаць за іх. Калі гэтая фігура знойдзена, то яны знаходзяцца ў камфортным стане. Сутнасьць у тым, што чалавек, які сфармаваўся аднойчы, ужо ня можа зьмяніцца. Таму***

*праблема Беларусі — гэта праблема адсутнасці
крытычнай масы **АСОБАЎ**.”*

.....

То як змагацца? Перадусім **быць Асобай, а таму трэба змагацца за свае правы заўсёды і паўсюдна**. І калі вялікая колькасць грамадзян Беларусі (Асобы) будуць змагацца за свае правы -- адбудзецца рэзананс у грамадстве і дыктатура будзе скінутая з цела Беларусаў.

То бок, толькі рэвалюцыя можа вырашыць лёс Беларусі і беларусаў.

Можа быць і пасіўная “змаганьне” асобных грамадзян , дакладней , дапамога Змагарам. Гэта вельмі проста. Калі ты лічыш сябе дэмакратам, але вельмі баішся “непрыемнасцей”, то дапамагай тым людзям , якія змагаюцца.

Чым ты можаш дапамагчы?

Ды на самы розны спосаб. Кожны чалавек жыве і мае патрэбу ў розных рэчах. Вось і запытай у Змагара: “Чым я цябе магу дапамагчы?”. Самы просты спосаб – грошы, але то можа быць і дапамога праз працу, можа трэба дапамагчы кватэру адрамантаваць, ці нейкае абсталяванне...

То бок, дапамога Змагару можа быць розная, галоўнае -- тваё **ЖАДАНЬНЕ** дапамагчы

Алгарытм перамогі: давер – прапанова – падтрымка дзеяннямі

Бо, толькі **РАЗАМ – МЫ СІЛА!** Паасобку – пясок.

*ЯК можа ўдзельнічаць **сьвядомы беларус** у захаваньні Беларусі?*

СЬВЯДОМАСЬЦЬ

САЛІДАРНАСЬЦЬ САМААХВЯРНАСЬЦЬ РОЗУМ

1. Сьвядомы беларус, то бок, разумець і пашыраць нацыянальныя каштоўнасьці, ён павінен быць лепшым Чалавекам, а таму павінен дапамагаць жыхарам у вырашэньні сацыяльных праблемаў, быць ініцыятарам Зваротаў да мясцовай улады.

2. Сьвядомы беларус павінен растлумачыць сваім суседзям і калегам на працы, чаму нам **ВЫГАДНА** жыць у незалежнай сувэрэннай, **СВАЁЙ** дзяржаве, у Беларусі.

3. Сьвядомы беларус павінен растлумачыць сваім суседзям і калегам на працы, што аб'яднаньне грамадзян Беларусі магчыма толькі на беларускай мове, а таму трэба вучыцца размаўляць на беларускай мове, таму што гэта і ёсьць **ПАТРЫЯТЫЗМ** грамадзяніна Беларусі. Але нельга нікога прымушаць! Знайдзі спосаб пераканаць! Бяз аб'яднаньня мы ніколі не дагонім Эўропу і, наадварот, ментальнае аб'яднаньне (прыклад Японіі) дазволіць нам хутка стаць сапраўднымі багатымі эўрапейцамі.

4. Сьвядомы беларус павінен дапамагаць актывістам апазыцыі (альбо быць сам ім) праз розныя спосабы і дзеянні.

ЯК ?

Фінансавая дапамога , але не мізэрная - 1000 (ці 5000) руб. і **пастаянная**, ад 1 % да 10% ад заробку.

Тэхнічная дапамога (аддай старую тэхніку, кампутар, друкарку і г.д актывістам апазыцыі)

Інфармацыйная дапамога (дапамажы надрукаваць

інфармацыю, распаўсюдзь інфармацыю, якую сам знайшоў у Інтэрнэт, ці атрымаў ад сяброў). 10--30 асобнікаў -- гэта таксама Справа. Дапамажы зрабіць Інтэрнэт-старонку мясцовасці, мікрараёну, вуліцы.

5.Сьвядомы беларус павінен дапамагаць іншым сьвядомым беларусам у штодзённым жыцці, так як 1000 гадоў робяць габрэі (беларускае слова - жыды)

6.Сьвядомы беларус павінен распаўсюджваць веды аб Правах Чалавека і тлумачыць, што ВЕДЫ -- гэта пачатак Дзеяння!

На пытаньне "совка" : "А што гэта мне дасць?". Адказвайце: "А для чаго адукацыя? А што вам далі урокі ў школе? " "Лепш ведаць свае Правы , чым не ведаць!" "Бо ВЕДЫ пазбаўляюць ад рабства".

7.Сьвядомы беларус павінен фіксаваць (ствараць базу дадзеных) усіх выпадкаў парушэння Правоў Чалавека і законаў РБ праз лукашыстаў.

А таму

РАШУЧАСЬЦЬ таксама неабходна.

ХОЧАМ ?! МОЖАМ ?! а тады і ПЕРАМОЖАМ !

*** "давер". Вельмі часта можна пачуць:"А я *нікому не веру*". Гэта хлусьня, бо заўсёды ёсць чалавек, якому ты верыш. А гавораць так,таму, што "сацыяльнае гультайства".Трэба паглядзець на людзей і падумаць:

"А што ён зрабіў карыснага?".Тады і знойдзеш таго, каму можна верыць.

Чаму мы маем тоя , што маем?

Успомнім асноўныя падзеі, калі “мы” маглі..

1992 год

1994 год .....

1995 год. Кіраўніцтву БНФ забракла розуму.

1996г. Мы змарнавалі шанец, бо не знайшлося Лідэра, які бы заклікаў «Народ Плошчы» пад сыцены Канстытуцыйнага суду.

1999г. Мы змарнавалі шанец, бо нават міліцыя гатовая была стаць на наш бок, бо тэрмін Прэзыдэнта скончыўся. Але празьмерныя амбіцыі Зянона Пазьняка і ягоная панічная ўчэчка з Беларусі, махлярства Віктара Ганчара і млявасьць фармальных лідэраў пазбавілі народ Беларусі прыходу Дэмакратыі.

2001г. Мы згубілі шанец у часе прэзыдэнцкіх выбараў праз нерашучасьць фармальных лідэраў і страх адказнасьці перад уладай – а раптам зваліцца... Чаму мы дазволілі «пакрыўджаным», былым паплечнікам дыктатара вырашаць лёс Беларусі?

А тады сапраўды грамадзяне маглі выбраць іншага й адмовіць «незаменимому». Бо як інакш разумець, пры адсутнасьці (!!!) агітацыі за «апазыцыйнага Адзінага кандыдата», поўнай бяздзейнасьці ягонага штабу, і такі высокі працэнт падтрымкі старому наменклатуршчыку ?

А таму

1. Я ЗГОДНЫ, што за 18 год апазыцыйная дзейнасьць так і не стала эфэктыўнай. Але трэба адрозьніваць паняткі “навучыцца” і “ рабіць” , “быць”. Напрыклад, мы ўсе ў школе вучым гэаметрыю, але не ўсе могуць выкарыстаць гэтыя веды ў жыцці, вылічыць (па формуле) адлегласьць.

2. Вельмі шмат актывістаў апазыцыі (старых і маладых) вучылася на розных семінарах за мяжой і НАВУЧЫЛІСЯ як

можна змагацца.

3. Але, кожны чалавек, беларус асабліва, хоча мець як меней клопату. А калі скарыстацца з “навучэння” , то будзе вялікі клопат, то бок – “за кратамі”. Вось нават “маўклівых” асудзілі. Каму ГЭТА падабаецца?

4. Прычына неэфектыўнай апазыцыі палягае ў СТРАХУ , адпаведна, адсутнасці **самаахвярнасці**, адсутнасці **салідарнасці** з боку насельнікаў Беларусі . (Пад час польскага змагання нават артысты проста прыносілі грошы тым людзям, якія змагаліся , Змагарам. Рэальная салідарнасць , узаемная дапамога , людзей была вялізарная).

5. Ды, і з боку Эўропы , салідарнай дапамогі НЯМА, так як гэта была ў часы польскай “Салідарнасці”

6. Канешне і праблема амбіцый “лідэраў”. Так і засталася. Праблемы “БНР” 1918-га, сучасныя фармальныя лідэры не зразумелі

7. Я вельмі крытычна стаўлюся да фармальных лідэраў апазыцыі”, то бок, я лічу, што яны неэфектыўныя змагары.

Праблема ў тым, што рэальных ЗМАГАРОЎ была і ёсць вельмі МАЛА !

Але, перадусім, павінна быць ім дапамога (салідарнасць) тых, хто лічыць сябе дэмакратамі, “апазыціянерамі”.

“ **«Абы не была вайны»**

Якое «самооправданне», апраўданне бяздзейнасці, апраўданне адмовы бараніць свае Правы засталася ў насельнікаў Беларусі.

1) “Абы не было войны” Але сёння, у XXI стагоддзі, панятка “вайна” мае ўжо іншы сэнс. Вайна ў Беларусі ідзе і, нават мае чалавечыя ахвяры. *“Иногда, решая идти на какое-то важное в своей жизни дело, мы бросаем фразу: «Ну и что будет ? В самом худшем*

случае - не убыют ведь». В Беларусі гэты худшыі
случай наступіў: цяпер буквальна кожны беларус
можа трапіць у нейкі-нібудзь дзяржаўны
эксперымент і фактава будзе абвешчаны ворагам», -
вось так вызначыла “вайну” грамадзянская дзеячка з
Віцебску. Я з ёй згодны. І вось нядаўна пракуратура
дыктатара абвешчыла, што грамадзянін абразіў
прэзідэнта і стане непрытомнасьці. Ці гэта далёка ад
сталінскіх часоў, калі за “абразьлівыя сны” высылалі
людзей да “ГУЛАГУ”? (зараз чарговая ахвяра – “
шпіон; чэрвень 2013) А можа і та, што ў нас дрэнная
ахова здарова, адсутнасьць дзяржаўнага “змаганьня” з
радыёнуклідамі - гэта таксама “вайна”. Бо ахвяры
ёсць, толькі яны “ціхія” бяз выбухаў і стрэлаў.

2) “Абы не уволілі с работы”. “Кантракт” дзейнічае
даўно і вельмі часта, гэтая прымусовая “дамова”
выкарыстоўваецца супраць апазыцыянераў. У
Польшчы інтэлігэнцыя стварыла “KOR”, камітэты
абароны работнікаў. Так, у нас незалежныя прафсаюзы
спрабуюць выконваць гэтую ролю, але нешта слаба, то
трэба ім дапамагчы.

Ведаем, што дыктатар Лукашэнка стварыў яшчэ і
сапраўднае прыгоннае права, так, зрабіў толькі для
адной (пакуль) часткі прамысловасьці. А можа яму
спадабаецца і зробіць та, на ўсіх дзяржаўных
прадпрыемствах?

Працоўная эміграцыя беларусаў у Расею павялічваецца
...

3) “У нас стабільнасьць” Паступова, месяц за
месяцам гэтая стабільнасьць робіць з Беларусі турму,
стабільнасьць за кратамі, “парадак за рэшоткай”, у
прямым сэнсе. Але ёсць і такія насельнікі Беларусі,
якія (пры “чарка” і скурка ад “шкваркі”) згодны жыць у
турме (вязьніце).

Што “народная мудрость” наступнага ,прапануе для балотнага жыцця?

“Сініцу” мы маем, аб жураве не марым, а “сініца” можа хутка ператварыцца ў “калібры”.(вельмі малую птушачку).

Тунельны эффект у палітыцы (2006 год)

Апошнім часам на Беларусі назіраецца рост палітычных паганах, што для сучаснай Беларусі з’яўляецца амаль традыцыяй. Магчыма гэта звязана і з тым , што ў нас захавалася савецкае “КГБ”, і адпаведна працуюць па тых інструкцыях.

Але самы цікавы бок гэтай справы з’яўляецца той , што “сейбітамі “ гэтых “грыбоў ” есць тыя, хто лічыць сябе знаўцамі беларускай гісторыі. Відавочна паўстае адпаведнае пытаньне :Ці ведаюць яны ўвогуле сэнс палітыкі ? Ці трэба вучыцца на памылках мінулага ?

Бо неяк цяжка ўявіць, што ўсе яны агенты “КГБ”.

А што нашая гісторыя ? Праз хуткі час сьвядомыя беларусы будуць ізноў сьвяткаваць гадавіну БНР .Дзяржава, якая так і не стала дзяржавай . Але чаму ?

Галоўнай прычынай усіх бедаў беларусаў-ліцвінаў ёсць адсутнасць салідарнасці, перавага ,не, нават, шаленства , асабістых інтэрасаў, амбіцый, над інтэрэсамі Нацыі. Што , найбольш дзіўна, нежаданьне і страх перад вырашэньнем агульных праблемаў пераважае нават перад разуменьнем карыснасці асабістай з пункту гледжання разумнага эгаізму.

Вось і зараз , калі з’явілася рэальная магчымасць перамогі аб’яднаных дэмакратычных сілаў над дыктатурай, ёсць добры пачатак – “5+”, зноў цісьне “гістарычная хвароба “.

Найбольш здзіўляе той, што насуперак логікі падзей і цвярозаму аналізу сітуацыі, параўнаньне з мінулым, некаторыя “дэмакратычныя лідэры “, (некаторыя нават

маюць навуковыя дэсэртацыі) не разумеюць сітуацыю. Яны не могуць (ці ня хочуць) уцяміць сэнс простага закону : супраць сілы можа быць толькі адэкватная сіла .

Паўстае наступнае пытаньне ; ці то шаленства амбіцый, ці то выкананьне чарговай “спецоперацыі” ?

Можна як заўгодна крытыкаваць Анатоля Лябедзку, успамінаць ягонае мінулае, але ў адным ён мае дакладна рацыю: супраць існуючай улады спачатку патрэбна выставіць агульную аб’яднаную **сілу**.

Як будзе выглядаць гэтая сіла, колькі ў яе будзе галоў, колькі тулаваў на пачатку - усе гэта не істотна. У патрэбны палітычны момант гэта будзе беларускі асілак, з адной галавой, адным тулавам і адным “чарадзейным мечам “. (як “трансформер”)

Назіральнікі, народ, павінны пагадзіцца і з тым, што спачатку яны не змогуць “разгледзіць твар “ гэтага асілка , за рыцарскімі латамі. Але на пэўным этапе рыцар пакажа хустачку “князеўны”.

Сёньня, “асілак”, толькі яшчэ набірае сілы , яшчэ не скончыўся працэс аб’яднаньня дэмакратычных сілаў. Вядома, што Беларусьсю кіруе дыктатар, сіла якая не мае аніякіх маральных нормаў і не прытрымліваецца нават уласных законаў. Таму працэс падрыхтоўкі “асілка” вельмі складаны.

Вядома, што на пэўных этапах гісторыя лёзунг “Хто не з намі - той супраць нас “ бывае патрэбны, зараз такі момант. Адсюль відавочна , што з’яўленьне розных “матрэшечных “ кааліцый, ці створаных на амбіцыях асобаў, проста шкодныя для лёсу Беларусі.

Сілу перамагае толькі большая сіла. (ці вірус)

Яшчэ на жаль ёсьць і другая небяспека, Беларусь яшчэ застаецца вельмі блізка да пашчы імперскай суседкі і ад гэтай бяды можа выратаваць толькі аб’яднаная сіла беларусаў.

У нашай апазыцыі ёсьць таксама і праблема “былых наменклатуршчыкаў “, якія раптоўна сталі апазыцыянерамі. Што дзіўна, іх вельмі любяць “раскручываць “ незалежныя газеты...

Але дзе “оппозиционная Винникова “ ? Дзе былы “аб’яднаны кандыдат ” ?

Усе гэтыя “бывшие “ (і іхнія бацькі) 70 гадоў труцілі галовы простаму людзю, а зараз зноў жадаюць ускараскацца на галоў народа, толькі пад іншай маскай. Хай яны адпрацоўваюць цяжка, сваю шкоду і дзякуюць Богу , што беларускі народ іх судзіць ня будзе. Талерантны.

Няпраўда, што беларускі народ любіць наменклатуршчыкаў, начальнікаў. Глупства ! Ён іх баіцца, як чорта . Народ сваю любоў, ці каханьне, паказаў у 1994 годзе.

Зразумела, што Прырода і жыццё вельмі складаныя па сваёй структуры, але адначасова і простыя, бо падпарадкоўваюцца аднолькавым законам.

У атамнай фізіцы існуе такая з’ява як тунельны эфект. Сутнасьць : магчыма, нават немагчымае.

Тунельны эфект можа быць і ў палітыцы, што паказалі падзеі ў Грузіі.

Чаму ў Беларусі гісторыя павінна пачынацца зноў ад 1987 года ? Чаму спачатку “неабходна “ абраць прэзыдэнта – наменклатуршчыка ? Але ці ёсць у беларусаў нацыянальныя наменклатуршчыкі ? Іх няма !

Няўжо спадарства так хутка забылася на агітацыю за розныя сьмяротна небяспечныя рэферэндумы

“За Союз з Рассией “ товарища Ярошука ? Ці маўклівую згоду на “аб’яднаньне “ Вайтовіча ? (“За расійскі рубль для Беларусі” Статкевіча.)

Грамадства Беларусі непадобна нават на ўкраінскае грамадства -- значна больш зрусіфікавана.

З другога боку, калі кінем позірк на Каўказ, то можам пераканацца, што можна ўладкаваць свае жыццё і без наменклатурнага дзядзкі, ці “сынкі “. Прэзыдэнт Грузіі дае якраз добрае тлумачэньне тунельнага эфэкту ў палітыцы.

Бяз падрабязнасьцей, відавочна, што самы малады прэзыдэнт на тэрыторыі былога СССР не ёсць наменклатуршчык. Дык чаму Грузія, якая не з’яўляецца суседкай Эўрапейскага зьвязу, народ, які цяжка назваць

гістарычна эўрапейскім, раптоўна сталі бліжэй да Эўропы, чым мы беларусы-ліцвіны ?

Сёння ўсе мы, беларусы, павінны паверыць у песымізм нашага славутага Васіля Быкаваі „ Што ў *Нацыі* часу не *засталося*...

Трэба спыніць гульні ў “дэмакратычныя аб”яднаньні”, узяць покліч „Пагоні” Максіма Багдановіча ратаваць Беларусь і гучна сказаць “НЕ!” выканаўцам “спецоперацый” .

Таму сёння актуальны , толькі адзіны лёзунг ” *Хто не з намі – той супраць Беларусі*”.

На Беларусі цмока можа перамагчы толькі адзін рыцар , які мае на гербе “5+”.Стаць часткамі ягонага цела, ягонай зброі, дадаць сваю сілу да ягонай сілы --- гэта абавязак кожнага беларуса. І толькі тады, калі ўзгаданы намі рыцар будзе моцна трымаць меч у сваіх руках і трывала стаяць на нагах, толькі тады Ён зможа паказаць свой твар ворагу і “князёўне”. І гэта будзе твар наступнага прэзідэнта Беларусі .

Але перамога Беларусі залежыць ад таго , што пераможа – масавы страх (але людзей не забіваюць і да ” гулагаў” не высылаюць), амбіцыі лідэраў і “спецоперацыі» , ці розум, салідарнасьць і адказнасьць за будучыню Беларусі .. будучыню Нацыі.

Тунельны эффект магчымы і для Беларусі,але спачатку трэба збудаваць гэты ”тунель “ цяжкай штодзённай працай, трэба забыцца на страх, трэба штодзённа тлумачыць сябе і іншым, што за намі сіла.

Што мы аб”яднаная, абавязкова пераможам. Спачатку перамога над агульным ворагам, а потым будзем вышукваць недарэчнасьці і “блох” у сваіх саюзьніках.

Разам – мы сіла, паасобку – пясок.

Тым ХТО супраць.

Ёсьць два гатункі насельнікаў Беларусі: людзі, якія думаюць і насельнікі, якія шукаюць чым напхаць страўнік.

З першымі можна спрачацца, у нечым пераконваць, ці пагаджацца. З другімі дыялёгу ня будзе. У пікетах я іх наслухаўся, бо з вуліцы іх не пагоніш. Галоўнае, яны выкінуць на цябе, як памыі, сваю лаянку, а маі аргументы (апанента) слухаць не жадаюць - ужо зьбеглі. Дык вось, гэты “простой народ” можа нешта зразумець ТОЛЬКІ праз санкцыі, праз галодны страўнік.. Мая Беларусь моцна хворая, бо мае ракавую пухліну дыктатуры, якая сама “не рассосёцца”. Патрэбна тэрміновая аперацыя!

Што будзе , калі нічога не рабіць??? Беларусь ператворыцца ў мадэль Паўночнай Карэі з кітайскімі ўплывамі , эканоміку Беларусі апануе расійскі крымінальны бізнес, які будзе даваць “простому народу” грошы толькі на хлеб з “чарнілам” На Беларусі паўстануць (ужо ёсць, пестыцыды) экалягічнашкодныя прадпрыемствы, які будуць рабіць прадукцыю для Расіі і Эўропы. Пачнецца масавы вываз сьмецьця і нават атамных адкідаў з Эўропы ў Беларусь. *Расійскім бізнесменам -- грошы, а беларусам-хваробы.*

Беларусы паціху паміраюць, праз 50 год беларусы зьнікнуць фізічна, у нашу Беларусь прыцягнуцца расійскія мусульмане, потым кітайцы. Усе --- Беларусь зьнікне канчаткова. Падрабязней можна прачытаць на <http://www.nashaziamlia.org> , <http://grycuk.livejournal.com>

Нават жывёлы клапацяцца аб сваіх дзетках, а наш “простой народ” не хоча думаць і клапаціцца аб будучыні сваіх дзяцей і ўнукаў Бо клапаціцца – гэта не толькі накарміць.

Чалавек – НЕ расьліна і не звычайная жывёла! Ці ў прадстаўнікоў “простого народа “ і “народного президента»

есьць іншы “рецепт Жыцці» акрамя як быць паразітам на
цэле Расіі ?

Асноўныя праблемы: быць Беларусі , ці не быць?

1) ГЛЯБАЛІЗАЦЫЯ

2) ДЭНАЦЫЯНАЛІЗАЦЫЯ і ДЭПАПУЛЯЦЫЯ Беларусі

3) ДЭСУВЭРЭНІЗАЦЫЯ Беларусі

Менавіта у гэтых межах мы павінны шукаць адказ на
галоўнае пытаньне. Таксама мы павінны памятаць, што (1)
– працэс НЕЗВАРОТНЫ. (2) і (3)—мы можам спыніць, але
час для гэтага вельмі абмежаваны. Калі зараз не пачаць
рэальнае змаганьне, то праз 10 гадоў будзе позна. Нехта
скажа, а вось Чэхі і Славакі, зараз ,можа, шатляндцы...

12 год таму я вынайшаў новы закон: “ПАСКАРЭНЬНЕ
ЗВАРОТУ ІНФАРМАЦЫІ ПАСКАРАЕ ГРАМАДЗКІЯ
ПРАЦЭСЫ” . Арабскія рэвалюцыі пацвердзілі маю выснову.
Але паскараюцца ўСЕ працэсы ў жыцці!

Для новай Беларусі

Вялікі дзякуй, спадару Эдварду Лукасу, міжнароднаму
рэдактару часопіса The Economist, за шчырую і дзейную
цікаваць да Беларусі.

Але на ягоныя сумненні я прапаную:

1\ *“Шчодрая стабілізацыйная падтрымка з боку зьнешніх
крэдытараў нясе ў сабе рызыку таго, што безадказны
ўрад прызвычаіцца да дармавых грошай.”* --- грамадзкі і
апазыцыйны кантроль выдаткаў, усё ў Інтэрнет. (і
прыклад Польшчы)

2\”””Жорсткія зьнешнія абмежаваньні азначаюць, што эканамічныя цяжкасьці будуць перашкаджаць рэформам і дэмаралізоўваць рэфарматараў”””--- тлумачальная праца для грамадзян праз НУА, ім гранты на гэта, КГСы.

3\.””Хуткая прыватызацыя разбурае ўладу дзяржаўных бюракратаў. Але яна ж перадае права валоданьня ўласнасьцю авантурыстам і розным сябрам і знаёмым людзей рэжыму.”””- празрыстасьць праз інтэрнет, грамадзкі кантроль, абмярканьне (інтэрнэт-рэферэндум)

4\.””Наўпроставыя замежныя інвэстыцыі прыносяць грошы і тэхналёгіі. Але яны ж ствараюць адчуваньне крыўды: людзі пачынаюць адчуваць, што дыямэнты ў кароне іх краіны былі прададзеныя занадта хутка і занадта танна.””” –ПРАЗРЫСТАСЬЦЬ і грамадзкая абмярканьне розных варыянтаў, тлумачальная праца, значная частка грошаў ад прыватызацыі на пенсіі.

.....
АЛЕ ,сёньняшнія дэмакраты, якія ХОЧУЦЬ узяць уладу, павінны быць маральнымі—гэта перадусім!

Яны павінны працаваць з тымі, усімі, ХТО хоча шчыра працаваць для Беларусі, і разумець, што народ няўдзячны, то бок, дэмакрат, Змагар, павінен быць гатовым на ахвяру.

Для чаго, для каго?

Для Беларусі сувэрэннай, незалежнай, дэмакратычнай, а таму, і багатай.

Бесплатная віза для беларусаў. Visa-free. Чаму?

Тоя, што эўрапейскія палітыкі часта бываюць вельмі цынічнымі – гэта факт.

“Эўразьвяз чакае адказу ад беларускіх уладаў на запрашэньне пачаць перамовы, каб спрасьціць візавы рэжым, заявіла прадстаўніца Эўразьвязу ў Менску Майра Мора. ЭЗ па-ранейшаму гатовы прыступіць да перамоваў пра падпісаньне пагадненьняў пра спрашчэньне візавага рэжыму і **рэадмісіі**, што спрыяла б разьвіцьцю кантактаў паміж людзьмі і прыносіла карысьць грамадзтву Беларусі ў цэлым», — заявіла Мора.” «Усё, што для гэтага трэба, — **гэта адказ уладаў Беларусі на запрашэньне Камісіі пачаць перамовы, накіраванае ў чэрвені 2011 году**», — дадала яна.”\радые “Свабода”\ Таксама такім прыкладам можа быць і заява чэшскага палітыка, ці то графа, ці то князя.. У размове з Івонкай Сурвіла, гэты палітык заявіў, што беларускі бок не хоча размаўляць на тэму візаў, бо не хоча падпісаць дамову ад рэадмісіі (?!).... Ну цырк – ды годзе. Нібы сябра бізнэсмэна ад палітыкі спадара Міха-ча, не ведае, што ў Беларусі пануе дыктатура (можа таму , што “сябра”). А дыктатар Александр Лукашенко лічыць , што глыток вольнага паветра беларусу зашкодзіць, бо пачнуць беларусы думаць. Па той жа прычыне дыктатар не хоча вольнага “памежнага руху” з Польшчай.. Дык дзе тут “собака зарыта” ? На маю думку ўсё вельмі проста --- няма моцнага лабізму беларусаў у справе візаў. Эўрапейскім палітыкам Беларусь нецікавая, і беларускія праблемы для іх на 100-м месцы. Але , калі ёсьць “хваля”, то яна можа вынесьці на паверхню розныя справы...

Вось маем прыклад: Францыя і Армэнія. Ці ёсьць дзяржаўныя (ці геапалітычныя) інтэрэсы Францыі ў Армэніі? Няма! Але, на гвалт, “новенькі” прэзыдэнт Францыі, амаль што першы візіт робіць у Армэнію! Францыя абяцае армянам значнае палягчэньне ў атрыманьні шангэнскіх візаў, і, у хуткім часе, нават безьвізавы рэжым з ЭЗ! Чаму армяне сталі такімі любімымі для Францыі, адпаведна і для ЭЗ ? Адказ просты: вельмі моцны лабізм армянскай дыяспары ў Францыі. Такі моцны, што Францыя (і ЭЗ) не баіцца мільёна армянскіх

эканамічных эмігрантаў, якія “рванут” у Эўропу. Бо так будзе. Вось дадзеныя.”””” **15% дарослага насельніцтва з тэрыторыі былога Савецкага Саюза хочуць эміграваць у іншую краіну назаўсёды.** Такія вынікі апытання інстытуту Гэлапа (2010 - 2012 гады) на тэрыторыі былых савецкіх рэспублік (за выключэннем краінаў Прыбалтыкі).

Гэтае жаданьне вагаецца ў залежнасці ад краінаў — 40% у Арменіі.””””

То бок, амаль палова насельніцтва Арменіі хоча сёння выехаць на жыхарства ў Эўропу, і Францыю. ЭЗ гэта не палухае! А беларусы? У Беларусі — 17% гатовыя да эміграцыі, але (!!!) не абавязкова ў ЭЗ ! Я лічу, што большасць з іх думае пра Расею. Армяне, дакладна, хочуць іміграваць толькі ў ЭЗ! Відавочна, што беларусы не “рванут” у Эўропу. Больш таго, калі паглядзець дадзеныя ААН па ўцекачам, то за ўсе гады (нават пасля 19.12.2010) у дыяграмах ААН беларусаў не знайсці (бо мала ўцекачоў) але мы знойдзем там тых жа армян і нават грузінаў.

Рэадмісія. Ці сапраўды гэта праблема і можа быць праблемай? Сёння няма дамовы аб рэадмісіі, а таму Беларусь не абавязана прыймаць мігрантаў, якія “прорваліся в Европу» праз тэрыторыю Беларусі. Дык як ЭЗ , разваліўся ад націску “орд мигрантов с Востока» ? Больш таго, сёння тэхнічнае сродкі дазваляюць так абсталяваць мяжу (граніцу), што і “ конік” не праскочыць. Ёсць і іншы варыянт: даваць кожны год уладам Беларусі грошы на памежнікаў —плаціць ім за працу для ЭЗ. Рынкавы падыход: беларускія памежнікі ахоўваюць ЭЗ ад нелегальных мігрантаў, а ЭЗ плаціць ім за гэтую працу. Ды і некалькі дзесяткаў мільёнаў (нават 100) – гэта нішто ў параўнаньні з марнатраўствам мільярдаў эўра, якія ідуць невядома куды.(была нядаўна інфармацыя) аб дзейнасці Эўракамісіі.

Высновай гэтага кароткага аналізу “візавай праблемы” ёсць наступнае:

- 1) Беларусы не стварылі лабісцкага Руху па візавай праблеме
- 2) Эўрапейскія палітыкі паказваюць выключны цынiзм адносна беларусаў
- 3) Фармальныя апазыцыйныя лідэры ў Беларусі не разумеюць важкасць візавай праблемы для ачышчэння мазгоў беларусаў, а таму гавораць і намагаюцца палепшыць візавую сітуацыю толькі для вузкіх мэтавых груповак.

І я нагадаю, тоя, што выстаўляюць як нейкае (Каго? Чаго?) дасягненне, вялікую колькасць выданных шангэнскіх візаў для беларусаў – гэта як дзяржаўная статыстыка....

Бяруць візы тыя ж самы людзі, то бок, невялікая колькасць насельніцтва Беларусі. Вось таму і атрымліваецца, як у песьні: *“Каб любіць старонку нашу — трэба ў розных краях пабываць!”*.

Што рабіць? Неабходна паставіць першую задачу перад усімі дэмакратычнымі грамадзянамі БЕЛАРУСІ : пачаць дзеянні па ціску на ЭЗ каб дамагчыся на працягу 1-го года БЯЗПЛАТНЫХ ВІЗАЎ (не “спрасьціць візавы рэжым”) для грамадзянаў Беларусі. Пісаць ліст (пішуць усе, хто ўмее пісаць , адзіны тэкст на ангельскай можна зрабіць) у Эўрапейскую Камісію і асобным палітыкам.

Усе лідэры, дэмакратычныя актывісты, якія бываюць у ЭЗ павінны гаварыць аб гэтай праблеме і іншыя дзеянні. Пазьней я выстаўлю адрэсы.

Можам?

ХОЧАМ! МОЖАМ ! ПЕРАМОЖАМ!

Галоўнае – сапраўды хацець.

P.S. “Медведев., (Расія) адмежаваўся ад Беларусі ў справе візаў.

«Перамовы пра адмену візавага рэжыму з Эўразьвязам Расея вядзе ад свайго імя, а не ад імя саюзнай дзяржавы зь Беларусьсю.”\ Україна утвердила договор с ЕС об упрощении визового режима.\ \ \ --- Як усе ? Дык наперад!

ГАНДАЛЬ з ТЭРАРЫСТАМ ПРАЦЯГВАЕЦЦА

Абсалютна зразумела, чаму закрылі крымінальную справу супраць польскага журналіста, (таксама і супраць Архэ) . Некаторыя ўплывовыя польскія палітыкі абяцалі “пусьціць у Эўропу” адданага паслугача дыктатара –Макея.\ \ Я меў рацыю, калі пісаў гэта. Была запрашэньне Польшчы для Макея на 17-18.05 да Польшчы\ \ \ Больш таго, нейкім чынам паслугачы дыктатара “угаварылі” французскіх урадоўцаў з МЗС. Апошняя вельмі дзіўна, бо Францыя ніколі не цікавілася Беларусьсю.

Што (хто) наступнае на продаж?????

Тоя, што Александр Лукашенко з’яўляецца тэрарыстам --- даўно вядома, ягоныя дзеянныя кваліфікуюцца нават юрыстамі, як дзеянныя тэрарыста. Некаторыя цывілізаваныя (і нецывілізаваныя) краіны маюць прынцып: не гандляваць з тэрарыстамі. Я лічу гэта правільным, бо жыццё паказала, што тэрарысты атрымліваюць грошы на сваё злачынства і працягваюць сваю дзейнасць.

У сьвеце , сёньня, найбольш яскравым прыкладам гэтага ёсьць самалійскія піраты. Ну , а ў Эўропе, гэта, канешне, Александр Лукашенко. Мы памятаем гандаль ЭЗ за свабоду Казуліна, але толькі “сілавая акцыя” (эканамічныя

санкцыі) USA дапамаглі дыктатару хутчэй прыняць рашэнне. Зараз вось і зноў “чакаецца вызваленне палітвязняў”.... І вось ужо нават дробныя шаўкі з быдлячага двору дыктатара цяўкаюць :” Так, так -- гэта цалкам магчыма.”.

Так, мне шкада тых людзей, якія сёння за кратамі. Але , гэтых, якое- такое, дыктатар вызваліць... (можа ?). Але праз некалькі месяцаў, а ў 2015 (на 100%) будуць новыя палітвязні... Кола пракруцілася чарговы раз....

А такога “товару” у дыктатара шмат--- “свободный рынок”....

Гандаль “жывым таварам” заўсёды быў. Але гэта трэба спыніць.

Дыялэг? Не! Гандаль.

Ну вось кола пайшло на свой шлях, на тым жа месцы...

Кажуць—дыялэг, некаторыя нават “паўнаўтасны дыялэг, шырокі”... Гэта што, яны заданне ад “КГБ” выконваюць?

Але з кім? Дзе партнёр? Беларусь апанаваў дыктатар-тэарыст Александр Лукашенко. “Дыялэг” з тэарыстам не магчымы, але магчымы гандаль... То чаму не гаварыць эўрапейскім палітыкам, так, мы разумеем, што на “аўкцыён” дыктатар выставіў 10-12 палітвязняў і патрабуе за іх вялікія грошы на падтрымку сваёй дыктатуры... Так, напрыклад, Захад заплаціў—7-10 чалавек дыктатар вызваліў.. Але, у 2014 ці ў 2015 (дакладна) возьме новых закладнікаў....

Кола круціцца --- і ўсё пры працы.... А некаторыя апазыцыянеры нават па эўропам шастаюць як па сваім агародзе. А “народ”? Народу --- ВІЗА.

А да натуральнай сьмерці дыктатара яшчэ далёка.

Ну вось і пачулі. Так, мінулы месяц паказаў, што лёс беларускіх дэмакратаў нікога не хвалюе, адпаведна і , не цікава , ані Захаду, ані старому "змагару": будзе Дэмакратыя на Беларусі, ці ня будзе.

ЭЗ (EU) не вырашыўся на эканамічныя санкцыі супраць дыктатуры.ЭЗ (EU) не прыняў рашэння аб новых візавых забаронах для паслугачоў дыктатара Лукашенко....

Польскія ўлады, у чарговы раз , здрадзілі беларускім дэмакратам. Згодна "працэдуры" , польскія ўлады выслалі да дыктатара Лукашенко чарговыя дакументы аб фінансавай дапамозе беларускім дэмакратам (**і парушылі ўласны Закон**), а таксама адкрылі інфармацыю аб выдадзеных грантах. Ані ЗША, ані Эўропа не высылалі дакументы фінансавай дапамогі актывістам "Салідарнасць" у Польшчу.

Выснова: гістарычны польскі шавінізм для беларусаў жыве і сёння.

<http://www.osce.org/ru/odihr/94675>

Намі , беларусамі, гандлююць. І гэта ўжо ня толькі здрада. Але... Мы, бадай, дазваляем УСЁ гэта !? А дыктатар Лукашэнка і ягоныя паслугачы сьмяюцца , яны задаволены. <http://www.osce.org/ru/odihr/94440>

І апошні kick, спадзяюся, што , не "апошні цвік у труну" беларускай апазыцыі ўвагнаў стары нацыяналіст, які сам жыве выключна на грошы Захаду (USA), эмігрант ад 1996г., заснавальнік БНФ, спадар ЗП. Апошні, фатограф і гісторык тэатру, (быў і палітыкам) не знайшоў у сваім "слоўніку" іншых акрысьленьняў для **ўсіх беларускіх апазыцыянераў**, якіх тысячы, акрамя вызначэння

“вікаўская апазыцыя”. Ну неяк можна была бы зразумець яго, калі бы ён назваў, вось гэтыя людзі, напрыклад, :Калякін, Лябедзка, Вячорка, Станкевіч, Саньнікаў і г.д. Вось гэтыя людзі і ёсць “вікаўская апазыцыя”. А то , паставіў “клеймо” на ЎСЮ беларускую апазыцыю...Ці слухна? І якая ён, эмігрант, спажываючы амерыканскія грошы, мае на гэта права на абразу ўсіх апазыцыянераў? Старыя “заслугі”?

Які ад іх эфэкт?

То можа менавіта Пазьняк сапсаваў адзіны шанец адраджэньня Беларусі ?

Дыялог ці сон эўрапейскіх палітыкаў?

Напісаў я гэты артыкул адразу па сустрэчы “партнёраў” у Празе, але перш чым апублікаваць хацеў пабачыць нейкую рэакцыю эўрапейскага грамадства.

Вынік : гэтая тэма была мала цікавай для эўрапейскіх медыя (СМІ), нават зараз , пад час “выбараў”.

А таму ўжо можна сказаць, што для Эўропы гэта праект кшталту : **галоўнае працэс** , а не вынік. Была ў мяне сустрэча з некалькімі эўрапейскімі палітыкамі і я змог шчыра паразмаўляць з імі.

Чым яны тлумачаць “Дыялог” ? Я пералічу галоўныя аргументы.

1. Ранейшая “ізаляцыя” не была пасьпяховай палітыкай

2. Неабходна “пугу” замяніць на “пернік”

3. “Дыялог” дазволіць “пашырыць прастору”(?!) дзейнасьці для апазыцыі”

4. “Дыялог” дазволіць “адсунуць Беларусь ад Расіі”

5. “Дыялог” праз Праграму “Усходняе партнёрства”

уцягне Беларусь у зону рынкавых рэформаў, што створыць "базу" для дэмакратызацыі.

Сярод палітолагаў найбольш распаўсюджана думка, што пашыраныя кантакты ("Дыялог") з дыктатарскай уладай Беларусі дазволіць *эвалюцыйным* шляхам ператварыць дыктатуру ў дэмакратычную дзяржаву.

Адразу адкажу на "Аргумент гістарычны". Польшкі "круглы стол" адбыўся з дазволу і па Плану Крэмля (групы Яковлева- Горбачёва) у час аб'ектыўнага распаду СССР. Але існуе (як і раней) дыктатура на Кубе і ў Паўночнай Карэе.

З другога боку, "дыялог" з дыктатарам Румыніі Чаўшэску толькі ўзмацніў дыктатуру і "Секюрэтэ" (аналаг "КГБ").

У Расіі , праз рынкавыя рэформы, пасьля 20 гадоў, мы назіраем рэгрэс Дэмакратыі... І шлях Путіна ў сьлед Лукашэнко.

Што яшчэ ?

Эўрапейскія палітолагі таксама гавораць, што словы дыктатара Лукашэнко трэба ўспрымаць як "*дипломатический язык*", то бок, ягоныя заявы -- гэта не інструкцыя для дзеяньнеў, а толькі словы каб напалохаць. Нам, беларусам, можна толькі сьмяяцца з такіх эўрапейцаў.

Адносна шляху "эвалюцыі" да Дэмакратыі ніхто з эўрапейцаў не назваў нават прыблізна час для гэтага працэсу. Некаторыя гаварылі, што Беларусь знаходзіцца на роўні Польшчы 70-х гадоў. Але ў Польшчы быў тады амаль голад, на ,Беларусі яшчэ далёка да голаду.

Сітуацыю на Беларусі можна акрэсьліць азіяцкай прымаўкай: альбо шах памрэ, альбо ішак здохне.

А хто раней ? Вось у чым пытаньне!

Неяк раней ,на адным з эўрапейскіх семінараў абмяркоўвалася парадыгма: "Дыялог" --гэта **Міт** ці Рэальнасьць?

На семінару прысутнічалі фармальныя лідэры ад БНФ і АГП. Вельмі сумна, але яны не абгрунтавалі сваю думку, што "Дыялог" з дыктатарам не магчымы, прыводзілі звычайныя факты аб парушэньнях Правоў Чалавека. Самі яны выглядалі разгублена. Эўрапейцы больш разважалі па-філязофску і займаліся славеснай эквілібрыстыкай.

Падсумаваць эўрапейскія мроі і балбатню можна словамі міністра замежных спраў **Польшчы Сікорскага: " Мы рызыкнём, але мы ставім на Лукашэнку". \ \ рызыкнулі і ???\ **

Самае цікавае, што гэтыя словы ён сказаў, апасля размовы(аргументаў) з УСІМІ фармальнымі лідэрамі беларускай апазыцыі, а таксама ў прысутнасьці Казуліна і калабарацыяніста Мілінкевіча. Тут можна нагадаць , што лоббінг фармальных лідэраў апазыцыі ў эўрапейскіх структурах абсалютна праваліўся. Фармальныя лідэры паказалі сваю няздольнась і неэфэктыўнасьць ня толькі на "беларускім фронце" , але і на "эўрапейскім". Дарэчы,некаторыя эўрапейскія журналісты гэта падкрэсліваюць, як і палітолаг Александр Рар . ЧАГО ЯНЫ ДАСЯГНУЛІ за 16 гадоў?

Фармальныя лідэры абсалютна забыліся на Італію. А Лукашэнку яшчэ ў 2003 г. сказаў, што "старшынства Італіі ў ЭЗ будзе "мостам для ўмацаваньня адносін рэспублікі з ЭЗ".Вынік --- прэзьмер Берлусконі, на другім канцу "моста" , запрасіў у Рым і сустрэўся з апошнім дыктатарам Эўропы,т.Лукашэнку. Беларускі дучэ, зацікавіў

італьянскага авантурыста , які не стаў патрабаваць ад “дучэ” якіх-кольвек рэформаў.

Для Італіі, дучэ - гэта нармальна.

Што далей? Хто, чарговы на пацісканьне бруднай рукі апошняму дыктатару, злачынцу Александру Лукашенко ? Так , была Грыбаўскайтэ....Хто яшчэ ?

Ці можна знайсці моцныя аргументы для эўрапейскіх палітыкаў каб іх пераканаць, ці , нават, напачатк, прымусіць цвяроза разважаць, з улікам Гісторыі, што дыялог з дыктатарам не прыводзіць да дэмакратызацыі краіны.

Алё тут ёсць іншая праблема: эўрапейцы зараз не гатовы слухаць нас, беларусаў. Больш таго, яны ўжо абсалютна не жадаюць слухаць збанкрутаваных лідэраў апазыцыі. Чаму? Адносна "апазыцыі" -- зразумела. Але трэба ўлічаць і тоя, што эўрапейцы напалоханы Крызысам, ім вельмі ня хочацца, нават,на дробязь, пагоршыць сваё жыццё, нешта ахвяраваць на Салідарнасьць, эўрапейскія Каштоўнасьці . Зараз ёсць цынічная суперпрагматычная палітыка, без стратэгіі на будучыню ў Эўропе, усе тлумачаць проста -- Крызыс. А таму гульня "Дыялёг" ім вельмі выгодна, бо хавае амаральныя дзеянні фармальнымі дэкларацыямі.

Але я маю сталёвы аргумент, адказ самага дыктатара, што не ёсць дыпляматычнай гульні. Гэта сказаў Александр Лукашенко 23 красавіка : ***" У нас политической либерализации предостаточно", "ползучей контрреволюции мы не допустим".***

Якія аргументы яшчэ трэба?

Але эўрапейскія палітыкі гэтых слоў "не пачулі"!

А таму я прапаную ЎСІМ свядомым беларусам-патрыётам

пачаць адукацыйную працу сярод эўрапецаў. Мы павінны растлумачыць ім ШТО гэта за дыктатура ў Беларусі і чаму Лукашэнко добраахвотна ніколі не "дэмакратызуецца" і не аддаць уладу.

Фармальныя лідэры правалілі "эўрапейскую палітыку". Але мы, усе дэмакраты, павінны быць эфектыўнымі, бо праз "крок" -- Паўночная Карэя" на Беларусі, з кітайскімі варыяцыямі.

А таму я прапаную ЎСІМ свядомым беларусам-патрыётам пачаць адукацыйную працу сярод і нашага насельніцтва. Бо адукацыя эфэктыўна, калі даем ФАКТЫ, але нават у выступах" кандыдатаў" ёсць акрэслены рэжым, але (амаль) няма фактаў, якія даводзяць злачынасьць дыктатуры Лукашэнко для Беларусі і большасці насельніцтва.

Неабходны (як паветра) таксама скаардынаваны лоббінг "беларускай справы" у Эўропе, але бяз мілінкевічаў і фармальных лідэраў.

Яднаймся ! І працуем на адукацыю эўрапецаў, а таксама на адукацыю ўласнага народу.

«Диалог» як падстава для чарговага падману і самападману некаторых псеўдапалітыкаў.

І вось сабакі дыктатара Лукашэнкі збрахалі. Розныя там гігіны і К⁰ растлумачылі, ШТО дыктатар "прапанаваў". Ці не сорамна стала дылетантам ад палітыкі, перадусім паважанаму **паэту** Някляеву? Адносна сексота Левковіча гаварыць няма чаго - усеагульная ганьба яму!

Але, так абрыдла мне бачыць, за 20 гадоў, як новыя людзі (старыя і маладыя) прыходзяць у апазыцыю і пачынаюць хаду, у кола, ад пачатку. Цыкл паўтараецца, і так 17 гадоў, што вельмі выгодна для дыктатара.

Больш таго, я катэгарычна супраць паэтаў і музыкантаў у палітыцы. Яны ня здольныя разумець сітуацыю, бо ўвесь час іхнія думкі за воблакамі.

Гуманітарыі, увогуле, бяз вельмі працяглай падтрыхтоўкі і “практыкі,” таксама не прыдатны да палітыкі, бо яны ня здольны на якасны аналіз. Нельга параўноўваць з Вацлавам Гавэлам! Ягоная роля ,перадусім, была роля маральнага аўтарытэту, а не Ўлады, улады ён не меў. Наступнае. Чэхі і славакі не паспелі ператварыцца ў “советского человека!”, як то ёсьць з беларусамі. А таму Некляеў ужо паказаў сваю няздольнасьць быць палітыкам, што заканамерна.

Кожная справа, павінна ўлічваць максімальную колькасьць існуючых праблем і ўмовы існаваньня гэтых праблем.

Адпаведна.

Я заклікаю ўсіх, маладых і старых, які лічаць , ці хочуць быць лідэрамі , перадусім адказаць на гэтыя пытаньні!

А))) Дзе ? КАЛІ? ЗА АПОШНІЯ 30 год грамадства (апазыцыя) змаглі дамовіцца (ДЫЯЛОГ) з дыктатарам? (Лукашенко – гэта Кадаффі!)

Я ведаю толькі прыклад Ярузельскага , у Польшчы. Але ён(1989) быў ПАЛЯКАМ-ПАТРЫЁТАМ і КЛАПАЦІЎСЯ АБ БУДУЧЫНІ ПОЛЬСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

Ці ёсьць Лукашенко БЕЛАРУСАМ , ці КЛАПОЦІЦЦА ЁН АБ БУДУЧЫНІ БЕЛАРУСКАЙ БЕЛАРУСІ? Ён думае выключна толькі пра сваё жыццё-ўладу і плеваць яму на Беларусь. ЁН ЗГВАЛЦІЎ і ГВАЛЦІЦЬ БЕЛАРУСЬ.

В))) ШТО можна была зрабіць за часы Сталіна (дыялог), ці нават Брежнева ?

С))) ЯК можна беларуская грамадства пазбавіць Страху ?

D))) Захад. Чаму Захад пагаджаецца на самападман? У псіхалёгіі ёсць такія панятакі і тлумачэнне: суб'екту свядома, ці падсвядома выгадна падманвацца. Шмат каму на Захадзе самападман выгодны.

E))) Насельнікі Беларусі. ЯК 50-70% насельнікаў РБ ПРЫМУСІЦЬ ДУМАЦЬ і РАБІЦЬ ВЫСНОВЫ?

І ЯК ФАРМАЛЬНАЙ АПАЗЫЦЫІ УЗЯЦЬ ДАВЕР і СПАЧУВАНЬНЕ АД 70% насельнікаў РБ?

На ўсе гэтыя пытанні я, канешне, ведаю адказы. (глядзіце іншыя артыкулы) А вы?

P.S. Зразумела, што насельнікаў Беларусі, у большасці, задавальняе нават не грошы ў рукі, а АБЯЦАНЬНЕ грошаў.....

Дык такіх можна падманваць бясконца.

НЕ МОЖА, ЦІ НЕ ХОЧА !?

“Камісія Эўрапарлямэнту па міжнародных справах абмеркавала падыходы Эўразьвязу да Беларусі пасля прэзыдэнцкіх выбараў 2010 году. Сярод іншага дэпутаты зьвярнуліся да Эўрапейскай камісіі з прапановай ацаніць выніковасць цяперашніх эўрапейскіх санкцыяў адносна беларускіх уладаў і — **узмацніць** іх або скасаваць, Дэпутаты ацанілі зьмены, якія адбываюцца ў Беларусі апошнім часам, і спрабавалі выпрацаваць падыходы, якія мог бы скарыстаць Эўразьвяз у гэтай сітуацыі”

Я нагадаю што такое “САНКЦЫІ ЕУ” -- гэта толькі ЗАБАРОНА выдачы візаў і вельмі дробныя, сапраўды, санкцыі супраць эканамічнага злачынцы і «кошэлька Лукашэнко» - фірм Пефтіева, які канешне, зараз свой прыватны бізнес цалкам зрабіў праз “офшор” Кіпра і

Мальты,, краін EU.

Яцэк Пратасэвіч: *«Я незадаволены палітыкай Эўразьвязу адносна Беларусі» ЗАРАЗ !!!???Дэпутат Яцэк Пратасэвіч, кіраўнік дэлегацыі Эўрапарлямэнту па Беларусі, лічыць, што краіны-сябры Эўразьвязу раз'яднаныя ў пытаньні пасьлядоўнай палітыкі адносна Беларусі. «На маю думку, гэтыя санкцыі дзейнічаюць ня надта добра»///* То бок і ён называе абмежаваньня “санкцыямі”. Адбылася падмена паняткаў і эўрапейцы маральна задаволены – яны ж увялі санкцыі супраць дыктатара.

СМЕХ – ДЫ ГОДЗЕ! САМАПАДМАН і ПАДМАН!

Таму ж Яцэку Пратасэвічу я прапаноўваў сустрэцца пяць гадоў таму і потым яшчэ. Але палякі лічаць сябе вельмі разумнымі, якія ўсё ведаюць. Той жа Сарыюш-Вольскі нарэшце сказаў, што хопіць “назапашваць інфармацыю аб Беларусі...” БО ДАСТАТКОВА, каб зразумець разумным., але-такі патрэбны добры аналіз.

Мая прапанова дэпутатам Эўрапарлямэнту (яшчэ ў 2005) аб стварэньне спецыяльнай пасады ў Эўрапейскай Камісіі – “камісар па справах Беларусі”. НЯМА і ў 2012! Бо бюракратычны механізм патрабуе “шестеренкі”.

Выснова такая, што калі нават адносна “атамнага Ірану” краіны ЭЗ ня могуць дамовіцца, то праблема Беларусі, для іх як праблемы Марсу.

Вынік: НЕ МОЖА, ЦІ НЕ ХОЧА !? -- канешне НЕ ХОЧА !

Траянскі конь для беларускай дэмакратыі

Як разумець калабарацыянізм ?

Ці быў калабарацыянізм, напрыклад, у Францыі, у час II-ой вайны, ці толькі "реал політік" ? Але сённяшняя Францыя асудзіла калабарацыянізм і палітыку Пэтена.

Тоя, што сёння робіць Мілінкевіч са сваім Рухам, гэта толькі "реал політік" ці відавочны калабарацыянізм?

Я перакананы, што гэта калабарацыянізм дзеля сваіх эгаістычных інтарэсаў і "адмываньне" грантавых грошаў.

Больш таго, як "Траянскі конь" падмануў (і знішчыў) жыхароў Троі ,так Мілінкевіч падманвае маладых апазыцыянераў і, (ды і дэмакратычную Беларусь) у рэшце, знішчыць іх палітычна.

Адзін прыклад абсалютнага падману. Адразу апасля падпісаньня Дэкларацыі Блоку , Мілінкевіч (былы член КПСС) заявіў, што камуністы таксама могуць далучыцца да Блоку. Але ж Сяверынец, ягоная Партыя і МФ катэгарычна супраць камуністаў!

Ранейшыя заявы Отбелівателя аб супрацоўніцтве з дыктатурай вядомыя і, марныя спадзяваньні, што маладыя пераканаюць і зменяць сутнасьць Мілінкевіча, а вось сябе яны забрудзяць на ўсё жыццё калабарацыянізмам з дыктатурай.

Так, пакуль, часова, Мілінкевіч не падтрымлівае публічна дыктатуру, але ў "еўрапейскіх калідорах" даводзіць палітыкам, што трэба падтрымліваць Лукашенка. Сведчаньне гэтаму -- заява старшыні парламента Еўропе Jerzy Buzeka, пасля сустрэчы з Мілінкевічам. Я катэгарычна не згодны з панам Buzek (ён паляк), а таму я даслаў яму ліст, дзе патлумачыў ягоную памылку і маніпуляцыю Мілінкевіча.

Лічыць, што праз Лукашэнку можна ўмацаваць

незалежнасьць - гэта самападман, бо ён нават правесці беларусізацыю Беларусі ня хоча.

А вось, менавіта, беларуская Беларусь -- гэта падмурак Незалежнасьці. Чаму, напрыклад, Казахстан не вельмі непакоіцца -- бо ён казахскі і надалей мацуе казахскі падмурак ! (але Назарбаев катэгарычна супраць палітычнага саюзу).

Для мяне няма дзіва, што Александр вярнуўся ў свой нармальны стан, у якім быў да 2006, то бок "адмываньне" грантавых грошаў і атрыманьне рэнты на сваё камфортнае жыццё, без карысьці для Беларусі.

(Я вельмі шкадуу, што, менавіта, я зрабіў Мілінкевічу "дарогу ў ЭЗ, ЕУ).

Яшчэ адзін прыклад калабарацыянізму Мілінкевіча праз ягоную жонку.

Інна Кулей зрабіла паведамленьне на Сустрэчы АБСЕ (29.09 -- 9.10.2009).

Яна зрабіла моцны акцэнт на тым, што ахвяраў дыктатуры стала значна менш і рэпрэсіі ўжо і не рэпрэсіі. Склалася ўражаньне, што гэта быў выступ прадстаўніка лукашенкаўскай дэлегацыі. То бок, можна параўнаць, раней рабаўнік забіраў усё і пакідаў гузакі і раны на целе ахвяры, а зараз забірае толькі грошы і пакідае толькі сінякі.

Я лічу, што гэта была вельмі тэрмінова і спецыфічна падрыхтаваная інфармацыя для Эўропы, Інна так спяшалася на Сустрэчу, што забылася ўсе свае дакументы, не магла аніяк пацвердзіць сваю асобу. Я вымушаны быў пацвердзіць яе асобу (шкадуу) Інны Кулей кіраўніку –арганізацыі" Сустрэчы АБСЕ", які мяне ведае амаль 10 гадоў (я вядомы і сталы ўдзельнік сустрэч АБСЕ). Я нагадаю, што на Сустрэчы АБСЕ, прысутнічаюць прадстаўнікі 55 краін, адпаведна прысутнічаюць палітыкі Эўразвязу.(ЕС). Вось і атрымалася, што калабарацыяніст

Мілінкевіч вельмі хацеў даць "аргументы"ЕС для адмены санкцый дыктатару і ягоным хаўруснікам.

8 лістапада, у "ПА", радыё Свабода, Віктар Карніенка спрабаваў абараняць пазіцыю свайго шэфа. Больш таго, ён скарыстаўся прыёмам маніпуляцыі, калі гаварыў, што нехта (?) з апазыцыі супраць "Усходняга партнёрства" і г.д. Большасць ягоных аргументаў -- то голая дэмагогія. (Зараз Карніенка адышоў ад "шэфа"--2013).

Якія вынікі мае "Рух" ад моманту рэгістрацыі ???!

Чаму так адбываецца, што здольныя і разумныя змагары пакідаюць шэрагі змагароў? Я лічу, што наперш вінаваты фармальныя лідэры, а таксама, і "простыя апазыцыянеры", якія не зразумелі высілкі змагароў, у тым ліку, і Віктара Карніенка.

Мы памятаем нечаканы развал СССР, таксама можа быць нечаканы заняпад дыктатуры Лукашенко..... Але калі не будзе разумных змагароў "у дзеяннях", "у баявой форме", то не будзе каму "подняць власть, которая в грязи валяется".

І знойдзецца чарговы авантурыст..... Але гэта будзе дакладна канец Беларусі.

Дык ці патрэбны нам "Траянскі конь"? Не!

Беларусі патрэбны самаахвярныя змагары, змаганьне якіх належным чынам ацэнена, і сярод дэмакратаў ёсць (павінна быць) сапраўдная Салідарнасць.

“ИМИТАЦИЯ”, ці Падман.

Можна таксама нагадаць, словы Крылова (басня): **“А вы друзья как не садитесь – в музыканты не годитесь!»**

Я прачытаў вельмі ўважліва адказы Александра Мілінкевіча на пытаньні ў сувязі з ініцыятывай “Народны рэфэрэндум”. На tut.by з’явілася шмат каментароў. Мне

вельмі спадабаўся наступны : *ptk-74 (23.05.2013 14:25) писал(а):* Так я не понял, в обществе огромное желание перемен или апатия? раньше перемен хотело меньше(30-50-60), теперь - 75-80% - **Беларусов** хотят перемен і те же 75-80% - **Беларусов - не хотят ничего для перемен делать, даже думать мозгами о Беларуси..** как бы хотят сразу проснуться в новой лучшей Беларуси *ptk-74 (23.05.2013 14:25) писал(а):* Так я не понял, в обществе огромное желание перемен или апатия? ---- Апатия к переменам."

Я ведаю Мілінкевіча даўно, больш даведаўся пра яго ў 2001 годзе. Даю тут яму "фору", будзем лічыць, што ён цікавіцца палітыкай ад 2001 года, калі прапанаваў Домаша. $2013 - 2001 = 12$. То бок, 12 год , для разумнага чалавека, былога навукоўца - фізіка, кандыдата навук, ёсьць абсалютна дастатковы тэрмін каб зразумець сацыяльныя і палітычныя працэсы ў грамадзтве і жаданьня людзей. Больш таго, ён меў уласную "прэзыдэнскую кампанію",у 2006 годзе.."речь не будет идти о свержении диктатуры и т.п. вещах, **а о том, какую мы хотим страну построить**" і **"Мы хотим, чтобы в стране началась национальная дискуссия."** І **"На "Народном референдуме" будут подниматься вопросы о том, что мы хотим изменить в нашей стране."** **Там будут экономические и социальные вопросы."**

То бок, пасля 12 гадоў "у палітыцы" Мілінкевіч і БНФ (не ўзгадваю пазтаў) не ведаюць , што хочуць насельнікі Беларусі.

На жаль лідэр БНФ (on-line) увагуле не адказаў на пытаньне: *Для Чаго?*

Нешта мне гэта нагадвае метафару расійскага палітыка аб **«хирурге, который 99 пациентов зарезал насмерть ,а 100-го, возможно, не зарежет..»**. У палітыцы, як і для войска, павінна быць Стратэгія і тактыка., больш таго, павінна быць Праграма мінімум і Праграма максімум.

Стратэгіі на “фронце” Апазыцыі нешта не праглядаецца, а вось тактыка, відавочна, неспаспяховая. Прапануецца падманная “акцыя”, бо сам спадар М. гаворыць, што *“Я тожэ мало верю, что власти вдруг повернутся лицом к этому референдуму.”* То бок, “прадстаўнікі Апазыцыі” хочуць пачаць размаўляць з людзьмі, але пачынаюць з ПАДМАНУ! І ў гэтай “акцыі” самае смешнае, будзе ўдзельнічаць “Кампанія – Гавары праўду!”.

Больш таго, спадар М. вельмі спадзяецца, што далучыцца да “акцыі” шмат новых людзей.... Дзіўна, што ён не задаў сам сябе пытаньне: “А для чаго ім далучацца, які сэнс?”. Каб дыктатура выкінула ў смецце сабраныя “подпісы” і “паставіла на ўлік “КГБ” актывістаў? Ён што не ведае, як у раёнах, у вёсках, паслугачы дыктатуры рэпрэсуюць “**бытавых**” актывістаў, якія змагаюцца **толькі** за лепшую дарогу, ці лямпачкі ў ліхтарох ? (Прыклад Змагара “за здароўе”, віцебскага ўрача; бюллетень “Могилевский выбор”) .Такім чынам, прапанавая тактыка з’яўляецца згубнай. Я ,нават, не пытаюся якім чынам дыктатура дазволіць (і дзе?) ім сустрэчы з людзьмі. Спадар М. нешта забыўся як праводзіліся “Народныя Сходы”. То няхай запытае, былога сябра БНФ, спадара Івашк-ча.

Можна, канешне, здзіўляцца, як былы навуковец не заўважыў супярэчнасць у сваіх ацэнках стану насельніцтва і паўтарыў тоя некалькі разоў. Вось гэта – *“огромное желание перемен... и апатия”*. Можна гэта ўжо склерос старога чалавека ? Ці гэта насельніцтва такое, як «пациент у хірурга».

АНЕКДОТ. *« Да, батенька, у вас гангрена всей руки. Надо резать. Пациент – А может не надо резать?. Врач – А вы хотите умереть? Пациент-- Нет. Но руку резать не дам».* Вось тутак, якраз пасуюць словы спадара М. *“И всегда нужно задаваться вопросом.: что же нужно людям? Абсолютное большинство белорусов не хочет потрясений.”* /то бок, “на халяву”/ Бо, зразумела,

насельнікі Беларусі вельмі хочуць “стабільности” . Чарговая супярэчнасць: бо “ПЕРЕМЕНЫ” без “*потрясений*” быць ня могуць. Не будзем спрачацца: малыя ,ці вялікія “*потрясения*”,бо кожная змена сітуацыі – гэта “*потрясение*”. З другога боку, няма чаго здзіўляцца з беларусаў. Вунь грамадзяне краін ЭЗ, грэкі , гіспанцы, партугальцы таксама ня хочуць “*потрясений*”, бо яны хочуць быць паразітамі для краінаў-донараў, і бэсцяць канцалярыну Ангелу Меркель, якая патрабуе ад іх ,каб яны **жылі на заработаных ўласнай працай грошы**, толькі. Палякі, пасля 23 год “*перемен*” і “*потрясений*” вельмі незадаволеныя, такіх каля 40%. Дык якая “адкрыццё” хоча зрабіць былы навуковец спадар М. разам з “кампаніяй” у сацыяльнай галіне?

Выснова: Спадар Мілінкевіч паказаў прыклад чарговай дэмагогіі.

Чаму ён не заклікае ўлады да беларусізацыі БЕЛАРУСІ ?

З другога боку, калі гэтыя “сябры” сапраўды” хочуць эфектыўна размаўляць з людзьмі, то яны павінны, у гэтых “30 гарадах” ініцыяваць стварэнне АргКамітэтаў для заснавання “Камітэтаў Грамадзкага Самакіравання”, роля і функцыі якіх “прописаны» у беларускім заканадаўстве. І падтрымка мясцовых актывістаў гэтых АргКамітэтаў з “Цэнтра” дазволіць ім пазбегнуць рэпрэсій, рабіць (і зрабіць) тоя, аб чым гаворыць спадар М., і нават больш.

Я не магу абмінуць і іншае.

Мілінкевіч закрануў, нагадаў, сваю старую страшылку. “**Беларусь будет просто на корню куплена Россией.**” У той жа час, ён не прапанаваў “Шлях”.

Беларусь , эканоміка, паступова забіраецца Расіяй. “Ржавую трубу” Расія забрала і эфектыўна выкарыстоўвае. На чарзе “МАЗ” і “нафтаперапрацоўка”. У гэтым “вектары” расійскай палітыкі ёсць толькі адна праблема: час. Але галоўны “КГБ –ст всея России» вырашыў, па-кітайску, не

спяшацца, "плод саспее і сам зваліцца ў наш кошык".

Ці падумаў спадар М. ,што перад грамадзянамі Беларусі стаіць дылема: **Альбо пагадзіцца на "перемены" і "потрясения", і то, вельмі хуткія і балючыя. Альбо , у краіне ДЭНАЦЫЯНАЛІЗАЦЫІ, ДЭГРАДАЦЫІ, ДЭПАПУЛЯЦЫІ, праз 10-15 год усё, расійскае, як кароста, апануе цалкам Беларусь.**

Калі нехта думае, што з «приходом России» будуць **усе** жыць лепш --- марныя спадзяваньня. Расійскія бізнесмены таксама ўмеюць лічыць грошы.

Мне вельмі ня хочацца каб Беларусь апынулася ў стане біблейскага "бурыданавага асла"....

Бо я , таксама Беларус, і актыўны Патрыёт Беларусі.

Для каго патрэбны "АДЗІНЫ" ???

Для "вахты" каля тэлефона Апазыцыі ?

Вельмі ўважліва слухаў і чытаў думкі "экспертаў" і палітыкаў.....

Пераважае "навіна" аб Кандыдаце на прэзydэнта ... Ізноў пераважае "мантра" – трэба Адзіны.

Я яшчэ магу зразумець "экспертаў"(тыя, якія на відавоку), якія акрамя пустых разважанняў і пісаньнем " старонак аналізу", за гэтыя 16 гадоў аніякай карысьці для Дэмакратыі не паказалі.

Але як зразумець беларусаў, якія лічаць сябе"палітыкамі" ?

Яны ж відавочна ставяць колы пяярэд каня ! Успомнім гісторыю!

1994г – З.Пазьняк быў катэгарычна супраць Адзінага, бо,

патаемна, верыў, што народ выбярэ яго. У 1994г. сапраўды ЛІЧЫЛІ галасы і сапраўды былі выбары. Ну калі яшчэ можа быць то, што, будучы Кандыдат можа выхваляцца па 2-3 гадзіны на дзяржаўным радыё і выступаць ад мікрафона “ у заднем праходзе”, ці з трыбуны парламэнту, з прамой трансляцыяй ТБ, некалькі разоў на тыдзень ???

1996г.....???

1999г..... ???

2001г.--- фармальныя лідэры апазыцыі спалохаліся, што раптам Улада зваліцца на іх і таму не маглі дамовіцца паміж сабой “што рабіць”, дарэчы як і ў 1996... І вось пакрыўджаны прэзідэнтам, ортодаксальны камуніст, махровы наменклатуршчык хоча “пакараць” свайго вучня Лукашэнко і прапануе свае паслугі вызначыць АДЗІНАГА . Тады яшчэ была надзея, што дэмакратычныя актывісты прымусяць сяброў выбарчых камісій ЛІЧЫЦЬ ГАЛАСЫ. Але перад Апазыцыяй стаяла класічная PR-задача: Асобу перагуляць Асобай. Я памятаю, як, абсалютна непалітычныя інтэлігентныя жанчыны млелі на адзін выгляд “кабеля з вусамі”. Інстынкт сексуальны гуляў у паветры. А што апазыцыя? Выстаўляе СТАРОГА наменклатуршчыка, з вельмі слабай кіраўніччай “Штабу”, якая нават не ведала “ШТО” павінен гаварыць Кандыдат людзям! Апазыцыя дала сябе падмануць, угаварыць, што будзе ціхі “наменклатурны пераварот”, і таму трэба “іхні чалавек”, добра вядомы “Наменклатуршчык”!. У выніку апазыцыя вельмі слаба працавала на “эфект, адпаведна , і “Адзінага” вылучылі вельмі позна.

2001 --- то быў АДЗІНЫ для НАМЕНКЛАТУРЫ

2006г. ---- Пасля 2004г. заходнія палітыкі пачалі ўгаворваць лідэраў Апазыцыі знайсці АДЗІНАГА , каб скарыстацца “аранжавым сцэнарам”. Я сам, на замову, пісаў аналізы –характарыстыкі на магчымых “прэтэндэнтаў”, для эўрапейскіх урадаў. Пасля доўгіх дыскусіяў і “пагрозаў” Захаду даваць “гранты” толькі пад

АДЗІНАГА, Апазіцыя пагадзілася выбраць САМАГА КАМПРАМІСНАГА АДЗІНАГА., АЛЕ НЕ ЗМАГАРА.

АЛЕ ў 2006 “ГАЛАСЫ” ужо НЕ ЛІЧЫЛІ і дэмакраты , аніяк НЕ змаглі кантраляваць падлік галасоў!

2006- -- то быў АДЗІНЫ для ЗАХАДУ, для EUROPE, а потым для “ГРАНТАЎ”!

2008 --- ГАЛАСЫ” НЕ ЛІЧЫЛІ і дэмакраты , аніяк **НЕ змаглі кантраляваць** падлік галасоў! (узгадваю, бо быў “сігнал” дыктатуры, што “прапусцяць” апазіцыянераў у Палатку.)

2010 -- “ ГАЛАСЫ” НЕ ЛІЧЫЛІ і дэмакраты , аніяк **НЕ змаглі кантраляваць** падлік галасоў! **”АДЗІНАГА” не была,** бо трэба была адказаць насельніцтву на пытаньне: *”А хто замест него?”* Вось і выклалі ўвесь “тавар” на продаж. Зразумела , што была і іншая прычына: звышамбіцыі лідэраў.

Ізноў у 2015, фантасмагорыя : «выбары прэзідэнта», нібы выбары .

“ГАЛАСЫ” НЕ будуць ЛІЧЫЦЬ , а дэмакраты , аніяк **НЕ здольныя кантраляваць** падлік галасоў!

ДЫК ЯКУЮ МЭТУ СТАВЯЦЬ «дыскутанты» ?

Перамагчы на «вуліцы» і «плошчах»? Але з КІМ? Народ? Ён ня будзе гатовы да такіх высілкаў. Ды і якой халеры ? *«Яшчэ хуже будзе».* Дыктатар, выцягне некалькі мільярдаў даляраў са свайго асабістага Фонду , ці з Расіі, і кіне электарату напярэдадні «выбараў». Ці памятаюць, господа эксперты апытаньне “НІСЭПІ” на пачатку 2006 ды і іншыя? Апытаньне паказала, што ажно 10% гатовы былі змагацца на вуліцах! А колькі была ? Вось так і будзе.

З другога боку, Беларусь не саспее да рэвалюцыйнай сітуацыі, канешне, калі Масква не перарэжа «пупавіну».

Бо памятаем. «Вярхі ня **МОГУЦЬ**, нізы ня **ХОЧУЦЬ**»

і гвалтоўнае “збядненьне насельнікаў».

У Кыргызстане так і была. Я вельмі добра ведаю тамтэйшую сітуацыю.

То навошта нам зараз АДЗІНЫ ? ДЛЯ КАГО ???

Але найперш трэба павярнуцца да майго, аўтэнтычнага закліку: “ **ХОЧАМ, МОЖАМ, ПЕРАМОЖАМ !**”

Бо вунь, у Бога вераць і вераць ужо 2010 гадоў, а хто і болей...

МОВА і Слова.

“ХТО КАК ХОТИТ - ТОТ ТАК И ГОВОРИТ”

У Полацку, дыктатар Беларусі, Лукашенко, сказаў, што кожны можа свабодна карыстацца той мовай, якой хоча, рускай, ці беларускай.

У 1995 г. ён таксама гаварыў “ХТО КАК ХОТИТ - ТАК И ГОВОРИТ” і зрабіў Рэферэндум па знішчэньню беларускай Мовы. У 2012 дыктатар Лукашенко катэгарычна заявіў, што да пытання “языка” – “ мы возвращаться не будем”. Чаму? Бо “ у нас демократии столько, аж тошнит...”. Сучаснасьць паказала, што колхознік разумее толькі «колхозные примеры». Добра, даем. Ён кажа “свабодна”. То свабодна беларускай мовай у Беларусі можна карыстацца так, як карова можа “свабодна” есьці траву на выпаленым поплаве.. ЗРАЗУМЕЛА???

Так, пытаньне Мовы –не простае, нават у Кыргызстане і Казахстане, на Ўкраіне дэпутаты ВР пабіліся да крыві—“за Мову і Язык”...

А ў дадатак усяго Глябалізацыя.....

Толькі, я ўпэўнены, што Нацыя без нацыянальнае Мовы існаваць ня можа. Сучасны прыклад—шатляндцы, якія хочуць сувэрэнітэту (ад Англіі асобна) і адраджэньня сваёй Мовы.

ШТО РАБІЦЬ?

“Перад неабыхавымі да лёсу сваёй краіны патрыётамі даўно стаіць пытаньне: што рабіць, як рабіць”

Адказ на эміграцыйныя ініцыятывы.

Ёсьць 3, тры, варыянты скідваньня дыктатара:

фізічнае знішчэньне, народная рэвалюцыя, “польскі варыянт”- дыялёг.

Усё астатняе –гэта толькі “пражэкты” для “грантаў”. “польскі варыянт”- дыялёг – гэта ня можа быць у Беларусі. Я ўжо пісаў на гэты конт.

Давайце паглядзім, што больш верагодна. Ведаем прыклады дыктатараў. *Сталин, Гитлер, Чаушеску, Мілошевіч, Хусейн, Каддафи, Саддат... Дыктатары “братских» краін: Ислам Каримов, Гурбангулы Бердымухамедов, Ильхам Алиев, Александр Лукашенко...*

Як “скінулі” дыктатараў – мы ведаем. Вось зараз і для Саддата рыхтуецца “фізічныя знішчэньне” .Адпаведна, пытаньне: ДЗЕ і КАЛІ (за апошнія 30 гадоў) “скінулі” дыктатара мірным шляхам ?

Для Беларусі трэба ўлічваць таксама прагнасьць расійскага імперыялізму і рэальную адсутнасьць Нацыі

беларусаў... Дарэчы , у новых “задачах КСОР” — “наведение порядка в стране участнице Договора», то бок, дыктатары: дапамогуць збройнай сілай дыктатару....

Я лічу, што калі ў ВЫКАЗВАНЬНЯХ (і ДЗЕЯНЬНЯХ) беларускай апазіцыі (як унутры Беларусі, так і за яе межамі) НЕ будзе ПРЫНЦЫПОВАСЬЦІ і РАШУЧАСЬЦІ - ПЕРАМОГУ над цяперашняй "УЛАДАЙ" у нашай краіне дасягнуць будзе НЕМАГЧЫМА.

САЛІДАРНАСЬЦЬ,
САМААХВАРНАСЬЦЬ, СВЯДОМАСЬЦЬ, РОЗУМ --- гэта выратавальнікі БЕЛАРУСІ.

Яшчэ раз —“Мова”.

У Беларусі беларуская мова паступова знішчаецца. Ці будзе гэта на карысьць Беларусі? Ці будзе гэта на карысьць насельнікам Беларусі? НЕ! НЕ БУДЗЕ”

Чарговы раз я звяртаюся да гэтай тэмы з нагоды падзей у краінах нашых былых “братоў”.

Кыргызстан. Снежань 2012. Прыняты закон аб абароне кыргызскай мовы, паводле якога будучь караць дзяржаўных дзеячоў, якія адмаўляюцца гаварыць на кыргызскай мове.

Казахстан.

Раней быў прыняты Закон.” *Знание казахского языка должны демонстрировать не только чиновники, но и жители, так как все заявления в госорганы нужно будет писать по-казахски* “ .І вось зараз наступны крок. Нурсултан Назарбаев даручыў ураду адмовіцца ад “кірыліцы” і для казахскай мовы выкарыстоўваць толькі

лацініцу. Раней тоя зрабіў Узбекістан , Азербайджан. Тлумачэнне простае. Інфармацыйныя тэхналогіі (ІТ) усё больш заваёўваюць абшары чалавечага жыцця і, зразумела, што ўжываецца лацініца. Каб не апынуцца на ўзбочыне Цывілізацыі трэба прыстасоўвацца да ІТ.

Мы, беларусы, маем сваю «лацініцу», але і «звыклай» мовай, большасць насельнікаў РБ ня хоча карыстацца. Чаму? Дыктатура? Рускія акупанты? Гэта так. Але ня толькі. Перадусім , гультайства беларусаў. Чаму?

Вось насельнікі Беларусі (і мой брат з Кобрыня) любяць гаварыць “трэба жыць як УСЕ”. Але пад “УСЕ”, найчасцей разумеюць суседзяў па працы, вуліцы, горада.. Уся краіна--- то далёка , і не заўсёды “ўсе”. Я ім прапаную пашырыць гэтае ” як УСЕ” на краіны Эўропы. А таму даю прыклады звязаныя з Мовай.

Славакія. За карыстаньне неславацкай мовай у публічным месцы--- штраф!

Германія. Федэральны суд вырашыў прымусіць грамадзянку , 61 год ёй, вывучыць нямецкую мову. Яна прыехала ў Германію 30 гадоў таму з Турцыі.

Францыя. У дзяржаўных дакументах запісана. *“Французская мова з’яўляецца часткай падмурка нацыянальнага адзінства. Веданьне французскай мовы жыццёва неабходна для паспяховай інтэграцыі .”*

Францыя. За выкарыстаньне нефранцузскіх словаў у СМІ можа быць накладзены штраф.

Англія. Тут дзяржава можа даваць грошы ісламскім тэрарыстам (вядомы нядаўні прыклад), але веданьне ангельскай мовы абавязковае для ўсіх без выключэння.

ЗША. Вядома, што ёсць некалькі штатаў, дзе каля 90% насельніцтва карыстаюцца гіспанскай мовай, але веданьне ангельскай --- абавязковае.

Россия. 2 гады таму, жонка прэзыдэнта Медведева сказала тоя, што ў галовах мужа, Пуціна і іншых “крэмлевцев”

“Там гдзе русскі язык – там тэрыторыя Расіі.» .

Бадай дастаткова прыкладаў, для людзей...

але

AND

“Швейцарскі журналіст спрасіў, як атрымалася, што рускі язык не з’яўляецца афіцыйным языком у Эстоніі.”А чаму ён павінен быць ім? Прыведзем прымер: мы акупіруем вашу краіну і па істэчэнні 50 лет гаворым, што вы павінны зрабіць эстонскі афіцыйным языком. Акупаваныя ўлады захаваюць зямлі, дэпартаваюць сотні тысяч людзей у Сібір і прысылаюць сваіх людзей на гэтыя зямлі. І цяпер, калі мы зноў незалежныя, язык акупаваных уладзій павінен стаць другім дзяржаўным языком? Не задавайце мне смешных пытанняў!” — сказаў прэзідэнт Эстоніі Тоомас Хендрык Ільвес.”

І вось гэтае.

“””Уладзімір Падгол: ”Галоўны сэнс жыцця і існавання насельніцтва гэтых лякальных выспаў\\большасць мястэчак Беларусі-- ВГ\\,— гэта чаканьне цуду, чаканьне паляпшэння. І яно, на маю думку, цісьне і перамагае ўсе нашы прапановы рэформаў і ўзоры рэформаў у эўрапейскіх краінах.”

Шатляндцы, беларуская мова і .. як усе.

...усе спробы апазыцыі аб’яднацца на нацыянальных

падставах праваліліся.» Гэта моладзь піша. «Дык вось, каторы раз паўтару: ніколі ніводнай такой спробы не прадпрымалася.»

«Ні разу ў найноўшай гісторыі. А ў нашых заходніх і паўночных суседзяў менавіта такое аб'яднаньне дало плён. Дзеля чаго я і пішу зноў пра гэта. Людзі, гэта ж ваша культура, ваша мова, ваша краіна.»

Дубавец Сяргей

Прачытаў я уважліва on-line Сяргея Дубаўца. Добрая справа думаць аб Мове і зручна гаварыць на публіку, калі ты “у краніка”. (Мяне на этэр “свабоды” не пускаюць). Але я гавару аб этнацыдзе беларусаў 10 год на канферэнцыях АБСЕ. Такі відавочна, што паважаны вілянец (ці ўжо пражанін) Дубавец- філёзаф, які ў пазыцыі “ад Радэна” разважае “Як?”. Але ў такой пазіцыі людзей не пабачыш. Эксперт і палітык вымушаны бачыць людзей і (добра, калі можа) разумець электарат.

Прыгожую “Ідэю” кінуў філёзаф Дубавец, але мы ўжо гэта праходзілі. [ЎБНФ](#) 1992// Чаму рэферэндум 1995г. прайшоў так гладка для ўдалы? Ня толькі таму, што кіраўніцтва БНФ (Пазьняк і К⁰) не захацела агітаваць супраць рэферэндума. Я тут пісаў ужо на гэтую тэму. Вялікая частка грамадства была напалохана патрабаваньнем нацыяналіста Пазьняка беларусізацыяй.. Асабліва наменклатура, якая, з большага, руская. Я добра памятаю, як мне, дэпутату, тады, у вочы, рускія чыновнікі (у Менску) кідалі: “*Мы не будзем гаворыць на вашым языке*”. ...А што змянілася? Зараз горш чым у 1995. Дубавец узгадаў шатляндцаў. (15.10.2012, пагадненьне аб рэферэндуме аб Незалежнасьці Шатляндыі) Так, іхнія лідэры ўжо дамовіліся з урадам Англіі аб рэфэрэндуме аб Незалежнасьці ў 2014г.

Баскі, самы ваяўнічы народ Эўропы, сёньня, у сапраўдных выбарах, выбіраюць уладу. Так, Баскі (Гіспанія) унь людзей забівалі дзеля сваёй

Незалежнасьці... , каталёнцы (у Гіспаніі) амаль абвесьцілі Незалежнасьць... Флямандцы ня хочуць жыць у адной дзяржаве з валонцамі (Бельгія), а таму, амаль 2 гады няма ўрада Бельгіі (часовы). \ Дарэчы, распавядалі людзі, якія працавалі ў Фляндрыйі, там французскую мову ведаць ня хочуць, толькі фламандская\ Але і Англія і Гіспанія і Бельгія ёсьць у ЭЗ. Дык чаго ж яны хочуць гэтыя збунтаваныя этнасы (ці нацыі) ? Усёды, тыя , хто хоча Незалежнасьці гавораць ,што яны “кормяць” другую частку краіны... Зразумела, што гэта не абсалютная праўда.. Але...

Але азіяцкія дыктатары (былога СССР) дбаюць аб сваёй нацыянальнай мове. У Туркменістане жорсткі нацыяналізм, улада Ўзбекістану цалкам ігнаруе правы рускамоўных, якіх там яшчэ шмат. Назарбаев (Казахстан) прыняў спецыяльную Праграму казахізацыі Казахстана і, яна паступова ажыццяўляецца і нават прыходзіць на лацінскія літары.

Таджыкістан, дзе амаль палова працоўнага насельніцтва працуе ў Расіі, трымаецца таджыцкай мовы. Вось толькі кыргызы-анархісты кідаюцца з канца ў канец і ў моўнай праблеме.

Ці можна гаварыць, што большасьць беларусаў – гэта дурні? А тады як выглядаюць грэкі, якія патрабуюць ад нямецкай Меркель каб яна плаціла ім за дармовае віно і іхнія скокі, а не за працу, бо працаваць як немцы, ці нават як беларусы яны ня хочуць. А вось зараз партугальчыкі ледзь не спалілі свой Парламент, бо не хочуць “заціскаць паса”... Палякі таксама ўжо нібы блізкі да бунту, праз свае прафсаюзы...

Але беларусы адрозніваюцца ад астатніх (от “всех”) тым, што “дзякуючы” рускім і палякам так і не стварылі сваю Нацыю, а жыць беларусы хочуць добра зараз, яны патрабуюць : “*Ты нам дай!*”. Адкуль возьмуцца грошы, сапраўдныя, а не паперкі Попандупалы, іх не цікавіць. Не цікавіць менавіта па гэтай прычыне: няма Нацыі, няма

адзінства.

А на “каўбасе” не аб’яднаешся –гэта я бачу ўсе 22 года, якія я вымушаны быць у палітыцы. Тады што?

Прыгожая “Ідэя” філэзафа Дубавца не “спрацуе” бо, па прыкладу Фідэля Кастро, наш нацыянальны штурмавы батальён мы не створым.

Тады што? Перадусім, неабходна цяжкая , штодня, праца з насельніцтвам усіх дэмакратаў беларускамоўных і рускогаворящих, нам неабходна пераканаць насельніцтва (вбить в мозги) ,што далей “ТАК ЖЫЦЬ НЕЛЬГА, (нельзя)!”

Бо ня толькі мулка сядзець на цвіку. Але і шкодна для здароўя свайго і асабліва шкодна для здароўя нашчадкаў.. А потым...

Вось гэта.

Т.Меліклі, Мова як нацыянальная ідэя.

3 дапамогай мовы.

« Мова, якая мае дзве асноўныя задачы: быць сродкам чалавечага мысленьня і галоўным сродкам зносін людзей паміж імі.

“3 дапамогай мовы можна праводзіць захопніцкія войны , падпарадкоўваць сябе іншыя народы, змяняць грамадства ў патрэбным накірунку. Больш таго, тыя якія спаткалі напад, не будуць супраціўляцца, таму што, часцей за ўсё яны гэтага не адчуюць і не ўсведамляць. Акрамя таго, усё гэта робіцца на глыбінным, схаваным роўне, што забяспечвае асабліваю эфэктыўнасьць рэалізуемых памкненьнеў.”

Я нагадаю, што жонка прэзыдэнта Медведева (Россия) публічна абвясціла: *«Там где русский язык—там территория России»*

СЛОВА

“Калі б не свабода Слова, былі бы мы як нямыя і маўклівыя бараны, якіх вядуць на забіццё”-- George Washington

“Александр Федута является убийцей Правды , а потому, до конца своей жизни НЕ имеет морального права на публичные высказывания, более того, прямо или в замаскированном виде восхвалять диктатора Александра Лукашенко, которого, и Федута, привёл к власти. Напомню. Федута запретил публикацию доклада С.Антончика.”, але піша хваласпевы дыктатару.

Я пісаў гэта неаднарозова, але , бадай, мала хто разумея Мову, таму напісаў на і “языке”. І я лічу, што, усе, тыя, хто маюць кантакты, і больш таго, публікуюць словы забойцы–Федуты, насамрэч ёсць ворагамі Беларусі. “Скажи КТО твой друг- скажу КТО ты. “З першай “каманды” Лукашенко, толькі Лябедзка больш-менш адрабіў сваю шкоду для Беларусі.

Нешта, хутка забыліся на амаральны ўчынак Федуты супраць хрысціянскага-дэмакрата...

Бо, менавіта, такая “памяркоўнасьць” да ворагаў і здраднікаў Беларусі губіла і, і такі, згубіць Беларусь. Жывы арганізм ратуе “імунітэт”, а не талерантнасць (памяркоўнасьць) да вірусаў (ворагаў)

Час прыйшоў скончыць з “памяркоўнасьцю” і жыць дэмакратам згодна з прынцыпамі Маралі!

“НИСЭПИ” і хлусня для грантаў

Ці памятаюць, господа эксперты апытаньне “НИСЭПИ” на

пачатку 2006 ды і іншыя? Апытаньне паказала, што 10% жыхароў РБ гатовы былі змагацца на вуліцах за Дэмакратыю. Амаль столькі ж хацела пратэставаць і пад час выбараў 2010 года. Колькі была рэальна на вуліцах – мы ведаем. Можна зрабіць параўнаўчы аналіз лічбаў “НІСЭПІ” , дзе жыхары Беларусі вельмі не задаволены жыццём, палітыкай краіны, але гэта лічба не супадае з лічбай (колькасьцю жыхароў) якая сведчыць, што вінаваты “прэзідэнт». Няўжо за 14-18 год (апытаньня) у Беларусі ёсьць яшчэ людзі, які не ведаюць, што ЗА ЎСЁ адказны “прэзідэнт». Тым больш, ён сам гэта гаварыў. Такія ж супярэчнасьці, вельмі часта бываюць, калі “НІСЭПІ”дае лічбы адносна паяднаньня з ЭЗ, альбо з Расіяй. Журналісты з гэтай нагоды, акрэслілі такую сітуацыю як “круглы кубік”. *Такім чынам “НІСЭПІ” таксама ёсьць забойцам Праўды, бо дае лічбы, якія не адпавядаюць рэчаіснасьці.* Манаев! Час -- «на пенсію»!

З ЖЫЦЦЯ...

“СА”, МЯСА і КУХАР

Гэта магло быць казкай, але гэта “быль”. У сумную навагоднюю ноч, на 2013 год, прыходзілі ўспаміны з даўняга жыцця... Узгадалася і такая армейская гісторыя.. А было тоя , тады, калі я першы раз, на пасадзе дзяжурнага афіцэра Савецкай Арміі, мусіў сачыць за парадкам у сталоўцы і на кухні. У афіцэра ёсьць салдаты, адпаведна , я даў загад салдатам пільнаваць парадак, а таксама пільнаваць і працу кухара. Мы ж ведалі, што кухары-прапаршчыкі – то першыя злодзеі. Да 4-х гадзін раніцы, я час ад часу, правяраў “парадак”, а потым загадаў салдатам быць пільнымі і, лёг спаць... Прачнуўся я на сьнеданьне. Усё была ў парадку... Але вось надыйшоў час абеду... І тут пачалося.... Дзе МЯСА!? “Дзе мяса?”, -- пыталіся салдаты. Я паглядзеў (бо Дзяжурны “принимает пищу» апошнім).. Сапраўды, на талерках у салдат не было

мяса, амаль не было... Бо , быў такі малюсенькі “кусочек мяса” на талерцы для кожнага салдата.... Вось так, кухар вырашыў “праблему”, бо МЯСА ён **скраў** і падзяліў сярод сваіх сяброў, а вось салдатам кінуў “кусочек мяса”.... Зразумела, ад камандзіра часткі я атрымаў пакараньне.. Мая памылка была ў тым, што я паспадзяваўся на “ сваіх”, салдатаў- беларусаў... А беларусы не захацелі спыніць злачынства і , нават, мне не паведамілі мне, што адбываецца злачынства....

Ці не нагадвае вам, сябры, гэтая “казка” сітуацыю ў Беларусі: кухара–злодзея Александра Лукашенко, які **скраў** у грамадзян Беларусі “МЯСО”?

Ці памятаеце вы словы , яшчэ прэзыдэнта Лукашенко : “... *ну и детям маленький кусочек мяса..».*

Розныя дзіўныя выпадкі былі ў маім жыццю...Так, напрыклад, я “хрышчэньне” атрымаў у серкавай кіслаце... Шмат разоў быў на 1 см, ц 1 секунду ад смерці... Зраду блізкіх людзей таксама перажыў.

Я не быў у распачы, калі праз дыктатуру, згубіў усё матэрыяльнае, усе нажытае.... Дыктатура ,праз суд, рабіла мяне мярцвяком... Але я жыву і змагаюся за Ісціну і Справядлівасць да Перамогі.

«Не для славы – а для Справы»

Валеры Грыцук

Чаму людзі баяцца праўды ?

Звычайна людзі баяцца праўды, калі яна невыгодная непрыемная, а часам праўда забівае, палітычна і, нават, фізічна.

Дзякуючы выхаванню, я вымушаны ўсё жыццё змагацца

за Ісьціну, Праўду (больш мне падабаецца слова **Ісьціна**). Больш таго, я лічу, што Праўда і Справядлівасьць ідуць побач. Вось таму праўда аб Верхнім Горадзе, у Менску, напрыканцы 80-х, штурхнула мяне змагацца за Справядлівасьць на гістарычную спадчыну для беларусаў. Мы тады перамаглі.

Далей была змаганьне за Праўду гістарычнай спадчыны ў клубе “Спадчына” і сустрэчах сьвядомых беларускіх мастакоў, што скончылася ўтварэньнем БНФ “Адраджэньне”..

У 1990г. “вечер пераменаў” пахіснуў маю навуковую дзейнасьць і паставіў мяне перад выбарам: альбо рабіць Навуку і стаць акадэмікам, альбо актыўна будаваць дзяржаву Беларусь, незалежную і дэмакратычную, а потым і багатую, дзе шануюць Правы Чалавека.

На тыя часы не было палітыкаў, а большасьць разумных людзей не хацелі быць нейкім дзівам--- палітыкам..

Але для мяне 1 год дзейнасьці (ад 1989) у Камітэце Грамадзкага Самакіраваньня “Уручча-1,2, 3” Менска (“КОС”-рус.), які стварылі самыя розныя, але неабыхавыя людзі, паказаў мне, што можна знайсці **Ісьціну** , калі вельмі яе хочаш. Потым, дзейнасьць у БНФ “Адраджэньне” пераканала мяне, што я абавязаны “ісьці ў палітыку”. У жорсткай канкурэнтнай барацьбе на дэпутата я перамог, так пачалася мая эфэктыўная дзейнасьць па абароне жыхароў Менска і Правоў Чалавека. Як дэпутат, некалькі гадоў камуністам-дэпутатам, я даказваў, што менавіта мая дзейнасьць у камісіі па “кантролю за міліцыяй” найбольш эфэктыўная і, яны вымушаны былі абраць мяне старшынёй дэпутацкай камісіі. 10 гадоў майго змаганьня за **Ісьціну** , Справядлівасьць, Закон і Парадак у Першамайскім раёне Менска былі цяжкімі, але паспяховымі, так, што ўсё кіраўніцтва раёну мяне паважала і лічылася з маёй думкай., а міліцыя была талерантна да БНФ.

Менавіта, таму мне не перашкодзілі арганізаваць пераможныя выбары (1994) для кандыдата ад БНФ у Першамайскім раёне і здабыць другое памяшканьне (офіс) БНФ “Адраджэньне”. Больш таго, да канца 2000 г. не была рэпрэсій дэмакратаў, з боку міліцыі.

Пасля страху ў 1999 г., прэзыдэнт пачаў набіраць моц , адпаведна, узмацняліся рэпрэсіі. І калі ў 2001 годзе фармальныя лідэры дэмакратычнай апазыцыі спалохаліся “узяцця ўлады”, а таму аддалі, “Кандыдата” пакрыўджанай наменклатуры, то мне засталася толькі напісаць ліст на радыё “Свабода” і дапамагаць апазыцыйным кандыдатам. Але, ужо ў маі 2001-га ўлада адчула, што “перамога” дзейны прэзыдэнт, а таму, у якасьці “прэвентыўнай меры” узбудзілі абсурдную крымінальную справу супраць мяне . Потым мяне арыштавалі на працоўным месцы, у Акадэміі Навук.

Выбары апазыцыя , канешне, прайграла, а таму міліцыя ізноў пачала шукаць мяне, каб ужо кінуць мяне за краты на 5 гадоў.

Але немагчыма змагацца за **Ісьціну** для народа, калі ты – за кратамі. Вось таму я выбраў іншы шлях, патаемная дзейнасьць, але працяг змаганьня за Беларусь. Маі актыўныя кантакты з эўрапейскімі палітыкамі, паказалі Эўропе, што яна мае краіну з дыктатурай сталіноўскага тыпу.

Менавіта я адкрыў “Адзінаму кандыдату” (2006) дарогу ў Парыж і Берлін. Гэта **мой** тэкст быў узяты за ўзор для першай Рэзалюцыі Эўрапейскага Парламенту і г.д, праз эўрадэпутатаў Лібіцкага і Шыманскага.

А зараз мой заклік 18 мая (і спецыяльны Ліст) да Іспаніі, якая зараз presidency EU, запатрабаваць ад уладаў Беларусі спыніць рэпрэсіі ў Беларусі, не забіваць Ісьціну, меў паспяховы вынік.

Сёньня Беларусь можа выратаваць толькі Змагар, які ўсім сваім жыццём паказаў, што ён і ёсьць Змагар.

Ад 1994 г былі прэзідэнты для розных “суб’ектаў”, але не для Беларусі, новым прэзідэнтам для Беларусі павінен быць прэзідэнт ІСЬЦІНЫ (праўды). Менавіта я заўсёды змагаўся і змагаюся за ІСЬЦІНУ.

Маі справы

*11 ліпеня. Кожны год , у гэты дзень асабліва, я разважаю. Спрабую адказаць, у чарговы раз, на пытаньні: **Што я зрабіў для набліжэння да Беларусі дэмакратычнай незалежнай беларускай ? Што я зрабіў добрага для добрых людзей?***

11.07. – гэта Дзень майго нараджэння. Апошнія 18 год вельмі сумны дзень.

10 ліпеня 1994 на Беларусі адбылася катастрофа горшая за “Чарнобыльскую” і, я вымушаны забыцца на свае мары, сваё асабістая шчасце і справы, але змагацца з прычынай і наступствамі гэтай палітычнай катастрофы.

Адносна 1-га пытаньня. Я думаю, што наступны крок быў зроблены. Чарговая краіна ЭЗ пачала больш цікавіцца правамі грамадзян і праблемай нелегэтымнай улады ў Беларусі. Я прапанаваў дэмакратычным актывістам вельмі практычныя “крокі” – справы, каб рэальна “дайсьці” да насельнікаў Беларусі. Адносна 2-га пытаньня складаней. Так, былі дробныя справы, але то іншыя людзі, а не я, павінны адказаць на гэтая пытаньне....

З другога боку, я перакананы, што я живу згодна з

маральнымі прынцыпамі (хрысціянскімі) і ў згодзе са сваім сумленьнем. Але змаганьне не скончылася, а таму.

ХОЧАМ! МОЖАМ ! ПЕРАМОЖАМ !

Мы павінны даказаць , абгрунтаваць ВЫГАДУ для ўсіх (большасьці) жыхароў жыцця ў сістэме дэмакратычных каштоўнасьцей, эўрапейскіх.

Не можам змагацца за палітычныя рэформы - змагаймся за “лямпачкі ў пад’ездах”, за гонар “народнага абаронцы”, за сацыяльныя правы, пакуль...

Растлумачыць, паказаць, пераканаць нашае насельніцтва , што не заўсёды “сініца ў руках лепш за журава з небе”. Бо справа ня толькі ў лёсе асобных людзей, а справа ў лёсе Нацыі , жыцця нашых унукаў і праўнукаў. Наш шаноўны Уладзімір Караткевіч даў Беларусі сымбаль менавіта журава.

А што зрабілі сябры палітычных партый для канкрэтнага чалавека, свайго суседа? Дзе, у якім горадзе, раёне, мікрараёне , вуліцы, ёсьць апазыцыянер, пра якога людзі гавораць: « *гэта наш абаронца* » ? Так ёсьць такія людзі, але іх ня больш чым пальцаў адной рукі. Замала, каб нам ДАВЯРАЛА насельніцтва.

А чаму? А таму, што палітычны актыў партый, партыйных лідэры й нават тыя 2-е праваабарончыя арганізацыі не падтрымліваюць рэальна такіх (ці патэнцыянальна такіх) народных абаронцаў. Вось і таму зразумела, што няма нават сярод апазыцыі Салідарнасьці (маральная падтрымка замала) , а таму няма й Самаахвярнасьці.

А без гэтых чыннікаў дыктатуру не адолець.

Вось тады, калі мы пераканам, заваюем давер большасьці выбарцаў, тады мы скінем дыктатуру з нашых плечаў й усцешымся журавамі ў небе Беларусі.

Ёсьць й іншы шлях. Мы можам стварыць салідарную, цвёрдазгуртаваную сілу самаахвярных патрыётаў. Але

першы і другі шлях патрабуюць надзвычайных высілкаў, працы, ахвяраў. Акцыямі ад выбараў да выбараў нічога не зменіш.

Мы павінны таксама знайсці сістэмовыя рашэння абароны нашых актывістаў, эфектыўна супрацьдзеінічаць рэпрэсіям і ня дзяліць іх на малыя і вялікія.

Мы павінны стварыць “Чорную кнігу Беларусі”, кнігу-летапіс. Запісаць у яе ўсіх «опричников» дыктатуры. Мы і нашыя нашчадкі павінны ведаць «чорныя твары».

Нашыя бацькі, ды і маё пакаленьне, не напісалі кнігу пра «твёрдых сталінцаў», але мы можам, то наш абавязак напісаць пра іншыў «твёрдых....», лукашистов.

Азірнемся навокал. Прыклад нашай суседкі Польшчы паказвае, што нават праз 23 года змены сістэмы «неназваныя» людзі старой сістэмы, іхныя «твардые», перашкаджаюць і пагражаюць Дэмакратыі.

Ці патрэбна беларусам змаганьне? А можа пераचाкаць ? Як заўсёды?.

Але Цывілізацыя НЕ будзе чакаць на нас! У Свеце ўвесь час ідзе змаганьне, бясконцы «марафон», няма ў гэтым свеце месца на беларускую «талерантнасьць», а дакладней, адсутнасьць нацыянальнага імунітэту. Можна, канешне, вечно быць падНачальнікам, быць сервільным. Але прыйдзе час і на самага сервільнага, як на Зносака ў «Тутэйшыя» знойдзецца “куля”.

Таму мы маем выбар: або, або. Неяк жыць, «плыць» са згоды Начальніка (-каў), ці не адбіраць будучыню ўнукам, урэшце стаць, а не толькі «звацца» Людзьмі! Дапамагчы Беларусі “ускочыць у апошні вагон” Цывілізацыі, захаваць Беларусь і жыццё нашым унукам, праўнукам.

То марныя спадзяваньня, што «калісьці будзе добра», лепш стане без нашых высілкаў.....

Ці можа нехта думае, што насельніцтва Беларусі можа быць вечным паразітам на цэле Расіі? Марна. Можа палякі

й маюць рацыю, калі гавораць «Надзея матка дурняў». Хто хоча быць дурнем ?

Больш таго відавочна, а пабачаць усе таксама, што «парадак» дыктатуры сябе вычарпаў. Хто хоча паўтору эканамічнага крызысу 1992- 1993 гг. ? Ці можа жыццё на «траве» Паўночнай Карэі? Ці быць рабамі Расіі??

Калі мы хочам зменаў, то неабходна Змаганьне. Адпаведна ўсім лідэрам апазыцыі трэба адкінуць амбіцыі і сапраўды, сінхронна (рэзананс), пачаць дзейнічаць па адзінаму плану, у якім галоўным аб'ектам будзе звычайны грамадзянін. Але найперш трэба азірнуцца –ШТО мы зрабілі? Зразумеем, захочам і рушым наперад.

А тады

ХОЧАМ! МОЖАМ ! ПЕРАМОЖАМ !

***

Гэтыя артыкулы былі напісаны ў розныя гады і ёсць малай часткай маіх думак, думак аб Беларусі.

Дадатак 2.

Адкрытыя аўтарам новыя законы Прыроды і грамадства

Закон аб хвалевай структуры Сусьвету.

В.І.Грыцук

The Universal Waves Theory .

Агульная Тэорыя Хвалі (АТХ)

Закон існаваньня і развіцця Матэрыі і , агульна, Сутнасьці.

Асноўнае

I. Усё матэрыяльнае і нематэрыяльнае мае хвалевую натуру і мае паводзіны, уласцівасьці ХВАЛІ.

II. Вызначаючым фактарам развіцця падзей і сутнасьцей (матэрыяльнага і ідэальнага) з'яўляецца РЭЗАНАНС.

III. Паводзіны і ўласцівасьці сукупнасьцей можна апісаць адзінай тэорыяй Хвалі

З гэтага вынікае, што каб атрымаць неабходны вынік трэба стварыць умовы рэзанансу.

Што ёсць галоўнай уласцівасьцю Матэрыі?

Што ёсць галоўнай уласцівасьцю ідэальнай субстанцыі, сацыяльных працэсаў і г.д.?

Перадусім , я прапаную, новае тлумачэньне існаваньня і

развіцця Матэрыі і, агульна, Сутнасьці.

Вызначэньня

Матэрыя – гэта сукупнасьць атамаў і элементарных часьцінак.

Энэргія хваляў. Удакладнім: энэргетычная поле --- як частка стаячай хвалі...

Энэргетычная поле, прыклад, электрычнае , а таксама біяполе. Гэтыя складнікі таксама залічым да Матэрыі.

Для вызначэньня формулы АТХ, вызначым:

"S" "-- Сутнасьць ,ёсьць матэрыя + ідэальныя працэсы.

Я прапаную: Сутнасьць (Матэрыя + Ідэальнае) мае агульную уласьцівасьць, то бок валодае ўласьцівасьцямі хвалі, адпаведна, яе функцыянаваньне апісваецца функцыямі хвалі.

Такім чынам,

$$F = f(n, A)$$

n -- ёсьць хуткасьць ваганьняў (частата)

A --ёсьць вышыня хвалі (amplitude of a wave)

F-- ёсьць матэматычная функцыя "S". f – матэматычнае дзеяньне.

Адпаведна, разумею, што розныя гатункі Сутнасьці маюць розную частату і амплітуду.

ВЫСНОВЫ

I. Усе матэрыяльнае і нематэрыяльнае (Сутнасьць)мае

хвалеваю натуру і мае паводзіны, уласцівасці ХВАЛІ.

II. Вызначаючым фактарам развіцця падзей і Сутнасцей (матэрыяльнага і ідэальнага) з'яўляецца РЭЗАНАНС.

III. Паводзіны і ўласцівасці сукупнасцей, частак Сутнасці можна апісаць адзінай тэорыяй хвалі .

IV. Развіццё Сусвету (Прасторы) ідзе згодна з функцыямі хвалі.

V. Усе часткі Сутнасці маюць сваю частату і амплітуду.

VI. Рэзананс ёсць магчымы стан для Сутнасці.

VII.Эфектыўнасць паводзін Сутнасці вызначаецца станам рэзанансу.

VIII.З гэтага вынікае, што каб атрымаць неабходны вынік трэба стварыць умовы рэзанансу.

10 лістапада 2002 г.

Прыклады Хвалі.

1.Чаму матылёк на адлегласці нават 10 км чуе сваю “палавінку”? Калі карыстацца малекулярнай (часьцінкі) тэорыяй, то малекула “ферамона” не можа патрапіць да матылька, а вось хваля ад “палавінкі” – можа.

2. Чаму мы ,калі пабачым чалавека , які нічога не робіць, не гаворыць, апрануты нейтральна, але падсвядома робім для сябе выснову: падабаецца - не падабаецца ? А калі вельмі падабаецца, “хваля эмоцый”, то ўжо можам гаварыць аб рэзанансе, то бок, супадзенні нашай “хвалі” і ягонай “хвалі”. Гэтым можна таксама растлумачыць і “харызматычнасць”.

3. Мы ўсе чулі такія словы “рытм”, “біярытм”, а гэта і ёсць

якраз Хваля. Трэба памятаць таксама, што ёсць і “стаячыя Хвалі”. Так ,як, напрыклад, біяполе. У першыню, дарэчы, зафіксаваў біяполе (ліста расліны) наш славуты беларус, Наркевіч-Йодке.

4.Хвалі эмоцый. Мы вельмі часта чулі аб “хвалях жаху і г.д.”. Такія хвалі сапраўды могуць з’яўляцца, калі тысячы асобных “хваляў страху” трапляюць у рэзананс і, адпаведна, утвараецца , адна магутная Хваля. Дарэчы ўсе ўнутраныя органы чалавека маюць сваю хвалю і вельмі небяспечны рэзананс з хваляй нашага воргану.

Навукоўцы вынайшлі , што існуюць такія арганізмы, калі , у некаторы момант, частка клетак гэтага арганізма высылае “хвалю смерці” іншым часткам арганізма (ці нават іншым клеткам) і арганізм (іншыя клеткі) памірае.

II. ГРАМАДЗТВА

Закон

Усе сацыяльныя (адпаведна і палітычныя) працэсы паскараюцца з паскарэннем распаўсюджвання інфармацыі.

$$F = f(n, A)$$

***n -- ёсць хуткасць распаўсюджвання Інфармацыі
A --ёсць моц уздзеяння (важнасць) Інфармацыі***

F-- ёсць існаванне , пачатак «Працэсу». f – матыматычнае дзеянне.

Выснова. Каб змяніць палітычную сітуацыю трэба эфектыўна распаўсюджаць Інфармацыю, але такую, якая трапіць у “рэзананс” думак, чаканняў грамадзян, то бок , ёсць жыццёва важная.

Гэты Закон я адкрыў у 2000 годзе.

Усім, хто мае якасную вышэйшую адукацыю вядома Дыялектыка і асноўны Закон , “**пераход колькасці ў якасць**”. Дык вось якраз пэўная колькасць Інфармацыі спараджае новую “якасць”, новую грамадскую свядомасць.

Найлепшым прыкладам існавання Закона “інфармацыя-свядомасць” былі , як гэта называюць “арабскія рэвалюцыі”. І аўтар масавага і эфектыўнага распаўсюджвання Інфармацыі праз Інтэрнэт з Эгіпту нават атрымаў прэмію ЭЗ.

Заўвага. *Інфармацыя павінна не толькі “быць” у прасторы , але яна павінна быць «узятая да галавы» .Гэта тоя ж як глядзець на лімон, (цытрыну) садавіну, якую раней не бачыў. Але калі пасмакуем , то адчуем ягоны моцны смак.*

Іа. Супольнасць, часцей натоўп, успрымае тыя заклікі, якія ,як цень, ёсць у іхняй свядомасці, ці падсвядомасці.

Зыходзячы з гэтай тэзы, я , у 2005 годзе, прапанаваў апазыцыі заклік:

ХОЧАМ! МОЖАМ! ПЕРАМОЖАМ ! Нехта замяніў маё слова “ХОЧАМ!” на “ВЕРЫМ!”. У Беларусі існуе толькі яшчэ адзін заклік, які ведаюць усе “ЖЫВЕ Беларусь!”

Я і сёння ня ведаю, якое першае слова лепшае. Праблема палягае ў грамадстве, бо большасць насельніцтва яшчэ ня вырашыла, ШТО яно ХОЧА.

З другога боку, у актыўнай часткі грамадства, якое ХОЧА перамен, бракуе ВЕРЫ (так гавораць розныя эксперты).

Але для мяне , то спрэчная тэза.

Я зыходжу з тэзы **змаганьня “патрэбы” і “ідэяльнага”** (у варыянце Гегеля). Я прапаную наступную мадэль для вырашэньня гэтай спрэчкі.

Чалавек, моцны духам, апынуўся на вялікай пясчанай пустэчы. Праз нейкі час ён пачынае пакутаваць ад смагі. Дапамогі чакаць няма як. Падкрэсліваю, да самага далягляду (а можа і далей) толькі пясок. Дык вось ён будзе шукаць ваду (і ратаваньне) ад ВЕРЫ, што знойдзе, ці ад ПАТРЭБЫ?

Я лічу, што -- ад ПАТРЭБЫ.

Можна прывесцьці шэраг прыкладаў “патрэбы” з вайсковых дзеяньняў, дзе веры ў вайскоўцаў (шэрагоўцаў асабліва) не было перамагчы ворага, узяць нейкую “кропку”, але была ПАТРЭБА, то бок, прымусовае (часта) ХОЧАМ і такія вайскоўцы перамагалі.

Дык вось адносна беларусаў. Няма яшчэ такой ПАТРЭБЫ, не “прыпякло”. “Жить можно».

Калі прыпачэ?

.....

Я прапаную і наступны заклік: *РАЗАМ – МЫ СІЛА*

ПААСОБКУ -- ПЯСОК!

.....

Кожная кропля вызначальна... (“кропля”- у сэнсе, дзеяньне)

Бяздзеяньне – гэта згубленая магчымасьць.

Час - гэта чарга падзей.

Нішто не знікае, яно пераўвасабляецца.

СУТНАСЬЦЬ ЖЫВОГА АРГАНІЗМУ

III. Жывыя арганізмы існуюць згодна закладзенай праграмы (генафонд) і здольнасьці* супрацьстаяць (і/альбо ўзаемадзейнічаюць) навакольнаму асяродзьдзю .Эфэктыўнасьць і час існаваньня жывога арганізму залежыць ад яго здольнасьці выпраўляць(пераадольваць) памылкі сістэмы(у арганізме).

* Здольнасьць вызначаецца для ўсіх арганізмаў якасьцю генаў, а для чалавека і яго разумовымі магчымасьцямі вырашаць праблемы, у тым ліку і самаачышчэньне арганізму. “Памылкамі сістэмы” з’яўляюцца шкодныя малекулы, “радыкалы “ (звышактыўныя малекулы) і пашкоджаныя тканкі, а таксама змены ў “энэргэтычных кропках”. Негатыўныя псіхічныя працэсы таксама можна лічыць памылкамі сістэмы.

Сутнасьць функцыянаваньня жывога арганізму

Арганізм чалавека у пэўным сэнсе адыхабатычная сістэма (закрытая) , але падлягае ўплыву звонку . У адпаведнасьці з гэтай тэзай неабходна вызначыць найперш унутраныя фактары але і ўлічыць і вонкавыя ўздзеяньня.

Унутраныя

I. Мікраўзровень

1. Метабалізм малекулаў

А) Назапашваньне смецьця – незменных і шкодных малекулаў, “радыкалаў”

Якія складаюцца з малекулаў радыкалаў, малекулаў-ёнаў, якіх больш чым неабходна; малекулы прасторы, тыя, якія не ўключаюцца ў метабалізм, але займаюць месца кантактаў, займаюць прастору для ўзаемадзеньня малекул метабалізму.

В) Стан клетак

Клетачны цыкл.

1. Працэсы жыцьця і самазнішчэньня клетак

2. Ненармалёвыя клеткі (праз выпадковасьць, мутацыі) і зьмяненныя клеткі (ракавыя клеткі)

3. Клеткі-смецьце: састарэлыя, нежыццяздольныя клеткі, якія не паляглі дэградацыі.

Тканкі, супольнаць клетак.

4. Працэсы жыцьця і самазнішчэньня тканак

5. Ненармалёвыя клеткі і гіпертрафіраваны рост тканак (найперш з ракавых клетак)

6. Састарэлыя тканкі, якія не паляглі дэградацыі.

II. Макраўзровень, цела і арганізм цалкам, як сістэма базуючыся на праграмах.

Агульныя нататкі

Арганізм нагадвае кампутар, але ягоная праграма –

гэта генафонд, (геном) запісаная ў ДНК.(гены)

Дзейнасьць арганізму – гэта перманентнае адкрыццё і праца праграмаў. Пад час карыстаньня праграмамі ўтвараюцца памылкі, якія назапашваюцца.

«Памылкі» арганізма – гэта некарысныя працэсы (шкодныя) якія ўтвараюць шкодныя для арганізма малекулы і малекулы-смецце, а таксама выклікаюць псіхічныя забурэньня.

Неабходна таксама ўлічваць, што праграмы (ДНК) бываюць ад пачатку з памылкамі; у выніку мы маем генытычныя хваробы і ненармалёвае функцыянаваньне арганізму, ці нават яго выгляд.

Інфармацыйны абмен.

У сувязі з тым, што усе клеткі супольна ствараюць некалькі ўзроўняў энергэтычнага поля, якая таксама можна лічыць інфармацыйным полем. Поле можа быць істотна пашкоджана, альбо пашкоджаньне можа быць часовым, адпаведна поле мае «дзіркі». Парушаецца інфармацыйны абмен, як на макраўзроўнях так і на мікраўзроўнях. Вядома, што кожны орган і клетка мае таксама і сваё электрычнае поле. Больш таго, клеткі абменьваюцца інфармацыяй праз выпраменьваньне энергіі. Вядома таксама, што кожны орган (клетка ?) вагаецца у прасторы з пэўнай частатой, што адпавядае пэўнай **хвалі**.

Пашкоджаньня клетак, альбо ўздзеяньне вонкавай энергіі на арганізм могуць змяніць «хвалю» органа, што вядзе да спыненьня ягонай функцыі.

Пашкоджаньня, агульны вобраз.

Пашкоджаньне і ненармалёвае дзеяньне ва ўсіх частках жыццёвага ланцугу .

1. Сапсаваныя «праграмы», генафонд , ДНК.
2. Пашкоджаньне ў час счытваньня (рэплікацыі РНК), ненармалёвая транспартная РНК.
3. Пашкоджаньне ў часе сынтэзу пратэінаў, у рыбасомах
4. Пашкоджаньне пад час дзеяньня мікраарганізмаў, перадусім вірусаў.
- 5.Пашкоджаньне пад час ўздзеяньня шкоднай энергіі.

ВОНКАВЫЯ ФАКТАРЫ.

Арганізм чалавека , найперш, эвалюцыйна прыстасаваны да функцыянаваньня ў навакольным асяродзьдзі, якое (прыстасаваньне) ідзе пастаянна., Але трэба ўлічваць экстрэмальныя фактары і экстрэмальнае ўздзеяньне.

А). Фізычнае ўздзеяньне на цела - безпасрэдны кантакт.

В) Уздзеяньне на псіхіку.

С) Энэргетычнае ўздзеяньне

1.Электрычнае і электрамагнітнае поле

2. Уздзеяньне на біяполе чалавека

3. Уздзеяньне на параметры хвалі часьцінак арганізму.

Д).Уздзеяньне мікраарганізмаў

СТРЭС і ягоная роля.

Стрэс можа быць выкліканы фізычнымі ўздзеяньнямі:

гукавыя хвалі, светлавая, электрамагнітная і іншая; таксама праз непасрэдны фізічны кантакт з іншым целам; хваробы; псіхічнае (тут і вербальнае) ўздзеянне і нават ўздзеянне нейкага паху (газ).

Стрэс вельмі часта можа быць выкліканы праз «2-ую сігнальную сістэму», псіхалагічнымі ўздзеяннямі: вельмі негатыўнай інфармацыяй, альбо доўгатэрміновае (акумуляцыя) негатыўнае ўздзеянне інфармацыі. Вельмі важнае значэнне мае сіла (амплітуда) ўздзеяння і перыядычнасць (частата) ўздзеяння.

Нямоцны, неразбуральны стрэс, які не адбываецца праз кароткія прамежкі часу, можа быць карысным арганізму, як «перазагрузка кампутэра» і можа, часам, абязшкоджваць ўздзеянне іншых шкодных фактараў, напрыклад, радыёнуклідаў.

Доўгатэрміновае назапашванне чыньнікаў (акумуляцыя) стрэсу ёсць фактарам заўчаснай смерці.

ВЫСНОВЫ

Складнікі

Жывы арганізм складаецца з наступных асноўных кампанентаў

I. Праграмы (гены –ДНК), ўздзеяння праграмы (цела і «поле» цела)

II. Асяродзьдзя

III. Інфармацыйнага абмену паміж часьцінкамі (рознага роўня) цела.

A) Дзейнасьць арганізму можна параўнаць з

дзеинасьцю кампутэра, адпаведна і кампутэравых праграмаў. Праграма арганізму (счытваньне інфармацыі з ДНК і г.д.) можа працаваць добра або дрэнна, што залежыць ад якасьці праграмы, вонкавых фактараў і назапашаных памылак сістэмы.

В) Прымаючы да ўвагі, што клеткі будуюцца і разбураюцца(аднаўляюцца) можна зрабіць выснову, што

1.Альбо «праграма» -генафонд мае вызначэньне дакладнай колькасьці клеткавых цыклаў, для кожнага тыпу клетак (“аператар смерці”, адпаведны пратэін)

2. Альбо клеткавы цыкл перарываецца назапашваньнем памылак (смецьця), якія блакуюць найперш кантактовыя зоны “інфармацыйных малекул”.

На падставе гэтай тэзы можна лічыць, што хваробы абумоўлены перадусім

1. праграмай (генамі- ДНК)
2. моцным уздзеяньнем вонкавых альбо псіха-энергетычных унутраных фактараў (стрэс), што вядзе да парушэньня метабалізму малекулаў і цыклу аднаўленьня клетак.
3. А таксама НЕ знішчэньнем шкодных мікраарганізмаў
- 4.Агульнай няздольнасьцю арганізму абязшкодзіць удзеяньне вонкавых фактараў
5. Агульнай няздольнасьцю арганізму знішчыць (выдаліць) «смецце» ўнутры арганізму.

Адпаведна на жыцьцяздольнасьць арганізму можна

ўплываць праз змену (карэкцыю) «праграмы» з дапамогай геннай інжэнерыі

Альбо

праз мінімізацыю, выпраўленьне «памылак» і выкід «смецця» з арганізму, то бок знішчэньне і выкід, шкодных і непатрэбных малекулаў і клетак. То бок, арганізм (чалавек) можа істотна сам уплываць на працэсы ў арганізме.

Як адзін з прыкладаў памылковай дзейнасьці «праграмы» - страта кантролю над ростам клетак, а таксама ініцыяваньне празмернага росту ўсіх тыпаў клетак арганізму, т.зв. рэакцыя метастазу, ці таксама ініцыяваньне выключэньня апэратараў кантролю росту клетак.

Варыянты вяртаньня да нармальнай работы арганізму.

А) Пошук памылкі «праграмы» і выпраўленьне памылкі. Найбольш верагодна, што «памылка» (дэфект, замена нуклеятыдаў, нуклеазыдаў) адбываецца ў працэсе стварэньня транспартнай РНК, але не выключана, што адбываецца гэта пад час працы рыбасомаў.

1.Адпаведна трэба знайсці прычыну пашкоджаньня т-РНК

2. Альбо знайсці фактар, які перашкаджае нармалёвай дзейнасьці рыбасомы

В) Як варыянт, можа быць **стымуляваньне** больш эфектыўнай дзейнасьці імуннай сістэмы арганізму (што абцяжарвае арганізм) і ініцыяваньне інтэнсіўнага **знішчэньня** ненармалёвых і шкодных клетак і шкодных мікраарганізмаў.

С) Аднавіць энэргэтычнае поле.

ПАМЯЦЬ

ІІІа.

Мая гіпотэза адносна фармаваньня памяці і захаваньня інфармацыі ў мозгу.

Спачатку інфармацыя, якая перадаецца ў мозг праз электрычныя (ённыя) імпульсы нейронаў захоўваецца праз сетку электрычных зарадаў. (накшталт магнітных даменаў на дыску кампутэра.) Праз нейкі час адпаведныя энзімы робяць “форму” (“злепак”) кожнага новаўтворанага электрычнага поля і спрыяюць сінтэзу пратэіна –адзінкі памяці.(ці некалькіх пратэінаў).

Доўгатэрміновае захоўваньне інфармацыі – гэта адпаведна сінтазаваньня (новыя) пратэіны.

Успамінаньне (аднаўленьне) адбываецца дзякуючы таму, што “пратэін –адзінка памяці” аднаўляе патрэбнае электрычнае поле (“дамен”) якое далей , праз ,нейроны , дае інфармацыю адпаведным клеткам мозгу.

Магчыма аргументам на маю карысьць ёсьць “фантамныя болі”. То бок, калі “баліць” рука якой няма, бо адпаведны “пратэін –адзінка памяці” захаваньне ў клетках мозгу і праз нейкі працэс “уключаецца”. Ёсьць таксама зараз некаторыя біяхімічныя экспэрымэнты, які патрабуюць правэркі, што знішчэньне пэўнага пратэіна знішчае інфармацыю ў мозгу.

Радыёнуклідны і здароўе

Наступная мая прапанова беларусам – паклапаціцца аб сваім здароўе.

Калі не можаш адмовіцца -- шукай спосаб як зменьшыць шкоднае ўздзеянне.

СПОСАБЫ

фізіялагічны, то бок, праз адпаведнае харчаваньне

Энэргетычны, праз адпаведнае практыкаваньня, напрыклад, йога, але ня толькі

Хімічны, праз спажываньне пэўных лекаў і аптэчных вітамінаў.

Я спадзяюся, што наступны артыкул будзе карысны вам.

НЕ ХОЧЕШЬ --- НЕ ДУМАЙ, НЕ ХОЧЕШЬ --- НЕ УМИРАЙ

Ралыёнукліды нікуды не зніклі--- яны ў тваім арганізме.

“2013. 26 красавіка. Адбылася чарговая грамадзянская акцыя напамін “Ён звоніць і па цябе”!

“Рост очень многих заболеваний, не только онкологических, связан с Чернобылем.””- з навуковай канфэрэнцыі 2011г. ....

ХТО ЗНІШЧАЕ БЕЛАРУСАЎ ?

Я ГАВАРУ ІСЬЦІНУ аб ВЫНІКАХ “ЧАРНОБЫЛЮ”

Я прашу. перадусім ,дакладна зразумець адрознасьць “радыяцыі” і “радыёнуклідаў”.

Але напачатку прапаную ўспомніць яшчэ тоя,што была ў СМІ.

“Ученый и общественный деятель Алексей Яблоков, доктор биологических наук, профессор, член-корреспондент Российской Академии наук, член Нью-Йоркской академии наук, автор более 500 научных работ, в том числе более 30 монографий в своей книге "Атомная мифология" разбивает в пух и прах "Миф о

безопасности малых доз радиации". "Нет, и не может быть единого, для всех одинакового приемлемо-опасного уровня облучения. В одних местностях для одних групп населения приемлемо-опасный уровень может быть один, в других местностях и для других групп - другой. Приемлемо-опасный уровень облучения для одного человека в одной и той же возрастно-половой и этнической группе будет одним, а для другого человека из той же группы - другим. Наконец, в разное время дня и в разные сезоны года радиочувствительность одного и того же человека будет различной. Все сказанное выше, на мой взгляд, убедительно показывает бесперспективность и научную необоснованность широко бытующего понятия о "безопасной дозе облучения".

“”Врач-педиатр из городского посёлка Буда-Кошелёво Гомельской области Валентина Смольникова, которая наблюдает за так называемыми "чернобыльскими детьми" уже почти четверть века, утверждает: "Да, многие специалисты считают, что 20, 30, 50 беккерелей - это немного. Но если у ребёнка 20 беккерелей, сколько у него уже хронических заболеваний! На это они не смотрят. Сейчас же не гамма-фон главное. А то, что инкорпорация идёт, и вредное воздействие радионуклидов на человека усиливается на каждого. И количество врождённых пороков растёт, дети, которые рождаются - они уже с цезием. Он внутри них, он распадается, и он вызывает изменения в органах и системах, и этого нельзя не замечать”

Ёсьць навуковыя доказы гэтага на роўні энзімаў, малекулаў —аўт.\\ Малые дозы радиации постепенно накапливаются в организме человека. И становятся большими, критическими. А после этого "выстреливают" различными патологиями. До 1986 года в Могилевской и Гомельской областях 80% детей были практически здоровы, а сегодня обратная пропорция - здоровых только 20%, есть целые районы, где вообще

нет практически здоровых детей... “

28-29 красавіка 2010 ў Кіеве прайшла міжнародная канфэрэнцыя з назвай "Жыццезабеспячэнне насельніцтва..",. "Ужываньне прадуктаў харчавання з радыеактыўнымі цэзіем-137 і стронцыем-90 \\\ наступным хутка будзе плутоній-- аўт.\\\ уяўляе галоўную небяспеку для людзей. У асноўным за кошт радыенуклідаў на працягу многіх гадоў фарміруюцца дозы ўнутранага апраменьвання", -- адзначаецца ў рэзалюцыі. Яе аўтары кажуць пра рэзкае пагаршэнне стану здароўя насельніцтва. Гаворка ідзе аб "катастрафічнай" дэмаграфічнай сытуацыі ў постчарнобыльскіх раёнах, дзе сьмяротнасць у некалькі разоў перавышае нараджальнасць. Прычым зьніжэнне нараджальнасці абумоўлена парушэннем функцыянавання мужчынскай і жаночай рэпрадуктыўных сістэм, а таксама паталёгіяй разьвіцця плада дзіцяці..

“”Председатель Республиканского общественного социально-экологического объединения "Центр поддержки чернобыльских инициатив" Ивана Никитченко. В 2008-2009 годах я реализовал один проект, мы осмотрели людей в 24 регионах, которые считаются чистыми. И ни в одном из них, включая Минск, не было людей, не имеющих хронически поглощенных доз радиации. А эти дозы – это болезни, в результате которых наступает преждевременная смерть”. “Член-корреспондент Национальной академии наук профессор Иван Никитченко подчеркнул, что радионуклиды "вредны для организма в любом количестве". "Они разрушают клетки организма, иммунитет, становятся причиной различных болезней и сокращают продолжительность жизни человека".

Такія вось рэальныя умовы для жыцця грамадзян Беларусі. Што з гэтага вынікае?

Так. Гэта праўда! Тоя , што была ўзгадана вышэй. Але шанойны спадар Нікітчанка, не біяхімік, ён фізік, які не працуе з малекуламі, але выснову зрабіў правільную, бо я ,

як біяхімік, пацвёрдзіў яе ў шматгадовых эксперыментах: вельмі шкодны ўплыў уздзеяння радыёнуклідаў на энзімы., то бок, на галоўны (пасля нярэзовых клетак) элемент функцыянавання арганізму. Шкода радыёнуклідаў ня толькі ў шкодных праменях (як голкі працінаюць усё), але і ў іхніх хімічных уласцівасцях, як цяжкіх металаў. Усе чулі адносна волава (свінца), ртуці... Радыёнукліды яшчэ больш шкодныя ! Гэта адзін бок “медалю”.

Але , я вельмі хачу, каб беларусы зразумелі розніцу паміж тым, што разумеюць, калі гавораць “радыяцыя”, “доза”, “абпраменьваньне” і разуменьнем слова “радыёнукліды”. Дык вось “афіцыёз, урад, Лукашенко, МАГАТЭ, увесь час нам “падсоўваюць” слова “радыяцыя”, але не гавораць аб радыёнуклідах. Паспрабую растлумачыць “на пальцах”.

Калі афіцыёз гаворыць аб радыяцыі, то , фактычна, гаворыць аб праменях, якія ідуць ад глебы, то як бы сонечныя праменні, але ад зямлі. Ад іх можна прыкрыцца, ці сыйсьці ў іншае месца.

Крыніцай радыяцыі есьць радыёнукліды. Калі яны знаходзяцца на павярхні глебы, то дзейнічаюць як бы вельмі моцнае сонечнае выпраменьваньне.

А калі мы гэтыя “іскаркі”, радыёнукліды заглывем? То што яны робяць з тканкамі нашага арганізму ? Усё бачылі і ведаюць іскры ад вогнішча, ці ад гарачага металу. Што будзе калі шмат маленькіх іскарак трапіць на тканіну ? Іскары прапаляць у тканіне дзірачкі, якія мы нават не пабачым, але тканіна хутка парвецца. Тоя ж самая адбываецца з тканкамі нашага цела, калі радыёнукліды “выкідваюць іскаркі” (α, β, γ -выпраменьваньне) і “спальваюць” тканкі нашага цела. І калі арганізм не паспея залатаць дзіркі, то тканкі разбураюцца і арганізм (чалавек) павольна памірае.

Але фізікі забываюцца цалкам на другую праблему, якую я ўжо згадваў. Радыёнукліды – гэта найперш металы, цяжкія металы, цэзій, стронцій, амерыцый, плутоній і г.д. Адпаведна яны робяць такую ж самую шкоду для арганізма, як і нерадыяктыўныя цяжкія металы. Шмат хто

чуў, як Расія адмовілася ад беларускага посуду, бо ён утрымліваў цяжкі метал, кадмій.

А вось што засведчылі медыкі.

6-ы з'езд акушэраў і гінеколагаў і неонатантаў Беларусі, 27-29 траўня 1997

Рэпрадуктыўная функцыя.

Тэзысы, стр.776 *"...найдены тяжелые металлы в грудном молоке.."* (і радыёнукліды)

Радыёнукліды знойдзены таксама ў рэпрадуктыўных органах.

Хто пра гэта ведае? На жаль, беларускія вучоны маўчаць і баяцца паказаць рэальную сітуацыю ў СМІ. Усе гэтыя канферэнцыі --закрытыя, толькі для спецыялістаў. Не баіцца толькі прафесар фізік Іван Нікітчанка і прафесар, медык-паталагаанатам (навуковец-даследчык нябожчыкаў) Бандажэўскі. Дарэчы, "паталогоанатам" – гэта даследчык, менавіта, мёрцвых целаў. Я ж даследаваў жывыя арганізмы. Іншыя навукоўцы (публічна) да гэтаў маўчаць....

Дзе думка біяхімікаў, генетыкаў? Яна ёсць, але толькі "у калідоры і на кухне". Фактычна, яны сваім маўчаньнем спрыяюць вялікаму злачынству. Навукоўцы баяцца публічна гаварыць праўду, нават "моцныя" (у калідоры) БНФ-цы. З другога боку, у нас няма журналістаў здольных на вышук ІСЬЦІНЫ. Ніхто не пытаў самага дасведчанага чалавека , акадэміка Яўгена Канаплю, ці БНФ-цаў з Інстытуту генетыкі.

Праблема ўздзеяньня радыёнуклідаў на жывы арганізм значна больш складаная і сітуацыя значна больш цяжкая.

Я шмат гадоў кіраваў (і я сам рабіў доследы) навуковай праграмай уздзеяньня радыёнуклідаў, як цяжкіх металаў у комплексе з іншымі жыццёвымі фактарамі на арганізм на малекулярным роўні, у Нацыянальнай Акадэміі Беларусі . (на дзеяньні энзімаў). Праграму фінансаваў Дзяржкамчарнобыль. Я не змог скончыць даследаваньня - перашкодзіла "палітыка", мая жорсткая пазіцыя БНФ-ца і інтрыгі "павукоў".

Але, мая выснова: радыёнукліды (гэта цяжкія металы) на

малекулярным роўні змяняюць метабалізм арганізму, змяняюць звычайную эфэктыўнасць лекаў.(ШТО дарэчы нядаўна засведчыў супрацоўнік “минздрава», але бяз спасылкі на радыёнукліды.)

Менавіта радыёнукліды як цяжкія металы адказныя за пашырэнне "звычайных" хваробаў! Важна таксама не толькі іх гамма, бета, альфа-прамяні, але іхняе хімічнае ўздзеянне!

Небяспечная ня толькі цэзій, але і стронцый і плутоній, амерыцый, якія спажываюць беларусы дзякуючы “дзяржаўнай палітыцы разбаўлення”, то бок забруджаныя прадукты (малако, зерне) разбаўляюцца чыстымі прадуктамі і ідуць у продаж паўсюдна. А таму зараз няма чыстых прадуктаў у Беларусі.

З чым параўнаць шкоду ад радыёнуклідаў-цяжкіх металаў? Энзімы- гэта малекулярныя машыны, якія адказныя за змену рэчаваў (малекул) у арганізме. Шмат хто чуў пра “пепсін”, які ёсць галоўнай “машынай” для стрававання ежы. Дык вось, калі ў гэтай малекулярнай машыне замяніць толькі адзін “вінцік”, то яна будзе працаваць горш, то бок, радыёнуклід замяняе сапраўдны (родны) вінцік . А таму шмат якія працэсы ідуць не так як трэба.

У выніку атрымліваецца тоя, што засведчыў прафесар Нікітчанка. ***“ Радионуклиды вредны для организма в любом количестве”. “Они разрушают клетки организма, иммунитет, становятся причиной различных болезней и сокращают продолжительность жизни человека”***

Хто з беларусаў хоча жыць меней ?

Што трэба памятаць?

Радыецыя (невялікая), то бок ,вонкавая, не ўнутры арганізму, на глебах Беларусі не ўяўляе небяспекі, але пыл мы таксама ўдыхаем.

Галоўная праблема – гэта радыёнукліды, якія беларусы праглынаюць разам з харчаваннем кожны дзень.

Ці ёсць ратаванне ад гэтай павольнай смерці?

Ёсць ! Спажываць чыстыя прадукты, які атрыманы з

незабруджаных зямель. То бок , не пагадзіцца з праграмай ураду дыктатара Лукашенко , які хоча “засеяць Чернобыльскую зону”.

Але пакуль што, каб зменшыць рызыку хваробаў..

ПАРАДА: Пад час спажывання ежы АДНАЧАСОВА ўжываць пектыны, напрыклад, яблык. Пектыны “забіраюць” радыёнукліды і выкідваюцца з арганізму разам з адкідамі страўніка .Таксама трэба больш спажываць БОЛЬШ вітамінаў, таблеткі, С, А, Е – кожны дзень. Таксама “зелень” (хлярафіл), але каб яна была чыстай. Зелень можна вырошчваць самому на штучнай глебе.

Але пакуль беларусы ціха паміраюць і нічога не робяць каб іхняе дзеці нараджаліся і былі здаровымі. Нацыя вымірае і паволі знікае з мапы Зямлі..

Ці мы спынім гэты працэс?

Ці мы абыякавы да будучыні нашых унукаў і праўнукаў?

Кожны памірае сам.

.....
Новая сістэма заканадаўства для дэмакратычнай краіны.

Закон павінен быць падобны правілу, быць простым і зразумелым кожнаму.

З мэтай сапраўднай дэмакратычнасці ў карыстанні законамі, я прапаную новую сістэма заканадаўства, якая грунтуецца на прэцэдэнтным праве і яе карыстанне грунтуецца на кампутэрэвых праграмах, то бок Законы на кампутары.

Што трэба зрабіць.

1) Зрабіць падрабязны аналіз судовых рашэнняў на працягу апошніх 20 гадоў

2) Вызначыць сувязь фактаў,асобаў злачынства і ўмовы ,як адбываліся злачынства. Адпаведна скласьці пералік выракаў (судовых рашэнняў).

3) Складзі ліст выракаў для кожнага асобнага злачынства (адпаведна ўмовам), так , каб гэта не выклікала сумнення і выглядала, як простая правіла. Напрыклад, нехта скраў бутэльку гарэлкі – штраф ,20-разовы кошт гарэлкі. Нехта скраў аўтамабіль -- 1 год за кратамі.

Зразумела, што законы будуць мець вялізныя тэксты-апісаньня сітуацый.

“Кодэксы” будуць мець тысячы старонак, але кампутэровая праграма-пошук, заўсёды лёгка знойдзе патрэбны “вырак”, аналягічнае судовае рашэньне.

Сутнасьць такая,што не патрэбны для суда пракурор, адвакат. Суддзя толькі шукае з дапамогай кампутаравай праграмы вырок, для таго ж (аналёгічнага) выпадку ,які мае і спраўджае фаты, праўдзіваць сведчаньняў. “Вырак” дае кампутар.

Вось і не трэба даваць хабар суддзі, ці шукаць “дарагога адваката”, бо не яны вырашаюць якім будзе вырак.

Больш таго кожны грамадзянін можа спраўдзіць правільнасьць выраку практычна імгненна, нават у часе судовага працэсу.

Выснова.

За ўчыненае злачынства ў адпаведных умовах можа быць толькі АДЗІН вырыянт судовага рашэньня.

Аб змяншэньні пакараньня можа вырашыць, пры наяўнасьці выключных абставін, вышэйстаячы суд, дзе павінны быць паказаны абсалютныя факты наяўнасьці выключных абставін.

На развітаньне

Паважаны чытач! Шчыра дзякую табе за ўвагу да маіх думак. З другога боку, я прашу цябе дараваць мне за недасканалую мову тэксту. Усе папрокі, калі ласка, прашу кіраваць да БССР, якая не захацела вучыць мяне беларускай мове, а таксама, да РБ, якая таксама дыскрымінуе беларускую мову, дзяржаўную Мову. Самастойна ўдасканаліць веданьне Мовы я ня мог, бо забракла часу -- Змаганьне паглынула ўсё маё жыццё, нават, вельмі асабістае. Ды і якую Мову вучыць? Некаторыя мовазнаўцы прапануюць «сінтэз». Лічыце, што я раблю такую спробу.

Мне таксама вельмі прыкра, што беларусы ня хочуць быць салідарнымі, большасьць хоча толькі “зьдерці” грошы з іншага беларуса. Але я, пад час майго Змаганьня, згубіў усё матэрыяльнае, нажытае. Сталю працу таксама згубіў. Філёлагі, да якіх я звяртаўся, запатрабавалі “за працу” такія фантастычныя грошы, нібы я мільярдэр... Сумна... Ня ўсё, далёка ня ўсё, вырашаюць грошы...

Але я спадзяюся, што мы разам з табой адродзім навагу да беларускай Мовы ў Беларусі. Адродзім і салідарнасьць (талаку для спраў беларускіх), бо —

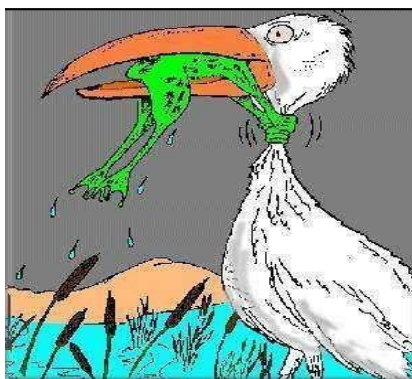
РАЗАМ – МЫ СІЛА, паасобку – пысок!

<http://grycuk.livejournal.com>

<https://www.facebook.com/vgrycuk>

БЕЛАРУСЬ ПЕРАДУСІМ!

ЗАЎСЁДЫ ЗМАГАЙСЯ

Асноўныя выступы на нарадах (Meetings) OSCE

Што такое OSCE, АБСЕ ? (www.osce.org)

АБСЕ была створана палітыкамі заходніх дэмакратычных дзяржаў для таго , каб СССР не пачаў атамную вайну. Але і надалей АБСЕ – гэта добрая пляцоўка для дыскусій, спробы зразумець сітуацыю, “калідорных размоў” і, фактычна, папярэджвання вострых канфліктаў.

Вельмі важна роля НУА (NGOs), якія, у большасці даюць ісціну і дазваляюць сваім сябрам вучыцца быць палітыкам.

Канфэрэнцыі , сустрэча, АБСЕ

Нехта запытае: “А што гэта дае?” . Так, вельмі мала. Але там прысутнічаюць дэлегацыі ўрадаў 56 краінаў і, прадстаўнікі Захаду занатоўваюць тое, што гаварылі NGOs, неўрадавыя арганізацыі, то бок , “апазыцыя”. NGOs таксама прапануюць нейкія захады...Вынік?

Я 11 гадоў раблю выступы на канфэрэнцыях АБСЕ , даю прапановы. Вынік? Па маёй прапанове 2002г., ад 2004 года АБСЕ мае Праграму “Адукацыя па Правах Чалавека “ (Human Rights Education). Гэтая тэма зараз пастаянна ёсць у праграмах АБСЕ. Мой Зварот да Гіспані (кіравала АБСЕ) дапамог вызваліць палітзняволеных.

Праведзена таксама суперканфэрэнцыя па справах мігрантаў. Пакуль усё. Пакуль.

Я прапаную тут некаторыя маі выступы, якія падрыхтаваў таксама я.

Калі нехта хоча больш інфармацыі, то на сайце (вышэй) ёсць уся інфармацыя.

Яшчэ “вынікам” маіх выступаў была тое, што дыктатура мае наступныя крымінальныя справы супраць мяне .

Больш таго, была спроба захапіць мяне (2009 год) і забіць мяне (2011) у часе майго знаходжаньня ў краіне ЭЗ.

Я думаў увесь 2012 год. Што здарылася з маім арганізмам?

Я -- здаровы, не карыстаюся паслугамі ўрачоў ужо 13 год, кожны дзень маю трэнінг кунг-фу.

Дык вось, пад час вечарыны, пасля канфэрэнцыі АБСЕ, у 2011 годзе была спроба забіць мяне, атруціць. Інакш я ня магу растлумачыць, тоя што адбылася са мной на вечарыне АБСЕ, калі я выпіў 70 мл віна, якое мне прынёс знаёмы, беларус., сябра БНФ.

Я думаю ,што маі выступы – гэта голая Ісьціна .

ШТО ёсьць дыктатура і як адбываецца знікненьне беларусаў...
І.. чаму? Я даю адказы на гэтыя пытаньні.

Далей ,калі ласка, чытайце арыгінальная тэксты выступаў.

Працоўная мова АБСЕ (акрамя старых эўрапейскіх)
канфэрэнцый --- руская.

OSCE Human Dimension Implementation Meeting , 2002

Human Rights Educational Centre, NGO, Belarus

Civil Society Participation.

Уважаемые дамы и господа!

Мы считаем, что резолюция Парламентской Ассамблеи ОБСЕ в Берлине по Беларуси есть закономерный шаг деятельности ОБСЕ. Это дает надежду.

Позвольте высказать вам нашу боль .

В Беларуси правит диктатор, Александр Лукашенко, последний диктатор Европы.

Граждане Беларуси не имеют политических прав, ущемляются гражданские права., во время всех выборов. После избрания Лукашенко, граждане не имеют реальной возможности выбора.

Сегодня государственность Беларуси вновь под угрозой. Большой сосед предложил аншлюс.

Можно сказать, что нация белорусов сегодня подвергнута попытке денационализации, но мы надеемся на помощь западной демократии.

В обязательствах ОБСЕ Хельсинки 1975 обращается внимание на право народов определять свою судьбу «без вмешательства извне». Но Россия вмешивается как политически , так и информационно.

В Беларуси, белорусы, по сути, стали национальным меньшинством.

Совещание Хельсинки 1992 обратило внимание на проблемы коренного населения и вот через 10 лет есть конкретный пример – Беларусь.

Уважаемые участники !

Мы просим поддержать Нацию белорусов.

Беларусь – член-основатель ООН, нация белорусов своей четвертой частью заплатила и за вашу свободу во времена борьбы с фашизмом....

Сейчас мы медленно вымираем после «чернобыльской катастрофы» и неэффективной политики диктатуры.

OSCE Human Dimension Implementation Meeting -2003

Human Rights Educational Centre , Belarus

Right to a fair trial. верховенство права

Уважаемые дамы и господа!

Мы предлагаем способ на универсальную прозрачность законодательства!

21 век, век компьютерных программ. Почти все государственные структуры имеют компьютеры. Мы предлагаем модифицировать (или создать) законодательство прямого действия странам-участникам ОБСЕ и, надеемся что ОБСЕ-БДИПЧ поможет этому процессу.

Такое законодательство должно быть подобно правилам и основано на прецедентном праве. Законы должны очень подробно описывать ситуацию и обстоятельства преступления или нарушения общественного порядка.

Да, во много раз увеличиться объём текста законов, но использование программы-поиск позволит легко решить эту проблему.

Эффект от законов прямого действия.

Никто не сможет толковать Закон, рассуждать о применимости или его ограниченности данной статьи Закона. Каждый случай преступления, его обстоятельства будут описаны в таком Законе.

Закон может быть основан на традициях, ментальности данного народа., т.е. за конкретное преступление, совершенное в конкретных обстоятельствах должно быть применено абсолютно конкретное наказание, без вариаций.

Роль судьи будет только в том, чтобы установить факт преступления, участника преступления и применить конкретное наказание. 21 век требует именно такого законодательства.

Современные технологии позволяют исключить субъективный фактор в правосудии, избежать несправедливости и судебных ошибок.

Human Rights Education, Belarus

Уважаемый председатель! Уважаемые дамы и господа !

Очевидна важность рассматриваемой темы, и мы должны помнить, что принципы Совета Европы необходимо соблюдать. В этой связи, прежде всего, хочу обратить ваше внимание на то, что Совет Европы стоит перед новым вызовом времени: это проблема последней диктатуры в Европе.

В 30-х годах прошлого века европейские политики не остановили развитие диктатуры, на основе так сказать «народного волеизлияния»..

К чему это привело – мы знаем !.

Сегодня мы имеем аналогичную ситуацию развития диктатуры в Беларуси.

Начиная с 1994 года идет планомерное создание тоталитарной системы агрессивного характера. Сегодня эта агрессия направлена внутрь, против своего народа. А завтра ?

Проблема демократизации Беларуси, восстановления основных свобод и прав человека, подавление которых с каждым годом усиливается – это наша общая проблема.

Резолюции самых авторитетных международных организаций о тотальном нарушении прав человека в Беларуси подтверждают этот новый вызов.

Резолюция Комиссии по Правам Человека ООН от 15.04-2004 , а также и прошлого года(от 17.04-2003)) должны убедить сомневающихся, что пришло время действий.

Уважаемые дамы и господа !

Беларуские тюрьмы переполнены заключенными, подавлены негосударственные масс-медиа, отсутствует свобода слова и свобода собраний, свобода профсоюзов и т.д.

Свидетельства тотальных нарушений прав человека в Беларуси присутствуют в резолюциях и документах международных организаций, а также смотрите приложение к этому докладу.

Более того для граждан Беларуси отсутствует гарантия основного права -- права на жизнь!

Об это убедительно показано в меморандуме уважаемого господина Христоса Пургуридуса. Спасибо ему, за огромную работу.

Хочу также отметить о новых качественных изменениях в Беларуси, начале завершения создания тоталитарной системы. С 2003 года начата тотальная ликвидация элементов гражданского общества. С другой стороны расширяется всевластие специальных служб и полиции (сила их отмечена в меморандуме), а также превращении республиканской прокуратуры в аппарат типа гестапо.(проект нового закона о коррупции) Этот вывод подтверждает также и постоянное неадекватное увеличение финансирование этих служб.

Тотальное состояние страха -- это состояние белорусского общества сегодня.

Убедительным аргументом 2-ой фазы тоталитарной системы является создание идеологической системы, системы полного контроля сознания граждан., так как это было во времена Гитлера и СССР. Политические комиссары теперь вернулись в каждую организацию, в каждую образовательную школу. Созданы и укрепляются государственные идеологизированные детские и молодежные организации, типа «югенд» образца Гитлера.

Предлагаем:

Обязать Комитет по юридическим делам и правам человека выполнения постоянного мониторинга по правам человека на Беларуси.

От правительства Беларуси прежде всего требовать установления истины по проблеме исчезнувших политиков и наказания виновных, свободу для прессы.

Требовать от властей Беларуси немедленного изменения избирательного кодекса для проведения честных и справедливых выборов, парламентарных выборов этого года.

Спасибо за внимание.

OSCE Human Dimension Implementation Meeting 11/10--2004

The Human Rights Education, Belarus

Уважаемый председатель! Уважаемые дамы и господа !

Деятельность ОБСЕ в области человеческого измерения описывается в ряде документов ОБСЕ, особое внимание на эту проблему обращено в документах Московского совещания (03.09-1991) и Стамбульского совещания (1999 г.).

С документом последнего согласился даже Александр Лукашенко, диктатор Беларуси, но действовать стал в противном направлении.

Именно защита и поощрение прав человека есть основой свободы, справедливости и мира т.е. безопасности.

Уже становится очевидным, что, во многом, причина терроризма – это нарушение указанного принципа.

Причем История показала, что терроризм бывает не только групповой, этнический или религиозный , но и государственный , а именно возникает в стране –изгое, государств с диктаторским режимом.

Сегодня, к сожалению, Беларусь является страной диктатуры, а военный костюм , то ли маршала, то ли генералиссимуса, всё более нравится диктатору Александру Лукашенко, который с каждым годом всё более пугает народ «врагами» с Запада.

Недавно он , в очередной раз, заявил о готовящемся на него покушении.

Однако терроризм зарождается не в армиях, он рождается в головах людей.

Известный , очень гуманный писатель-фантаст Клиффорд Саймак в своем творчестве проповедовал идею всепроникающего понимания.

Он считал, что если один человек будет понимать другого уже на уровне мотивации и ракурса , понимать его подсознательные ощущения , то такие люди смогут договориться даже по самым конфликтным вопросам.

Но как достичь такого состояния ?

На наш взгляд этому может значительно поспособствовать образование вообще , гражданское образование, образование в области Прав Человека. В основе такого образования стоит Всеобщая Декларация Прав Человека, которая в свою очередь связана с христианскими постулатами, а также с моральными ценностями других религий.

Интерактивные методики, которые эффективно могут быть использованы в этом процессе , способствуют эффективному пониманию сущности и механизма Прав Человека.

Понятно, что человек, который исповедует искренне Права Человека не будет террористом или диктатором. Именно поэтому новые подходы и программа ОБСЕ в области образования по Правам Человека особенно ценны.

К сожалению Национальный План Беларуси в области прав человека на 1999 - 2004 гг. полностью провален. Государство не захотело его исполнять.

Более того Министерство образования Беларуси с этого учебного года прекратило образовательную программу по правам человека. Мы сделали анализ этой ситуации и результат распространим среди участников Совещания и желающих.

Отвечая на вопросы буклета данного Совещания ОБСЕ мы делаем целый ряд рекомендаций.

При этом мы отмечаем, что сейчас возможен сингулярный , стимулирующий эффект европейских организаций в этом вопросе: ОБСЕ, Совета Европы, Европейского Союза, ООН. Так , например, недавно Совет Европы предложил школам из 19 стран через Интернет

принять Европейскую Хартию для демократических школ. Недавно генеральный секретарь Совета Европы Вальтер Швиммер в своем письме ко всем европейским правительствам обратил особое внимание на образование по Правам Человека.

Мы благодарим ОБСЕ, что реализовано наше предложение и было проведено дополнительное совещание по образованию в области Прав Человека в этом году, в Вене. Хорошо, что есть специальная программа, но которую еще надо наполнить эффективным содержанием. Обращаем внимание представителей всех государств-участников, что существование (принятие) Национальных планов образования в области Прав Человека является насущной необходимостью.

Мы надеемся на помощь ОБСЕ в этом вопросе, использование международного опыта, очередного 10-летнего Плана ООН и Конвенции по образованию по Правам Человека. Очень большой опыт в изучении проблемы образования по вопросам Прав Человека имеет международная организация : Human Rights Educational Association, www.hrea.org

Поддерживаем решение БДИПЧ о финансирование учебника по Правам Человека для Министерства образования Беларуси, к сожалению эта акция осуществлена очень поздно, когда в Министерстве образования уже нет соответствующей программы.

Мы предлагаем лозунг:

Через образование по Правам Человека к безопасности Европы !

Recommendations.

Рекомендации:

На вопрос: КАК ?

1. За основу деятельности принять очередной План ООН по образованию в области Прав Человека.
2. Предложить всем государствам-участникам принять соответствующую конвенцию.
3. Регулярно, один раз в год проводить дополнительное совещание.
4. Финансировать тренинги как для государственных чиновников , так и представителей НПО.
5. Иметь в бюджете ОБСЕ специальную строку для финансирования программ образования по Правам Человека.
- 6.

На вопрос: КАКИЕ КРИТЕРИИ оценки эффективности?

1. Наличие Национального Плана образования в области Прав Человека.
2. Соответствие принципов ВДПЧ и реальной жизни общества.
3. Процедуры реализации стандартов ОБСЕ
4. Количество и качество правозащитных организаций
5. Специальные организации для содействия образованию в области Прав Человека
6. Степень сознательного участия молодежи в выборах.
7. Количество правонарушений совершенных молодыми людьми.
8. Количество и качество проектов учебников и пособий для образования в этой области.

Как УЛУЧШИТЬ усилия ОБСЕ ?

1. Образование по вопросам образования Прав Человека считать приоритетным направлением.

2. Создать специальную Интернет страницу для образования Прав Человека, с выходом на Интернет-ресурсы других организаций.
3. Организовывать ежегодно отчеты правительств государств-участников по исполнению образовательных программ.
4. Организовывать , способствовать проведению специальных тренингов и семинаров по этой проблеме, помогать взаимному обмену опытом.
5. Выработать четкий подход к оценке ситуации в 3-координатном пространстве: выполнение взятых обязательств, состояние демократии (или диктатура) в стране, время продвижения к стандартам ОБСЕ.
6. Особое внимание обращать на развитие информационного пространства , издание специальных книг, пособий, журналов и т.д. на национальных языках.
7. Далее активно сотрудничать с неправительственными организациями и помогать инициативным группам создавать легальные организации.
8. Проводить регулярные on-line конференции по обмену опытом.
9. Создать критерии и стандарты ОБСЕ для образования в области Прав Человека.
10. Проводить ежегодные призовые молодежные конкурсы по этой проблематике.

OSCE Human Dimension Implementation Meeting 06/10-15/10-2004

Human Rights Educational Centre, Belarus

Fundamental freedom.

Уважаемый председатель ! Уважаемые дамы и господа!

Свобода обеспечивается, прежде всего свободным распространением информации. Ситуация в Беларуси для негосударственных масс-медиа является критической, что отметили даже наблюдатели ОБСЕ. Следует иметь в виду , что нет негосударственного телевидения , нет независимых радиостанций.

Все международные организации , которые работают в области масс-медиа также отметили факт , что власти Беларуси продолжили войну против независимой прессы, войну на уничтожение., это например: WAN, WEF, IIP и ряд других.

Решения Стамбульского саммита 1999 года, которые поддержал лично Александр Лукашенко, формально «президент Беларуси», не выполняются.

В Беларуси действует цензура, сегодня это касается даже информационных материалов официально зарегистрированных кандидатов в псевдопарламент!

Самощензура редакторов и журналистов получила массовое распространение даже среди негосударственных газет. Таким образом очевидно, что право на самовыражение в Беларуси практически отсутствует. В тоталитарном государстве Беларусь свободы мысли нет, свободы совести нет, свободы религий и веры нет, свобода передвижений ограничена.

За распространение информации , даже официально зарегистрированных газет, граждане избиваются милицией, а тиражи независимых газет конфисковываются.

Недавно были случаи, когда милиция , вооруженная автоматическим оружием , конфисковала официально разрешенные информационные материалы у зарегистрированных кандидатов в «парламент».

Более того с каждым годом ухудшается законодательство и правовые акты , которые все более ограничивают основные свободы и права человека.

Одним из ярких примеров хорошо известных ОБСЕ является закон о религиях и деятельности религиозных организаций.

Мы год назад , на аналогичной конференции, предупреждали ОБСЕ, что этот закон крайне дискриминационный. Однако , вероятно, был более «услышан» доклад правительственной делегации. Но время подтвердило наш прогноз.

Многочисленные нарушения прав верующих привели к тому, что около половины религиозных организаций не желают проходить перерегистрацию. Представители кришнаитов, баптистских организаций уже надеются на защиту своих гражданских свобод только от Комитета по Правам Человека ООН.

Более того власть , по распоряжению президента открыто и официально поддерживает только одну религию – Русскую православную церковь в ущерб другим религиям. Средства на строительство православных храмов власть принудительно собирает даже среди атеистов.

С другой стороны Александр Лукашенко создает искусственное сознание для граждан: внедряет государственную идеологию. Создана государственная идеологическая система: комиссары Лукашенко теперь есть в каждой организации, на каждом заводе и фабрике в ранге заместителя руководителя организации. Мы знаем случаи, что эта система не жалеет, не уважает даже талантливых людей. Известный дирижер, музыкант, который был заместителем директора Белорусской филармонии отказался быть комиссаром Лукашенко и, он был уволен. Мы считаем , что этот человек совершил гражданский подвиг -- он не предал

свою совесть, свое право на самовыражение.

Свобода мысли в Беларуси заменена на учебники по «государственной идеологии», а также специальной («правдивой») истории о 2-ой Мировой войне, суть которой проста – будьте рабом президента.

С другой стороны Национальный План в области Прав Человека (1999 – 2004гг.) фактически провален, на издание посредственного учебника по проблемам Прав Человека государство «выпросило» деньги у ОБСЕ.

Спасибо ОБСЕ.

Свобода мысли для молодежи формируется агитационными материалами президентской молодежной организации и реконструированной пионерской организацией.

На Беларуси проходит избирательная кампания, но кандидатам в депутаты не позволяют высказывать свободно свою точку зрения в государственных масс-медиа.

Гражданам всячески препятствуют агитировать против незаконного референдума.

Вся мощь государственной машины направлена на манипуляцию , зомбирование, сознанием граждан.

В условиях диктатуры Александра Лукашенко нет никаких свобод, на каждую «свободу» надо специальное разрешение властей.

Свобода передвижений.

Свобода передвижений граждан в стране ограничена, сохранен институт «прописки». Эта свобода гарантируется Конституцией с 1994 года, но недавнее решение Конституционного суда дает власти еще время, до конца 2005 года, на принятие специального закона , который обеспечит это право граждан. 10 лет оказалось мало !

Для того, чтобы выехать за пределы республики граждане должны получить разрешение (специальный штамп в паспорте). Но этот штамп можно ждать очень долго и прямо иметь запрет на выезд, как это случилось с одним из лидеров Объединенной гражданской партии. Более того в проекте закона о въезде – выезде предусмотрен специальный заграничный паспорт, который можно и не выдать политическим оппонентам.

Проведение митингов и демонстраций в Беларуси крайне ограничено по месту и по времени. Но законнозаявленный митинг оппозиции в городе Минске на 10 октября власти не разрешили.

Таким образом очевидно, что диктатура Александра Лукашенко успешно трансформируется в тоталитарную систему при неадекватном укреплении всех силовых структур.

Рекомендации:

1. Разработать эффективные подходы к решению проблем граждан , связанных с ограничением основных свобод в авторитарных государствах.
2. Принять решительные меры к властям Беларуси, которые в очередной раз обманули ОБСЕ в связи с невыполнением стандартов ОБСЕ по свободным выборам, а также так и не выполнили обещания данные на Стамбульском саммите, 1999 год.
3. Запрашивать у всех стран-участниц законопроекты для анализа и, особенно ,обращать внимание на существо, демократичность, образовательных программ.

OSCE Human Dimension Implementation Meeting , 2004

Human Rights Education, Belarus

Уважаемые дамы и господа !

В Беларуси наблюдается тотальное нарушение прав женщин и мужчин, тотальное нарушение прав человека.

Беларусь – это единственное «белое пятно» на карте Европы.

Беларусь - это пример диктаторской власти, когда представители А.Лукашенко и, он сам нагло обманывают ОБСЕ. **Незаконно, насильственно, назначен очередной манипулируемый референдум для пожизненного президентства Александра Лукашенко.** Но зато, говорят власти, у нас нет проблем с национальными меньшинствами.

Да, с ними проблем как бы нет, но так ли это ?

Беларусь – это парадокс для всей Европы.

Беларусы составляют 80% населения всей страны, но беларусы стали национальным меньшинством в Беларуси! Более того дискриминация их усиливается, ситуация даже хуже чем с молдаванами в Приднестровском регионе, о чем говорил представитель делегации США .

Таким образом на почти все поставленные вопросы в буклете ОБСЕ можно (для Беларуси) ответить отрицательно.

В столице, в Минске , диктатор закрыл последнюю школу с беларуским языком обучения в 2003г. В Беларуси нет вообще университетов и институтов с беларуским языком обучения. Беларуский язык вытеснен почти полностью из масс-медиа.

Беларуская культура вытесняется из всех сфер жизни общества ежедневно.

На прошлой неделе диктатор Беларуси (!!!) открыто заявил о дальнейшей дискриминации беларуского языка («дальнейшем усилении русского языка»).

Режим тоталитаризма европейского диктатора в Беларуси подавляет все свободы и права человека, как мужчин и женщин, так национальных и религиозных меньшинств.

Наши рекомендации:

Предложить новую терминологию, может говорить о национальном меньшинстве как этнокультурной группе в историческом аспекте, которая занимает второсортные, низшие позиции в обществе, государстве.

Предложить новую подходы к пониманию дискриминации прав женщин и мужчин , национальных меньшинств в условиях диктатуры, типа диктатуры Александра Лукашенко.

Помнить, что А.Лукашенко создал опасный прецедент «европейской диктатуры», которая как метастазы раковой опухоли расплзается и на другие государства.

Диктатор Александр Лукашенко – это сегодня проблема беларусов, но «завтра» это будет вашей проблемой !

Благодарю за внимание.

OSCE Human Dimension Implementation Meeting 04/10-15/10-2004

Human Rights Educational Centre , Belarus

The election and Human Rights education.

Уважаемый председатель ! Уважаемые дамы и господа!

Стандарты ОБСЕ провозглашают прежде всего то, что выборы должны быть честными и прозрачными. Конституция Беларуси гарантирует всем гражданам равные права для участия в выборах. Пункт 9.1 б «Election observation handbook» ОБСЕ прямо указывает на необходимость обучения избирателей.

Естественно , что избирательный процесс начинается с информации о процессе, что предполагает необходимый уровень образования у граждан, которое должно обеспечить государство.

Образованы ли граждане Беларуси для полноценного участия в избирательном процессе ?

Нет и еще раз нет !

Необразованность уже проявляется в том , что многие граждане не могут отличить выборы президента от выборов в «парламент». Не менее чем для четверти избирателей все выборы сводятся к примитивному вопросу : выбираем Лукашенко или не выбираем?

Очередной конституционный переворот, который делает диктатор Беларуси своим вопросом на очередном незаконном манипулируемом референдуме для очень многих граждан сводится опять только к этому вопросу. Значительная часть граждан не понимает и не может понять последствия положительного ответа на вопрос референдума .

Нет, беларусы не являются умственно отсталыми людьми, просто под грузом ежедневных забот, выживанием, отсутствием информации они не могут понять сути происходящего.

С другой стороны, государство, вся воссозданная структура сталинских комиссаров, масс-медиа не образовывают людей, не объясняют гражданам сущности референдума и правил избирательного процесса.

Особенно характерным примером невыполнения государством своих обязательных функций является формирование избирательных комиссий. Представители власти говорят, что нам нужны образованные , знающие избирательный процесс люди.

Представители оппозиции такими людьми, по мнению властей, таковыми не являются. Так нам говорят уже 10 лет! За это время можно окончить учебу в двух университетах ! Но где такие университеты в Беларуси ! Где школы , в которых гражданам дают образование для избирательного процесса , где готовят специалистов – членов избирательных процессов ? ЭТОГО НЕТ и конечно не будет пока будет диктатор Александр Лукашенко у власти ! Власть выбрала другой путь, члены избирательных комиссий у нас как бы пожизненно, как палачи в уже давней истории человечества. Кстати для Беларуси это не просто аналогия, а реальность.

Именно избирательные комиссии убивают Демократию .

Вторым существенным моментом плохого образования граждан оказывается оформление подписных листов граждан для выдвижения кандидатов в депутаты парламента !

Пролукашенковские избирательные комиссии утверждают, что граждане не умеют писать, так как не так ,как надо, расписываются, не так ставят дату, а сборщики подписей неправильно оформляют эти подписные листы .

Но где этому у нас в Беларуси учат ?

Следующее «белое пятно» в образовании белорусов проявляется у оппозиционных кандидатов. Более половины оппозиционных претендентов не зарегистрировано кандидатами в депутаты, по причине неправильного заполнения деклараций о доходах и имуществе. НО где государственные образовательные программы , которые дают гражданам Беларуси, налогоплательщикам, такие знания ? Где специальные учебники, где справочники, пособия ? Почему в уже многочисленных учебниках по «государственной идеологии» нет такой информации ? Вот и получается, что государственной идеологии нас учат , а лукашковские комиссары нам её ежедневно объясняют, а как правильно заполнить декларацию никто не учит и не объясняет.

В результате сегодня мы имеем, что оппозиционер , который имеет акции фирмы, которые уже 10 лет не дают доход, все же «имеет доход» от этих акций.

Квартира, дом, собственность матери, с которой вместе проживает сын, оппозиционных настроений, все же «является собственностью сына». Ржавый, не пригодный для пользования автомобиль тоже оказывается способен приносить доход оппозиционному гражданину. Перечень таких абсурдных примеров можно продолжать очень долго.

Желание не пропустить оппозицию к власти приводит к анекдотичным ситуациям, с которой смеются даже в лукашковской Центральной избирательной комиссии. Например, оппозиционный гражданин вырастил в своем хозяйстве свиней и продал их, получил доход. Как честный гражданин этот доход он указал в своей декларации. НО, оказывается местная власть потеряла документы, которые подтверждают, что гражданин законно распорядился своей собственностью. Местная власть утверждает : свиней не было, дохода не было, а значит гражданин обманывает избирательную комиссию.

Уважаемые дамы и господа,!

Этот краткий анализ имплементации одного из стандартов ОБСЕ в функционирование государства Беларусь, убедительно показывает, тоталитарные системы не заинтересованы в повышении образовательного уровня граждан, но с другой стороны с каждым годом повышается производство дешевых алкогольных напитков и алкоголизация граждан в Беларуси.

Властям в Беларуси нужны не образованные граждане, нужны алкоголики, уж они то не будут доказывать получение дохода от свиней, потому что им и свиньи не нужны...

И последнее , тотальная фальсификация избирательного процесса и референдума, вообще, является правилом для диктатуры в Беларуси.

17 октября власть совершит очередное насилие над гражданами -- результаты нужного для диктатора-президента референдума уже есть, надо только поставить дату...

Информация примеров фальсификаций будет распространена , язык английский.

HUMAN DIMENSION IMPLEMENTATION M E E T I N G, Warsaw, 2 to 13 October 2006
Rule of Law
and Tolerance and non-discrimination

Human Rights Educational Centre, Belarus

Доступ к правосудию.

Правосудие основывается на нормативных актах, а доступ к реальному использованию этих актов, в первую очередь, Законов, осуществляет государство.

Эти, казалось бы общеизвестные истины, не являются таковыми в странах диктатуры.

Прежде всего, в Беларуси нет независимых адвокатов, несмотря на их чисто формальную независимость. Пример – то, что адвокатам-правозащитникам не разрешают участвовать в международных конференциях, под угрозой увольнения,

а также молчание адвокатов при участии в делах активистов оппозиции. Имею личный опыт. Сегодня в Беларуси не впустили адвокатов к осужденному бывшему кандидату на пост президента, А.Козулину.

Однако, прошу принять несколько примеров доступа к правосудию.

Верховный суд Беларуси отказал в рассмотрении жалобы группы граждан (5993 ч.)

с требованием отменить результаты выборов президента. Формулировка суда –

«В силу неподведомственности». А кому подведомственно тогда, где доступ к правосудию ?

Верховный суд не желает сейчас рассматривать жалобу оппозиционной Коммунистической Партии Белорусской на попытку Министерства юстиции (предупреждение) делегализировать партию.

Суды г.Минска, районные и городской отказывают в доступе к правосудию для активиста оппозиции С.Альфёру (член ОГП), у которого таможенники незаконно конфисковали его личные деньги в феврале этого года.

Таких примеров можно привести множество, а представители официальной делегации будут как-то всё это оправдывать, а точнее просто врать.

Но главное, что даже те законы, которые подписал лично Александр Лукашенко как президент РБ не действуют. Если это не выгодно ему и другим власть предержащим.

Беларусь имеет «Закон о президенте РБ», после незаконного референдума этот Закон НЕ был изменен.

Статья 8. Срок полномочий Президента – пять лет. Одно и то же лицо может быть Президентом не более двух сроков.

С 21 сентября 2006г. Александр Григорьевич Лукашенко незаконно находится на посту президента Республики Беларусь, что является нарушением закона «О президенте РБ» и дискриминирует права всех граждан Беларуси. 20 сентября 2006г. **окончились** его два срока пребывания на посту президента Беларуси(даже после незаконного продления в 1996г). Почеркиваем.

При изменении Конституции, после незаконного референдума в 2004г., статья 8 закона «О президенте РБ» НЕ была изменена.

С 21 сентября, по Закону, должен исполнять обязанности президента Беларуси Сергей Сидорский, премьер –министр РБ

Более подробную информацию смотрите на сайте OSCE.

Alexander Lukashenko, who is known as the president of Belarus is NOT any more the president of Belarus since 21 September 2006.

All citizens of Belarus are discriminated by Aleksandr Lukashenko and the Belarusian authorities do not follow the Rule of Law.

About the legislation system in Belarus. Shortly.

Belarus has no real parliament, but there is a "pseudo-parliament", the National Assembly.

All legislation is in the hands of the president, he has adopted the decisions about courts decisions on any important criminal cases. All legislation bills are prepared by the Administration of the president, the role of the National Assembly is simply to seal a bill after formal voting by the deputies. Moreover, the president has the right to adopt Decrees and others law documents. The president has the absolute power, and he (president) - **"hardly above the God"**, according to Aleksandr Lukashenko's own words.

"The law for president of Belarus ". There is the last edition on 9.10.2000.

"Clause 8. The Term for the President is the five years. **The same person can be the President no more than two terms.** "

In the Constitution , after 2004. There is nothing said about quantity of president terms for a person.

Constitution of the Republic of Belarus (today, 5/X/2006)

Article 80. Any citizen of the Republic of Belarus by birth at least 35 years of age who is eligible to vote and has been resident in the Republic of Belarus for at least ten years to the elections may be elected President.

Article 81. The President shall be elected directly by the people of the Republic of Belarus for a term of office of five years by universal, free, equal, direct and secret ballot. Presidential candidates shall be nominated by citizens of the Republic of Belarus where the signatures of no less than 100,000 voters have been collected. Presidential elections shall be called by the House of Representatives no later than five months and shall be conducted no later than two months prior to the expire of the term of office of the previous President. Where the office of the President becomes vacant, elections shall be held no sooner than 30 days and no later than 70 days, from the day on which the office fell vacant.

- A. Alexander Lukashenko has been elected in 1994. The Term for the President is the five years, in 1996 he illegally changed the start date of his presidential term and served till 2001. New presidential election was at 2001. This, Alexander Lukashenko has **2 president terms** today, the second term **was ended** on September, 20th 2006.
- B. Alexander Likashenko is not the president today.

The president of the Belarus is Sergey Sidorsky prime-minister of Belarus today (**since 21/IX**), according to the law, elections of a new president of Belarus should be appointed.

In Russian

С 21 сентября 2006г. Александр Григорьевич Лукашенко незаконно находится на посту президента Республики Беларусь, что является нарушением закона «О президенте РБ» и дискриминирует права всех граждан Беларуси. 20 сентября 2006г. **окончились** его два срока пребывания на посту президента Беларуси (даже после незаконного продления в 1996г).

При изменении Конституции, после незаконного референдума в 2004г., статья 8 закона «О президенте РБ» НЕ была изменена.

О ПРЕЗИДЕНТЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

ЗАКОН

РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

от 21 февраля 1995 г. N 3602-XII

В редакции Закона от 7 июля 1997 г. N 52-З (Ведомости

Национального собрания Республики Беларусь, 1997 г., N 24, ст.463) текст

[Изменения и дополнения:

Закон от 18 апреля 1996 г. N 236-XIII (Ведомости Верховного Совета Республики Беларусь, 1996 г., N 12, ст.157) текст; Закон от 3 мая 1996 г. N 440-XIII (Ведомости Верховного Совета Республики Беларусь, 1996 г., N 21, ст.380) текст; Закон от 7 июля 1997 г. N 52-З (Ведомости Национального собрания Республики Беларусь, 1997 г., N 24, ст.463) текст; Закон от 9 июля 1999 г. N 285-З (Ведомости Национального собрания Республики Беларусь, 1999 г., N 25, ст.426) текст;

Закон от 9 октября 2000 г. N 428-З (Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 2000 г., N 100, 2/203) текст. [It is the last edition]

Настоящий Закон на основе и во исполнение Конституции Республики Беларусь устанавливает правовой статус и **полномочия** Президента Республики Беларусь (далее – Президент), гарантии и **порядок их осуществления**.

1. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

II. СРОК ПОЛНОМОЧИЙ ПРЕЗИДЕНТА

Статья 8. Срок полномочий Президента – пять лет. Одно и то же лицо может быть Президентом не более двух сроков.

Статья 9. Полномочия Президента начинаются с момента вступления в должность и прекращаются с момента принесения Присяги вновь избранным Президентом или в связи со смещением Президента с должности, отставкой Президента, досрочным освобождением Президента от должности, смертью Президента.

Закон (и все изменения) утвержден, подписан Александром Лукашенко.

The Constitution RB Конституция Республики Беларусь

Статья 1. Республика Беларусь – унитарное демократическое социальное **правовое государство**. Республика Беларусь обладает верховенством и полнотой власти на своей территории, самостоятельно осуществляет внутреннюю и внешнюю политику. Республика Беларусь защищает свою независимость и территориальную целостность, конституционный строй, обеспечивает законность и правопорядок.

Статья 3. Единственным источником государственной власти и носителем суверенитета в Республике Беларусь является народ. Народ осуществляет свою власть непосредственно, через представительные и иные органы в формах и пределах, определенных Конституцией. **Любые действия по изменению конституционного строя и достижению государственной власти насильственными методами, а также путем иного нарушения законов Республики Беларусь наказываются согласно закону.**

Статья 7. В Республике Беларусь устанавливается принцип верховенства права.

Государство, все его органы и должностные лица действуют в пределах Конституции и принятых в соответствии с ней актов законодательства.

Правовые акты или их отдельные положения, признанные в установленном законом порядке противоречащими положениям Конституции, не имеют юридической силы.

Нормативные акты государственных органов публикуются или доводятся до всеобщего сведения иным предусмотренным законом способом.

Статья 8. Республика Беларусь признает приоритет общепризнанных принципов международного права и обеспечивает соответствие им законодательства.

Статья 81. Президент избирается на пять лет непосредственно народом Республики Беларусь на основе всеобщего, свободного, равного и прямого избирательного права при тайном голосовании.

Кандидаты на должность Президента выдвигаются гражданами Республики Беларусь при наличии не менее 100 тысяч подписей избирателей. Выборы Президента назначаются Палатой представителей не позднее чем за пять месяцев и проводятся не позднее чем за два месяца до истечения срока полномочий предыдущего Президента. Если должность Президента оказалась вакантной, выборы проводятся не ранее чем через 30 дней и не позднее чем через 70 дней со дня открытия вакансии.

Статья 82. Считается, что выборы состоялись, если в голосовании приняли участие более половины граждан Республики Беларусь, включенных в список избирателей. Президент считается избранным, если за него проголосовало более половины граждан Республики Беларусь, принявших участие в голосовании. Если ни один из кандидатов не набрал необходимого количества голосов, то в двухнедельный срок проводится второй тур голосования по двум кандидатам, получившим наибольшее количество голосов избирателей. Избранным считается кандидат в Президенты, получивший при повторном голосовании больше половины голосов избирателей, принявших участие в голосовании. Порядок проведения выборов Президента определяется законом Республики Беларусь.

Статья 83. Президент вступает в должность после принесения Присяги следующего содержания:

“Вступая в должность Президента Республики Беларусь, торжественно клянусь верно служить народу Республики Беларусь, уважать и охранять права и свободы человека и гражданина, соблюдать и защищать Конституцию Республики Беларусь, свято и добросовестно исполнять возложенные на меня высокие обязанности”. Присяга приносится в торжественной обстановке в присутствии депутатов Палаты представителей и членов Совета Республики, судей Конституционного, Верховного и Высшего Хозяйственного судов не позднее двух месяцев со дня избрания Президента. С момента принесения Присяги вновь избранным Президентом полномочия предыдущего Президента прекращаются. END.

СООБЩЕНИЕ Центральной комиссии Республики Беларусь по выборам и проведению республиканских референдумов о результатах республиканского референдума 17 октября 2004 года За принятие решения по вынесенному на референдум вопросу: "Разрешаете ли Вы первому Президенту Республики Беларусь Лукашенко А.Г. участвовать в качестве кандидата в Президенты Республики Беларусь в выборах Президента и принимаете ли часть первую статьи 81 Конституции Республики Беларусь в следующей редакции:

"Президент избирается на пять лет непосредственно народом Республики Беларусь на основе всеобщего, свободного, равного и прямого избирательного права при тайном голосовании."

проголосовало 5 548 477 граждан, что составляет 79,42 процента от числа граждан, внесенных в списки для голосования.
www.rec.gov.by

OSCE HUMAN DIMENSION IMPLEMENTATION MEETING

Warsaw, 2 to 13 October 2006

Tolerance, Non-discrimination, work session 14

Human Rights Educational Centre, Belarus

The Discrimination in the Belarus

Уважаемый модератор! Уважаемые участники!

Факты утверждают, что власти Беларуси забыли такие понятия как толерантность и недискриминация. Мы уже слышали здесь как власть диктатора сажает в тюрьмы за деятельность в незарегистрированной НПО, за абсурдное подозрение в организации взрывов и так далее. Мы наблюдаем тотальную дискриминацию оппозиционных партий и демократических НПО и отдельных правозащитников.

Но мы хотели бы, прежде всего обратить ваше внимание на проблемы образования в Беларуси. Так, несмотря на предложения докладчика ООН по Беларуси и, на наши предложения Министерству образования, так и нет даже попыток возобновления Программы Образования по Правам Человека в Беларуси. Более того, закрыт последний в Беларуси (гимназия № 2 г. Минск) Кабинет по Правам Человека. В тоже время в образовательных программах, есть тема «Человек. Общество. Государство.», еще есть отдельная тема «Государство и Человек. Права человека». Но после, 2003 г. на уроках эта тема практически не раскрывается, так как не поддерживается Министерством образования. Таким образом актуальность изучения Прав Человека, основ Демократии, по мнению властей Беларуси, исчезла.

Диктатура требует только зомбирующей идеологии. И теперь такая идеология, в основе которой абсолютная значимость личности Александра Лукашенко, но и идеология дискриминации белорусов, белорусского языка, широко преподается в школах и университетах, дети сдают экзамены на знание этого предмета. В Беларуси 80% населения белорусский язык считает родным, но только **20, 5%** детей обучаются на белорусском языке, на языке титульной нации. Представители власти подменяют эту цифру количеством школ, что неправомерно.

В Беларуси можно часто услышать как чиновник или директор школы требует от ученика –беларуса (его родителей): «Говорите на нормальном языке», т.е. в Беларуси все должны говорить на русском языке, что противоречит Конституции. Это и есть дискриминация, а не толерантность! С этого года единственный белорусскоязычный предмет «История Беларуси» уже преподается на русском языке, на русском и спешно изданы учебники. С 1-го сентября этого года, учащиеся, студенты опять, в центре г. Минска пытались показать свой протест такой ситуации, требовали обучение на родном языке. Вообще белорусский – стал языком оппозиции.

Кстати мы слышали сегодня от делегации Украины, что на Украине уважают язык титульной нации. Вот пример для властей Беларуси!

НО в Беларуси, дети , говорящие на языке титульной нации, белоруской, преследуются, так как прежде всего, они активны на оппозиционных акциях. Директора, учителя школ ходят за ними по пятам, а потом их родителей наказывает власть. Даже участие в неполитической акции, акции памяти убитым (исчезнувшим) политикам является поводом для преследования. В тоже время активная деятельность учеников входящих в фашистскую незарегистрированную российскую организацию , РНЕ, директорами и властью вообще не замечается, а взрослые деятели РНЕ открыто угрожают , без последствий, угрожают (и избивают) активистам оппозиции.

Может вопрос заключается в том, что власти Беларуси не понимают сущность терминов «толерантность», «недискриминация» ? Существуют разные подходы вообще к стандартам ? Да. Так, несколько недель назад, на международной конференции в Варшаве, посол Беларуси Павел Латушко заявил, что Беларусь (т.е. власть) нуждается в особых стандартах, два дня позже, в Риге, посол А.Герасименко повторил это требование властей Беларуси. Но, недавно, представитель Беларуси при ООН опять обвинил демократические страны в двойных стандартах! Так кто всё же требует двойных, тройных, «особых» стандартов ? Факты указывают – власти Беларуси.

Прослушав здесь выступления официальной делегации Беларуси можно убедиться, что им можно верить только тогда, когда они говорят о надписях на дверях кабинетов судов о времени выдачи документов.

Так участники совещания уже обмануты, например, относительно свободы передвижения граждан Беларуси. Разрешительный штамп на выезд так и не отменен. Отменено решение Конституционного суда о несоответствии этого штампа Конституции и т.п., и т.д.

В результате видим большой вопрос.

Так есть ли толерантность и недискриминация , отсутствуют ли шовинистические акты диаспоры соседней страны в Беларуси?

Не забыли ли власти о Хельсинском акте 1975г. и Стамбульском документе, 1999г. где участвовал лично А.Лукашенко и сделал много обещаний в пользу Демократии?

Human Dimension Implementation Meeting Warsaw, 24 September - 5 October 2007

Human Rights Educational Centre, Belarus

THE DISCRIMINATION OF BELARUSIAN NATION and Human Rights VIOLATIONS, WAR

Уважаемый модератор! Уважаемые участники!

Предлагаем обсудить конкретную ситуацию в рамках борьбы с нетерпимостью и дискриминацией и культивирование взаимного уважения и понимания: выполнение обязательств. Ситуация в Беларуси.

Сегодня Беларусь – это отрицательный пример, пример где диктатура ежедневно борется НЕ с нетерпимостью и дискриминацией, а борется как раз с борцами против этих антигуманных действий. Сегодня Беларусь напоминает поле военных действий, откуда сообщения напоминают вести с Фронта, потому что каждый день карательные суды судят защитников Демократии, защитников культивирования взаимного уважения и понимания, или же милиция, как органы гестапо, задерживает и издевается над защитниками Демократии и основных свобод. Действия силовых органов доходят до полного абсурда. Но нам хотелось, прежде всего представить ситуацию в системе образования и общения.

Дискриминация всего белорусского – так можно определить направление деятельности государства в этой области.

В этом году опять уменьшился количество школ, где преподавание ведется на белорусском языке. Уже в большинстве городов преподавание только на русском языке. Уменьшилось и количество учащихся, которые обучаются на белорусском языке.

Беларуский язык стал синонимом оппозиционной деятельности, более того милиция наказывает молодых людей за разговор на белорусском языке, считая это хулиганством. В милицеских протоколах пишут: «нецензурно выражался». Тогда как сами милиционеры повсеместно разговаривают русским матом, т.е. нецензурно, что действительно есть хулиганством.

Требование граждан Беларуси дать таможенную декларацию на белорусском государственном языке приводит к судебному наказанию, высоким штрафам. Так, например, житель г.Гомеля, Сергей Семенов уже получил за это одно наказание в виде штрафа (судья Марина Дамненка, г.Гомеля, 30-08, оштрафовала его на 930000 рублей) эквивалентного 430\$, но его ждёт суд за «повторно совершенное административное нарушение», т.е. опять за требование исполнения конституционной нормы. Беларуский язык является государственным языком. Ситуация настолько абсурдна, что полностью послушный диктатору председатель Конституционного суда г-н Василевич не выдержал и публично заявил о нарушении Конституции и прав граждан.

Беларусов можно обвинить в пассивности, но можно ли было обвинять граждан СССР во времена Сталина или немцев во времена Гитлера, что они плохо борются за свои права? Беларусы, наша культура, стали дискриминируемым меньшинством, хотя статистически составляют 81% населения страны. Это ещё одна параноидальная ситуация в Беларуси. Другая сторона ситуации в системе образования – это значительный отход от принципов Прав Человека и усиления воспитательной составляющей, требования обучения и воспитания патриотизма, который понимается как любовь и уважение диктатора А.Лукашенко. Вот, что сказал министр образования Беларуси Александр Радков при поздравлении общественного объединения "Белорусский республиканский союз молодежи" (БРСМ). Это полностью государственная организация, но зарегистрирована как общественная организация. "Мы ответственны за судьбу нашей Родины.

Нас объединяет великая цель: построить сильное и процветающее государство — государство для народа". В этих словах, отмечает А.Радьков, заключается смысл проводимой в Беларуси политики. *"Стержнем идеологии белорусского государства являются социальная справедливость и патриотизм, важнейшую роль должен сыграть Белорусский республиканский союз молодежи, объединяющий в своих рядах инициативных, предприимчивых, мобильных молодых людей — патриотов родной Беларуси".* То же повторяет и глава комитета по образованию Минского городского исполнительного комитета: *«Сегодня приоритет образования - идеологическое и гражданское воспитание молодежи.»* А что мы видим ? Эти молодые, так называемые патриоты, содержанты диктатора Лукашенко, в лице секретаря Минского городского комитета БРСМ Вадима Гигина говорят следующее: **«Мне всегда импонировал виленский (РОССИЙСКИЙ, царский — НР ЕС) генерал-губернатор Михаил Николаевич Муравьев, который больше известен тем, что подавил (белорусское освободительное — НР ЕС) восстание 1863 года.»**

В Беларуси его называли и называют Муравьев-вешатель. Известен этот деятель и фразой «Что не доделал русский штык — доделает русская школа». Что, к стати, и делает диктатор А.Лукашенко. Своеобразный, как видим, кумир у того, кто отвечает за воспитание патриотизма у молодых минчан. То есть идеалом патриотов является русский каратель, аналогичный гестаповцам, который открыто заявлял (и делал) о необходимости уничтожения всего белорусского! Так чей это патриотизм? Оккупанта?

В тоже время в школах и университетах нет воспитания борьбы с нетерпимостью и дискриминацией и культивирование взаимного уважения и понимания. Более того , все граждане и даже дети, которые показывают своё неприятие режима диктатуры и дискриминацию своих прав, клеймятся как враги государства и общества. В результате в обществе наблюдаются случаи крайней агрессивности, когда молодому человеку за поднятия национального (и государственного флага, до прихода к власти Лукашенко) бело-красного-флага милиционеры ломают руку (28 июля, в Гродно, на концерте , спецназовцы сломали руку Александру Шумкевичу) а суды дают штраф за ношение такого флага в рюкзаке. За попытку празднования в голом поле исторической даты победы над московскими агрессорами-карателями , граждан Беларуси опять таки наказывают штрафами и арестами. 4-08 -2007, в Солигорске спецназовцы начали избивать собравшихся у здания суда представителей молодежных организаций.

Абсурд, но реальность, когда силы спецназа арестовывают всех артистов и зрителей , во время спектакля независимого театра, только за «не такую пьесу».

Когда суд наказывает большими штрафами организаторов (9 августа в Гомеле, Ларису Щирякову и Дмитрия Железниченко) альтернативного концерта белорусских бардов, которые поют только на белорусском языке.

Беларусы всегда исторически были толерантными., всегда общество было многоконфессиным, но сегодня именно государство, власть, провоцирует межрелигиозную рознь, дискриминируя одни конфессии, возвеличивая другие. Важным государственным чиновником является открытый антисемит, который издает свои антисемитские опусы и, способствует свободному распространению антисемитской литературы, а потому уже стало обычным явлением осквернение еврейских могил и памятников.

Очень хотелось бы говорить о положительных примерах толеранции и недискриминации в государстве Беларусь, но мы видим обратное явление, которое усиливается.

Беларускую молодёжь государство не воспитывает в духе борьбы с нетерпимостью и дискриминацией и культивирование взаимного уважения и понимания, а наоборот способствует агрессивности.

Более того от молодежи требуется только жесткое подчинение и поклонение диктатору и власти.

Каких граждан XXI века создает современное государство Республика Беларусь?

Известно, что именно на почве агрессивности и нетерпимости вырастают террористы.

Для белорусов и сегодня актуальны слова великого белорусского поэта Янки Купалы, написанные 100 лет назад.

« А хто они ?

Беларусы

А што они хотят ?

Людьми называться!»

Рекомендации:

В рамках программ ОБСЕ борьбы с нетерпимостью , дискриминацией и культивирование взаимного уважения и понимания организовать семинар совместно с правительством Беларуси на тему «Дискриминация белорусского языка и белорусской культуры, создание программ в образовании для воспитания борьбы с нетерпимостью , дискриминацией и культивирование взаимного уважения и понимания.»

Семинар должен быть организован как с правительством РБ , так и с НПО, прежде всего с ТБМ им.Францыска Скарыны (Общество белорусского языка)

Спасибо за внимание.

Human Rights Educational Centre, Belarus

Конституционное правосудие и верховенство права

Уважаемый модератор! Уважаемые участники!

Тема наших дискуссий - это конституционное правосудие и верховенство права. Однако, прежде всего, мы хотели бы обратить ваше внимание на ключевые категории этой темы:

«конституционность» и «право».

Известно, что в XX веке самой демократической (формально) Конституцией была конституция принятая в СССР при власти диктатора Сталина. В тоже время, в тоталитарном государстве граждане были ежедневно терроризированы террористической деятельностью государственных органов. Граждан, без суда, массово расстреливали. В этом столетии, в Беларуси, категория «конституционности» также более формальна, чем реальна, тоже самое относится и к категории «право». Если даже ООН неоднократно, подтвердила, что в Беларуси нет независимости судов, а человек, который незаконно занимает пост президента в Беларуси, продолжает нарушать Конституцию, то говорить о «верховенстве права» в Беларуси бессмысленно.

Конституция Беларуси, принята парламентом Беларуси (Верховным Советом) получила новую редакцию в результате прямого обмана граждан и конституционного переворота в 1996г.

Более того, специальная Комиссия парламента, которая была создана для анализа нарушений Конституции президентом Беларуси, установила (на 1999г.) 183 нарушения президентом Александром Лукашенко Конституции Беларуси. За справедливый и точный правовой анализ деятельности президента, председатель этой комиссии, Виктор Гончар, был убит по приказу А.Лукашенко, так называемые «дела исчезнувших».

Сейчас создание такой комиссии невозможно, так как нет парламента, но мы думаем, что количество нарушений Конституции возросло десятикратно.

Однако, если говорить о тексте, под названием «Конституция Республики Беларусь», то прочитав статьи этого документа, мы увидим, что в большинстве своем, они не применяются в реальной жизни.

Если конкретно, то имеется целый ряд, повторяющихся примеров, нарушения следующих статей конституции, которые гарантируют права граждан, не менее 39 статей.

Это статьи 1 - 8, ст.17. ст.21 - 31; 33 - 39 ; 41 и 47(частично), ст.46. Ст.109, 110, 112, 114, 115, 116,117,120; 126, 127, 137 и другие, в разной степени.

Для того, чтобы нас не обвинили, что мы голословны, мы дадим несколько самых

свежих примеров.

Так , в Конституции есть «статья 3. **Единственным источником государственной власти и носителем суверенитета в Республике Беларусь является народ.**» Народ Беларуси понес и несет огромные жертвы в результате «Чернобыльской катастрофы», а потому тема строительства атомной электростанции в Беларуси -- это очень болезненная тема для населения. Однако, диктатор Лукашенко решил строить АЭС без консультации с народом, причем решил купить оборудование у России, которое гораздо более опасное чем, например французское.

В Конституции имеются **Статья 37. Граждане Республики Беларусь имеют право участвовать в решении государственных дел как непосредственно**, так и через свободно избранных представителей. Непосредственное участие граждан в управлении делами общества и государства **обеспечивается проведением референдумов, обсуждением проектов законов и вопросов республиканского и местного значения**, другими определенными законом способами» , а также Статья 117.

Но референдума по АЭС не было. Власть не хочет провести референдум и по другой горячей, **неполитической** проблеме -- это строительство опасного российского химического завода вблизи столицы (поселки Дружный и Свислочь) . Граждане (Дружного и Свислочи) собрали около 6000 подписей против строительства российского химического завода.

Однако, гражданина, Сергея Образовского, инициатора гражданской конституционной акции наказали штрафом, и это было судебное неправомерное карательное решение. Но его ждёт ещё одно наказание.

Осенью этого года в Беларуси будут выборы депутатов в псевдопарламент

Представители демократической оппозиции направили свои предложения в Центральную избирательную комиссию., принятие которых позволит сделать выборы реальными, в соответствии с Конституцией, а не очередным фарсом. Прежде всего демократы требуют реализации своих конституционных прав --- участия в избирательных комиссиях. Однако, глава ЦИК, слуга А.Лукашенко, г-жа Ермошина, уже фактически ответила отказом на предложения демократов .Естественно, что в таком случае, в Беларуси опять ожидается спектакль режиссера Лукашенко под названием «Выборы».

Ещё один вопиющий факт, парадоксальный для Европы. В конституции Лукашенко записано : **«Статья 17. Государственными языками в Республике Беларусь являются белорусский и русский языки.»**. Каждый день эта статья нарушается. Кстати, 13 лет назад, 14 мая , Лукашенко провел антиконституционный референдум.

Но и сам Конституционный суд в 2007 г. оформил только ОДНО свое решение на белорусском языке., (от 28-08-2007 ск № П-218/2007.) об изготовлении бланков. Хотя , ранее (4 декабря 2003) Конституционный суд напомнил государственным органам о государственном белорусском языке.

Но в 2007, председателю КС , г-ну Василевичу пришлось сделать специальное заявление в поддержку белорусского языка.

Можно также говорить о примерах ограничения права граждан на выезд из Беларуси, о требовании разрешительного штампа МВД на выезд , который был обязателен долгое время, несмотря на решение Конституционного суда , абсурдность приговоров судов (за махание руками и т.п.....) и т.д. и т.д.

Почему опять не разрешают регистрировать общественную (NGO) организацию , сегодняшний случай в Могилеве ?

Почему граждане Беларуси опять вынуждены жаловаться в Комитет Прав Человека на запрет распространения информации ? (решение суда Советского района г.Гомеля) ?

Почему граждане Беларуси должны бояться атомной станции российского производства?

Недавно диктатор поменял местами двух чиновников, рокировка. Одного из главных нарушителей Конституции П.П.Миклашевича (генеральный прокурор) сделал председателем конституционного суда, а Г.А.Василевича (председателя конституционного суда) сделал генеральным прокурором. Очевидно, что о «конституционном правосудии» в Беларуси можно забыть, но ещё есть какая-то надежда, что иногда будет верховенство права.

Если делегация А.Лукашенко не согласна с представленным анализом, то мы предлагаем телевизионную дискуссию в прямом эфире. Готовы представить конкретные факты нарушений по каждой статье конституции.

Спасибо за внимание.

2009 HUMAN DIMENSION IMPLEMENTATION MEETING

Working session 5: Tolerance and non-discrimination

HUMAN RIGHTS EDUCATION CENTRE, Belarus www.hrecb.org

The danger for the Belarusian Nation .

Уважаемый модератор! Уважаемые участники!

Наш доклад будет необычным, но такова реальность в Беларуси, ситуация подобна повести Оруэлла «Скотный двор»

В Беларуси 80% этнических белорусов, есть и классические национальные меньшинства, но их права не нарушаются.

Но грубо нарушаются права белорусов. Диктатор Лукашенко продолжает этноцид белорусов, которые стали дискриминируемым национальным меньшинством.

Корни такой ситуации лежат глубоко в Истории белорусского народа. Сначала польская администрация, путем интриг, запретила белорусский язык в Союзе польского государства и государства белорусов (тогда назывались литвинами) Великого Княжества Литовского.

И по английски – LITVINY

Далее, российский царь, запретил белорусский язык и назвал литвинов белорусами, позднее, с некоторым перерывом, запрещали белорусский язык российские большевики в СССР. Руссификация – была политикой КПСС.

Теперь же «русский человек», как себя называет диктатор Лукашенко планомерно проводит кампанию этноцида белорусов.. От незаконного референдума 1995г, когда он навязал белорусам русский язык в качестве государственного и до сегодня, когда все правительственные органы, масс-медиа практически полностью руссифицированы.

После 18 лет возобновления суверенитета Беларуси, государства белорусов, члена ООН, белорусы не имеют университета или других высших учебных заведений на белорусском языке обучения.

Нет школ с белорусским языком в больших городах и их очень мало вообще, нет белорусизации образования, исполнения норм Конституции и в планах правительства.

ЮНЕСКО отнесла белорусский язык к исчезающим языкам Мира.

Беларуский ЯЗЫК, чиновники диктатора называют языком оппозиции.

В какой стране, члена ОБСЕ есть ещё такая абсурдная ситуация?

Вероятно разгадка проста.

Руссификация белорусов, перевод их в категорию большого национального меньшинства является товаром для Лукашенко в отношениях с Москвой.

Жена президента Медведева публично объявила:

«Где есть русский язык – там территория России».

Таджикистан это понял и отказался от русского языка.

Бездушные слуги диктатора настолько хотят показать свою верность дискриминационной политике Лукашенко, что даже в надписях на памятниках на белорусском языке заменяют белорусские буквы на русские. (г.Брест)

Продолжается тотальная руссификация, по всем направлениям, более того переписывается История белорусов. Слуги диктатора очерняют белорусских героев и восславляют русских генералов, которые осуществляли геноцид белорусов.

Школам Беларуси навязывают новые учебники Истории, где полностью сфальсифицирована История Беларуси.

Режим начал увольнять Учителей, которые преподают свои предметы на белорусском языке, например, физику.

Беларусам, которые хотят отдавать своих детей в белорусскоязычный детский сад приходится жёстко и отчаянно бороться за это конституционное право.

Молодых белорусов, говорящих на улицах на белорусском языке или распространяющих безобидные информационные материалы на родном языке, задерживает милиция. Их избивают как бы «неизвестные люди».

28 сентября в Минске начался фестиваль студенческих театров, но там не будет спектакля на белорусском языке.

Список примеров этноцида белорусов, ставших национальным меньшинством, можно продолжить.

Почему Лукашенко, родившийся на земле белорусов, правда от неизвестного отца, так ненавидит всё белорусское? Он утверждает, что на белорусском языке невозможно выразить сложную мысль..Что Неправда! Почему его слуги, этнические белорусы готовы продать свою мать за карьеру?

Беларусы кричат Миру SOS !

«Помогите нам! Диктатор Лукашенко не только подавил все права и свободы. Но он уничтожает корни нации Беларуси!»

Услышьте крик отчаяния белорусов, живущих в системе сталинского страха.

SOS ! Non-discrimination for Belarusian!

2009 HUMAN DIMENSION IMPLEMENTATION MEETING

HUMAN RIGHTS EDUCATIONAL CENTRE, Belarus www.hrecb.org

Humanitarian issues and other commitments 2 October

Non-Human Rights Education in Belarus

First of all, we thank ODIHR that our recommendations of 2008 has been implemented.

Уважаемый модератор! Уважаемые участники!

Эта тема очень важная и, наверное, единственная, которая может быть наиболее эффективной в регионе ОБСЕ.

Мы благодарны структурам ОБСЕ, прежде всего БДИПЧ, что по нашей просьбе, в 2003г. эта тема начала рассматриваться и создано соответствующее направление, а правительство Словении, первым поддержало проект издания книг для Образования по Правам Человека. Здесь мы услышали об интересном опыте в области образования по Правам Человека правительств Таджикистана и Казахстана, который был бы очень полезным для Беларуси. Однако, информация представленная официальной делегацией Беларуси является лживой, никакого образования в области Прав Человека в Беларуси нет. Диктатура и Права Человека несовместимы.

Однако, напомним, ранее (1999-2003) был даже Национальный план для реализации этого задания, но он не был выполнен, что понятно.

Атмосфера страха, которая создана диктатором Лукашенко и его слугами, привела к тому, что публично произносить слова «Права Человека» может быть опасным для жителя Беларуси.

Но есть и положительное. За последние два года власть в Беларуси позволила европейским структурам создать в Минске несколько информационных центров, где, в принципе, каждый гражданин РБ, может получить информацию и литературу по Правам Человека.

Правительство не запрещает создание (пока ещё) интернет-сайтов, где размещается информация по по Правам Человека, в том числе и студенческих.

Более того существует сайт, поддерживаемый правительством, для понимания прав ребёнка. Однако – это всё.

Мы просим обратить ваше внимание, на фактически , подлый трюк правительства Беларуси, когда ,после 2003г, чиновники подменяют понятие

Права Человека словами «Права ребёнка», и потом, убеждают, что образование в области Прав Человека в Беларуси осуществляется очень успешно.

Но, если ранее был спецкурс в школах по Правам ребёнка, то впоследствии и эта тема вынесена , на внеурочную работу учителей в школах.

В школах нет темы «Образования по Правам Человека», правда есть возможность для учеников ознакомиться с текстом «Всеобщая Декларация Прав Человека» , на русском языке. О языковой дискриминации белорусов мы сообщали ранее.

Ознакомление учеников с некоторыми нормами внутреннего законодательства, очень явно показывает тенденцию на запугивание учеников , на применение силы со стороны государства, т.е.. уже со школьной скамьи у детей воспитывается чувство страха перед государством и его правоохранительными органами, которые следовало бы называть ПРАВОХОРОНИТЕЛЬНЫМИ органами.

Такой подход понятен. Ведь сами учителя находятся постоянно в состоянии стресса и страха перед государством, которое сломало их психику, активно используя учителей, как членов избирательных комиссий для фальсификации итогов голосования граждан.

Работа НПО для в области образования Прав Человека является фактически подпольной.

Тем не менее , не существует государственного запрета на распространение информации о

Правах Человека или запрета на ознакомления с этой темой учеников на внеклассных мероприятиях. Хотя , на улицах раздавать сам текст «Всеобщая Декларация Прав Человека» бывает опасно. Были случаи, когда милиция задерживала граждан, за реализацию их конституционного права.

Но эклектический подход власти к информационной проблеме в области Прав Человека не удивляет. Удивляет другое, что даже сама система образования вдруг резко меняется, когда , диктатор приказал срочно вернуться к 11 классам..

Проводимая в течение 11 лет школьная реформа совершенно неожиданно как для специалистов, так и для широкой общественности была подвергнута ревизии на самом её финише. До 1 сентября прошлого года была система 12 классов.

В результате и сейчас ученикам не хватает учебников , а доступ к электронным банкам, большинство учеников не имеют. Очень мало компьютеров у детей. Есть проблемы с доступом в Интернет.

Заместитель министра образования , Ковалёва, вынуждена была признать , что есть дефицит учебников по 12 предметам.

Следует, также обратить внимание и на то, что даже «большая» (в кавычках) забота государства о детях, даёт негативный эффект. Всё больше детей с ранних лет узнают вкус алкоголя и действие наркотиков. ЭТО происходит в системе жёсткого порядка, в котором убеждает европейцев диктатор Лукашенко.

Представим факт. Недавно, главный педиатр Министерства здравоохранения Елена НЕВЕРО в Гродно на семинаре, посвященном реализации президентской программы «Дети Беларуси», рассказала собравшимся, что развитие сети детских наркологических центров – это уже насущная необходимость.

Для нас такая ситуация понятна --- правительство декларирует борьбу с пьянством, но производство дешёвого алкоголя не уменьшается , а потребление алкоголя постоянно увеличивается и беларусы бьют все рекорды.

Подумайте! Это при диктаторе Александре Лукашенко , сегодня, бутылка водки стоит столько же сколько стоит только 4 стандартных единицы хлеба. Тогда как, во время СССР, брежневской алкоголизации населения, (максимума) соотношение было другое 30 к 1 , т.е. алкоголизация населения возросла в 7.5 раз! Понятно, что при пьяных родителях, дети тоже будут пьяными.

К сожалению, большинство граждан в алкоголе нашло возможность спрятаться от режима сталинской диктатуры, который создал Александр Лукашенко.

Мы об этом предупреждали ещё в 2002 г., прогнозировали и увеличении числа суицидов и алкоголиков в Беларуси, что и наблюдается сейчас.

Соответственно, пьяному населению не до Прав Человека , таким жителям не требуется образования по Правам Человека, а власти без Прав Человека , спокойнее.

Ещё российский царь сказал, что пьяный и необразованный житель – это самый лучший подданный. Диктатор Александр Лукашенко продолжает такую политику.

Рекомендации для ОБСЕ -БДИПЧ

1. Помочь правительству Беларуси создать новый Национальный план образования в области Прав Человека.
2. Помочь правительству Беларуси оснастить средние школы Беларуси компьютерами и подключением к Интернет, но с обязательным условием: должен быть доступ учеников к этим компьютерам и Интернет, для получения информации , прежде все в области образования по Правам Человека.
3. Помочь беларускому гражданскому обществу издать учебник по Правам Человека для школ массовым тиражом на беларуском языке.
4. Помочь правительству Беларуси имплементировать опыт Таджикистана, Казахстана, России в области образования по Правам Человека .

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

В средних школах.

За то, что ребенок будет пользоваться учебником в течение учебного года, родителей заставляют оплатить половину его стоимости.

В 1994 г. 76% детей от всех первоклассников обучалось на белорусском языке, а в Минской области даже 92,6% . В прошлом году только 18% первоклассников обучалось на белорусском языке . По определению ЮНЕСКО, язык находится на грани исчезновения, когда на нём разговаривает менее чем 30% детей. ЮНЕСКО включило белорусский язык в список исчезающих языков .

За последние пять лет число хронических алкоголиков в Беларуси возросло с 121 880 до 180 143 человек. Количество пассивных алкоголиков в стране увеличивается прямо пропорционально этому количеству.

Каждый 50-й житель Беларуси является алкоголиком

Генеральная прокуратура Беларуси бьет тревогу. Несмотря на принятие правительством и президентом ряда мер по снижению алкоголизма среди населения, кардинально ситуацию изменить не удалось.

В Генеральной прокуратуре недавно прошла коллегия, на которой обсуждается два вопроса, от которых, без преувеличения, зависит судьба нации.

Главный вопрос – результат проверки органами прокуратуры выполнения Государственной программы национальных действий по предупреждению пьянства и алкоголизма на 2006-2010 годы. Как констатирует Генеральная прокуратура, программа не дала желаемых результатов по причине ее не исполнения, главным образом в регионах. Большинство программ по борьбе с пьянством, которые разработаны на местном уровне, «разработаны без учета реального положения дел в районах по рассматриваемому вопросу». «Выполнение намеченных мероприятий местными исполнительными и распорядительными органами, как правило, не контролируется». Отсюда и результат. Так, по данным Генпрокуратуры, сегодня в Беларуси состоит на учете у врачей-наркологов 180 143 больных алкоголизмом. Это фактически каждый 50-й житель страны. Только в текущем году от отравления алкоголем в Беларуси умерло 1448 человек.

Даже в подростковой среде употребление алкоголя стало уже нормой. По сведениям Генпрокуратуры, сегодня на учете в наркологической службе состоит 17 143 подростка, при этом из них на учете ИДН состоит лишь 3 842, то есть, меньше четверти. Это говорит «о ненадлежащей работе субъектов профилактики по раннему выявлению таких лиц», -- делает вывод прокуратура.

Статистика по суицидам по итогам прошлого года - 27,5 случаев на 100 тысяч населения.

В этом учебном году учителя также обязаны исполнить приказ Министерства образования под названием «Критерии и показатели оценки поведения учащихся общеобразовательных школах» Оценка ребёнка зависит также и от его политической лояльности . Критерием для оценки является «гражданство», под этим понимается также и « уважение к институту президентства». Напомним, что первая книга –учебник ребёнка в школе имеет множество портретов диктатора Александра Лукашенко, портреты могильщика Нации Беларусов имеются и в других учебниках.

Возрождены и очень активно расширяют свою деятельность пионерские организации по образцу СССР.

Уважаемый модератор! Уважаемые участники!

В Беларуси по-прежнему нет толеранции и недискриминации.

Диктатура Александра Лукашенко становится всё более жёсткой.

Александр Лукашенко продолжает уничтожать Белорусскую Нацию. Дискриминируются конституционные права граждан и белорусы подвергаются репрессиям. Граждане, белорусы, родители, вынуждены выходить на пикет, чтобы обратить внимание властей на их Конституционное право обучать детей на родном и государственном, белоруском языке. За такие вынужденные протесты диктатура их преследует. Гродно, Могилёв.

Уверенно можно сказать, что Лукашенко – это террорист, который подрывает основы Белорусской Нации. За 16 лет правления Лукашенко многократно менялись учебники для школ по Истории, с целью создания истории Лукашенко. Вероятно, скоро там будет написано, что Америку открыл тоже Александр Лукашенко.

Молодых людей, которые разговаривают на белоруском языке о политике в общественном транспорте, задерживает милиция и психически издевается над ними.

Постоянная дискриминация национальных чувств белорусов через жёсткую дискриминацию белорусского языка, так и нет высших учебных заведений на белоруском языке, очень мало белорусских школ. Белорусы жёстко преследуются за публичный показ национального бело-красно-белого флага и т.д. и т.п.

Но, ещё ужаснее, что диктатор Александр Лукашенко, ежедневно проводит пропаганду политики жёсткой нетолеранции и дискриминации граждан Беларуси и даже союзного Президента. «Враги народа, отморозки» - это его дежурные слова.

«Безмозглая политика», о Президенте России, «идиот самый настоящий» - это мы тоже слышим от Лукашенко. Но, уверенно можно сказать, что все эти определения относятся к самому Александру Лукашенко., психически больному человеку, шизофренику, который живёт благодаря швейцарским таблеткам.

1-го Октября Лукашенко выступал перед российскими журналистами, но всю стенограмму его выступления, с бредом Лукашенко, даже его газета не отважилась опубликовать. Вот только некоторые порождения его больного разума. «Демократия – это состояния общества, где женщина может себя ощущать женщиной, спокойно выйти замуж, создать семью, спокойно родить детей»

Но в тоже время, Лукашенко насильно отобрал у женщины, у своей бывшей любовницы сына и таскает его по всему Свету.

Диктатор опять шантажирует Россию новыми высказываниями-угрозами.

В результате Президент России очень резко высказался по адресу Александра Лукашенко.

Медведев очередной раз напомнил Лукашенко о деле исчезнувших политиков ..» А также и о толеранции. «Президент Лукашенко в своих высказываниях выходит далеко за рамки не только дипломатических правил, но и элементарных человеческих приличий"»

Всё сказанное мной, гражданином Беларуси, подтверждается также и в документальных фильмах российского телевиденья НТВ, повторная демонстрация которых будет сегодня и завтра.

<http://nnm-club.ru/forum/viewtopic.php?t=227171>

http://www.youtube.com/watch?v=NdbazwE_Yy4&feature=player_embedded

<http://www.aif.ru/politic/article/36936>

THE 2010 REVIEW CONFERENCE Warsaw, 30 September-8 October 2010
Democratic institutions, Democratic elections;

HUMAN RIGHTS EDUCATIONAL CENTRE, BELARUS

<http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=10368&LangID=E>

В Беларуси в этом году была кампания записи (НО НЕ ВЫБОРОВ) представителей диктатора в местные органы власти, а сейчас началась кампания –спектакль **по записи** самого диктатора Лукашенко на пост президента. День голосования 19 декабря.

Уже очевидно, что диктатура опять не пустит оппозицию в избирательные комиссии (почти). Так сейчас в **территориальных** избирательных комиссиях всего будет 2000 человек, а от оппозиции власть пустила только 14 человек, т.е. **0,7%**

Однако этот доклад будет образовательного плана, основанный исключительно на правовых нормах.

Мы представляем выдержки из заявления гражданина Беларуси, которое послано в ООН относительно дискриминации прав граждан , когда Александр Лукашенко, очередной раз , **незаконно** хочет быть президентом, полностью игнорируя законодательство о выборах.

HUMAN RIGHTS COUNCIL of UN

Mr Kh, citizen of Belarus

Alleged victim: Mr K

State party: Belarus

Subject matter: Unfair trial, Rights discriminations

Substantive issues: , unfair trial, impossibility court protection

Procedural issues: Exhaustion of domestic remedies; level of substantiation of claim.

Articles of the Covenant: 2, 5, 14, 16, 24, 25, 26

Article of the Optional Protocol: 5, paragraph 2 (b)

Нарушены статьи Пакта : 2, 5, 14, 16, 24, 25, 26

Вот факты , которые подтверждают нарушения.

Facts

Выборы президента Республики Беларусь регулируются Конституцией и Законом о выборах президента. До 2004г. ни одна из сторон не оспаривала, что гражданин может быть президентом только 2 срока . Однако, гр.А.Лукашенко, который **незаконно продлил свои полномочия** в 1996г. на 2 года, в 2004г провёл антиконституционный

незаконный референдум, о чём есть заключение **Венецианской Комиссии**. принятое 9 октября 2004 года

ООН имеет неоднократные свидетельства и заключения специальных докладчиков, что власть Беларуси систематически и тотально нарушает Права Человека в Беларуси , что подтверждено недавно, при рассмотрении Отчета Беларуси на Совете по Правах Человека, 23 сентября.

<http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=10368&LangID=E>

На референдум 2004г. Диктатор Лукашенко вынес **исключительно личный вопрос**, что запрещено национальным законодательством.

Вопрос был такой:

«Разрешаете ли Вы первому Президенту Республики Беларусь Лукашенко А.Г. участвовать в качестве кандидата в Президенты Республики Беларусь в выборах Президента и принимаете ли часть первую статьи 81 Конституции Республики Беларусь в следующей редакции: “Президент избирается на пять лет непосредственно народом Республики Беларусь на основе всеобщего, свободного, равного и прямого избирательного права при тайном голосовании”?» ».

И так хитро убрал количество сроков для президентуры.

Многие граждане пытались потребовать от Центральной Избирательной Комиссии провести аналогичный референдум, но относительно своей личности, но ЦИК полностью контролируется гр.А.Лукашенко, что , в результате дискриминирует права всех других граждан Беларуси.

Я также пытался опротестовать решение ЦИК о регистрации гр.А.Лукашенко кандидатом на пост президента в выборах 19 МАРТА 2006г. **Верховный Суд РБ мне отказал в этом праве.**

В тоже время, до октября 2006 (**выборы были в марте 2006**) , действовал специальный Закон “О Президенте Республики Беларусь, где в ст.8, действующей на тот момент редакции” указывалось, что **“срок полномочий Президента — 5 лет. Одно и то же лицо может быть Президентом Республики Беларусь не более двух сроков”**. Таким образом, регистрация Лукашенко кандидатом в президенты в 2006 году и его избрание на третий срок осуществлены при прямом и грубом игнорировании положения ст.8 данного Закона, запрещавших одному и тому же лицу быть президентом более двух сроков..

Сейчас у гражданина Александра Лукашенко также нет законного права баллотироваться на пост президента и он совершает очередное преступление.

НО, инициативная группа А.Г.Лукашенко, даже без его участия, по представлению слуги-министра, зарегистрирована. 19.12.2010 ,в выборах президента Беларуси, гр. Александр Лукашенко снова незаконно будет баллотироваться на пост президента РБ .

Диктатор очередной раз нарушит право, законы, которые сам подписывал. И опять продолжит свое диктаторское античеловеческое правление. Участие гражданина Александра Лукашенко в выборах как Кандидата, нарушает Конституцию, законы РБ и международное право.

Более подробно о нарушениях права, Прав Человека описано в статье белорусского независимого юриста Г.Погоняйло, где он также полностью обосновывает и подтверждает незаконное нахождение Лукашенко у власти и его незаконное желание основа быть президентом.

Доклад и приложение будет распространен в электронном виде , а также будет на сайте Организации www.hrecb.org

P.S. То что, в Беларуси граждане не равны и в случае выборов, демонстрирует ситуация с постоянным спаринг-партнером диктатора.

«Мнения членов ЦИК Беларуси по поводу регистрации инициативной группы лидера Либерально-демократической партии Сергея Гайдукевича разделились Секретарь Комиссии заявил, что если соответствовать Закону, то эту группу регистрировать нельзя. Но, спаринг-партнер нужен, в результате девять членов комиссии выступили за регистрацию группы, два — против.»

HUMAN RIGHTS VIOLATIONS by the dictator of Alexander Lukashenko. Facts and the legislative.

Почему Лукашенко не имеет права баллотироваться кандидатом в президенты Республики Беларусь

«Сама власть, совершая противозаконные действия, может становиться правонарушителем. Особо опасна преступность, прикрываемая политическими... мотивами...».

(Основы социальной концепции Русской Православной Церкви, приняты Освященным Архиерейским Собором РПЦ 12 сентября 2005 года.)Так, Александр Лукашенко не имеет права баллотироваться кандидатом в президенты Республики Беларусь на очередной срок. Как юрист я об этом говорил ранее и хочу сказать сейчас, когда уже объявлена дата голосования. Мои выводы и выводы всех независимых, незаангажированных экспертов основываются не на эмоциях, а на правовой базе.

Став первым избранным президентом Республики Беларусь, положив руку на первую, еще пахнущую типографской краской Конституцию свободной, независимой, демократической Беларуси, Лукашенко произнес слова клятвы: “Заступаючы на пасаду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, урачыста клянусь служыць народу Рэспублікі Беларусь, выконваць Канстытуцыю і законы Рэспублікі Беларусь, добрасумленна выконваць ускладненыя на мяне высокія абавязкі”.

А что последовало за этими словами? В дальнейших действиях и поступках А.Лукашенко отчетливо прочитывается жгучая жажда достижения единоличной и неделимой власти над страной и ее народом. Вот одна из цитат: “Я обложен этими законами. Я не посмотрю ни на законы, ни на что” (“Звезда”, 24.09.1994 г.).

Своекорыстные помыслы Лукашенко не скрывал и открыто демонстрировал всем. В подтверждение этого хочу напомнить то, о чем он говорил в интервью журналисту немецкой газеты “Хандельсблат” Маркусу Цимеру 23 ноября 1995 года: “... Немецкий порядок формировался веками. При Гитлере это формирование достигло наивысшей точки. Это то, что соответствует нашему пониманию президентской республики и роли в ней президента. Гитлер

сформировал могучую Германию благодаря мощной президентской власти. Это были 30-е годы, время большого кризиса в Европе, а Германия поднялась благодаря мощной власти, благодаря тому, что нация смогла консолидироваться и объединиться вокруг лидера”.

Замечу исторiku Лукашенко: Гитлер никогда не был президентом. Лучшие умы Германии, представители интеллигенции, составлявшие ее моральный авторитет, вынуждены были выехать из Германии. А те, кто остался и оказывал сопротивление, были расстреляны или отправлены в концлагеря и тюрьмы. Вокруг Гитлера и его единомышленников “схлопотились” люди, поставленные на колени, лишённые чувства собственного достоинства и гражданского мужества. Ими можно было манипулировать и обращаться грубо, по-хамски, как со стадом.

Впадая в истеричный транс, Гитлер вопил: “Они считают меня неотесанным и называют варваром. Да, мы действительно варвары. Мы хотим быть варварами. Мы считаем это почетным званием”.

Вторя своему кумиру, в своем выступлении по Белорусскому телевидению 10.07.1996 года по случаю 2-й годовщины своего президентства Лукашенко заявил: “Я свое государство за цивилизованным миром не поведу!”. И молодая, неопытная и фактически еще не сложившаяся демократия в Беларуси уступила яростной жажде единоличной власти нового вождя, который повел ее к тоталитарному прошлому.

За 16 лет правления Лукашенко выросло целое поколение молодых людей и им, видимо, интересно знать, что тогда происходило в стране.

Вспомним события, предшествующие проведению республиканского референдума в ноябре 1996 года. Именно они положили начало резкому размежеванию общественности Беларуси в оценке действий президента Лукашенко. Именно в это время наиболее остро стали подниматься вопросы о прямом злоупотреблении им властью, превышении служебных полномочий, умышленном нарушении норм действующей Конституции и законов, невыполнении решений Конституционного Суда, признавшего ряд его указов неконституционными. Сам Лукашенко цинично признавался: “... некоторые законы я не исполняю по своему усмотрению... Не скрою, я издавал указы, нарушающие законы. Я подменял Верховный Совет” (“Советская Белоруссия”, 29.03.1996 г.).

Вследствие этого Верховным Советом и Конституционным Судом была начата процедура импичмента президенту — отрешения его от власти. В ответ 9 сентября 1996 года по Белорусскому телевидению, полностью подконтрольному президенту, прозвучало, по сути, провокационное сообщение о том, что Верховный Совет начал заготавливать оружие.

С целью преодоления конституционного кризиса “и обеспечения в республике гражданского мира и стабильности” между президентом А.Г.Лукашенко и председателем Верховного Совета С.Г.Шарцеком при участии председателя Конституционного Суда В.Г.Тихини и ряда высших должностных лиц Российской Федерации (Е.Строева, Г.Селезнева, В.Черномырдина) 22 ноября 1996 года было заключено соглашение “Об общественно-политической ситуации и конституционной реформе в Республике Беларусь”. По данному соглашению стороны взяли на себя обязательства об урегулировании политическими и юридическими средствами сложившееся противостояние властей, которое, не исключено, могло перерасти в силовую фазу.

Соглашение не являлось юридически обязательным документом. Однако подписавший его Лукашенко в данном случае действовал как высшее должностное лицо государства, в компетенцию которого входило выполнение норм действующей Конституции, обеспечение политической стабильности в обществе. Но факты свидетельствуют о том, что Лукашенко фактически обманул, предал подписантов данного документа, в том числе своих высоких покровителей и заступников из России. Было сделано все, чтобы сорвать ратификацию соглашения Верховным Советом.

Конституционный кризис усугубился. Результатом противостояния стало незаконное проведение республиканского референдума, введение в действие новой редакции Конституции с перераспределением властных полномочий в пользу президента. Затем последовали принятые президентом Лукашенко нормативные решения о роспуске Верховного Совета 13-го созыва и отстранении от власти законно избранных или назначенных должностных лиц. Путь к диктатуре был расчищен. И ныне Лукашенко гордо носит почетное звание “последнего диктатора Европы”.

Сбылось предупреждение тогдашнего председателя Верховного Совета С. Шарцекого: “Если будет на практике реализован этот проект Конституции (предложенный президентом Лукашенко. — Авт.), в нашей стране будет создан тоталитарный режим”.

Среди грубейших нарушений в ходе подготовки и проведения референдума 1996 года, сделавших невозможными признание его результатов легитимными, необходимо выделить следующие:

— незаконное отстранение президентом А.Г.Лукашенко председателя Центральной избирательной комиссии В.И.Гончара с 15 ноября 1996 г.;

— финансирование референдума осуществлялось из неофициальных источников через исполнительные администрации без ведома избирательных комиссий всех уровней;

— безучетная выдача бюллетеней для голосования Управлением делами Президента Республики Беларусь (И. Титенков), минуя избирательные комиссии, при отсутствии протоколов заседаний участковых избирательных комиссий и актов получения ими соответствующего количества бюллетеней;

— проведение досрочного голосования при отсутствии напечатанных в СМИ проектов вносимых на референдум изменений и дополнений в Конституцию;

— подведение итогов и объявление результатов голосования по референдуму неполномочным составом Центральной избирательной комиссии (из 18 избранных членов ЦИК присутствовали только 10, т.е. менее 2/3, как того требовал закон);

— незаконное признание обязательными результатов голосования по вопросам референдума, вопреки имевшемуся Заключению Конституционного Суда о том, что вопросы, вынесенные на референдум, носят консультативный, а не обязательный характер, о чем было прямо указано в каждом бюллетене для голосования;

— задокументированные факты грубых нарушений норм законодательства о проведении референдума, указанные в сотнях составленных актов, заявлений и жалоб национальными наблюдателями (международные организации отказались от участия в наблюдении) и другими заинтересованными лицами, которые не были проверены и не получили правовой оценки компетентными органами, в том числе и органами прокуратуры.

При этом следует отметить, что “поднятые” А.Лукашенко СМИ развернули оголтелую травлю Верховного Совета и вели агитацию исключительно в интересах президента и поставленных им вопросов на референдум.

“Новая Конституция Беларуси незаконная и не отвечает минимальным демократическим стандартам, нарушает принципы правового государства и разделения властей”, — такую оценку европейских и международных институтов высказала председатель Парламентской Ассамблеи Совета Европы Л. Фишер.

Демократическая общественность Беларуси оценила события ноября 1996 года как государственный переворот и узурпацию власти Лукашенко. Результаты референдума и сформированные им лично парламент и Конституционный Суд не были признаны легитимными и международными институтами.

Практика применения норм Конституции в новой редакции и действия президента привели к разрушению конституционных принципов законности, разделения властей, демократического парламентаризма, к массовому и грубому нарушению прав и свобод человека, т.е. к фактическому и юридическому изменению конституционного строя.

В ч.2 ст.3 Конституции провозглашено: “Любые действия по изменению конституционного строя и достижению государственной власти насильственными методами, а также путем иного нарушения законов Республики Беларусь наказываются согласно закону”.

Уголовный кодекс Республики Беларусь квалифицирует такие деяния как захват государственной власти неконституционным путем. Действия тех, кто участвовал в так называемом конституционном перевороте, подпадают под признаки состава преступления, предусмотренного ч.2 ст.61-1 УК (в редакции 1960 года) или ч.2 ст.357 ныне действующего УК.

Такую правовую оценку в своем заключении дала Специальная комиссия Верховного Совета 13-го созыва, возглавляемая В.Гончаром. Он должен был публично заявить об этом 19 сентября 1999 года. Но... в ночь на 17 сентября вместе со своим другом-бизнесменом А.Красовским исчез.

Еще до этого 7 мая 1999 года при таких же загадочных обстоятельствах при возвращении домой в вечернее время исчез экс-министр внутренних дел Юрий Захаренко, член Политсовета Объединенной гражданской партии, руководитель штаба Михаила Чигиря в ходе альтернативной избирательной кампании по выборам президента в связи с истекшим пятилетним сроком избрания Лукашенко на этот пост. Дмитрий Завадский был похищен в июле 2000 года, в то время, когда шла подготовка к показу на телеканале ОРТ фильма Павла Шеремета “Дикая охота короля Стаха-2”, изобличавшая А.Г. Лукашенко в причастности к похищениям политических оппонентов.

21 ноября того же года на стол министра внутренних дел Наумова лег рапорт его заместителя — начальника криминальной милиции, главного розыскника страны генерала Лопатика под грифом “Совершенно секретно”. В нем содержались сведения о причастности высших должностных лиц государства (В.Шейман, Ю.Сиваков, Н.Васильченко...) к насильственным похищениям указанных лиц.

С таким же грифом на имя того же Наумова 23 ноября 2000 года обратился с рапортом начальник СИЗО-1 полковник Алкаев по поводу временных изъятий у него так называемого “расстрельного” пистолета.

Днем раньше по постановлению председателя КГБ Мацкевича с одобрения Генпрокурора Божелко и санкции заместителя Генпрокурора Снегиря был арестован и водворен в СИЗО КГБ командир спецподразделения МВД Павличенко.

И тут в ситуацию резко вмешался президент. Вначале он своим указом освободил от занимаемой должности секретаря Совета безопасности генерал-майора Шеймана и уволил его с воинской службы. Затем своих постов лишились Божелко, Мацкевич. Был отстранен от должности и генерал Лопатик. Вся страна застыла в ожидании: последуют ли вслед за этим аресты высокопоставленных силовиков? И как гром среди ясного неба стало назначение на должность Генпрокурора Шеймана, названного в рапорте Лопатика главным организатором похищений.

Могу предположить, что организаторы и вдохновители так называемых “эскадронов смерти” в силу своей некомпетентности не могли предвидеть, насколько быстро оперативные службы КГБ и МВД смогут раскрыть эти и другие преступления, совершенные группой Павличенко, Игнатовича и иже с ними. Вряд ли армейский майор Шейман и танкист Сиваков могли знать, что эти службы, сохранившиеся нетронутыми со времен СССР, будут действовать так результативно, а широта охвата оповещений через информаторов, сексотов, офицеров действующего резерва, при высоком техническом обеспечении оперативной деятельности позволят действовать столь эффективно. Действительно, оперативные и контрразведывательные службы этих ведомств сработали профессионально, грамотно. Они задокументировали результаты своей работы и передали их своему руководству для принятия своевременных мер по изобличению виновных, закреплению в процессуальном порядке добытых данных, чтобы облечь их в доказательства, прочность которых мог бы проверить суд.

Однако уже 28 ноября 2000 года на совещании в КГБ при представлении Ерина как нового шефа ведомства, г-н Лукашенко, коснувшись темы исчезнувших, произнес следующую фразу: “...я несу за это ответственность в полном объеме. Поэтому еще раз подчеркиваю: не пытайтесь найти виновных”. Можно было бы первую часть этого высказывания воспринять как оценку политической ответственности руководителя государства. Но указание органу уголовного преследования не искать виновных в насильственных похищениях людей, за которыми следуют их исчезновения, — это по существу приказ не заниматься расследованием резонансных дел. Если это был приказ прекратить дальнейшее расследование, в ходе которого были установлены лица, причастные к похищениям, то в этой части подобные высказывания есть не что иное, как незаконное вмешательство в компетенцию правоохранительных органов, преступное превышение служебных полномочий либо пособничество в форме укрывательства (ст.16 УК Беларуси).

Замечу, возможная причастность высших должностных лиц Беларуси к политически мотивированным похищениям Ю.Захаренко, В.Гончара, А.Красовского, Д.Завадского, а возможно, и их физическая ликвидация (осуществление казней без суда), зафиксированные в ряде документов международных структур, предполагает квалификацию уже по ч. 3 ст. 357 УК (захват либо удержание государственной власти неконституционным путем, сопряженные с убийством).

Общественность Беларуси, международные организации, в деятельность которых вовлечена наша страна, требуют полного и объективного расследования этих дел и наказания виновных. Однако Лукашенко как глава государства не способствует этому и тем самым навлекает на себя подозрения в своей личной заинтересованности, а возможно, и причастности к данным исчезновениям.

Система использования административного ресурса, грубого игнорирования норм законодательства и фальсификаций результатов голосования, отработанные в ходе референдума 1996 года, в последующие годы только

совершенствовалась. Как известно, президентская кампания 2001 года изобиловала такого рода примерами. “Мне не надо денег на избирательную кампанию — у меня достаточно административного ресурса, чтобы провести выборы и выиграть их”, — похвалялся А.Лукашенко по Белорусскому телевидению 10.04.2001 года.

Считаю, что действия Лукашенко и должностных лиц, причастных к его переизбранию президентом Республики Беларусь на новый срок в 2001 году, должны быть оценены как удержание государственной власти, захваченной неконституционным путем.

В этой ситуации политические оппоненты власти пытались апеллировать к закону, обращались в суды за защитой своих прав. Однако ни один суд, в том числе Верховный Суд страны, не принял к производству ни одно заявление либо жалобу на действия исполнительных органов, должностных лиц и избирательных комиссий, хотя действующий Избирательный кодекс напрямую предусматривает возможность рассмотрения подобных жалоб в судах.

Жалоба РОО “Белорусский Хельсинкский комитет” и ряда граждан-избирателей о признании выборов недействительными из-за допущенных в ходе выборов и при подсчете голосов грубых и повсеместных нарушений требований Избирательного кодекса (ч. 6 ст. 79) Верховным Судом не была принята к производству по надуманному мотивам: “спор неподведомствен суду”. Кстати, в приложении к заявлению были представлены тысячи документов, свидетельствовавшие о грубом нарушении законодательства о выборах.

Став президентом на очередной срок, Лукашенко остался верен своим амбициям. Он решил преодолеть те конституционные ограничения двумя сроками избрания президента, которые были установлены в редакции ст. 81 его же Конституции. С этой целью Лукашенко и его подхалимное окружение инициировали очередной республиканский референдум, который был назначен на 17 октября 2004 года. Напомню, Гитлер также с помощью “судьбоносных” референдумов формировал свою сильную и единоличную власть.

Указ президента № 431 от 7 сентября 2004 года “О назначении республиканского референдума” и незаконность проведения самого референдума по изменению Конституции требуют более подробного юридического и лингвистического анализа.

Указ вступил в силу с момента его опубликования 8 сентября 2004 года, т.е. тогда, когда уже полным ходом шла избирательная кампания по выборам депутатов в Палату представителей, назначенным на 17 октября. Эта же дата была определена и для голосования по референдуму, когда до основного дня голосования оставалось всего 38 дней, а с учетом предварительного голосования чуть более месяца.

А теперь обратимся к содержанию ст. 74 Конституции. Согласно ч. 3 данной статьи, “дата проведения референдума устанавливается не позднее трех месяцев со дня издания указа Президента о назначении референдума”. Такой срок установлен для того, чтобы сформировать территориальные и участковые комиссии, дать достаточное время для проведения агитационной кампании, осознанного выбора гражданами при голосовании “за” и “против” вопросов, поставленных на всенародный плебисцит. Именно в этих целях во многих странах запрещено совмещать проведение референдумов с выборами. В Конституции же 1996 года этот вопрос, думаю, был умышленно не урегулирован.

Из текста Указа вытекало, что на республиканский референдум для голосования вносился следующий вопрос: “Разрешаете ли Вы первому Президенту Республики Беларусь Лукашенко А.Г. участвовать в качестве кандидата в Президенты Республики Беларусь в выборах Президента и принимаете ли часть первую статьи 81 Конституции Республики Беларусь в следующей редакции: “Президент избирается на пять лет непосредственно народом Республики Беларусь на основе всеобщего, свободного, равного и прямого избирательного права при тайном голосовании”?”. Хитрость и сознательная запутанность поставленного на референдум вопроса состояла в том, что по содержанию он разделялся как бы на две части. Первая относилась лично к Лукашенко, вторая — точно воспроизводила действующую редакцию статьи 81 Конституции за исключением неуказанного в ней второго предложения: “Одно и то же лицо может быть Президентом не более двух сроков”.

Референдум был назначен президентом по собственной инициативе. В соответствии с ранее действующей Конституцией 1994 года республиканский референдум назначался Верховным Советом по предложению президента либо не меньше 450 тыс. граждан, обладающих избирательным правом. В новой же редакции Конституции (1996) президент лишился этого права парламент и поставил себе в компетенцию первым пунктом (ст.84).

Согласно ст.78 Конституции, перечень вопросов, которые не могут быть вынесены на референдум, определяется законом Республики Беларусь. Этим законом является Избирательный кодекс Республики Беларусь (с изменениями

и дополнениями). В ч.3 ст.112 ИК установлено, что “на республиканский референдум не могут выноситься вопросы, связанные с избранием и освобождением Президента Республики Беларусь”.

Из текста Указа №431 вытекало, что на республиканский референдум выносится вопрос, непосредственно связанный с возможностью избрания конкретного лица — А.Г.Лукашенко на предстоящих президентских выборах. Поскольку действующая Конституция запрещала пребывание в должности президента одного и того же лица более двух сроков, предлагалось внести изменения в ч.1 ст.81 Конституции таким образом, чтобы исключить из ее текста указание на то, что “одно и то же лицо может быть Президентом не более двух сроков”.

Дело в том, что, в соответствии со ст.81 Конституции и принятого на ее основе Закона “О Президенте Республики Беларусь” (ст.8), Лукашенко по отбытии второго срока не вправе был баллотироваться на третий срок избрания.

Отмечу, требования, содержащиеся в ч.1 ст.81 Конституции (в редакции 1996 года) об ограничении двумя сроками пребывания на должности президента и приведенная выше запретительная норма Закона “О Президенте Республики Беларусь”, позволяли сохранить неизблемость конституционного принципа демократического государства о сменяемости власти. Этот законодательно прописанный принцип относился к так называемым конституционным механизмам сдержек и противовесов, нарушение которых влечет подрыв государственной власти в Республике Беларусь, основанной на неизблемости устоев народовластия, правового государства и разделения ее на законодательную, исполнительную и судебную. Они закреплены в преамбуле и разделе I Конституции (основы конституционного строя).

Комментируя конституционное установление об ограничении двумя сроками пребывания в должности Президента, тогдашний председатель Конституционного Суда Республики Беларусь, один из ведущих ученых правоведов в области конституционного права Г.А.Василевич, подчеркивал, что это ограничение “способствует ротации, развитию преемственности, обеспечивает мирную смену власти, препятствует установлению единоличной власти” (“Конституция Республики Беларусь. Научно-практический комментарий”, Минск, ГИУСТ. 2005, с.275). В силу ч.2 ст.7 Конституции “государство, все его органы и должностные лица действуют в пределах Конституции и принятых в соответствии с ней актов законодательства”. Как следует из содержания Указа, Лукашенко путем проведения референдума по вопросу, прямо связанному с избранием и освобождением президента, действуя вопреки предписаниям Конституции, на которой он поклялся соблюдать и защищать ее нормы, совершил очередную попытку преодолеть установленные конституционные ограничения и запреты и тем самым продлить свои полномочия на неограниченный срок.

Хотя формально предлагалось ответить “да” или “нет” на один вопрос, поставленный на референдум, на самом деле в формулировке скрывались два различных по содержанию и смыслу вопроса:

- 1) можно ли разрешить первому президенту А.Г.Лукашенко, избравшемуся уже дважды на этот пост, участвовать в очередных президентских выборах в Беларуси (хотя Конституция явно и четко, недвусмысленно запрещает одному человеку избираться более двух раз);
- 2) можно ли изменить ст. 81 Конституции, исключив из нее положение, запрещающее одному лицу избираться президентом более двух раз.

Сравните предложенный вариант вопроса на референдум и вы увидите, что именно это содержание инициаторы формулировки вопроса упрятали от избирателей.

Включение в один вопрос разных проблем — одной, относящейся к личной ситуации господина Лукашенко, занимающего пост президента второй срок, и другой, связанной с изменением Конституции, — противоречило принципу “единства и содержания”, оговоренному в “Руководящих принципах проведения национальных референдумов”, принятых Венецианской комиссией в июле 2001 года. Такая двусмысленная формулировка вопроса не соответствовала и ч.5 ст. 114 ИК, согласно которой “вносимый на республиканский референдум вопрос (проект решения) должен быть сформулирован... четко и ясно с тем, чтобы на него возможен был однозначный ответ”.

Уязвка основного вопроса по изменению ст. 81 Конституции с персонализированным и относящимся лично к господину Лукашенко создала заведомо неясную ситуацию, затруднила беспристрастное рассмотрение избирателями вынесенной на референдум конституционной проблемы. Она вообще не была четко сформулирована в самом вопросе, а именно — исключение из содержания Конституции предписания о том, что “одно и то же лицо может быть Президентом не более двух сроков”.

Обращение президента Лукашенко к нации, сделанное им в связи с принятием Указа №431 и соответствующие разъяснения и комментарии в государственных СМИ в ходе агитации по вопросу, вынесенному на референдум, сознательно обходили молчанием и не разъясняли избирателям эту проблему, обманывая их относительно правовых последствий референдума.

Как считают независимые эксперты, Указ не соответствовал Конституции Республики Беларусь, иному законодательству Беларуси, нарушал гражданские права и охраняемые законом интересы избирателей и в силу ст.137 Конституции подлежал признанию недействительным. Однако и в данном случае судебные власти страны отказали гражданам в проверке законности правоприменительной деятельности Президента, издавшего Указ №431. Между тем вывод объективных аналитиков однозначен: Лукашенко, используя свое должностное положение главы государства, посредством республиканского референдума, изменяя Конституцию под себя, вознамерился достичь своих корыстных целей и удовлетворить личные властные амбиции.

Приведенные выше аргументы и выводы относительно неконституционности референдума 17 октября 2004 года подтверждены заключением, принятым 8 октября 2004 года на 60-м пленарном заседании Европейской комиссии “За демократии через право” (Венецианская комиссия). Рассмотрение данного вопроса было инициировано структурами Евросоюза и Совета Европы.

Сам референдум проводился с грубым нарушением норм избирательного законодательства и демократических принципов, изложенных в Копенгагенском документе, поддержанным Республикой Беларусь. В силу этого его результаты являются юридически ничтожными и непризнанными демократической общественностью Беларуси, правительствами западных стран и международными организациями (ООН, Совета Европы, Евросоюза, ОБСЕ

и др.) В мягкой форме свою озабоченность и несогласие с антиконституционным продлением сроков президентства Лукашенко высказало и руководство России.

Лукашенко не прислушался к критике. Все мы стали свидетелями установления в Беларуси единоличной власти — диктатуры.

Пунктом 3 Указа №431 предписывалось, что “решение, принятое республиканским референдумом, вступает в силу через 10 дней после его официального опубликования, имеет обязательную силу и является неотъемлемой частью Конституции Республики Беларусь”.

Таким образом, результаты референдума не предполагали внесения изменений в иные нормативные акты, кроме изменений, внесенных в ч. 1 ст. 81 Конституции.

В ст.8 действующей на тот момент редакции специального Закона “О Президенте Республики Беларусь” указывалось, что “срок полномочий Президента — 5 лет. Одно и то же лицо может быть Президентом Республики Беларусь не более двух сроков”.

В этой части указанный Закон не противоречил ст. 81 Конституции в новой редакции 2004 года. Убрав из Конституции часть содержания ст.81 об ограничении двумя сроками пребывания на посту президента, законодатель проблему сроков пребывания на посту президента вывел за рамки конституционного регулирования и перевел эту проблему на нижестоящий уровень законодательных актов. Известно, что парламент страны накануне президентских выборов 2006 года не обсуждал и не принимал решения о внесении изменений и дополнений в Закон Республики Беларусь “О Президенте Республики Беларусь” и, в частности, в ст.8-ю.

Не существует и какого-либо другого нормативного правового акта, по которому Лукашенко имел бы право баллотироваться кандидатом на выборах президента в 2006 году. Персонифицированная часть вопроса референдума относительно Лукашенко: “Разрешаете ли Вы первому Президенту...” не предполагала и не требовала юридического закрепления в нормативном порядке, и, стало быть, не могла служить правовым обоснованием для его переизбрания на третий срок.

Авторы референдума, пытаясь обмануть избирателей, сами попали в правовую ловушку. Данный вывод подтверждается следующими обстоятельствами. Часть 3 ст.124 ИК (юридическая сила решения, принятого референдумом) предписывает: “Если для выполнения решения, принятого референдумом, требуется издание какого-либо правового акта, он должен быть принят в течение пяти месяцев со дня вступления в силу решения, принятого референдумом”. Как мы помним, по результатам референдума 2004 года изменена редакция ч.1 ст.81 Конституции. В течение указанного срока какого-либо нормативного акта о внесении изменений и дополнений в Закон Республики Беларусь “О Президенте Республики Беларусь” не принималось.

Таким образом, регистрация Лукашенко кандидатом в президенты в 2006 году и его избрание на третий срок осуществлены при прямом и грубом игнорировании предписаний ст.8 данного Закона, запрещающих одному и тому же лицу быть президентом более двух сроков. Правовую безупречность данного вывода вряд ли кто-либо сможет оспорить.

Только в октябре 2006 года, т.е. спустя два года после референдума, шести месяцев принесения очередной клятвы в верности Конституции, Лукашенко направил в парламент законопроект, в котором предлагалось внести изменения в Закон “О Президенте Республики Беларусь”: из ст.8 данного Закона (в ред. от 7 июля 1997 года) “второе предложение исключить”. Этим вторым предложением и было установленное ограничение в виде двух сроков. “Карманный” парламент келейно, без лишнего шума принял и одобрил Закон от 6 октября 2006 г. №166-З.

Таким образом произошло окончательное “правовое” закрепление бессрочного пребывания у власти господина Лукашенко. Завершился очередной эпизод длящегося действия по удержанию государственной власти, захваченной, как трактуют независимые юристы, неконституционным путем. И сколько бы раз этот господин ни объявлял об “элегантной победе” на очередных выборах, сущность его власти не изменится — она не законна. История учит: диктаторы заканчивают плохо. Необходимо только к этому приложить Закон и Волю.

Гарри ПОГОНЯЙ.ЛО, руководитель юридической комиссии РПОО “Беларуский Хельсинкский комитет”.

Мнения членов ЦИК Беларуси по поводу регистрации инициативной группы лидера Либерально-демократической партии Сергея Гайдукевича разделились Секретарь Комиссии заявил, что если соответствовать Закону, то эту группу регистрировать нельзя. В результате девять членов комиссии выступили за регистрацию группы, **два — против.**

Уважаемый председатель! Уважаемые дамы и господа !

Диктатура в Беларуси подавляет деятельность журналистов, с 1995г. существует жёсткая цензура, которая усиливается с каждым днём.

Но, что ещё хуже, широко распространена самоцензура журналистов.

1-го октября, выступая перед российскими журналистами, в Минске, диктатор Александр Лукашенко , объявил , что с журналистами (Беларуси) он разберется после выборов, т.е . показал прямую угрозу журналистам Беларуси, конечно, прежде всего, независимым. С июля этого года стал широко , «официально», контролироваться Интернет, активно применяется система СОРМ.

Граждане Беларуси могут пользоваться Интернет –кафе только по предъявлению паспорта и внесению персональных данных гражданина в специальную регистрационную книгу, при этом фиксируются ВСЕ Интернет-посещения. С другой стороны, государство никак не гарантирует безопасности для граждан, т.е. незаконного использования их персональных данных, вплоть до продажи персональных данных граждан преступникам.

Однако, мы, вынуждены, использовать это обращение к международному обществу , к ОБСЕ и Специальному докладчику ОБСЕ по свободе СМИ, The OSCE's Representative on Freedom of the Media, Dunja Mijatovic, с тем , чтобы обратить внимание на Польшу. Свобода медиа не значит, что надо оскорблять целый народ, белорусов.

Возможно, вы помните, как вся политическая и медийная элита Польши боролась (вплоть до ООН) против употребления в СМИ выражения «польский концентрационный лагерь». В результате это выражение не используется более.

НО в этом году польские СМИ брутально оскорбляют белорусов и страну Беларусь, которая , не по своей воле находится под властью диктатора Александра Лукашенко при поддержке России. Вот, что написано в польских газетах « Белорусские репрессии поляков» (Metro), «Беларусь ударяет в поляков»(Rzeczpospolita), «Беларусь расправляется с Союзом поляков» (Gazeta wyborcza).

Мы расценивает это как акт ненависти по отношению к белорусам, так как все просьбы (письма) к польским газетам исправить ошибку и (?) извиниться, остались без ответа.

Почему польские СМИ не могут писать «Режим Лукашенко» или «Диктатор Лукашенко», что было бы точно и более уместно, тем более сам Александр Лукашенко реально репрессирует белорусов и всё белорусское.

15 марта 2010 гражданин Беларуси, Валерий Грыцук, подал Заявление –жалобу в Польский Совет по этике медиов. Но, до сих пор он не получил никакого ответа, даже информации на электронный адрес, что можно расценивать как неуважение к личности и несоблюдение Прав Человека польской организацией.

Почему польская элита, власть, так ненавидят Беларусов? Мы, белорусы, (за всю Историю) поляков не убивали, но поляки убивали и сжигали белорусов.

Беларусы не создавали концентрационные лагеря для поляков, а поляки в Картуз-Березе создали концентрационный лагерь для белорусов.

Почему власти Польши так боятся белорусских лидеров , которые пытались создать Белорусский центр в Варшаве? Почему польские медиа не хотят всей правды о Беларуси , но белорусов оскорбляют.

Чем белорусы так провинились перед поляками ?

2011, HUMAN DIMENSION IMPLEMENTATION MEETING, OSCE-ODIHR

Working session 3 Fundamental freedoms 27 September 2011
HUMAN RIGHTS EDUCATIONAL CENTRE, BELARUS www.hrecb.org

First of all, we thank ODIHR that our recommendations of 2008 has been implemented and the attention for HUMAN Rights Education.

Уважаемый модератор! Уважаемые участники!

Прежде чем, говорить об образовании для Прав Человека, следует сказать, что основные свободы в Беларуси запрещены диктатором Лукашенко, который недавно вообще сказал, что у него надо учиться демократии. По мнению Лукашенко (9.09-2011), странам Запада следует перенимать белорусский опыт демократии. "Никакой демократии там нет.» (т.е.у Запада –авт.).

Но вот пример демократии по-Лукашенко.

После многочисленных попыток диктатура так и не зарегистрировала партию БСДП «Народная Грамада» (а руководителя отправила за решетку), также и не зарегистрировала партию Беларуских христианских демократов (руководитель также осуждён), не зарегистрировала NGO «Молодой Фронт» (руководитель также осуждён, причём он подвергается пыткам).

Диктатура не регистрирует и ряд других организаций, требования Минюста к ним беспочвенны и надуманы.

Очередной раз слуги диктатора Лукашенко лишают офиса Партию Беларуский Народный Фронт (БНФ) с тем, чтобы «тихо» ликвидировать старейшую Партию Беларуси.

А что с образованием по Правам Человека ? Ничего, т.е., совсем ничего, потому что его нет в Беларуси. Даже распространять текст Всеобщей Декларации Прав Человека, фактически, диктатура запрещает, так же как запрещает «молчаливые акции» и наказывает участников , акций без плакатов и символики, некоторым спецназ ломает ноги.(case -- Гомель, Кастусь Жуковский).

Но, с другой стороны, «православный атеист» (самоназвание Лукашенко) даёт Московской православной церкви право анализа и цензора беларуских учебников . Во всей Истории Беларуси эта церковь только вредила беларусам, помогала властям русифицировать беларусов.

Единственный для Беларуси, специализированный интернет-сайт, www.breeb.org - образование по Правам Человека, на белорусском языке, был уничтожен спецслужбами диктатора Лукашенко.

Однако, мы благодарим ОБСЕ, БДИПЧ за уже постоянное внимание к этой теме.

Знание даёт Жизнь, незнание ведёт к смерти. В Беларуси диктатура всё более проводит политику «незнания».

Именно, поэтому, среди белорусов, всё больше распространяется пьянство и алкоголизм. Проблема алкоголизма отмечается и для детей, младших школьников. Власть, фактически, способствует алкоголизации населения.

Куда идут белорусы?

.....
Информация.

«Продажи водки в Беларуси в январе-августе текущего года выросли по сравнению с аналогичным периодом 2010 года на 14,8% до 7805,5 тыс. дал в натуральном выражении. Об этом сообщили корреспонденту БЕЛТА в Национальном статистическом комитете.» БЕЛТА

Ещё в 2008 году потребление алкоголя на душу населения составило в Беларуси 12,5 литров чистого спирта. По данным Всемирной организации здравоохранения, потребление алкоголя **свыше 8 литров** ведет к деградации нации.

2011, HUMAN DIMENSION IMPLEMENTATION MEETING, OSCE-ODIHR
Working session 4

HUMAN RIGHTS EDUCATIONAL CENTRE, BELARUS www.hrecb.org

Rule of law : Legislative transparency; Independence of the judiciary; Right to a fair trial.

Уважаемый модератор! Уважаемые участники!

Закон. Справедливая процедура. Прозрачное законодательство. Независимая судебная система. Всего этого нет в странах диктатуры. Тексты, которые формально можно считать **законами** не являются таковыми в странах диктатуры. В Беларуси абсолютно отсутствует независимая судебная система. Надо быть объективным, иногда в Беларуси, бывают и справедливые судебные решения.

Но, в данном выступлении мы вынуждены обратить внимание **на Европу**, на страны ЕС. Нам непонятно почему в демократических странах не исполняется Закон. Закон, договор, который не исполнен в точности, нельзя считать исполненным, более того он нарушен. К большому нашему сожалению, мы вынуждены отметить такое нарушение Закона в следующих странах: **Lithuania и Poland**. Уже многим в Европе и Мире известна история незаконной передачи информации о банковских счетах белорусских правозащитников чиновниками Vilnius и Warsaw . И это не ошибка – это сознательная долговременная активность. В Договоре о правовой помощи между соседями точно прописаны все условия (пункты), которые должны быть исполнены , чтобы диктатура Лукашенко получила такую информацию. **Эти условия не были выполнены**. Первыми **предали** белорусских демократов вильнюсские чиновники, потом – варшавские. Впоследствии, и Vilnius и Warsaw ,вынуждены были согласиться, что, да, информация была передана незаконно –«заявка» была оформлена неправильно. Журналисты Lietuvos rytas очень сильно доказали этот факт. Таким образом, Закон, Rule of law, был нарушен. Следовательно, можно утверждать, что некоторые вильнюсские чиновники стали слугами диктатора Александра Лукашенко. Тоже, самое, относится и к варшавским чиновникам. Но в Vilnius, президент, Даля Грибаускайте не согласна с таким выводом, а наоборот, обвиняет белорусскую оппозицию. Однако, честные люди в Vilnius прямо говорят:

«Устами президента Д.Грибаускайте говорит сам А.Лукашенко», ---
главный редактор газеты **Lietuvos rytas**.

В Варшаве ситуация была вообще абсурдная. Заявку рассматривали прокуроры высших уровней и только, один юрист (из 5-ти) Elzbieta Janicka усомнилась в необходимости удовлетворять заявку диктатуры. И диктатор Лукашенко получил то, что хотел. В результате пропаганда диктатора получила «материал» для геббельсовской пропаганды , а тюрьма - беларуского правозащитника.

Но следует отметить, что польские власти ещё более благосклонны к диктатору Лукашенко. Всем известны решения «Венецианской Комиссии» о лукашенковских референдумах. **Известно, что Александр Лукашенко в 1996 г. совершил конституционный переворот**, т.е. самое тяжёлое преступление и, автоматически, перестал быть легитимным президентом. Но Польша «не заметила» это преступление и, в 2002г., подписывает с диктатором дополнительный протокол к Договору о правовой помощи, который позволяет чиновникам диктатуры требовать информацию чуть ли не от каждого польского чиновника относительно граждан Беларуси. Можно уверенно сказать, что вся польская власть, различные государственные органы Польши, готовы постоянно помогать диктатору. В желании помочь «последнему диктатору Европы» польские чиновники не останавливаются даже перед фальсификацией документов, т.е. идут на преступление. Этот вывод подтверждает уже публично известное «дело Жуковца», а также другие, менее известные дела относительно граждан Беларуси в Польше. Позже мы представим вам некоторые документы.

Возникает закономерный вопрос. ***Зачем польские чиновники постоянно помогают диктатору Лукашенко?***

Да, министр Сикорский резко осуждает такие действия чиновников Польши. Но он - один и переломить исторически (ментально) дискриминационное отношение польских чиновников к беларусам, наверное, он не сможет.

В результате, ситуация, ка в басни русского поэта Крылова:
«А Васька слушает – да ест».

Так, где же Rule of law? Где уважение Прав Человека ?

Спасибо за внимание.

HUMAN RIGHTS EDUCATIONAL CENTRE, Belarus ,

Legislative transparency, new approach

Уважаемый модератор! Уважаемые участники!

С 2003г. мы предлагаем способ на универсальную транспарентность законодательства!

21 век, век компьютерных программ. Почти все государственные структуры имеют компьютеры.

Мы предлагаем модифицировать (или создать) **законодательство прямого действия** странам-участникам ОБСЕ и, надеемся что ОБСЕ-БДИПЧ поможет этому процессу.

Такое законодательство должно быть подобно правилам и основано на прецедентном праве. Законы должны очень подробно описывать ситуацию и обстоятельства преступления или нарушения общественного порядка.

Да, во много раз увеличиться объём текста законов, но использование программы-поиск позволит легко решить эту проблему.

Эффект от законов прямого действия.

Никто не сможет толковать Закон, рассуждать о применимости или его ограниченности данной статьи Закона. Каждый случай преступления, его обстоятельства будут описаны в таком Законе.

Закон может быть основан на традициях, ментальности данного народа., т.е. за конкретное преступление, совершенное в конкретных обстоятельствах должно быть применено абсолютно конкретное наказание, без вариаций.

Роль судьи будет только в том, чтобы установить факт преступления, участника преступления и применить конкретное наказание.

21 век требует именно такого Законодательства. Современные технологии позволяют исключить субъективный фактор в правосудии, избежать несправедливости и судебных ошибок.

Следующее наше предложение.

Головатов, Рахат Алиев, Максим Бакиев ,Борис Березовский и многие другие им подобные, защищенные от правосудия украденными деньгами и политическим вмешательством , разыскиваются Интерполом-Европолом.

Местонахождение их известно, но они спокойно живут своей комфортной жизнью.

А с другой стороны, Европол-Интерпол успешно арестовывают бедных оппозиционеров из стран диктатуры. В результате правоохранительные системы издеваются на борцами за Демократию.

Мы предлагаем ЕС, странам ЕвроСоюза, обратиться с заявлением в Европол (Интерпол) с требованием прекратить сотрудничество со странами диктатуры.

Настоящие преступники откупаются и откупаться от преследования коррупциягенной структуры Интерпол.

Спасибо за внимание.

The danger for the Belarusian Nation.

Уважаемый модератор! Уважаемые участники!

В Беларуси более 80% этнических белорусов, есть и классические национальные меньшинства, но их права не нарушаются. В Беларуси практически уже нет белорусского языка..

Грубо нарушаются права белорусов, коренного населения. Диктатор Александр Лукашенко продолжает этноцид белорусов, которые стали дискриминируемым национальным меньшинством, Лукашенко является преступником, не только в формальной юридической плоскости, он уничтожает Нацию Белорусов.

Кстати, независимая фирма **McCue and Partners** подготовила документы для судебного процесса над Лукашенко.

Но корни такой ситуации лежат глубоко в Истории белорусского народа. Сначала польская администрация запретила белорусский язык в Союзе польского государства и государства белорусов Великого Княжества Литовского (тогда белорусы назывались литвинами).

Далее, российский царь, запретил белорусский язык и назвал литвинов белорусами, позднее, с некоторым перерывом, запрещали белорусский язык российские большевики в СССР. Русификация – была политикой КПСС. Более того, палач всех народов, Сталин физически уничтожал белорусскую элиту и уничтожение начал, уже в 1929г, с учителей белорусского языка.

За время 2-ой мировой войны погиб каждый четвертый белорус.

Соответственно, уничтоженные белорусские специалисты заменялись русскими.

После смерти Сталина, было обнаружено, что 97% белорусской элиты сталинская диктатура уничтожила физически или психически.

Так, в две ноябрьские ночи 1937, сталинские палачи расстреляли 100 белорусских писателей.

Теперь же «русский человек», как себя называет диктатор Лукашенко планомерно проводит кампанию этноцида белорусов.. От незаконного референдума 1995г, когда он навязал белорусам русский язык в качестве государственного и до сегодня, когда все правительственные органы, масса-медиа практически полностью русифицированы.

После 20 лет возобновления суверенитета Беларуси, государства белорусов, члена ООН, белорусы не имеют университета или других высших учебных заведений на белорусском языке обучения. Продолжается тотальная русификация, по всем направлениям, более того переписывается

История белорусов. Слуги диктатора очерняют белорусских героев и восславляют русских генералов, которые осуществляли геноцид белорусов.

Менее 20% детей обучается на белорусском языке.

Влияние на детей оказывает и практически полное отсутствие на ТВ передач на родном языке, мультфильмов, и отсутствие игр (в т.ч. и компьютерных) на белорусском, и отсутствие белорускоговорящего окружения.....

Более того , пример, активист г. Гомеля **Ігар Случак планировал** провести 27 августа встречу с журналистами: сообщить о результатах персональной кампании «Делопроизводство по-беларуску». В результате был несправедливо осуждён за мелкое хулиганство.

Новый минский Центральный автовокзал, оформлен только на русском языке.

И в это же время российский фонд “Русский мир” предложил правительству России разработать целевую государственную программу поддержку русского языка за границами России. И, в первую очередь, – в Украине, Молдове и даже , в Беларуси. Федеральное агентство “Россотрудничество” реализует эту программу, т.е. Москва решила полностью покончить с Белорусской Нацией.

«В Северо-Западном крае так называемый белорусский язык необходимо свести на нет. Если этого не сделать, он постоянно будет инспирировать мысль об отдельном белорусском народе и о праве этого народа на этническую самостоятельность и национально-государственную суверенность, чего допустить нельзя» --Российский генерал Муравьёв , белорусы его называли "вешальник", который подавил восстание белорусов 1863 года.

Диктатор Лукашенко продолжает эту российскую политику, а чтобы белорусы не протестовали – спаивает. В 2010 г белорусы, выпили алкоголя более 14,5 л,(на каждого) в расчёте на спирт. 8 л – граница деградации популяции.

Беларусь сегодня живёт в формате 3D:

Денационализация
Деградация
Депопуляция

КТО нам поможет ?

Т.Меликли: 07.07.2011 Язык как национальная идея:::

С помощью языка, который имеет две основные задачи - быть орудием человеческого мышления и главным средством общения людей друг с другом. "Через язык можно вести захватнические войны (!!!!!), подчинять (!!!!!)себе другие народы, менять общество и общества в нужном ключе. Причем те, с кем это будет производиться, не будут сопротивляться, ибо чаще всего этого они не почувствуют и не осознают. Кроме того, все это делается на глубинном, скрытом уровне, что обеспечивает особую эффективность осуществляемых замыслов".

Российская власть считает: там где русский язык – там территории России.

Президент Казахстана Назарбаев это понял и начал возрождать казахский язык.

<http://news.tut.by/society/250524.html>

Почему школьники не любят белорусский язык и литературу?

Согласно нормам ЮНЕСКО, язык считается исчезающим, когда на нем разговаривают меньше 30% населения, то есть почти столько, сколько (по данным переписи-2009) белорусов сегодня говорит на белорусском. И, к сожалению, все меньше белорусов считает белорусский язык родным. Почему так происходит, выяснял корреспондент TUT.BY. Отношение к белорусскому языку формируется не за один день: его по мере взросления ребенка формируют сначала родители и окружение, затем - школа и университет. Недавно TUT.BY спрашивал у своих пользователей, отдали бы они своих детей в белорусскоязычный класс. Отвечая "нет", наши читатели часто аргументировали свою позицию тем, что отрицательное отношение к белорусскому у них сформировалось именно в школе, а способствовали этому как сами педагоги, так и программа по белорусской литературе. Так, один из пользователей отмечает, что "неприязнь к белорусскому языку у меня вызвала именно школа", другой жалуется на "отсутствие адекватных педагогов, говорящих на белорусском языке", третий считает, что "программа плохая"

Глас народа

"И кстати, такую неприязнь к белорусскому языку у меня вызвала именно школа. Вы бы посчитали, сколько в хрестоматии по белорусской литературе за 6(!!!) класс погибло героев литературных. А всего за 6-11 классы в хрестоматиях по бел.лит. более процентов 80 произведений, где герои умерли, остались калеками или просто закончился "шедевр" депрессивно и уныло, что как бы вместо сочинения на тему произведения в петлю не залезть". "Ну, белорусская литература она такая - сплошные "пакуты селяніна" (муки крестьянина). Многие отмечают, что в белорусской литературе в основном все произведения либо военные, либо описывают начало 20 века. Извините, такая была политика тогдашнего советского руководства (гореть им в аду) убить все национальное, к тому же очень много пропало во время первой и второй мировых войн, много всего было вывезено в Россию. И даже сейчас кроме Якуба Коласа и Янки Купалы почти не упоминаются Кандрат Крапива, Янка Мавр, Владимир Короткевич, Василий

Быков, Николай Гусовский, Винцент Дунин-Марцинкевич, имеющие мировую известность наряду с Горьким, Маяковским и Набоковым.

5. Также замалчиваются многие исторические факты, которые могли бы поднять национальный дух Беларуси, походы Альгерда и Гедымина на Московское княжество, то, что воспитателем царевны Софьи (родная сестра Петра 1) был Симеон Полоцкий, то что на территории Беларуси никогда не было татаро-монгольского ига, в то время когда московские князья платили дань, именно совместные войска Польского королевства и ВКЛ разбили тевтонский орден 15 июля 1410 г. под Грюнвальдом и многое-многое другое".

Программа для школьников специально составлена так, чтобы вызывать отрицательное отношение к родному языку.

Проходные баллы на филологические специальности, связанные с белорусским языком и литературой в вузах, к сожалению, традиционно - одни из самых низких. Например, на бюджетную форму обучения на специальность "белорусская филология" (филфак БГУ) в 2006 – 21,5 для сельской местности, 23,6 – для городской; в 2007 – 25,7 для сельской местности, 26,1 для городской; в 2008 – 16 баллов для сельской местности, 24 – для городской; в 2009-м году на бюджетную форму обучения на эту специальность проходной балл был общий и составил 20,3, в 2010-м и в 2011-м проходной балл и вовсе не указан, сказано лишь, что "поступили все абитуриенты, участвовавшие в конкурсе". В Педуниверситете имени М.Танка менялись названия специальностей. Конкурс на специальность "белорусский язык и литература" в этом году составил 22 балла, а в предыдущие годы эта специальность либо шла в 4-летнем сроке обучения, либо с дополнительной специализацией. Например, "белорусский язык и литература. Польский язык". Хотя и на них проходные баллы невелики. О конкурсе и говорить не приходится: на платной форме обучения в последние годы на эти специальности его нет вообще, а на бюджетной форме часто не набирается даже 2-х человек на место. Хотя, конечно, бывают исключения: например, в 2007-м году на "белорусский язык и литература. Журналистика" было 3,2 человека на место, в 2010-м - 3,8. Кстати, на похожую специальность, но только с дополнительным языком – английским или немецким - традиционно в столице конкурс велик: проходной балл порой достигает 230 баллов. Кстати, и выпускники школ все реже проходят тестирование по белорусскому языку: в 2007-м таких было 77 тысяч человек, в 2008-м - 68 тыс., 2009-м - 63 тыс., 2010-м - 67 тыс., в 2011-м - 52 тысячи. Какие же потом в школу приходят работать учителя? "К нам работать приходят после университета мои же ученики, которые на 2-3 учились, прогугливали и, конечно, никогда не говорили по-белорусски. Они приходят после университета и мучают себя эти часы, что говорят с детьми на белорусском. К сожалению, я не помню, чтобы за последние годы действительно сильные дети приходили к нам работать", - с горечью констатирует учитель одной из белорусских школ.

Лекции по вузовским предметам переводили на белорусский язык

Интересно, что почти 20 лет назад все было по-другому. К примеру, в 1993-м году, чтобы поступить на тогда действительно престижную специальность "белорусский язык и литература" нужно было сдать 3 экзамена (диктант по белорусскому языку, устно язык и устно литературу) почти на отлично (на 5 по 5-балльной шкале), поскольку, "считалось, что на белорусские специальности идут учиться только талантливые и одаренные ребята", - рассказала TUT.BY учитель белорусского языка и литературы одной из белорусских школ Тамара Н.

Теперь для поступления в вузы на специальности "белорусский язык и литература" необходимо сдать также 3 экзамена: 2 тестирования – по белорусскому языку и истории Беларуси и белорусскую литературу устно. Однако это – не считая среднего балла аттестата. Получается, чтобы поступить на "родные" специальности, достаточно, как и в 93-м, иметь крепкую пятерку. Правда, уже - по 10-балльной шкале...

"Я поступала в 1993-м году, конкурс был большой, а белорусский язык считался популярным и перспективным. Два экзамена я сдала на 5 и один – на 4 и, набрав 14 баллов, поступила. Хотя могла бы и не поступить, ведь было достаточно тех ребят, кто вообще все три экзамена сдал на 5. Меня спасло то, что был большой набор, - вспоминает педагог. – Когда я уже поступила, обучение шло только на белорусском: лекции почти по всем предметам преподаватели сами переводили на белорусский язык - экономику, философию, этику, эстетику... Не переводили только русский язык, зарубежную и русскую литературу. Было, конечно, тяжело переводить, поскольку учебников по многим предметам на белорусском либо не было, либо было почти не достать. Поэтому за перевод преподавателям даже делали доплаты".

Однако уже с 1994 года, по словам Тамары Н., начались перемены: программа постепенно стала сокращаться, а на белорусском стали говорить все реже, чему поспособствовала и реформа системы образования, которая, напомним, произошла в 2008 году. «Дошло до того, что в этом году школьных учителей вместе со студентами вузов отправляли на совместные "гастроли" по средним школам районов со спектаклями и сценками, которые бы могли "разбудить" интерес у школьников к поступлению в вузы на специальности "белорусский язык и литература", - рассказала педагог, коллеги которой в таких "гастролях" участвовали.

Как менялась школьная программа по белорусской литературе?

Единая республиканская программа по белорусской литературе появилась в 2006 году и была разработана Национальным институтом образования. Но с тех пор она менялась почти каждый год, чему способствовало и возвращение к 11-летке в 2008 году. И рассчитанная на 12 лет программа, конечно же, была сокращена.

"Получилось, что до реформ на белорусскую литературу отводилось 72 часа в год, а затем ее сократили до 53-х. Более того, литература, которая до реформ изучалась по хрестоматии и критике, сейчас изучается только по критике, где представлена лишь биография автора и очень краткий анализ его произведений".

Кстати, в 5-6 классах на изучение белорусской литературы отводится 72 часа, в 7-11-х - по 53.

Теперь приходится либо открывать старые шкафы и доставать хрестоматии, в которых хоть что-то совпадает с программой, либо искать материал, распечатывать и раздавать детям по одному листу на парту, рассказала Тамара Н. "Конечно, распечатывать можно только стихи, большие произведения нужно брать в библиотеке, но дети сейчас в школе не настолько сознательные, чтобы ходить в библиотеку", - говорит она.

Кстати, распечатки учителя делают за свой счет, а чтобы было не так затратно и изнурительно, делятся распечатками друг с другом, рассказала педагог.

Реформа образования действительно существенно изменила программу по литературе. В частности, то, что прежде изучалось в 10-м классе, теперь изучается в 9-м. Однако, несмотря на то, что изучаемые авторы остались те же, количество часов, отведенных на изучение их произведений, значительно сократилось.

Есть и примеры того, как произведение из школьной программы выкидывали окончательно и бесповоротно: например, "Аблаву" Василя Быкова. Теперь в школе изучают только два его произведения и только в 11-м классе: "Сотнік" и "Знак бяды" - то, что осталось в старых хрестоматиях. "Например, Короткевич когда-то изучался в школе 2 раза: в 9-м классе - "Дзікае пал'ванне караля Стаха" и в 11-м - роман в 2-х частях "Каласы пад сярпом тваім". После реформы эти два больших произведения и вместе с тем - биографию автора - стали изучать только в 10-м и всего лишь за 6 уроков. Более того, "Каласы пад сярпом тваім" раньше изучалось полностью, а теперь - лишь выборочные главы. Как можно из такого произведения вырывать главу, чтобы ребенок осознал о чем вообще речь идет? - недоумевает учитель. - Поэтому сейчас я коротко рассказываю сюжетную линию, а затем с учениками мы обсуждаем только пару глав". Кроме того, отмечает Тамара Н., нынешние 53 часа по программе получается отрабатывать весьма редко, потому как в течение года некоторые уроки просто "выпадают" из-за праздников. "Мало того, что программа и без того урезана, учитель из-за этого вынужден еще более кратко проходить произведения". Немаловажно и то, что фактически у детей уменьшилось время на прочтение больших произведений. Так, если раньше в 11-м классе такие произведения (например, Быкова и Шамякина) изучались преимущественно во второй четверти, то сейчас все 4 (включая Бёля и Хемингуэя) - в первой. По словам педагога, дети, точнее их родители, нашли выход из ситуации: покупают книжечку "Школьные произведения в кратком содержании" и приходят с ней на урок. В лучшем случае, говорит она, дети прочитают краткое содержание. "Обычно - просто приносят в школу, даже не пролистав".

"Тутэйшых" из программы просто убрали.\\ При этом, подчеркивает педагог, отношение к белорусскому языку зависит во многом не от тех авторов, которых нужно проходить по программе, а от самих произведений. "Куда более влиятельны произведения, в которых на красивом родном языке мэтры белорусской литературы не просто описывают Беларусь и ее повседневную жизнь, а несут идею национального самосознания. Произведения с такими идеями стали потихоньку "убираться" из программы", - говорит Тамара Н. Так, например, в 1992-1993 годах школьники изучали знаменитое произведение Янки Купалы "Тутэйшыя", в котором автор изобличал белорусов, не знающих, что они - белорусы, а не "тутэйшыя". На уроках обсуждалась тема того, "что значит быть белорусом", насколько важно знать свои корни и как стыдно, наоборот, их не знать.

Однако с 2008 года "Тутэйшыя" из программы убрали, зато вернули "Раскіданае гняздо", которое, по словам учителя, несет совершенно другие идеи. Здесь уже рассказывается о бедной белорусской крестьянской семье, которая от того и бедная, что судьба, дескать, у всей Беларуси такая. Еще одного мэтра белорусской литературы - Якуба Коласа - теперь изучают очень фрагментарно: на него выделено всего 6 уроков. За эти 270 минут нужно пройти биографию писателя, трилогию "На ростанях" и поэму "Новая зямля". "Если раньше трилогия "На ростанях" изучалась полностью, то, согласно нынешней программе, теперь изучают только ее 1-ю часть. Поэму Коласа "Новая зямля" тоже раньше изучали полностью, сейчас - 1-2 главы", - говорит учитель. По словам Тамары Н., яркие авторы, конечно, остались. "Конечно, Минобразования не допустит, чтобы дети, закончив школу, вообще не знали, кто такой Быков или Колас. Обидно другое: уже 14 лет на уроках из-за такой программы я детям рассказываю о том, что Беларусь - страна "зацюканых", "прыгнечаных", "сялянскіх" працакоў, и сама создаю у детей такой стереотип. Мои учителя, например, создали у меня другое мнение: Беларусь может быть настолько же селянскою, насколько интеллигентною: все зависит от самого человека, его образования и воспитания. О белорусской интеллигенции раньше говорилось намного чаще и с восхищением, она ставилась в пример. К сожалению, доля "интеллигентных" произведений в общей массе "сялянскай" литературы ничтожно мала". "Где у нас по телевидению хотя бы одно ток-шоу на белорусском?"

Надо признать, что наравне с измененной программой, влияние на детей оказывает и практически полное отсутствие на белорусском ТВ передач на родном языке, и отсутствие игр (в т.ч. и компьютерных) на белорусском, и отсутствие белорусскоговорящего окружения, отмечает председатель Товарищества белоруской школы (ТБШ) Тамара Мацкевич. Вероятно, нетрудно уловить связь и с тем, что стали невостребованными белорусскоязычные школы, которых ежегодно по стране закрывается около ста. Недавно с такой проблемой столкнулась даже 23-я столичная белорусскоязычная гимназия. Как сообщила TUT.BY директор, в гимназии накануне учебного года был недобор, родители просто не вели туда детей.

Автор(ы): TUT.BY

Working session 13: Tolerance and non-discrimination II

Уважаемый модератор! Уважаемые участники!

Сейчас Польша -- формальный лидер ЕС.

Соответственно, мы считаем логичным более пристальное внимание к Польше. Мы отмечаем проблему **дискриминации белорусов** чиновниками Польши. Этот происходит как относительно граждан Польши, этнических белорусов, так и относительно активистов белорусской оппозиции, граждан Беларуси в Польше. Только один пример относительно граждан Польши, этнических белорусов. Во время недавней переписи населения Польши этнических беларусов насильно записывали «поляками». (Это объясняет «цифру», почему сейчас в Польше насчитывается только 50000 белорусов, а 20 лет назад , было – 400000 белорусов .

Десять лет польские власти издеваются над белорусским бизнесменом , который активно помогал белорусской оппозиции, за что и преследует его диктатура Лукашенко. Здесь уже говорили об этом.

Есть и другой пример.

Беларускому правозащитнику трижды незаконно отказали в статусе беженца и уже девять лет, польские власти не желают решить этот вопрос , согласно международным обязательствам и внутреннему законодательству. Негативные решения польских властей основываются на фальшивом утверждении.

Читаю. Перевод с польского.

„Причиной выезда иностранца, установлено, является его желание отказа оплаты государственного налога, а не преследования со стороны властей..»

Беларуский оппозиционер имел только одно место работув государственном учреждении, где все налоги забираются автоматически, без участия работника.

Следующее.

Ко всем премьерам Польши было предложение. Вот копии.

зарегистрированных в Канцеляриипремьера , писем о помощи в открытии (созданию) в Варшаве «Беларуского Дома- Информационного центра».

Письма были направлены в 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, а также к президенту Варшавы.

Результат один --- ответнет, помощи беларуским демократам нет.

И вот только, 26.10.2011, недавно, в Варшаве был открыт «Беларуский Дом», но не с помощью правящей партии , «РО», а с помощью оппозиции (PiS).

Да, мы, беларусы, помним и благодарны польским моральным авторитетам, которые в 2004 и в 2005гг. обратилась к польскому народу и властям с призывом поддержать беларусов. В Обращении были конкретные предложения (также и «Беларуский Дом»). **«Помня идеалы Solidarnosc поможем беларусам так, как нам помогли!»**

Но польские власти не услышали этот призыв. В реальности есть так, как описано в польском журнале Wprost (18.04.2010). «ПОДДЕРЖИВАЕМ ДЕМОКРАТИЮ, но ТОЛЬКО ДЛЯ СЕБЯ».

Нет плохих народов. Не плохой польский народ, не плохой русский народ. Но есть плохие люди и, они у власти.

А в странах Прибалтики такие люди, этнические русские, рвутся к власти. Зачем ? Вероятно, чтобы «законно» присоединить эти страны опять к России. Мы здесь слышали, как такие «обиженные русские» уже который год заявляют о дискриминации их, но они ведь держат «камень за пазухой». Все они, здесь, в кулуарных разговорах, поддерживают диктатуры, например диктатуру Александра Лукашенко.

Русские, из официальной делегации, вообще игнорируют все правила и нормы. Так, господин Чуров, открыто демонстрировал здесь настоящий камень.

Представители русской диаспоры в Прибалтике говорят, что они русские (их предки) здесь живут уже 200 лет.

Аналогия

Если бандит изнасиловал женщину, то что ? Она после изнасилования считается его законной женой?

Так и насильственная оккупация стран Прибалтики русскими, российскими войсками, не может служить основанием для исключительных прав русскому меньшинству в странах Прибалтики.

Очень часто дискриминация , в подобных случаях, является обычным выравниванием реальных прав людей.

Спасибо за внимание.

HUMAN RIGHTS EDUCATIONAL CENTRE, BELARUS

Мы уже 10 лет делаем доклады на таких встречах, предлагаем рекомендации, но из множества наших рекомендаций, принята и реализуется только одна: в ОБСЕ появилась программа “Образование по Правам Человека”. Спасибо и на этом.

С надежной , на успех наших новых **рекомендаций** начнем с них.

1. Предложить правительству Беларуси, напечатать во всех районных газетах “Всеобщую Декларацию Прав Человека”, ООН, и перечень ратифицированных (РБ) документов; документ «Хельсинки 1992» и выдержки (“средства правовой защиты”) из документа ОБСЕ “Вена 1989”. Соответственно, финансировать это предложение.

2.Объявить конкурс на грант по созданию компьютерной игры “Права Человека и ОБСЕ”

3.Провести семинар для молодёжи стран СНГ на тему «Зачем мне нужно знать Права Человека и документы ОБСЕ»

4. Объявить конкурс на грант по созданию «социальной сети- Права Человека и молодёжь».

5.Сотрудничать далее с ООН и другими международными организациями для продолжения Программы «Образование по Правам Человека в школе», но без акцентации на Права ребёнка.

Беларусь. Для диктатора Беларуси сами слова «Права Человека» страшные, соответственно и образование по «Правам Человека» в Беларуси невозможно. Более того, само понятие Прав Человека диктатор сводит к обеспечению физиологического существования человекоподобного существа, а демократию - к «создать семью» . Хотя , надо отметить , что государственные структуры делали попытки организовать такое образование. Но, вот слова представителя учреждения государственной структуры (Симановский) *«Однако, к сожалению, существуют некоторые противоречия между реальной жизнью и требованиями Конституции»*.и *«Образование в области прав человека будет способствовать значительному повышению уровня духовно-нравственного состояния общества»*, а также мнение представителя **«Национальный институт образования»:** *«Стратегия по реализации **системы мер** по обучению в области прав человека не разрабатывалась»*-- всё это актуально и сейчас.

В тоже время все государственные структуры подменяют, сводят, «Образование в области Прав Человека» к «Образованию по правам ребёнка» и ознакомлению учащихся (для запугивания) с некоторыми статьями уголовного кодекса.

Негосударственные организации (NGOs) пытаются знакомить молодёжь с «Образованием в области Прав Человека», но делается это, фактически, в нелегальном (подпольном) режиме, или же организуются ,часто, неэффективные семинары за границей. Следует отметить, что, ранее, БДИПЧ значительно помогло белорусскому обществу в рассматриваемой области, когда диктатура разрешала оказывать такую помощь.

Некоторые частные институты дают достаточно широко знания в области Прав Человека, но в государственных образовательных учреждениях , даже преподаватели, методисты не знают основных документов ООН, не говоря о документах ОБСЕ. Как пример такого невежества, в методических пособиях упоминается некая «Конвенция ООН по Правам Человека». Не «Билль», не декларация, а именно «Конвенция ООН».

Соответственно, и население Беларуси, после 18 лет диктатуры не знает о своих правах и документах по Правам Человека, которые ратифицировала Беларусь. В качестве примера приведём недавнее социологическое исследование. Выводы:

Респонденты уверены, что политические и гражданские права защитить в Беларуси невозможно, при этом называют ООН и (удивительно) “Суд в Гааге” //наверное, имея ввиду, Международный уголовный суд\\, где возможно пытаться защитить свои права\\, но всё это очень абстрактно. Жалоб граждан Беларуси в ООН всего 140, за 20 лет.

В тоже время, люди надеются, что реально защитить свои права они смогут с помощью друзей, «связей»(вероятно, через коррупцию) , независимых СМИ и с помощью «социальных сетей».

Это исследование также показало, что граждане Беларуси , вообще, очень смутно себе представляют, что такое защита Прав Человека и, кто такие правозащитники., так как не знают, перечня даже основных Прав Человека (большинство населения).

Но откуда им знать, если в Беларуси даже не празднуется День Конституции...

Как мы видим картина плачевная.

Оно и понятно - диктатура сталинского типа.

Чтобы приблизить граждан Беларуси к Правам Человека, просим ЕС сделать для белорусов визы в ЕС («шангенские») бесплатными.

2012 HUMAN DIMENSION IMPLEMENTATION MEETING

Working session 4:

HUMAN RIGHTS EDUCATIONAL CENTRE, BELARUS

The dictatorship has not a judiciary.

Democratic lawmaking, Independence of the judiciary, Right to a fair trial are not in Belarus. We see the dictatorship 'state.

We have the dictator Alexander Lukashenko, who has numerous crimes. Why? What article of a law has been violated?

First of all we see the case for the Hague court .

Art 25 Rome statute demands a punishment for an individual crime.

Верховенство права. Демократическое законотворчество.

Независимость судей....

Что такое право? Этот вопрос жизненно важный для страны диктатуры.

Если группа граждан, которые не выбраны в честных выборах, утверждает «право», которое запрещает гражданам в группе быть и молчать в публичных местах... Если КГБ, в противоречии с Конституцией, наделено правом запрещать гражданам выезд за границу Беларуси. Александр Лукашенко предоставил КГБ право ограничивать выезд за границу граждан, указ от 4 июля, номер 295.

Диктатура создала СПИСОК невыездных оппозиционеров.

Если «право» полностью подчинено воле диктатора, а диктатор сам постоянно нарушает законы, то может ли мы тогда говорить о «Праве»? Вот, **только несколько** примеров.

Crimes

Rome Statute, «Римский Устав» предусматривает уголовную ответственность не только лиц, непосредственно совершивших преступление, но и лиц, которые были к ним причастны. Более того, в соответствии с международным правом начальники обязаны пресекать нарушение норм международного гуманитарного права, также в соответствии со **статьями 86(2) и 87 «Дополнительного протокола» к Женевским конвенциям.**

Важна тут и статья 28 **The Rome Statute.**

В 1995г, по приказу главнокомандующего, тогда ещё президента Александра Лукашенко, были убиты мирные граждане USA, уничтожен гражданский воздушный шар. В этом году диктатор подтвердил свою позицию и для случая «шведского самолёта» в воздушном пространстве Беларуси.

«Кого жалели..?» ---это его публичные слова в 2012г.*** **(надо убивать?)**

Соответственно, Международный Уголовный Суд в Гааге уже имеет право арестовать Александра Лукашенко и начать судебный процесс.

Далее преступления, согласно беларускому законодательству.

1. Нарушение президентом (до 1999) Конституции, ряда статей., (перечисляем ниже) установлено Комиссией Верховного Совета (доклад Виктора Гончара) . Далее ссылка на статьи Уголовного кодекса РБ.
  2. Государственный переворот, неконституционный захват власти в 1996г (**продолжается до сегодня.**) – ст. 357 и ст. 292
  3. Похищение и убийство политических оппонентов (Юрий Захаренко, Виктор Гончар, бизнесмен Красовский, журналист Завадский) -- ст.182 и ст. Статья 139. Убийство.
  4. Избиение депутатов парламента (1995) -- Статья 366, а также Статья 286. Бандитизм.
  5. Превышение власти (**постоянно**) Статья 426.. (яркий пример- все референдумы, также и 2004г о продлении своей власти), а также незаконное участие , как кандидат, в выборах президента Беларуси 2006г, 2010г., а также препятствия для свободных выборов ----- Преступления против конституционных прав и свобод человека и гражданина, а также постоянные, неоправданные жесткие репрессии оппозиции --Статьи 190, 191, 192, 194--- 198 УК РБ., а также **The Rome Statute, Article 68(1). Article 7(a)(e) (f) (g) .**
  6. **Все выборы и референдумы (после1994) Лукашенко заставил сфальсифицировать**, после выборов 2006г, он публично признался, что потребовал изменить «цифру» -- Статья 288. Принуждение лица к участию в преступной деятельности и Статья 426.
  7. Подготовка и организации террористических актов (2008г, 2011г) - Статья 289. Терроризм
  8. Постоянное требование диктатуры к бизнесменам отдавать дополнительные деньги, кроме налогов (это метод власти Лукашенко) -- Статья 208. Вымогательство.
  9. Подавление культуры и языка титульной нации, белорусов, этноцид – это уже статья из международного права --**The Rome Statute, Articles 5 (a),(b) 6 (b) , Article 68(1)** , а также Статья 130. Статья 127. Геноцид УК РБ. При этом, за 18 лет власти Лукашенко количество белорусов сократилось почти на 1 миллион.
  - 10.Вообще, **власть диктатора Александра Лукашенко - это организованная преступная группировка --- Статья 285 УК РБ, создание преступной организации** либо участие в ней. Визовые санкции ЕС для **некоторых членов** этой группировки тому подтверждение.
- В Беларуси нет суда и нет независимости судей.** Диктатор Лукашенко манипулирует решениями судов и даже полностью подменяет их формальное существование, освобождая от ответственности преступников. В том, что деятельность так называемых правоохранительных органов , является часто незаконной вынужден был признать представитель Следственного комитета.

В 2011 году незаконно к уголовной ответственности было привлечено 426 граждан, но это, как говорится, только вершина айсберга.

Конституционные преступления гражданина РБ Александра Григорьевича Лукашенко.

Александр Григорьевич Лукашенко, в 1994, как первый президент Беларуси клялся Народу Беларуси, что будет охранять Конституцию Беларуси и Права Человека.

Однако, уже, 1995 г. Конституционный суд Беларуси отменил ряд указов президента.

Специальная Комиссия Верховного Совета Беларуси (парламент) установила, (на 1999) что имеется целый ряд , повторяющихся примеров, нарушения следующих статей конституции, которые гарантируют права граждан, не менее 39 статей.

Это статьи 1 - 8, ст.17. ст.21 - 31; 33 - 39 ; 41 и 47(частично), ст.46. Ст.109, 110, 112, 114, 115, 116,117,120; 126, 127, 137 и другие, в разной степени.

Эти нарушения продолжаются и сегодня.

В конституции Лукашенко(1996г) записано : «*Статья 17.*

Государственными языками в Республике Беларусь являются белорусский и русский языки.». Каждый день эта статья нарушается ,

Особенно ярко это нарушение Конституции проявилось в суде над известным белорусским правозащитником в прошлом году, Алесем Бяляцким, которому запретили пользоваться конституционным правом.

И последнее, мы надеемся, что, особенно, делегации(Germany, Poland) Германии и Польши очень внимательно прочитают этот доклад.

***Генерал-майор Дмитрий Пахмелкин, командующий ВВС и войсками ПВО Вооруженных сил Беларуси. О шведском самолёте. «*Мы бы подняли в воздух самолеты или, в крайнем случае, вертолеты и задержали бы воздушного нарушителя. По нашим законам мы не можем открывать огонь на поражение, если в воздушное пространство Беларуси вторгся гражданский самолет*», – уточнил генерал.

Слова Лукашенко: «*! Да, мы, мы последние выборы сфальсифицировали, я уже западникам это говорил...* Это правда было. Если сейчас начать пересчитывать бюллетени, я не знаю, что с ними делать вообще.»(2007)

«*Я своё государство за цивилизованным миром не поведу.*»

«*Что я там в Европе не видел! Грязно все! Люди трутся друг о друга*»
And

Суть демократии по Лукашенко: выйти замуж и "гарантированно и спокойно родить детей"

01.10.2010, «*"Права человека? Первое право -- на жизнь, второе-- на труд, на достойную зарплату. У нас что, этого нет? Есть"*

2012 HUMAN DIMENSION IMPLEMENTATION MEETING

Working session 12:

HUMAN RIGHTS EDUCATIONAL CENTRE, BELARUS

- Preventing aggressive nationalism and chauvinism

Права лиц национальных меньшинств, недопущение шовинизма.

Известно, что в Польше белорусы – это национальное меньшинство. Но, сейчас в Польше есть и белорусские эмигранты, которые достаточно долго вынуждены жить в Польше, тоже относятся к этой группе. К сожалению, отношение властей Польши к белорусам – это проблема. Мы не поднимали бы эту проблему, **если бы была реакция ОБСЕ** на наше сообщение **2010г.** (упоминали на первой сессии, 2012), **если бы не было предательства** относительно белорусских правозащитников (публично известен только «случай Бяляцкого») и продолжения «**случаев**». В тоже время, мы благодарны, некоторым представителям польской элиты, которые встали на защиту белорусских демократов. Спасибо им. Мы помним и «Заявление» отцов – основателей «Солидарности» (Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Tadeusz Jędrzak, Zbigniew Janas, Bogdan Lis, Lech Wałęsa-- List od 18.08.2011)

Но мы видим и другое, тогда как высшая власть Польши иногда вспоминает о помощи белорусам, особенно после испуга предательства, ...

то среднее звено польских чиновников продолжает историческую польскую традицию дискриминации белорусов, граничащую с шовинизмом.

Этот год дал следующие (некоторые) факты для такого вывода. В июле, была попытка незаконно уволить с работы известного демократического журналиста- белоруса Юрия Калину, гражданина Польши. Только большой шум поднятый белорусами помешал этому. 5 июня польская полиция **вдруг** арестовала (подвергла унижениям) белоруса, политического беженца **Андрея Пыжика**. Подчеркнем, белорус (**один из многих**) 5 лет ждал статус беженца. Полиция давно знала его место проживания, но **вдруг** решила арестовать его. Только вмешательство публичности, а также белорусов- иммигрантов, позволило Андрею Пыжику выйти на свободу.

В августе, в Варшаве, произошел печальный случай: нападение польских хулиганов на мирных белорусов. Поводом для избиения белорусов поляками послужило то, что белорусы начали вывешивать **бело-красно-белый**, национальный флаг, в разрешенном польскими властями месте. Ранее и **до сих пор польское правосудие** не хочет поддержать мнение белорусов о нападении польских охранников на белоруса, который, во время

международного спортивного матча (была беларуская команда) , размахивал нашим национальным флагом. Опять тот же повод: флаг!

Случай беларуского бизнесмена Андрея Жуковца, который из-за поддержки им оппозиции, вынужден был эмигрировать в Польшу. 12 лет беларус пытается доказать полякам, что он не совершил преступления, но польские чиновники традиционно нарушают и польское право (эти нарушения доказаны), чтобы помочь диктатору Лукашенко наказать оппозиционера. Польские правонарушители не наказаны, а беларус всё ещё ждёт Справедливости. **В этом случае даже Министр юстиции Польши вынужден был заявить, что ему стыдно за польский суд.** Есть и другие факты относительно других беларуских оппозиционеров, где польский суд **также фальсифицирует дела.**

Соответственно, вывод: судов в Польше также нет , как и в Беларуси..

Далее...Доктор филологии, специалист по польской литературе, получил статус беженца, но работу в Польше найти не смог – везде ему отказывали. Та же история для учительницы с Беларуси. И далее, очень активный оппозиционер, беларус, (инвалид) почти 2 года ждал (это «стандартное» время, но незаконное) «статус беженца» -- получил. Но уже несколько лет польские власти отказываются предоставить ему жилье, что гарантирует польский Закон. Есть и другие факты дискриминации беларусов, мы упоминали ранее, но **польские власти не обратили внимания.** И ещё один факт, когда моральные авторитеты Польши (спасибо им) опубликовали свою Декларацию в поддержку беларусов-демократов в самой массовой газете и была просьба, ко всем полякам, подписаться (через Интернет) , поддержать эту декларацию...

То, подписалось всего 100 граждан Польши.....

Соответственно, вы сами можете сделать вывод: сохранился исторический польский шовинизм по отношению к беларусам или нет...

Но, то, что польские масс-медиа подогревают негативное отношение поляков к беларусам – это факт.. А власти Польши не реагируют.

“że mamy do czynienia raczej z zasadą niż przypadkiem” (т.е. не случайно)– это слова из «Заявления» отцов –основателей «Солидарности». Они также подчеркивают, что беларуская оппозиция не имеет такой поддержки, как имела польская оппозиция в1980-х годах. Польша имела военное положение 18 месяцев, а Беларусь – 18 лет, только без формального объявления.

Рекомендации

Предложить международным спортивным организациям не толковать широко понятие отсутствия политики на спортивных мероприятиях.

Проводить мониторинг ситуации с правами лиц национальных меньшинств, недопущением шовинизма в Польше. Считать, что в группу национальных меньшинства, беларусов, входят также и беларусы-беженцы. Также напомнить Польше о своих обязательствах в рамках документов ОБСЕ, это почти все документы, где говорится о не дискриминации. Это например, документы, «Хельсинки 1975», глава VII; «Мадрид 1983», «Вена 1989», «Копенгаген 1990»,...Стамбул 1996», «Маастрихт 2003».

Просьба к работникам БДИПЧ: всё же читать доклады NGOs и переводить на английский язык, так, как обещается на сайте.

.....
And please remember it.

THE 2010 REVIEW CONFERENCE

OSCE-ODIHR 7 10 2010

Session 1: Freedom of media

HUMAN RIGHTS EDUCATIONAL CENTRE, BELARUS

Диктатура в Беларуси подавляет деятельность журналистов, с 1995г. существует жёсткая цензура, которая усиливается с каждым днём. Но, что ещё хуже, широко распространена самоцензура журналистов.

1-го октября, выступая перед российскими журналистами, в Минске, диктатор Александр Лукашенко, объявил, что с журналистами (Беларуси) он разберется после выборов, т.е. показал прямую угрозу журналистам Беларуси, конечно, прежде всего, независимым.

С июля этого года стал широко, «официально» контролироваться Интернет, активно применяется система СОРМ.

Граждане Беларуси могут пользоваться Интернет – кафе только по предъявлению паспорта и внесения персональных данных гражданина в специальную регистрационную книгу, при этом фиксируются ВСЕ Интернет-посещения. С другой стороны, государство никак не гарантирует безопасности для граждан, т.е. незаконного использования их персональных данных, вплоть до продажи персональных данных преступникам.

Однако, мы, вынуждены, использовать это обращение к международному обществу, к ОБСЕ и Специальному докладчику ОБСЕ по свободе СМИ, *The OSCE's Representative on Freedom of the Media, Dunja Mijatovic*, с тем, чтобы обратить внимание на Польшу.

Свобода медиа не значит, что надо оскорблять целый народ.

Возможно, вы помните, как вся политическая и медийная элита Польши боролась (вплоть до ООН) против употребления в СМИ выражения «**польский** концентрационный лагерь». В результате это выражение не используется более.

НО в этом году польские СМИ грубо оскорбляют беларусов и страну Беларусь, которая, не по своей воле находится под властью диктатора Александра Лукашенко при поддержке России. Вот, что написано в польских газетах «Беларусские репрессии поляков» (Metro), «Беларусь ударяет в поляков» (Rzeczpospolita), «Беларусь расправляется с Союзом поляков» (Gazeta wyborcza).

Мы расцениваем это как акт ненависти по отношению к беларусам, так как все просьбы (письма) к польским газетам исправить ошибку и (?) извиниться остались без ответа.

Почему польские СМИ не могут писать «Режим Лукашенко» или «Диктатор Лукашенко», что было бы точно и более уместно, тем более сам Александр Лукашенко реально репрессирует беларусов и всё беларуское.

15 марта 2010 гражданин Беларуси, Валерий Грицук, подал Заявление – жалобу в Польский Совет по этике медиов. Но, до сих пор он не получил никакого ответа, даже информации на электронный адрес, что можно расценивать как неуважение.

Почему польская элита, власть, так ненавидят Беларусов? Мы, беларусы, (за всю Историю) поляков не убивали, но поляки убивали и сжигали беларусов. Беларусы не создавали концентрационные лагеря для поляков, а поляки в Картуз-Березе создали концентрационный лагерь для беларусов.

Почему власти Польши так боятся беларуских лидеров, которые пытались создать Беларуский центр в Варшаве? Почему польские медиа не хотят всей правды о Беларуси, но беларусов оскорбляют.

Чем беларусы так провинились перед поляками?

2012 HUMAN DIMENSION IMPLEMENTATION MEETING

HUMAN RIGHTS EDUCATIONAL CENTRE, BELARUS

Working session 16. Democracy at the national, regional and local levels;

The Democracy

Что такое Демократия? Спорить можно долго. Авторитарные страны предлагают свое понятие, страны Азии – свое. А вот диктатор Лукашенко дал очень простое определение: «*Демократия – если просто говорить, это то общество, где женщина может чувствовать себя женщиной, спокойно выйти замуж, создать семью, гарантированно и спокойно родить детей, воспитывать их, дать образование и так далее и так далее – вот суть демократии*»

И ещё одно его «супер мудрое» высказывание.

"Если надо квасить демонстрацию (на Западе – имел ввиду), то никто ни у кого не спрашивает - водометы и слезоточивый газ." Октябрь 2010.

А потому вспомним Историю. Вторая мировая война, немецкие солдаты уничтожили почти 1\3 населения белорусов, около 3 миллионов, сожжено и разрушено 75% всех городов, 9200 деревень, разрушено более 100 000 предприятий, 10 000 колхозов, 8825 (72%) школ, 2187 больниц, практически полностью уничтожена материальная база культуры. Материальные потери белорусов – это триллионы евро сегодня. Но также надо помнить и об потерянном интеллектуальном капитале, сколько талантов уничтожено, а сколько миллионов белорусов не родилось ...**Беларусы не получили компенсацию от немцев**. Те «крохи», небольшие деньги для оставшихся в живых, после войны, белорусов никак нельзя назвать компенсацией... Мы видим, что правительство Германии совершенно забыло этот долг немцев перед белорусским народом. Но, более того, успешно сотрудничает с диктатором Лукашенко, который продолжает уничтожать белорусов и всё белорусское. Почему мы вспомнили Историю? Потому что, диктатор говоря о водометах и газе, имел прежде всего Германию. В июле в Германии вдруг были уволены глава полиции Маттиас Зерер (Matthias Seeger) и два его заместителя Вольфганг Ломанна (Wolfgang Lohmann) и Михаэля Фрезе (Michael Frehse). Журналисты раскопали много интересного в деятельности немецкой полиции. Несмотря на санкции Европейского союза против репрессивного режима Александра Лукашенко немецкая федеральная полиция проводила обучение его «экспертов», т.е. и милиции диктатора, начиная с 2008г до весны 2012 и точно известно, что немецкая полиция обучала белорусский спецназ (бандитов Лукашенко) и после 19 декабря 2010. Именно «бандиты диктатора» наблюдали, учились, в ноябре 2010 у немцев, как они подавляли акции протеста «Остановим Castor». Вот такую «компенсацию» за уничтожение белорусов в 20 веке, белорусы получили от немцев в 21 веке. Более подробно, есть о немецких коллаборантах в

СМИ и заключении Комиссии Бундестага. Вероятно, немецкие политики имели галлюцинации, когда вдруг увидели «желание диктатуры Лукашенко» начать реформы.

Почему МИД Германии не познакомил свое правительство и полицию с Резолюцией Европейского парламента 2005 и от 28.09.2008?

Нас, беларусов, демократов ,удивляет мнение немецкого правительства, которое захотело увидеть в 2008 г. и далее, в диктаторе Лукашенко демократическую трансформацию. Освобождение террористом (Лукашенко) некоторых заложников нельзя считать желанием демократизации. Это что глупость или расчет на новые дивиденды для немцев на слёзах и крови беларусов? **Есть народная мудрость: тот кто хочет быть обманутым - будет обманут.** Для нас очевидно, что правительство Германии хотело быть обманутым.

Свидетельством этого и недавняя информация: немецкая полиция передала милиции диктатора (а значит и КГБ) шпионскую компьютерную программу. Конечно, диктатура употребила её , прежде всего , против беларуских демократов. Многие личные боксы моих коллег были взломаны, от их имени направлялись «странные» письма и т.д.

Тем, не менее, в выводах Комиссии Бундестага делается акцент только на безопасность для граждан Германии при сотрудничестве с недемократическими режимами, а не на приверженность принципам Демократии и помощь для демократической оппозиции. Сейчас – для беларуской.

Немцы очень быстро забыли о корнях своего богатства и благополучия... План Маршалла и именно принципы Демократии. В своем недавнем выступлении в Европарламенте господин Баррозо напомнил о приоритете принципов для ЕС, думаем, что имел он ввиду, прежде всего Германию.

Немцы имели План Маршалла от США, **теперь очередь Германии дать такой, но немецкий, «План Маршалла» для беларусов-демократов.**

Ну, а за этот, позорный колабрационизм Германии с диктатором Лукашенко, "фана" Гитлера, надо бы потребовать от Германии, через Европейский суд, компенсацию минимум в 1 миллиард евро...

И не надо рассказывать сказок, что Лукашенко давал сигналы , что был готов к демократизации... Мы можем дать вам и другие его публичные высказывания 2008- 2010гг. ,которые свидетельствуют об обратном. Да , возможно, Польша, в 2008г., подыграла диктатору, но немцы тоже способны думать. Более того, извините, но я лично, передал в то время **правительству Германии несколько анализов и подчеркивал, что волка не заставить есть траву, как с диктатора Лукашенко не сделать демократа.**

А совсем недавно именно немецкий **Deutsche Bank** был основным донором диктатора Лукашенко (скупал «лукабонды»), не прекратил он и сейчас финансовые операции с Беларусью через свои филиалы, в Польше прежде всего..

Вывод можно сделать один: правительство Германии знало на что шло, тогда, надо считать, что для Германии остался только один принцип: «деньги не пахнут»... **AES NON OLET!**

В 1939 тоже была жажда денег и власти... 1945г показал чем это кончается.
Немцы забыли Историю?

ЕС не хочет вводить жесткие экономические санкции против диктатуры, но практикует антисанкции. Беларуский экспорт в страны ЕС достиг почти 14 млрд. долларов, что на 40. 7 % больше чем в прошлом году. Так что, моральная поддержка, СЛОВА, нам , беларуским демократам, а деньги диктатору Лукашенко? Это и есть демократия по-европейски?

We consider it important, as enshrined in the Vienna Declaration and Programme of Action of 1993, to treat human rights globally in a fair and equal manner, on the same footing, and with the same emphasis in view of their universality, indivisibility, interdependence and interrelatedness.

We should like to request that this statement be attached to the decision adopted and that it be included in the journal of today's Meeting .

=====

Victims of Belarus at WWII , 1941- 1944

209 (of 270) towns have been destroyed by Germany of Hitler.

More 3 mln. (of 10 mln.) peoples have been killed by Germany' soldiers .

The sum of material inputs of Belarus by Germany for years WWII has made 75 billions rubles in the prices of 1941. Germanic occupation in Belarus 209 towns (all 270) and 9200 villages with 4,4 million houses have been destroyed and burnt; 92 state farms, more than 300 tractor stations are destroyed; more than 100000 enterprises, 10000 collective farms have been destroyed by GERMANIC MILITARY UNITS. Germanic army has destroyed thousand all public services' infrastructure. 8825 secondary schools (of 12294), 219 libraries, 2187 hospitals and ambulance stations, 2651 children centers, 5425 museums, theatres and cultural clubs and, and...

What is a support Germany for Belarus ?

Germany had the support by the Marshall fund . And Belarus after 1991?

Germanic repressions at WWII and Stalin' repressions change Belarusian elite on Russian elite in Belarus. There is not the Belarusian elite after 1944.

Genetic and intellectual problems are the reason of problems today.

http://www.dw.de/DWelle_WSSearch/dynamic/search.seam?from=&to=&id=266&structure=266&actionMethod=dynamic%2Fglobalsearch.xhtml%3AglobalSearch.globalSearch&item=policy+of+Germany+and+Belarus